

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**MECMUÂ-İ EŞ'ÂR, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ, NUMARA: NEKTY03473 (36b-88a)
(İNCELEME- MESTAP TABLOSU- KARŞILAŞTIRMALI METİN)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Duygu KÜTÜK

**Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı**

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

AĞUSTOS - 2020

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MECMUÂ-İ EŞ'ÂR, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ, NUMARA: NEKTY03473 (36b-88a)
(İNCELEME- MESTAP TABLOSU- KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Duygu KÜTÜK

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı

Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

“Bu tez sınavı 19/ 08/ /2020 tarihinde online olarak yapılmış olup aşağıda isimleri bulunan jüriüyeleri tarafından oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİÜYESİ	KANAATI
Prof. Dr. Ozan YILMAZ	BAŞARILI
Dr. Öğr. Üyesi Özgür KIYÇAK	BAŞARILI
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	BAŞARILI

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU

Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	DUYGU KÜTÜK
Öğrenci Numarası	:	Y176011013
Enstitü Anabilim Dalı	:	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
Enstitü Bilim Dalı	:	ESKİ TÜRK EDEBİYATI
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	Mecmuâ-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Numara: NEKTY03473 (36b-88a) (İnceleme-MESTAP Tablosu-Karşılaştırmalı Metin)
Benzerlik Oranı	:	%16

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

19/08/2020
İmza

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

...../...../20.....
İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

Tarih: 19.08.2020

İmza:

KABUL EDİLMİŞTİR

REDEDEDİLMİŞTİR

EYK Tarih ve No:

Enstitü Birim Sorumlusu Onayı

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın hazırlanmasında, danışmanlığımı kabul ederek en büyük yardımını yapan, vermiş olduğu ön bilgiler ile çalışmanın gelişiminde önemli adımlar atmamı sağlayan, anlayışı ve yol göstericiliğiyle emek gösteren Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN hocama gönülden teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim hayatımda onunla yolum kesiştiği ve kendisinden ders alıp dîvân şiiiri dünyasının bilinmeyen tarafına kapı aralamamızı sağladığı için kendimi şanslı görmeme vesile olan hocam Prof. Dr. Ozan YILMAZ'a teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim alanı ve gelecek hakkında bilgi sahibi olmamı sağlayan Doç. Dr. Vildan COŞKUN'a ve pek saygıdeğer hocam Prof. Dr. Bayram Ali KAYA'ya saygılarımı sunarım.

Son olarak desteklerini esirgemeyen, her zaman yanımda olan aileme teşekkür ederim.

Duygu KÜTÜK
19 Ağustos, 2020

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	ii
TABLO LİSTESİ	v
ŞEKİL LİSTESİ	vi
ÖZET	vii
SUMMARY	vii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: MECMUÂ-İ EŞ'ÂR'IN İNCELENMESİ ve TANITIMI	5
1.1. Mecmuânın Dış Özellikleri.....	5
1.2. Mecmuânın Muhteva, Dil ve Yazım Özellikleri	6
1.3. Mecmuâda Yer Alan Şâirler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı	13
1.4. Mecmuâda Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı	17
1.5. Mecmuâda Yer Alan Şâirlerin Biyografileri	18
1.6. Mecmuânın (36b-88a) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu	37
BÖLÜM 2: MECMUÂNIN KARŞILAŞTIRMALI METNİ	67
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol	67
2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlasında İzlenen Yol	70
2.3. Metnin İşaretler Sistemi.....	73
2.4. Metnin Karşılaştırmalı Metni	74
SONUÇ	197
KAYNAKÇA	199
TIBKIBASIM	212
ÖZGEÇMİŞ	240

KISALTMALAR

1. Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar

- Bağdatlı Rûhî D.** : Külliyyat-ı Eş'ar-ı Rûhî Bağdadî, İstanbul, 1287.
- Bahâyî D.** : Şeyhülislam Bahâyî Dîvânı, Erdoğan Uludağ, Erzurum, 1992.
- Bâkî D.** : Bâkî Dîvânı, Sabahattin Küçük, Ankara, 2015.
- Behiştî** : Behiştî Dîvânı, Yaşar Aydemir, Ankara, 2000.
- Seyyid Vehbî D.** : Seyyid Vehbî Dîvânının Karşılaştırmalı Metni, Hamit Dikmen, Ankara, 1991.
- Emrî D.** : Emrî Dîvânı, Yekta Saraç, Ankara, 2017.
- Fehîm-i Kadîm D.** : Fehîm-i Kadim, Tahir Üzgör, Ankara, 1991.
- Fevrî D.** : Süleymaniye Kütüphanesi, Lala İsmail, Nr.474.
- Fuzûlî D.** : Fuzûlî Dîvânı, Ali Nihat Tarlan, Ankara, 2001.
- Hüdâyî D.** : Hüdâyî Kadim Dîvânı, Hakan Yekbaş, Sivas, 2015.
- Hayâlî D.** : Hayâlî Bey Dîvânı, Ali Nihat Tarlan, Ankara, 1992.
- İsmetî D.** : İsmetî Dîvânı, Haluk İpekten, Ankara, 1974.
- İzzet Ali Paşa D.** : Lale Devri Şâiri İzzet Ali Paşa, İrfan Aypay, İstanbul, 1998.
- Kemal Paşazâde D.** : İbn-i Kemal Dîvânı, Mustafa Demirel, İstanbul, 1996.
- TN-1** : Tuhfe-i Nâilî Metin ve Muhteva (1.Cilt), Mihrican Odabaşı, Sivas, 2009.
- TN-2** : Tuhfe-i Nâilî Metin ve Muhteva (2.Cilt), Bünyamin Yuvacı, Sivas, 2014.
- TS.** : Tezkire-i Safâyî (Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idî'l- Eş'âr), Pervin Çapan, Ankara, 2005.
- TŞM.** : Tezkire-i Şuârâ-yı Mevleviyye, İlhan Genç, Ankara, 2000.
- TŞK.** : Tezkiretü'ş-Şuârâ (Kınalızade Hasan Çelebi Tezkiresi), Aysun Sungurhan, Ankara, 2017.

- TŞS.** : Tezkiretü'ş-Şuâra Sâlim Efendi, Adnan İnce, Ankara, 2005.
- Nazîm D.** : Yahyâ Nazîm Dîvânı, Nevin Gümüş, Kayseri, 1992.
- Mezâkî D.** : Mezâkî Dîvânı, Ahmet Mermer, Ankara, 1991.
- Münîf D.** : Antakyalı Münîf Dîvânı, Sabahattin Küçük, Ankara, 1999.
- Nâbî D.** : Nâbî'nin Türkçe Dîvânı, Ali Fuat Bilkan, Ankara, 1993.
- Nâilî D.** : Nâilî-i Kadîm Dîvân, Haluk İpekten, Ankara, 1970.
- Nahîfî D.** : Nahîfî Süleyman Efendi, İrfan Aypay, 1992.
- Nesîb D.** : Nesib Dede Hayatı, Eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni, Selahattin Hidayetoğlu, Konya, 1996.
- Neylî D.** : Ahmet Neylî Dîvânı, Atabey Kılıç, İzmir, 1994.
- PBM.** : Pervane Bey Mecmuâsı, Kamil Ali Gıynaş, Ankara, 2017.
- Rahmî D.** : Kırımlı Mustafa Rahmi ve Dîvânının Tenkitli Metni, Sevgi Elmas, Edirne, 1997.
- Râmî D.** : Râmî Dîvânı, Fatma Zehra Kavukçu, Bursa, 2000.
- Râşid D.** : Vakanüvis Râşid Efendi ve Dîvânın Tenkitli Metni, Halit Biltekin, Ankara, 1993.
- Râgıb Paşa D.** : Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb, Ömer Demirbağ, Van, 1999.
- RAZ.** : Râmiz ve Âdâb-ı Zürefâsı, Sadık Erdem, Ankara, 1994.
- Rüşdî D.** : Edirneli Ahmed Rüşdî Dîvânı, Melike Tunadurur, Edirne, 2012.
- ST.** : Safâyî ve Tezkiresi, Nuran Altuner, İstanbul, 1989.
- Sadîk D.** : Sadîk, Süleyman Eroğlu, Bursa, 1998.
- Sâmî D.** : Arpaeminizâde Mustafa Sâmî Dîvânı, Fatma Sabiha Kutlar Oğuz, Ankara, 2017.
- Sırrî D.** : Üsküdarlı Sırrî Dîvânı, Şevkiye Kazan, Ankara, 2003.
- Tâlib D.** : Bursalı Tâlib ve Dîvânı, Melike Erdem, İstanbul, 1994.
- Vecdî D.** : Vecdî (Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni), Eşref Yanmaz, Erzurum, 1995.
- Yahyâ Bey D.** : Yahyâ Bey Dîvânı, Mehmet Çavuşoğlu, İstanbul, 1977.

2. Diğer Kısaltmalar

B.	: Beyit
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
D.	: Dîvân / Dîvânçe
DİA.	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
DT.	: Doktora Tezi
G.	: Gazel
K.	: Kaside
Kt.	: Kıta
M.	: Mecmuâ (Mecmuâ-i Eş'âr)
Müs.	: Müstezad
Müf.	: Müfred
N.	: Nazm
nr./nu.	: Numara
ö.	: Ölüm tarihi
ör.	: Örnek
R.	: Rubâi
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
SAÜ	: Sakarya Üniversitesi
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
T.	: Tahmis
Tb.	: Tıbkıbasım
TDK.	: Türk Dil Kurumu
TEİS.	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
vb.	: Ve benzeri
vr.	: Varak
Yay.	: Yayınevi / Yayınları
yk.	: Yaprak
YLT.	: Yüksek Lisans Tezi

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuâda Yer Alan Şiirlerin Dilleri ve Şiir Numarası Tablosu.....	8
Tablo 2: Mecmuâda Yer Alan Şâirler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı.....	15
Tablo 3: Mecmuâda Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı.....	17
Tablo 4: Mecmuânın (36b-88a) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu.....	37
Tablo 5: Mensur Bölümün MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu.....	66
Tablo 6: Transkripsiyon Tablosu.....	73

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Nazım Şekilleri ve Sayısı.....	13
Şekil 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şâirler ve Sayısı.....	14

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	☒	Doktora	☐
Tezin Başlığı: Mecmuâ-i Eş'âr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Numara: NEKTY03473 (36b-88a) (İnceleme- MESTAP Tablosu- Karşılaştırmalı Metin)			
Tezin Yazarı: Duygu KÜTÜK Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN			
Kabul Tarihi: 19.08.2020 Sayfa Sayısı: viii (ön kısım) +210 (tez)+28(ek)			
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı: Eski Türk Edebiyatı			
Bu çalışma, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinin NEKTY03473 numarada <i>Mecmuâ-i Eş'âr</i> adıyla kayıtlı şiir mecmuâsının 36b-88a varakları arasında inceleme ve transkripsiyonlu karşılaştırmalı metin çalışmasından oluşmaktadır. Çalışmada ilk önce 36b-88a varaklarının tanıtımı yapılmıştır. Metnin transkripsiyonu yapılmış ve metin oluşturulurken başta yayımlanmış dîvânlar olmak üzere akademik çalışmalardan yararlanarak karşılaştırması yapılmıştır. Tespit edilen farklar dipnotta verilmiştir. Kimlikleri tespit edilebilen şâirlerin kısa biyografilerine yer verilmiştir. 88 varak olan mecmuânın çalışma alanımız olan 50 varığında 181 Türkçe şiir bulunmaktadır. Bu şâirler ve kullandıkları nazım şekilleri tablolar halinde verilmiştir. Ayrıca mecmuâda 154 Farsça, 4 Arapça şiir de bulunmakta olup bu şiirlerin varak ve şiir numaraları tablo halinde gösterilmiştir. Çalışmada bulunan muhteva tablosu, başta şiir mecmuâlarının ve cönklerin ayrıntılı tasnif ve dökümlerinin yapılmasını hedefleyen <i>Mecmuâların Sistemik Tasnifi Projesi</i> (MESTAP)'ne uygun olarak hazırlanmıştır.			
Anahtar Kelimeler: İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi, Şiir Mecmuâsı, Klasik Türk Şiiri, MESTAP.			

Sakarya University
Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree	☒	Ph.D.	☐
Title of Thesis: Mecmuâ-i Eş'âr, Istanbul University Rare Books Library Number: NEKTY03473 (36b-88a) (Examination- MESTAP Tableau- Comparative Text)			
Author of Thesis: Duygu KÜTÜK		Supervisor: Orhan KAPLAN	
Accepted Date: 19. 08.2020		Number of Pages: viii (pre tex) + 210 (main body) + 28 (App.)	
Department: Turkish Language And Literature		Subfield: Classical Turkish Literature	
This paper is formed from research of leafs between 36b-88a of NEKTY03473 no poetry periodical named <i>Mecmuâ-iEş'âr</i> from the Rare Books Library of the Istanbul University and comparative transcription text. Firstly it is made the introduction of 36b-88a leafs. Then it was made the transcription and published diwans and academic research were also comparatively used. Differences that were determined are given in footnotes. There are also short biographies of poets who's identity has been determined. On the 50 leafs of periodical, which is formed of 88, there are 181 Turkish poems. The poets and forms of odes are shown in the table. Also there are 154 Persian and 4 Arabic poems, page numbers as well as numbers of poems are shown in the table. In this research it is intended that the content table, poet periodicals and registries are detailed classified and prepared according to <i>Systematic Classification Project of Journals (MESTAP)</i>.			
Keywords: Istanbul University Rare Books Library, Poet Periodical, Classical Turkish Poems, MESTAP.			

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

Çalışmamızın amacı İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde bulunan Mecmuam-i Eş'âr adıyla, NEKTY03473 numaradakilikli şiir mecmuâsındaki36b-88a varaklarında bulunanşiirleri başta yayımlanmış dîvânlar olmak üzere akademik çalışmalarda tespit ederek karşılaştırmalı metini oluşturmaktır. Mecmuâ ve akademik çalışmalar arasındaki farkları ortaya koyarak araştırmacıların dikkatine sunmak, mürettibin tercihlerinden hareketle o dönemde değer görmüş şiirleri tespit etmek ve daha önce yayınlanmamış şiirleri açıklığa kavuşturmak da diğer amaçlarımız arasındadır.

Şiir mecmualarında farklı yüzyıllarda yaşamış dîvân edebiyatının ünlü şâirlerinin şiirleri bulunmaktadır. Bununla birlikte şüara tezkirelerinde ismi geçen ancak dîvânı olmayan ve şiirleri günümüze ulaşamayan şâirlerin şiirlerine de mecmualarda rastlanmaktadır. Bu yönüyle şiir mecmuaları dîvân şiirinin çeşitliliğini gösteren eserler olduğu gibi hangi şiirlerin rağbet gördüğünü göstermesi bakımından da önemli bir yere sahiptir. Ayrıca şüara tezkirelerinde ismi, şiirleri bulunmayan şâirlerin eserlerini de mürettibin derlemiş olabilmesi göz önünde tutulduğunda bilgi sahibi olabilmeğimiz önemli kaynaklardır. Çalışmamız böylelikle adı bilinmeyen, şiirleri hakkında bilgi sahibi olunmayan belki de birkaç şiiri akademik çalışmalarda yer almış şâirlerin şiirlerini muhteva ettiğinden diğer çalışmaların tamamlanmasına katkı sağlama görevini üstlenmektedir.

Çalışmanın Önemi

Çalışmamız karşılaştırmalı metin oluşturarak daha önce dîvân neşrinde yayımlanmamış şiirleri, ismi tezkirelerde bulunmayan şâirleri, ismi tezkirelerde geçip dîvân tertip edemediği için şiirlerine rastlanmamış şâirlere ait şiirleri içerisinde barındırabilir olduğundan önemli yere sahiptir. 16. ve 18. yüzyılda hangi şâirlerin şiirlerinin rağbet gördüğünü gösteren çalışmamız gerek yüzyıl itibarıyla gerekse farklı şâirlerin şiirlerini içermesinden dolayı önem taşımaktadır. Ayrıca mecmuânın tertibi ile divan neşredilmiş ise arada geçen zamanda oluşacak farkları da ihtiva etmektedir.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışmamızın karşılaştırmalı inceleme metni hazırlanırken benzer çalışmalarından hareketle bir yöntem belirlenmiş ve Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesine (MESTAP) göre bir tasnif oluşturulmuştur.

Çalışmamız giriş bölümü ve karşılaştırmalı bölüm olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde çalışmamızın amacı, önemi ve yöntemi hakkında bilgi verdikten sonra birinci bölümde 3473 numaralı mecmuânın tanıtımı, muhtevası, yazım özellikleri hakkında edindiğimiz bilgileri ekledik. Mecmuâda sadece Türkçe şiirler bulunmayıp Farsça şiirler de en az Türkçe şiirler kadar yer tutmaktadır. Türkçe ve Farsça şiirler karışık olarak mecmuada derlendiği için çalışma alanımıza dâhil olmasa da şiirlerin yerini kolaylıkla tespit edebilmek için varak ve şiir numaralarını ihtiva eden bir tablo da çalışmaya dâhil edilmiştir. Daha sonra mecmuâda şiirleri bulunan şairler ve nazım şekillerini sayısal yönden de açıklayan tablo oluşturduk. Ardından mecmuâyı oluşturan şiirlerin vezinlerini sıralayarak sayılarını tabloda gösterdik. Şiirlerin kim tarafından yazıldığını tam olarak tespit edebildiğimiz şâirlerin kısa biyografilerini vererek şâirlerin kimliğini açıklığa kavuşturduk. Karşılaştırmalı metne geçmeden önce de şiirlerin mecmuâdaki varak numaralarını, şâirin mahlasını, şiirlerin matla ve makta beyiti olan ilk ve son beyitlerini, nazım türünü, veznini ve mecmuâdan hareketle karşılaştırmalı çalışmaya ulaştıran ipucu niteliğinde başlık, mahlas vs. bilgileri içeren açıklama kısmını tabloda sistemik tasnife tâbi tuttuk.

Mecmuâda ilk tablo olan Tablo 1’de *Mecmuâdaki Şiirlerin Dili, Sayısı, Şiir Numaraları ve Varak Numaraları* başlığında sadece Türkçe şiirleri ihtiva etmeyen mecmuânın hangi varığında, hangi şiir numarasıyla, kaç tane şiir bulunduğunu göstermiş olduk.

Mecmuâda Yer Alan şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı tablosunda mecmuâda tüm şiirlerin kime ait olduğunu bir arada görebilmek ve nazım şekilleri hakkında bilgi edinilmesi amacıyla sayılarıyla beraber şâirleri alfabetik sıra ile

tablolaştırdık. MESTAP'a uygun olarak hazırlamaya çalıştığımız tasnif tablomuzda şâirleri varak numarasına göre sıraladık.

Mecmuâdaki şiirleri tenkit edebilmek için kullandığımız çalışmaları ve kısaltmaları gösteren *Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar* başlığı ile kısaca bilgiler ekledik. Çalışmaların tam künyelerini kaynakça kısmında detaylandırdık.

Çalışmamızın ikinci bölümü olan *Karşılaştırmalı Metin*' i oluşturmadan önce metni nasıl oluşturduğumuzu açıklayan *Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol* kısmında metnin, transkripsiyon ve imlasında kullandığımız yöntem hakkında açıklamalar yaptık. Ardından metnin işaret sistemini açıklayan transkripsiyon tablosunu ekledik.

İkinci bölümün sonunda *Karşılaştırmalı Metni* varak sırasına göre 36b-88a olmak üzere sıra ile transkribe ettik. Karşılaştırmalı metni oluştururken tenkit ettiğimiz başta yayımlanmış dîvânlar olmak üzere ilgili diğer akademik çalışmalar ve dergilerden faydalanarak tespit ettiğimiz farklılıkları dipnotlarla belirttik.

Çalışmamızın son kısmında ise çalışmadan tespit etmiş olduğumuz sonuçları ihtiva eden sonuç bölümüne, kaynakçaya, mecmuânın tıpkıbasımına (36b-88a) ve özgeçmiş kısmına yer verdik.

Çalışmanın Konusu

Mecmuâ kelimesi, Arapça kökenli bir kelime olmakla beraber anlam olarak cem masdarından müteşekkil “*dağınık şeyleri bir araya getirmek, toplamak*” ifadesinden “*bir araya toplanmış, bir araya getirilmiş*” anlamına gelmektedir. (Uzun, 2003; 265)

Şiir mecmuâları, dîvân neşirlerinde yayımlanmamış şiirleri, ismi veya şiiri hakkında tezkirelerde kısıtlı bilgiler bulunan şâirlerin eserlerini gün yüzüne çıkarıp kültür dünyamızın eksik kalan parçalarını tamamlama rolünü üstlenmektedirler. Bu tamamlama rolü bize, devir hakkında çeşitli bilgilere ulaşma olanağını da sunmaktadır.

Bu yönüyle mecmuâlar, devrin edebî zevkini bize ulaştıracak gizli hazinelerdir. (Kaplan, 2018; 326).

Mecmuâlar sınıflandırılırken farklı ölçütlere göre ayrılmışlardır. Şiir mecmuâları, antoloji niteliğindeki mecmuâlar ve nazire mecmuâları olarak pek çok araştırmacı tarafından tasnif edilse de bu tasnif yetersiz olmuştur. Mehmet Gürbüz ise mecmuâları şu şekilde bir tasnif denemesinde bulunmuştur:

1. *Şekil özelliklerine göre, (müstezad, gazel, kaside, matla, beyit, mısra mecmuâları...)*

2. *Konularına göre (tematik), (tarih, naat, muamma, lugaz, mehdiye mecmuâları...)*

3. *Nazire mecmuâları,*

4. *Şâirlerin mensubiyetlerine göre (aynı zümreden olma), (Mevlevî şâirlerin şiirlerini, Huruftî- Bektaşî şâirlerin şiirlerini, Aynı coğrafyada yaşayan şâirlerin şiirlerini bir araya getiren mecmuâlar...)*

5. *Mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şâirlerin şiirlerini, dîvânlarını bir araya getirmeyi amaçlayanlar. (Kendi beğeni çerçevesine göre düzenlenen mecmuâlar),(Gürbüz, 2012; 107-113).*

Bu tasniften hareketle üzerinde çalıştığımız NEKTY03473 Mecmuâ-i Eş'âr, belirli şâirlerin şiirlerini mensubiyet amacı gütmeksizin tertib edilen bir mecmuâdır.

Bu çalışma ile tezkirelerde ismi geçip şiirlerine ulaşılamayan şâirlerin şiirlerini, dîvân tertip etmiş ancak mecmuâ ile çeşitli farklılıklar bulunan şâirlerin şiirlerini, ismi ve eserleri hakkında bir bilgi bulunmayan şâirlerin şiirlerini tespit etmiş; haklarında yeni bilgileri açıklığa kavuşturmuş ve araştırmacıların dikkatine sunmuş olacağız.

BÖLÜM 1: MECMUÂ-İ EŞ'ÂR'IN TANITIM VE İNCELENMESİ

1.1. Mecmuânın Dış Özellikleri¹

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi kataloğunda NEKTY03473 numaralı şiir mecmuâsının ismi Mecmuâ-i Eş'âr olarak kaydedilmiştir. Mecmuâ, 215x149 mm ölçülerindedir. Yazı stili olarak talik hattı kullanılmıştır. Mecmuânın toplam varak sayısı 88'dir. Mecmuâda 67a varağı ile 75b arasındaki sayfalar boş bırakılmıştır. Çalışma alanımız ise 36b-88a varakları arasında kayıtlı şiirleri incelemektir.²İlk ve son sayfaları çiçek desenleriyle süslü olup İstanbul Üniversitesine ait mühür, eserin ismi olan Mecmuâ-i Eş'âr, numarası 3473 ve dağılmış mürekkeple “*Halis Efendi Kütüphanesi*” ibaresi sayfanın üst kısmına yazılmıştır.

Mecmuâların pek çoğunda olduğu gibi düzenleyeni ve tarihi hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Mecmuânın sol yüzünün üst köşesine sayfa numaraları verilip bir sıra kayması söz konusu değildir. Talik hatla düzenlenen mecmuâda, satır sayısı genellikle 20 ve civarındadır. Satır sayıları en az 8, en fazla 24 iken sütun sayısı varağın bir yüzünde en az 1 sütun en çok ise 4 sütun şeklindedir.

Şiirler düzenlenirken müretteb bir dîvândaki gibi bir sıralama gözetilmeden gazel, kıta, rubâi, müfred, kaside, tahmis, müstezad gibi nazım şekilleri karışık olarak düzenlenmiştir. Ayrıca Farsça ve Arapça şiirlerin de bulunduğu mecmuâda yine ayrı bir bölümde yer verme veya herhangi bir sıralamaya tabi tutulmadan Türkçe şiirlerin aralarına serpiştirilmiş vaziyettedir. Bazen de tamamen art arda gelen iki üç varağı kapsayacak şekilde Farsça kaside, rubâi, gazel gibi farklı nazım şekillerinin sırayla kaydedildiği olmuştur.

Nadiren de olsa şiirlerin sonlarına *mim* (م) harfî konularak o şiirin bittiği, *velehü* başlığıyla ise aynı kişiye ait olan şiirin devam ettiği konusunda bilgilendirme işaretlerinin konulduğu görülmüştür.

¹ Mecmuânın fiziksel özellikleri İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinin kataloğundaki bilgilerden faydalanılarak verilmiştir. Katalog bilgisi için bkz. [http://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/search/detailnonmodal/ent:\\$002f\\$002fSD_ILS\\$002f0\\$002fSD_ILS:793635/one?qu=neky03473](http://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/search/detailnonmodal/ent:$002f$002fSD_ILS$002f0$002fSD_ILS:793635/one?qu=neky03473) (E.T.:25.08.2020).

² Mecmuânın bizden önceki varakları (2a-36a) Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü lisansüstü öğrencisi tarafından yine aynı şekilde Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmaktadır.

Şiirler kaydedilirken pek çoğuna bir başlık yazılmamıştır. Çok nadiren mahlasın, nazım şeklinin veya bir kişinin vefatı üzerine yazılmış tarih kıtalarının, kim için yazılmışsa isminin başlıkta verildiği görülmektedir. Yine şiirlerin tamamında olmasa da bazı mahlaslar kırmızı mürekkep ile çizilmiştir. Çoğu şiirde ise başlık bulunmayıp sadece mahlas çizilmiştir. Mürettibin özellikle nazire olan şiirlerde yanlış kişinin mahlasını çizdiği görülmektedir. Bu yüzden şiirin asıl sahibi yerine nazire yazılan kişinin mahlasının çizilmesiyle şiirin başka kişiye ait olduğu sanılmıştır. Mecmuâda ilk sayfalarda şiirin kime ait olduğunu belirten mahlasa çizgi çekme özelliği kırmızı mürekkep ile kolaylık sağlama amacıyla olduğu görülse de sonraları, özellikle 75. sayfasından itibaren, kırmızı mürekkep ve çizgi yönteminin hiç kullanılmadığı görülmüştür.

Bazı şiirlerde başlık bulunmamasının yanı sıra mahlas beytinin de olmaması şâirin kimliğini tespit etme aşamasında güçlük çıkarmıştır.

Mecmuâyı diğer şiir mecmuâlarından farklı kılan bir nitelik ise tarih şiirlerine yer veren varaklarda, anekdot özelliği gösteren bilgilerin nesir şeklinde yazılıp tarihlerine yer verilmiş olmasıdır. Mecmuânın son sayfalarında tarih şiirleri bulunmakta olup sadece tarih şiiri yazılmakla kalınmamış, hangi kelime ile tarih düşüldüyse o kelimenin altı çizilerek tarih yazılmıştır.

Sayfalarda çok nadir de olsa mürekkep dağılmaları bulunmaktadır ancak şiirlerin okunmasında fazlaca sorun teşkil etmemektedir (ör.41b, 52b, 55a).

1.2. Mecmuânın Muhtevâ, Dil ve Yazım Özellikleri

Çalışma alanımız olan 36b-88a varaklarını kapsayan Mecmuâ-i Eş'âr isimli şiir mecmuasının, gerek farklı yüzyılları kapsaması gerekse Farsça şiirleri de barındırması bakımından çeşitlilik arz etmektedir. Mecmuâ, 16-18.yüzyıllarda yaşamış şâirlerin şiirlerini vererek devrin rağbet gören şiirlerini yansıtmış ayrıca dönemin Farsça ilgi duyulan şiirlerine yer vermiş olmasıyla da dönemin edebî zevkini gösteren özelliktedir.

Mecmuâda Nâbî, Nedîm, Bâkî, Bağdatlı Rûhî, Fuzûlî gibi tanınmış şâirlerin yanı sıra Vesîm, Kelîm, Sadîk, Nesîb, Musîb, Neslî gibi fazla tanınmayan ancak Nâbî, Nâilî gibi şâirleri örnek alarak yetişen ve onların şiirlerine nazireler yazan şâirlere de yer verilmiştir.

Mecmuâda gerek Türkçe gerekse Farsça şiirlerde gazel, rubâî, müfred, kıta, tahmis, kaside gibi nazım şekilleri çeşitliliği mevcuttur. Şiirler bazen sadece şâirin mahlasıyla başlık alırken bazen de kıtâ, rubâî, müfred gibi nazım şekliyle başlıklandırılmıştır. Mecmuâda nesir kısımlar da bulunmaktadır. Şiirler Farsça olup açıklamalar Türkçe ve şiiri açıklayan kısa cümle niteliğindedir. Özellikle Farsça şiirlerin ağırlıkta olduğu bölümlerde şiirleri açıklarken mürettip nesre yer vermiştir (ör.195-196-197-198-199-200-201-202. şiirler).

Farsça bir şiiri açıklamadan konu ile ilgisi bulunan nesir örnekleri de mecmuâda mevcuttur (ör. 293. suâl başlıklı içkinin âkıbeti ile ilgili şiire cevap niteliğinde bir şiir 294. şiir ve yine cevap özelliği gösteren bir nesir örneği olarak 295. şiir).

Mecmuâdaki toplam şiir sayısı 339 olup bu şiirlerden 154'ü Farsça,4'ü Arapça mısra, 181'i Türkçe şiirlerden oluşmaktadır. Çalışma alanımız olan Türkçe şiirlerin nazım şekilleri şu şekildedir: 141- gazel, 13 –kıta, 7- matla', 7- müfred, 5- kaside, 4- mısra, 1- rubâî, 2 –tahmis, 1- müstezad. Ayrıca Farsça şiirlerin yanına yapılan Türkçe açıklamalardan hariç 2 tane de nesir örneği bulunmaktadır.

Mecmuâdaki şiirler istifli bir biçimde kaydedilmiş olmasıyla beraber üç dilden de şiirler barındırmasıyla yoğunluk arz etmektedir. Ve bu şiirler kaydedilirken kargaşayı önlemek, sıralamayı takip edebilmek için herhangi bir yola başvurulmamıştır. Bu yüzden şiirleri diline göre ve Latin harflerine aktarırken sayılarını belirleyip yerlerini kolaylıkla tespit edebilmek için tabloda şiirler dil, varak ve numarasına göre tasnife tabi tutulmuştur.

Tablo 1: Mecmuâda Yer Alan Şiirlerin Dilleri ve Şiir Numarası Tablosu

Şiirin Dili	Sayısı	Varak Nr.	Şiir Nr.
Türkçe ³	181		
Farsça	154	39a, 49b, 50b, 51a, 56a, 56b, 57a, 57b- 58a, 58b-59a, 60b, 62b, 64b, 76a, 76b- 77a, 77b-78a, 78b- 79a, 79b-80a, 80b- 81a, 82b, 83b-84a, 84b.	20, 104, 105, 106, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 176, 184, 191-192, 193, 194,195, 196, 197, 198, 199, 200,201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 203,231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 5258, 259, 260, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 282, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341.
Arapça	4	83a	284, 286, 289, 290.

Mecmuâda Nesîb ve Vehbî'ye ait olmak üzere 2 tane mükerrer gazel bulunmaktadır. Mecmuâda özellikle 49b sayfasından itibaren Farsça şiir sayısı çeşitli nazım şekilleriyle artarak devam etmiş olup mecmuâ sonunda 154'ü bulmuştur.

³Tabloda mecmuâdaki şiirlerin dillerine göre hangi sayıda, varakta ve numarada olduğu verilmiştir. Türkçe şiirler çalışma alanımıza dâhil olup transkripsiyon yapıldığı için ve çoğunlukta olduğundan tabloda verilmemiştir.

Mecmuâda en fazla şiiri bulunan şâir 18 gazel 2 kasidesi ile Vesîm'dir. Daha sonra ise 12 gazeli bulunan şairler Nedîm, Kelîm ve Vehbî'dir.

Mecmuâda en fazla beyit sayısı olan şiir Kelîm mahlaslı 72 beyitlik kasidedir. Ayrıca mecmuâda gazelerde en fazla beyit sayısı 66b sayfasında yer alan Vesîm'e ait olan 15 beyitlik gazel olup Nâbî'ye ait 14 beyitlik gazel 38 b sayfasında, Bağdatlı Rûhî'ye ait 13 beyitlik gazel 41b sayfasında yer almaktadır. Hem başlık hem de mahlas beyiti bulunmayan şiirler de bulunmaktadır (ör. 51b'de -îndür redifli şiir, -â gelür gider redifli şiir, 61a'da -boş ko redifli şiir, 81a'da -ül ister redifli beyit...).

Mürettibin şiirleri aynı kafiyede ve vezinde olan şiirleri art arda yazmasıyla rastgele bir sıralama yapmadığı anlaşılmaktadır. Mecmuânın bu özelliğiyle mürettibin mecmuâyı düzenlerken çeşitli dîvân, nazire mecmuâları ve tezkireden de faydalanmış olduğunu söyleyebiliriz. Bu sayı tesadüf olmayacak kadar fazladır(ör.1-2, 26-27, 33-34-35-36-37-38-39, 53-55-56, 64-65, 66-67, 73-74, 77-78, 80-81, 83-84, 85-86, 90-91, 101-102, 108-109, 128-129, 132-133-134-135, 143-144,145-146, 170-171, 172-173, 174-175, 178-179, 183-184, 190-191).

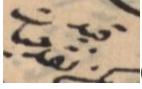
Ayrıca 33. şiirde Hüdâyî'ye ait bir gazel tam olarak verilip sonraki şiirlerde (34, 35, 36, 37, 38, 39) matla beyitleri şâirin mahlasıyla başlıklandırılarak yazılmıştır. Başlık olarak verilen mahlas bazen gerçekten başlıktaki şâire ait olsa da bazen de başlıkla bağdaşmayıp başka şâire ait olduğu da tespit edilmiştir. Örneğin 34. şiirde başlık olarak Zâtî yazılmış olmasına rağmen şiir *Zâtî Dîvân*ında tespit edilememiş ve Fevrî'ye ait bir gazelin matla beyiti olduğu tespit edilmiştir.

Şiirlerde yanlış kişinin mahlasının çizdiği görülmüştür (ör. 36b'de Sâhib'e, 44b'de Tâ'ib'e, 37b'de Nesîb'e ait olan şiirlerde).

Tarih şiirlerinin bazılarında sadece şiir yazmakla kalınmamış hangi kelime ile hangi tarih düşüldüyse o kelimenin altı çizilerek tarih yazılmıştır (ör. 283, 285, 286, 287, 288, 289, 291, 292. şiirlerde).Ayrıca tüm tarih şiirlerinde sayısal olarak tarih en alt kısmına yazılmıştır.

Mürettip yanlış yazdığı kelimeyi düzeltmek için hangi kelimedeki bu yanlışlığı yaptıysa o kelimeye en yakın yere doğru kelimeyi eklemiştir. Aşağıdaki örneklerde de mürettibin doğrulamak için bu uygulamayı kullanmakta olduğu daha net anlaşılmış olacaktır.

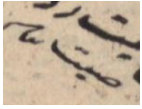
Örneğin 11.G/2*ḳayd-ı ḥayāt* kelimesi ilk önce *naḳd-i ḥayāt* şeklinde yazılıp *naḳd* kelimesinin üzerine *ḳayd* kelimesi yazılmıştır.

(vr.38a)

İki kelimenin de tamlamada olması vezni bozacağından müstensih doğru olan kelimeyi üst satıra yazmış olmalıdır.

Örneğin başka bir gazelde ise yine küçük harflerle yazmış olduğu kelimeler *ṣıyt-i sān* şeklinde alt kısmına küçük yazı ile yazılmıştır ancak *sān* kelimesi eklenirse vezin bozulmaktadır. (119.G/5)

(vr.51b)

Bazı kelimelerin altlarına çekilen çizgiler ise farklı bir amaç güdülerek olsa gerek ne tarih şiiri ne de sadece mahlasın çizildiği uygulamadan farklı bir çizgi yöntemi kullanılmış olup ebced hesabına göresayılar verilerek numaralandırmalar kullanılmış olmalıdır (ör. 1 ve 2. gazellerde).

Çalışmamız yayımlanan dîvânlarda bulunmayıp mecmuâda bulunan bazı beyitleri barındırmasıyla yayımlanmış dîvânlara da eklemelerde bulunarak Klasik Türk Şiirine katkı sağlar niteliktedir. Örneğin Abbâs Vesîm'e ait olan 190. gazelde 8 ve 11. beyitler İbrahim Halil Tuğluk'un çalışmasında bulunmamaktadır. Bir başka örnek ise Emrî'ye ait olan 50. şiirin mahlas beyiti dîvânda bulunmayan başka bir beyittir.

Ayrıca Farsça şiirlerin de bulunduğu (39a, 49b, 50b, 51a, 56a, 56b, 57a, 57b-58a, 58b-59a, 60b, 62b, 64b, 76a, 76b-77a, 77b-78a, 78b-79a, 79b-80a, 80b-81a, 82b, 83b-84a,

84b.) varaklar, mecmuânın çeşitliliğini göstermekte olup diğer çalışmalardan farklı yönünü ortaya koymuştur. Mecmuâ, mürettibin, devrin rağbet gören Türkçe şairlerini vermesinin yanı sıra İran edebiyatından hangi şâir ve şairlerin de ilgi gördüğünü yansıtmaya özelliğiyle önemli yer tutmaktadır. Ayrıca mürettip, 76a-b varaklarında bulunan Farsça şairleri sadece yazmakla kalmayıp daha küçük bir yazı hattıyla şerh ettiği görülmüştür. Böylece mürettibin şairleri sadece istinsah etme amacı gütmeyeceği, Farsça'ya ilgi duyup anladığı, şair bilgisine sahip birisi olduğu ihtimalini güçlendirmektedir.

Çalışmamızda 16. yüzyıldan ve 18. yüzyıla yetişmiş olan şâirlere âit şiirler bulunduğu için yazımda birliği sağlamak amacıyla Eski Anadolu Türkçesi dönem özelliklerine uyularak çeviri yazıya aktarılmaya çalışılmıştır.

Mecmuâda tekrarlanan yazım özellikleri, yazım hataları, mürettibin kendine has uygulamaları aşağıda örnekler ile verilmiştir.

Birleşik sıfatların yazılırken bitişik yazımın tercih edildiği görülmüştür. (143. G/5 *dil-haste* (دلخسته) kelimesi, 54. G/6 *cihân-tâb* (جهانتاب) kelimesi, 33. G/6. b *hûn- pâş* (خونپاش) kelimesi, 16. G/5 *siyeh-tâb* (سیهتاب) kelimesi...).

Mecmuâda-*içün* kelimesinin de sıklıkla mecmuâda bitişik yazıldığı tespit edilmiştir. (33. G/5 *hak-içün* (حقیچون) şeklinde, *anı-çün* (انکچون) kelimesi 2. G/1-3, 9. G/5, 33. G/6'de *itmeg-içün* kelimesinde (اتمکچون) , 69. G/5'de *anu-çün* kelimesinde (انکچون).

Ra harfi (ر) kural gereği kendinden sonraki harfle birleşme de mürettip ra harfini bitişik kullanarak mim (م) harfi gibi algılanmasına sebep olmuştur. 53. G/2'de *nezzâre* (نظمه) kelimesinde, 87. G/5'de *üzre* (ازمه) kelimesinde r harfi bitişik olarak yazılmıştır. (124. G/4, 134. G/2).

En sık yapılan yazım özelliği Kef (ک) yazımında müstensih lam harfi (ل) gibi yapıp üzerine hemze harfi (ء) koyarak kef harfini karşılamış ve hemen hemen tüm kefleri bu

şekilde yazmıştır. (10.G/4 *mümkin mi* (ممانمی) kelimesinde, 82.G/1 *kitāb* (لِتاب), 130.G/1 *senūñ* (سنل) kelimesinde...).

Elif harfiyle ilgili med hataları sıklıkla yapılmıştır. ʾ medli olmaması gereken durumlarda da medli (آ,أ) yazıldığı görülmüştür. (142. şiirde *olur* (أولور) kelimesinde, 6.G/3 *olup* (أولوب) kelimesinde, 15.G/5 *alsağ* (الساق) kelimesinde... Bazı kelimelerde ise medli olması gereken elif harfleri medsizdir. (122.G/3 *bāteşden* (آتشدن) kelimesi...).

İsim tamlamaları gösterilirken ى harfi ile gösterildiği yerler bulunmaktadır. (172.G/2 *meyl-i cān* (میلیجان) tamlamasında, G.6/4 *zağm-ı hadeng* (زخمیخدنک) tamlamasında..) Tamlamalarda ء harfinin kullanıldığı yerler de mevcuttur. (8. G/2 *Hande-i kebk-i deri* (خندهءکبک), 8.G/2 *girye-i mestān* (گریهء مستانه)).

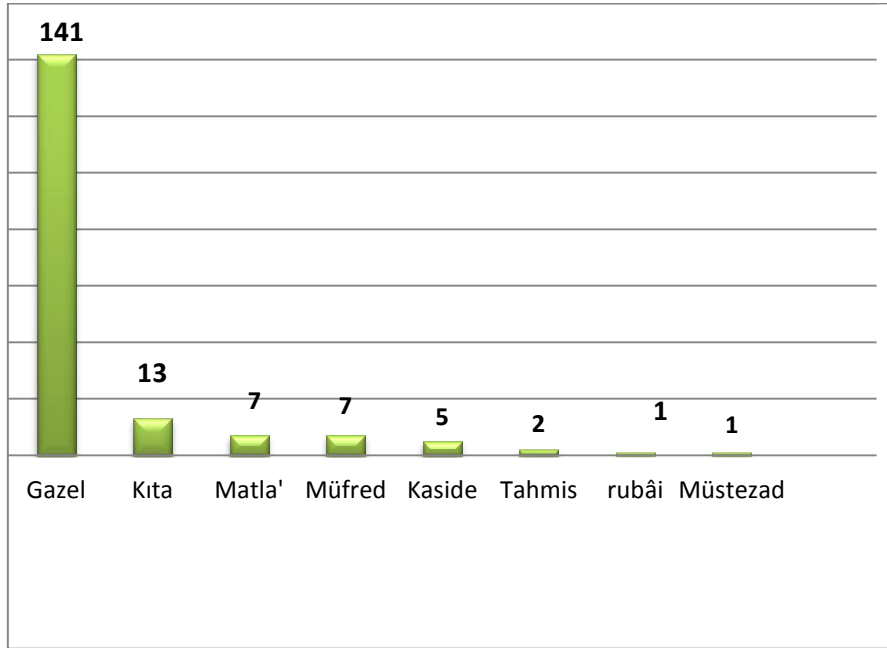
Çok nadiren de olsa noktalı olması gereken harflerde nokta konulmadığı tespit edilmiştir. Be harfinin (ب) ve kaf harfinin (ق) başlıkta noktasız yazıldığı tespit edilmiştir (256. şiirde Bâkî'ye ait olan *Sünbül Kasidesinde*).

Bazı kelimelerin son harfleri yazılmamıştır (*ziyāde* kelimesi *ziyād* (زیاد) şeklinde son harfi olan he (ه) olmadan yazılmıştır (69/1), *Münîfe* olması gereken kelimedeki ه harfi olmadan *Münîf* (منیف) şeklinde yazılmıştır (119.G/5).

Redifin sadece ilk mısırda verilip sonra tüm gazel boyunca verilmediği görülmüştür (45. G'de redif *itmez misün* olup itmezler tüm gazel boyunca yazılıp *misün*'lerin tamamı yazılmamıştır).

1.3. Mecmuâda Yer Alan Şâirler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

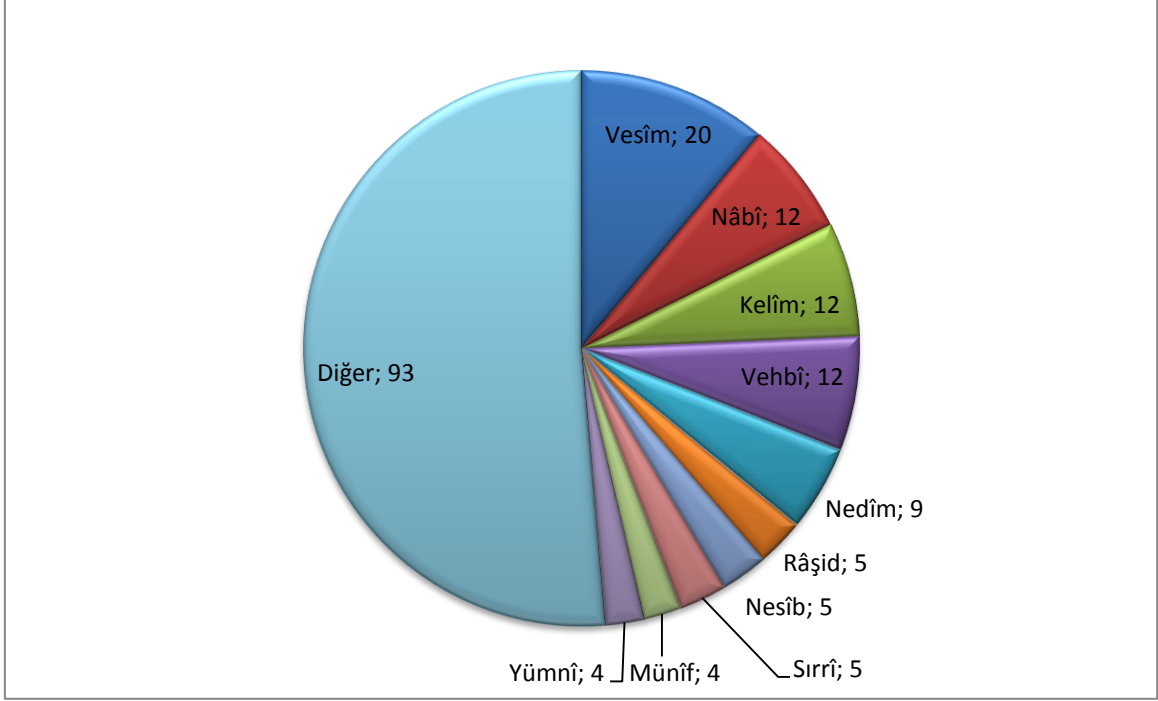
Mecmuâda şâir sayısı 56 olup tespit edilemeyen şâirlerin şiirleri ile çalışmamıza dâhil olan Türkçe şiir sayısı toplamda 181 olmaktadır. Ancak mecmuâda toplamda 339 şiir bulunup 154'ü çeşitli nazım şekillerinden oluşan Farsça şiirlerdir. 4 tane de Arapça tarih mısrası bulunmaktadır. 181 Türkçe şiir ise sayılarına göre nazım şekilleriyle şu şekildedir: 141- gazel, 13 -kita, 7- matla', 7- müfred, 5- kaside, 4- mısra, 2-tahmis, 1- rubâi, 1- müstezad. Ayrıca mecmuâ içerisindeki tarihleri açıklar nitelikte veya şiirin konusuna göre fetva özelliği taşıyan nesirler (2 adet) de mevcuttur. Böylelikle mecmuâyı, Türkçe bölümler, Farsça bölümler ve Arapça bölümler olarak ele aldığımızda sayılar 154 Farsça, 4 Arapça ve 181 Türkçe olur.

Şekil 1: Nazım Şekilleri ve Sayısı

Mecmuâda en fazla şiiri bulunan şâir 18 gazel 2 kasidesi ile Vesîm'dir. Daha sonra ise 12 gazeli bulunan şâirler Nâbî, Kelîm ve Vehbî'dir. Bir tek şiiri bulunan şâirler de bulunmaktadır. Bunlardan bazıları, Fuzûlî, Hüdâyî, Arzî Dede, Kâzım, İshak, Neylî, Rüşdî, Nahifî, Sâhib, Vâsıf'tır.

Mecmuâda en fazla beyit sayısı olan şiir Kelîm mahlaslı 72 beyitlik kasidedir. Ayrıca mecmuâda gazelerde en fazla beyit sayısı 66b varağında yer alan Vesîm'e ait olan 15 beyitlik gazel olup Nâbî'ye ait 14 beyitlik gazel 39a varağında, Bağdatlı Rûhî'ye ait 13 beyitlik gazel 41bvarağında yer almaktadır.

Şekil 2: En fazla Şiiri Bulunan şairler ve Sayısı

Grafikten de anlaşılacağı üzere şiir sayısı bakımından en fazla şiir sayısı Vesîm, Nâbî, Kelîm, Seyyîd Vehbî ve Nedîm'e ait olmasıyla yüzyıl bakımından 17 ve 18. yüzyıl şâirlerinin şiirleri mecmuâda çoğunluktadır. Diğer olarak ele alınan şâirlerin ise bir kısmının tek bir şiiri, bir kısmının ise dört, üç, iki şiiri bulunmaktadır.

Mecmuâda şâiri tespit edilebilmiş 55 farklı şâire ait çeşitli nazım şekillerinden oluşan 160 şâiri tespit edilen şiir ve kime ait olduğu tespit edilemeyen 21 şiir olmak üzere 181 şiir bulunmaktadır. Ayrıca 181 Türkçe şiir bulunmasının yanı sıra çalışma alanımıza girmeyen 154 tane de çeşitli nazım şekillerinden oluşan Farsça, 4 tane de Arapça şiir bulunduğu için mecmuâdaki toplam şiir sayısı **339**'a ulaşmaktadır.

En fazla şiir sayısı mürettep bir dîvânda da olduğu gibi gazel nazım şekline aittir. (141adet). Daha sonra ise kıta (13), matla (7), müfred (7), kaside (5), mısra (4), tahmis (2), rubâî (1), ve müstezad(1) olmak üzere manzume sayısı 181 olup açıklama niteliğinde yazılmış 2 adet de nesir mevcuttur.

Mecmuâda pek çok şiirin mahlas beyitine rastlanırken nazım şekli ile veya mahlasla başlığın kaydedildiği çok az şiirde görülmektedir. Tabloda şâir adı başlığında verilen ancak çeşitli çalışmalarda tespit edilemeyen, mecmuâda başlık olarak mahlas kaydedilen şiirler başka çalışmalara da yol gösterebilir gerekçesiyle şiir başlık sahibine ait kabul edilip sıralanmıştır.

Tablo 2: Mecmuâda Yer Alan Şâirler İle Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Sıra Nr.	Şâir Adı	Nazım Şekli ve Sayısı
1	Ali Hilmî	1matla'
2	Ârif	1kıta, 1 müfred
3	Arzî (Dede)	1 rubâî
4	Bahâyî	2 gazel
5	Bâkî	2 kaside
6	Behiştî	1 gazel
7	Emrî	3 gazel
8	Fehîm	1 gazel
9	Fevrî	1 gazel
10	Fuzûlî	1 gazel
11	Hüdâyî	1 gazel
12	Hayâlî	1 gazel
13	İshak	1 gazel
14	İsmetî	2 gazel
15	İzzet Ali Paşa	1 gazel
16	Kâzım	1 gazel
17	Kelîm	11 gazel, 1 kaside
18	Kemâlpaşazâde	1 matla', 1 kıta
19	Mezâkî	1 gazel
20	Musîb	1 gazel
21	Münîf	4 gazel
22	Nâbî	12 gazel
23	Nahîfî	1 gazel
24	Nâ'îlî	3 gazel
25	Nazîm	3 gazel
26	Nedîm	9 gazel
27	Neslî	1 gazel
28	Nesîb	5 gazel (1 mükerrer),

		1tahmis
29	Nev'î	1matla'
30	Neylî	1 gazel
31	Râgıb Paşa	2 gazel
32	Rahmî	2 gazel
33	Râmî	2 gazel
34	Râsih	1 gazel
35	Râşid	5 gazel
36	Ref'î	1 matla'
37	Rûhî	2 gazel
38	Rüşdî	1 gazel
39	Sadik	2 gazel
40	Sâ'ib	2 gazel
41	Sâhib (Pirizâde)	1 gazel
42	Say'î	1 gazel
43	Sâmî	3 gazel, 1 kıta
44	Selîm	1 gazel
45	Selimî	1 kıta
46	Sırrî	5 gazel
47	Tâlib	2 gazel
48	Tâ'ib	1 gazel
49	Vâsıf (Çelebi)	1 gazel
50	Vecdî	4 gazel
51	Vehbî(Seyyid)	7 gazel (1 mükerrer), 5 kıta
52	Vesîm (Abbâs)	18 gazel, 2 kaside
53	Yahyâ (Taşlıcalı)	2 gazel
54	Yümnî	4 gazel
55	Ziyâ	1 gazel
	Lâ-edri	4 gazel, 4 kıta, 4 mısra, 6 müfred, 3 matla'
	Farsça	154
	Arapça	4
	Toplam	339 (181 Türkçe, 141-gazel, 13-kıta,7- matla, 7-müfred, 5- kaside, 4-mısra, 2 -tahmis, 1- rubâi, 1- müstezad).(154 Farsça), (4 Arapça)

1.4. Mecmuâda Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Mecmuâda, remel, ahreb, müctes, cedîd, hezec, muzâri, rezec kalıpları ile 7 farklı bahirde yazılmış 55 farklı şâire âit ve şâiri tespit edilemeyen şiirler olmak üzere 181 Türkçe şiir bulunmaktadır. En çok kullanılan bahir remel bahri olup sadece bir tek şiirin yazılmış olduğu bahirler de mecmuâda mevcuttur.

Tablo 3: Mecmuâda Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Sıra Nr.	Kullanılan Vezin	Sayı
1	fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün (Remel)	37
2	fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün (Remel)	27
3	mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün (Muzâri')	30
4	mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün (Hezec)	30
5	mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün (Müctes)	25
6	mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ülün (Hezec)	12
7	fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün (Remel)	3
8	fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün (Remel)	1
9	müfte' ilün mefâ' ilün müfte' ilün mefâ' ilün (Rezec)	2
10	mef' ülü mefâ' ilün mefâ' ilün fâ' (Ahreb)	1
11	fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün (Cedîd)	4
12	mefâ' ilün mefâ' ilün fe' ülün (Hezec)	2
13	mef' ülü fâ' ilâtün mef' ülü fâ' ilâtün (Muzâri')	1
14	müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün (Rezec)	1
15	mef' ülü mefâ' ilün mef' ülü mefâ' ilün (Hezec)	1
	Toplam	177

Mecmuâda şiirler remel, müctes, muzâri, hezec, müctes, ahreb, cedîd, rezec kalıpları olarak 7 farklı bahirdendir. Bu bahirlerden en fazla kullanılanı remel bahrindedir. Ayrıca 4 tane de tarih mısrası bulunmaktadır.

1.5. Mecmuâda Yer Alan Şâirler ve Biyografileri⁴

Arzî Dede (?-1175)⁵: Kutlu isimleri Muhammed olarak Esrar Dede Tezkiresinde belirtilen şâir, Mevlevî olup çeşitli irfan meydanlarında Mesnevî-i Şerif'i okutup şerh etmiştir. Mevleviliğe çeşitli yollarla rehberlik etmiş olan Arzî Dede, Galata âsitânesinde bulunup Farsça ilim sohbetleriyle İslam dini için çeşitli hizmetlerde de bulunmuştur. Bu görevinde iken de rivayetlere göre bir gayrilmüslimin Müslüman olmasına vesile olduğu belirtilmiştir. 1175 tarihinde vefat ettiği belirtilen Arzî Dedenin bir dîvânı olduğu belirtilmektedir (Genç,2000: 343-347).

Bahâyî (1595?-1654) ⁶: Asıl adı Mehmed olan Bahâyî, babası kazasker Abdüllaziz Efendi tarafından yetiştirilip devrin önemli hocalarından da dersler almıştır. İlmiye sınıfına geçen ve çeşitli medreselerde müderrislik yapan Bahâyî, Selanik ve Halepte kadılık yaptı. (1630-1633) Şam, Edirne İstanbul'da kadılık yapmış. (1638-1645) Anadolu ve Rumeli kazaskerlik görevinde bulundu. (1646-1647) Sonra ise 1650'de Şeyhülislamlık yaptı ve ölene kadar da bu görevde kaldı. Döneminde beğenilen şiirleri gazelleri olup bu türle başarıya kavuşmuştur. Ayrıca Nâbî, Neşâtî, Nâili gibi şâirlerin de övgülerini alabilmeyi başarmış bir şâirdir. Şâirliğinin yanı sıra hattat ve bestekâr olan Bahâyî, devrinin Sebk-i Hindi üslubunun etkisinde eserlerini vermiştir. Dîvânında âşıkâne konuları benimseyen Bahâyî, tevhit, naat, münacat gibi türlere yer vermemiştir.

Bâkî (1526-1600)⁷: Asıl adı Abdülbâki olan şâir, İstanbul'da doğmuştur. Babası Fatih Cami müezzinlerinden Mehmet Efendi'dir. Bâkî gençliğinin ilk yıllarında serrâclık denilen camideki kandillerin yakılması ve onların bakımını yapmakla görevli olarak mesleğini icra etmekteydi. Okuma arzusu ve öğrenme merakı ile medreselerden dersler almaya başladı ve ileride çeşitli âlim, şâir olacak arkadaşlar edindi. Eğitimini devam ettirirken çeşitli şâirlerle tanışıp kendisi de şiirler yazmaya ve nazireler yazmaya

⁴ Mecmuâda şiirleri bulunan ancak kimliğini tam olarak tespit edemediğimiz şâirler şunlardır: Ârif, İshak, Kâzım, Neslî, Rahmî, Sâ'ib, Say'î, Tâ'ib, Yümnî, Ziyâ.

⁵ Şâir hakkında detaylı bilgi için **Tezkire-i Şu'ârâ-yı Mevleviyye**: İnceleme-metin/Esrar Dede; haz: İlhan Genç; inceleyen: Müjgan Cunbur, Ankara, AYK Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, 2000, s.343-347.

⁶ Detaylı bilgi için bkz. Yrd. Doç. Dr. Süleyman Uludağ, "Bahâyî Mehmed Efendi" **TEİS**. <http://www.turkedebiyatilisimlersonzugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=572> (E.T.:25.01.2020).

⁷ Detaylı bilgi için bkz. Mehmed Çavuşoğlu, "Bâkî", **DİA**, C.4, İstanbul 1991, s.537-540.

başladı. Zâtî'nin remilci dükkânına sık sık gider ve şiirlerini ona okur, şiiri hakkında bilgisini alırdı. Bu sayede şiirlerinde başarısı ilerleme kaydetmeye başlamıştı. Bâki, hocasına sünbül redifli kasidesini sunmuş ve şiir dünyasında kendisinden söz ettirmeye başlamış oldu. Yine sunmuş olduğu bir kaside sayesinde medresedeki hayatının yerine Süleymaniye Külliyesinde bina emini olarak çalışmaya başladı. Ardından Ebusuud Efendi'ye bir kaside sunarak saraylılarının yakınına gelmiş oldu. Devrinin padişahı Kanunî Sultan Süleyman da şiir yazıyor ve tanzir etmesi için Bâkî'ye gönderiyordu. Aralarındaki şiir sohbetleri böylece ilerledi ve dîvânını padişah emriyle tertib etti. Çeşitli yerlerde kazaskerlik, kadılık gibi görevlerini yaptıktan sonra çok istediği şeyhülislamlık görevine gelemeyen vefat etmiştir. Bâkî, Sultanu'ş-şuâra unvanına layık görülüp aşkın canlılığını şiirlerinde yansıtmış, dil kusurlarını yok denecek kadar aza indirmiş Dîvân şirininin en parlak yıllarını yaşatmayı başarabilmiştir. Şiirlerinde tasavvufi izler yok denecek kadar az olup âşikâne üslubu benimsemiştir. Tabiata açık, ahenkli diliyle Dîvân şiirinin öncü isimlerinden olmuştur. Eserleri: *Dîvân, Fezâilü'l-Cihâd, Meâlimü'l-Yakîn fi Sîreti Seyyidi'l-Müreselîn, Fezâil-i Mekke'dir.*

Behiştî (?-1571-1572)⁸: Asıl adı Ramazan olan Behiştî'nin babası Vizeli Abdülmuhsin olup hayatı hakkındaki bilgiler azdır. 907 yılında doğup 972 yılında öldüğü belirtilen şâir İstanbul'a gelmiştir. İstanbul'da medrese eğitimini eserlerinden anlaşıldığı şekilde Merhaba Efendi'den almıştır. Halvetî halifesi olarak Çorlu'da imam hatiplik-vâizlik görevlerini icra etmiştir. Ayrıca evinde de öğrencilere dersler veren Behiştî, istediği mânâda şiirler yazabilen, icat sahibi, güzel edalı nazımlar yazabilen şâir olarak vasıflandırılmıştır. Vâiz olması sebebiyle nasihat dolu, halka yön veren, etki sahibi edebî kişiliğe sahiptir. Hayatı boyunca Çorlu'da bulunan Behiştî, görevini öldüğü 1571-1572 tarihine kadar devam ettirmiştir (Aydemir, 2000: 1-225).

Emrî (?-1575)⁹: Edirneli olan Emrî'nin ailesi hakkında pek fazla bilgi bulunmamakla beraber nerede, nasıl eğitim aldığıyla ilgili de pek fazla bilgi bulunmamaktadır. Eğitim hayatıyla ilgili Sehi Bey tezkiresine ilim hayatından ayrıldığı, devam etmediği belirtilmiştir. İnziva halinde yaşamayı seven, aza kanat getiren karaktere sahip olduğu

⁸ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Yaşar Aydemir, "Behiştî" **TEİS**.

<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=959> (E.T.: 25.01.2020).

⁹ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Yekta Saraç, "Emrî", **DİA**, C.11, İstanbul, 1995, s.164.

belirtilen Emrî, devlet kademesinde yer almak istemedi gibi devlet büyükleri için de şiir yazmamayı tercih etmiştir. Emrî, çağının şâirleri arasında ince hayal gücüne sahip, kullanılmamış mazmunları denemeyi seven, kelimelerin farklı anlamlarını tercih eden edebî yöne sahiptir. Muamma yazmayı seven Emrî bu yönüyle şiirlerinin anlaşılmasına da sebep vermiştir. Böylelikle güçlü hayal dünyasının bulunup ince manalara gelen şiirler yazmasının yanında anlaşılabilir şiirler de yazmasıyla eleştirilere de maruz kalmıştır. Edebî açıdan onu diğer şâirlerden ayıran bir başka özelliği ise tarih düşürme sanatındaki ustalığıdır. Ancak yine muamma yazıp da anlaşılma sorunu tarihlerinde de mevcut olup eleştirilen konudur.

Fehîm-i Kadîm (?-1647)¹⁰: Asıl adı Mustafa olan Fehîm, aslen Halepli olup unculuk veya kurabiyecilik yapmaktadır. Bu sebeple uncuza olarak tanınmıştır. Ailesinden öğrendiği düşünülen Arapçasının yanı sıra Farsçayı da iyi bilen Fehîm, Örfî-Şîrâzî'nin dîvânını istinsah etmiştir. Kudüs, Mekke, Medine, Mısır ve Edirne'de kâtiplik yapmıştır. Sebki-Hindî akımının söyleyişlerini şiire sokmasının yanı sıra kendine has üslûbunu günlük olayları şiire sokabilmiş bir şâirdir. Şiirlerinde Sebki-Hindî akımının özelliği olan mânâ sanatlarına ağırlık vermeyi tercih ederek fazla söz söylemek yerine az sözle çok şey anlatma ve anlamın derinleşmesini sağlamak amacını gütmüştür. *Dîvân*, *Şehrengizi*, *Bahr-i Tavil'i*, *Tercüme-i Letâif-i Kümmelin* ve *Durûb-ı Emsâl-i Türkî* eserleri bulunan Fehîm, Sebki-Hindî üslubunu benimsemesiyle önemli şâirlerdendir.

Fevrî (?-1571)¹¹: Arnavutluk'ta doğan şâir, Hıristiyan Hırvat asıllı bir aileye mensup olup küçük yaşlarda İstanbul'a getirilmiştir. Kendisinin anlatmış olduğu üzere küçük yaşlarda rüyasında Muhyiddin İbn Arâbi'yi rüyasında görmesi üzerine Müslüman olmuştur. Çeşitli paşaların himayesinde buluna Fevrî, asıl şöhretini Rumeli Beylerbeyi Lütfî Paşa'ya takdim ettiği *Susen Kaside'si* ile elde etmiştir. Fevrî, devrin önemli ilim yerlerinde eğitim almış, mülazım olarak atandığı sırada atanma görevindeki aksama nedeniyle eğitim sistemindeki aksaklıkları şikâyet niteliğinde olan manzum

¹⁰ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Tahir Üzgör, "Fehim-i Kadîm", **DİA**, C.12, İstanbul, 1995, s.295-296.

¹¹ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Mehmet Kalpaklı "Fevrî", **TEİS**, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fevri-ahmed> (E.T.23.04.2020).

şikâyetname eseri de önemli yere sahiptir. Görevinde Şam Kadılığı ve Şam'da müderrislik görevlerine kadar da gelen şâir pek çok tezkirede Osmanlıca'yı, dilin inceliklerini çok çabuk öğrendiğini ve nu sebeple de bu mahlasa sahip olduğunu belirtirler. Atasözlerini kullanmada Necâtî'den sonra onun gelebilecek kadar iyi olduğu söylenmektedir. Beyit sayısı 3000'i bulan kasidesi, 710 gazeli bulunan Fevrî, sanatlı söyleyişe de sahip olup hacimli bir dîvâna sahiptir.

Fuzûlî (1483-1556)¹²: Pek çok kaynakta Bağdatlı olduğu söylenen Fuzûlî'nin Kerbela, Necef, Hille ve Kerküklü olabileceğini belirten işaretler de vardır. Arapça ve Farsçaya anadili kadar hâkim olan Fuzûlî, Türkmenlerin Bayat boyuna mensuptur. Buna karşın Arapça ve Farsça dîvân yazabilecek kadar diğer dillerin kıvrak söyleyişlerine de hâkimdir. Eğitim süreci hakkındaki bilgiler tam olarak net olmasa da iyi bir eğitim ve mistik düşünce tarzına hâkim olduğu eserlerinden anlaşılmaktadır. Siyasal olarak karışıklıklar arasında çocukluk ve gençlik yıllarını yaşayan Fuzûlî, devrinin çeşitli devlet büyüklerine eserler sunmayı başarabilmiştir. Bunlardan bazıları ilk kasidesini sunduğu Akkoyunlu Elvend Bey, Safevilerin Bağdat valisi İbrahim Han Musullu, Bağdatı fetheden Kanunî Sultan Süleyman gibi isimlerdir. Bu fetih sırasında Fuzûlî, Bağdat'a gelen Osmanlı devrinin önemli şâirlerinden Hayâlî Bey ve Taşlıcalı Yahya ile tanışmıştır. Onların teşvikiyle de Leylâ ve Mecnûn mesnevisini kaleme aldığını ve bu tanışmadan memnuniyet duyduğunu eserinin önsözünde dile getirmiştir. Bağdat veya Necef civarlarında türbedarlık yapan Fuzûlî muhtemelen veba salgını sebebiyle 1556'da hayatını kaybetmiş ve bu topraklardan ayrı kalmak istememiş ve Hz. Hüseyin'in türbesi yakınlarına gömülmüştür.

Hayâlî Bey (1499?-1557)¹³: Asıl adı Mehmed olan şâirin geç evlendiği gerekçesiyle lakabı Bekâr Memî'dir. Devrinde önemli ilim durağı sayılan Vardar Yenicesinde doğmuş olan şâir, iyi bir eğitim almamasına karşın çeşitli tarikatlerde müritlik yapmıştır. Yenice, 16. yüzyılın sonlarına kadar önemli bir kültür merkezi olmasıyla

¹² Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Muhsin Macit, "Fuzûlî", **TEİS**.
<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=624> (E.T. 13.02.2020).

¹³ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Volkan Karagözlü, "Hayâlî", **TEİS**.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayali-bey-hayali-mehmed-hayali> (E.T.15.04.2020).

beraber tasavvuf konusunda da seçkin bir yere sahip olmasıyla şâirin gelişiminde önemli yere sahip olmuştur. Ondört yaşlarında iken dikkat çeken şâir, medrese eğitimini tam almadığı bilirse de Bostan ve Gülistan gibi klasik eserleri okumuş ve eserlerinden söz ettirmeyi başarmış bir şâirdir. Kanunî'nin nedimliği ve musahipliği görevine ise önce defterdar İskender Çelebi'nin, sonra ise sadrazam İbrahim Paşa'nın dikkatini çekmesi sayesinde gelebilmiştir. Gazelleri yüzyıllar boyunca tanzir edilmiş kalıcılığı yakalayabilmiş bir şâir olan Hayâlî'nin tek eseri *Dîvânıdır*.

Hüdâyî-i Kadîm (?-1584)¹⁴: 16. yüzyılın ilk çeyreğinde doğduğu tahmin edilen Hüdâyî'nin asıl adı Mustafa'dır. Muhtemelen mahlaslarının karışmaması için Aziz Mahmut Hüdâyî'den ayırmak amacıyla Hüdâyî-i Kadîm denilmiştir. Farsça bilgisine sahip şâirin musiki konusunda bilgisi ve şöhreti bulunduğundan iyi bir eğitim almış olabileceğini söyleyebiliriz. Sesinin güzel olması sebebiyle Haseki Hürrem Sultan Camisinde müezzinlik yapmıştır. Tek eseri *Dîvân*'ıdır (Kaçalın, Tanyeri, 2004).

İsmetî (1611-1665)¹⁵: İsmetî Mehmed Çelebi olarak anılan şâirin İstanbul'da doğduğu tahmin edilmektedir. Köklü bir aileye mensup İsmetî, çeşitli âlimlerden ders almış ve kendisi de ders vermeye başlayacak olgunluğa erişmiştir. Uzun yıllar müderrislik, kazaskerlik ve kadılık görevlerinde bulunmuş olsa da bazı cahil kimselerin üstünlük taslamasından sıkılıp istifa etmiş ve Mevlevîliğe intisap etmiştir. Ardından Şeyhülislam görevine Zekeriyazade Yahya getirilince tekrardan Zekeriya Efendi, Siyavuş Paşa, Sahn, Kalenderhane, Valide Sultan medreselerinde 1627-38 yıllarında müderrislik görevlerinde bulundu. Karakter yapısı olarak kibar, hoş tabiatlı, kimseyi incitmeyen niteliklere sahipti. Gelmiş olduğu yüksek dereceli rütbelere kibre kapılmamış, huyunu bozmamıştır. Pek fazla şiir söylememiş olmasına rağmen devrinin önemli şâirlerinden olmayı başarabilmiştir. Şeyhülislam Yahyâ, Neşatî gibi ünlü şâirlere de nazireler yazmış şâirin *Dîvânçesi* mevcuttur.

¹⁴ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Hakan Yekbaş, "Hüdâyî", **TEİS**.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hudayii-kadim-mustafa> (E.T.29.04.2020).

¹⁵ Detaylı bilgi için bkz. Mustafa Kılıç, "İsmetî", **TEİS**.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ismet-i-mehmed-ismet-i-celebi-mdbir> (E.T.15.04.2020).

İzzet Ali Paşa (?-1734)¹⁶: Asıl adı Ali'dir. Babası 3. Ahmed devrinin paşalarına defterdarlık yapmış Damad Mehmed Paşa'dır. Kendisi de hat sanatında mahareti sayesinde devrindeki paşaların defterdarlarına mektupçuluk yapmıştır. Defterdarlık görevinde iken Patrona Halil İsyanı baş gösterdi ve görevinden çekilmesi için zorlamalara maruz kalsa da görevinden çekilmeyip isyanın bastırılmasında da rol oynaması üzerine kendisine defterdarlık uhdesinde kalması kaydıyla vezir olarak atandı. Üç tuğ ile sadaret kaymakamı oldu ve ardından Anadolu valiliğiyle Revan'a tayin olduktan sonra Revân seraskeri oldu ancak burada 1734 yılında vefat etti. Eserleri *Dîvân, Tarih-i Aynî'den Mütercem Bir Parça ve Nigarnâme*'sidir.

Kelîm (?-1738)¹⁷: Eyüp'te doğan şâir, Matbah Emîni Ahmed Efendi'nin oğludur. Eyüplü Seyyit Kelîm olarak nam kazanmıştır. Anber Gazi, Abdurrahman Paşa, Tevkî'i Cafer Çelebi, Mülakkab Ahmed Paşa ve Süleymaniye Abdüsselam Medreselerinde görevlerde bulunmuştur. Hoş sohbetli, gönül ehli olarak şâirliği nitelendirilen Kelîm, Veziriazam İbrahim Paşa'ya Avusturya ile sulh yapması sebebiyle *Bahariyye Kasidesi*'ni sunmuş ve dikkat çekebilmeyi başarmıştır. Farsça şiirler de yazan Kelîm, kaynakların bazısına göre 1738, bazısına göre ise 1740 yılında vefat etmiştir. Elimizde dîvânı bulunmamakla beraber pek çok tezkirede hakkında bilgi ve eserlerinden örnek şiirler mevcuttur.

Kemal Paşazâde/İbn Kemâl (1469-1534)¹⁸: Dedesi Kemal Paşa sebebiyle Kemâl Paşazâde veya İbn Kemâl diye anılan Kemal Paşazâde, insanların ve cinlerin müftüsü (müftî's-sakaleyn) ve Anadolu ve Rumeli'nin İbn-i Sinâsı olarak ün kazanmıştır. Devrinin şeyhülislamlığını yapan Kemal Paşazâde, ilk eğitimini babasının görevi sebebiyle Tokat ve Amasya'da almıştır. Aileden resmî görevlerde bulunan nesle sahip Kemâl Paşazâde, orduda askerlik görevinde de bulunmuştur. Bu görevinden ayrıldıktan sonra kendisini ilme veren Kemal Paşazâde, Farsça, Arapça bilmesinin yanı sıra dinî

¹⁶ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Yunus Kaplan, "İzzet Ali Paşa", **TEİS**. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/izzet-ali-pasa> (E.T.29.04.2020).

¹⁷ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Yunus Kaplan, "Kelîm", **TEİS**. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kelim-seyyid-kelim-efendi> (E.T.23.04.2020).

¹⁸ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Prof. Dr. Yekta Saraç, "İbn Kemâl", **TEİS**. <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6798> (E.T.25.01.2020).

ilimlere sahip olmak için çeşitli hocalardan dersler almıştır. Bu eğitiminden sonra Balkanların çeşitli bölgelerinde, Edirne’de, İstanbul Sahn-ı Semân Medresesinde müderrislik yapmış ve sonrasında Edirne kadılığı görevine getirilmiştir. 1516 yılında da Anadolu Kazaskeri olarak tayin edilmiştir. Sultan Bayezid, Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman devirlerinde yaşayan şeyhülislam onların teveccühünü kazanmasının yanı sıra Ebussuud gibi önemli isimlerin de yetişmesinde rol oynamıştır. Dîvân sahibi olmasının yanı sıra fıkıh alanında, felsefe alanında, tarih alanında önemli eserler de vermiştir (Naci, 1995:311-312).

Musîb (?-1168)¹⁹: Akdenizin Kıbrıs adasında Lefkoşa kazasında doğan Musîb Mehmed Efendi adıyla tanınan, şiiirleri şâirler arasında hoş söylenişli olarak değerlendirilen şâir hakkında fazla bilgi bulunmamaktadır. 1168 senesinde Karaferya kazasında vefat etmiştir. Safiye Sultan ve Pir Mustafa Paşa için çeşme tarihi de yazmış bir şâirdir(Erdem, 1994: 268-269).

Sâhib (1674-1749)²⁰: Mehmed Sâhib Efendinin babası yeniçeri ağalarından Pirî Ağa’dır. Bu sebeple Pirizâde adıyla tanınmıştır. Küçüklüğünden itibaren çeşitli şeyhler, müderrisler ve şeyhülislamlardan dersler alarak yetişmiştir. Sonraları ise kendisi İbrahim Ağa Medresesinde, Hafız Paşa, Koca Mustafa Paşa gibi Medreselerde müderrislik yapmıştır. Selanik kadılığı, Bursa kadılığı, Anadolu kazaskerliği ve Rumeli kazaskerliği gibi görevlerini icra eden Sâhib, 1742’de ise şeyhülislamlık makamına getirildi ve ölene dek bu görevinde kaldı. Ölmesine yakın bir zamanda hac ibadetini yerine getirmek üzereyken bu görevinden ayrılarak hac dönüşünde Üsküdar’da bulundu ve burada 1749 yılında vefat etti.

Râmi Mehmed Paşa (1654-1707)²¹: Asıl adı Mehmed’dir. İlköğretimini aldıktan sonra Reisülküttaplık kalemine devam etmiştir. Zekâ ve kabiliyetiyle nazım ve nesirlerini kaleme aldı. Şâir Nâbî ile tanışıp Musahib Mustafa Paşa’nın masraf kâtipliğini yaptı. 1696’da reisülküttaplığa atandı. Karlofça anlaşmasını yürütüp başarısı ile ilk önce

¹⁹ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Sadık Erdem, Râmiz ve Âdâb-ı Zürefâsı, s.268-269, AKM, Ankara, 1994.

²⁰ Detaylı bilgi için bkz. İbrahim Halil Tuğluk, “Sâhib”, **TEİS**, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4755> (E.T.13.02.2020).

²¹ Detaylı bilgi için bkz. Recep Ahışalı, “Râmi Mehmed Paşa”, **DİA**, C.34, İstanbul, 2007, s.449-451.

vezirlik sonra ise sadrazamlık görevlerine getirildi. Islahat hareketleri çevrede hoş karşılanmadı ve II. Mustafa'nın tahttan indirilmesiyle sonuçlanan Edirne Vakası isyancılarından saklanmak zorunda kaldı.(1703) Damat Hüseyin Paşa'nın sadarete getirilmesiyle Kıbrıs ve Mısır valiliği yaptı. Halktan şikâyet üzerine ise idam edildi. Çağının önemli şâirlerinden olsa da devamlılığı olamamıştır (Osmanlı Şâirleri, C.3, s.658).

Mezâkî (?-1676):²² Asıl adı Süleyman'dır. Kaynaklar Bosna Hersek'te doğduğu ve oradan gençliğinde İstanbul'a gelerek Enderun'a girdiğini belirtmektedir. Sarayda çeşitli ilimler öğrenden Mezâkî, kimyaya da merak salmış ve bazı kişilerce merakı yadırganmıştır. Sonraları Enderun'dan ayrılıp sipahi olarak görev almıştır. Mısır valiliği yapan bir akrabası yanında kâtiplik yapmış ve bazı sebeplerden oradan ayrılarak şiir sohbetlerinde bulunmuş, çeşitli şiir meclislerine girmiştir. Şiir meclislerinde dostları arasında tezkire sahibi Güftî, Vecdî, Fehîm-i Kadîm, Neşâtî gibi ünlü isimler bulunmaktadır. Kaynaklarda belirtilen tek eseri *Dîvân*'ıdır.

Münîf (?-1743)²³:Antakya'da doğmuş olan şâirin asıl adı Mustafa'dır. BabasıAntakya'da yetişmiş âlimlerden Mehmed Efendi'dir. Hüsn-i Hat öğrenden Münîf, İstanbul'a gelmiştir. Orada Râşid Efendi ile dostluk kurdu ve Râşid Efendi'nin elçilik göreviyle Isfahan'a gönderilmesinde yanında bulundu. Geri döndükten sonra Kaptan Mehmet Paşa'nın vasfıyla sunduğu kasidenin beğenilmesi üzerine kendisine mülâzemet verildi. Veziriazam İbrahim Paşa'ya sunduğu kaside karşılığında kadılık gibi görevlere ilk başta getirilmiş olsa bile görevine gitmeden görevi iptal edildi. Kısa süreli, ruznamçecilik, kâtiplik, maliyecilik gibi görevlerde bulunsa da azillerle sonuçlanan meslek hayatı olmuştur. Hekimbaşızâde Ali Paşa'nın ikinci kez vezarete gelmesi üzerine tekrardan maliye kâtipliğine getirildi. Ancak hâmisinin vefatı üzerine derin üzüntü duydu ve "*sensüz*"redifli bir şiir de onun için yazdı. Görevinden azledilmesi üzerine inziva hayatına çekilip genç yaşta vefat etti.

²² Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Neslihan İlknur Keskin, "Mezâkî", **TEİS**. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mezaki-suleyman> (E.T.23.04.2020).

²³ Detaylı bilgi için bkz. Beyhan Kesik, "Münîf", **TEİS**. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/munif-antaki-antakyali-munif-mustafa> (E.T.23.04.2020).

Nâbî (1642-1712)²⁴: Asıl adı Yusuf olan şâir Urfa'da doğmuş ve 22-23 yaşlarında İstanbul'a gelene kadar orada bulunmuştur. Büyük dedesi Şeyh Ahmed-i Nakşibendî'dir. Nerede, nasıl, ne düzeyde eğitim aldığı bilinmeyen şâirin İstanbul'a kâtiplik yeteneği vesilesiyle gittiği göz önüne alındığında iyi bir eğitim almış olabileceği anlaşılmaktadır. Urfa'da mutasarrıfın dikkatini çekerek daha iyi şartlar ve eğitim için İstanbul'a gönderilmiş ve orada Musâhib Mustafa Paşa'ya intisap ederek uzun yıllar boyunca onun hâmilîğinde yaşamıştır. Musâhib Mustafa Paşa, padişahın damadı olması ve Nâbî'nin de onun dîvân kâtipliğini yapması sebebiyle tanınır ve saraya da yakınlığı sebebiyle ilgi görür. Nâbî, Mustafa Paşa'nın kethüdalık, Kaptan-ı Deryalık gibi görevlerinde yanında bulunmuş o ölünceye dek onun görevinde bulunmuştur. Hâmisinin ölümüyle Halep'e yerleşen Nâbî, Halep Valisi Silahdar İbrahim Paşa'yla tanıştı ve kendisi de şâir olması sebebiyle şiir sohbetlerinde beraber bulundular. Nâbî, bu sayede rahat yaşam sürdürdü ve şiirlerini toplama işini de bizzat Silahdar İbrahim Paşa üstlendi. Uzunca bir zaman Halep'te yaşayan Nâbî, şiirlerinde de İstanbul özlemini dile getiriyordu ve ısrarlar üzerine de tekrardan İstanbul'a iltifatlar görerek gelmiş oldu. Türkçe ve Arapça *Dîvân*, *Hayrâbad*, *Hayrî-nâme*, *Tuhfetü'l-Haremeyn*, *Surnâme*, *Münşeât*, *Kırk Hadis Tercümesi*, *Zeyl-i Siyer-i Veysî*, *Fethnâme-i Kamanîçe* eserleriyle çeşitli eserler bırakmış oldu.

Nahifî (1665-1738)²⁵: Asıl adı Süleyman olan şâir, İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Küçük yaşta öğrenim hayatına başlayıp nesih, sülüs, talik gibi hat sanatının yazı şekillerinde usta isimlerden dersler alarak ustalaşmıştır. Hattatlık yapmasının yanı sıra memuriyet görevlerini icra edip Mısır'da bulundu. Mevleviliğe intisap eden şâir, İran'da da bulunup çeşitli görevleri yerine getirdi. 3.Ahmed ve Damad İbrahim Paşa'dan yaşlılığında da yardım görmesiyle beraber yarım kalan eseri Mesnevi'nin tercümesinin tamamlanmasında yardımlarını aldı. *Dîvân*, *Tercüme-i Mesnevi-i Şerif*, *Mevlidü'n-Nebi*, *Hicretü'l-Nebi*, *Hilyetü'l-Envâr*, *Risâle-i Hizriyye*, *Nasihatü'l-Vüzerâ* gibi eserler vererek çeşitli alanlara katkıda da bulunmuş bir şâir olan Nahifî, sade dil kullanıp halk söyleyişine yakın açıklığı tercih etmiştir. Yunus Emre ilahilerine benzer manzumeler

²⁴ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Ali Fuat Bilkan, "Nâbî", **TEİS**. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi> (E.T.15.04.2020).

²⁵ Detaylı bilgi için bkz. Murat Karavelioğlu, "Nahifî", **TEİS**. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nahifi-suleyman> (E.T.15.04.2020).

yazıp besteler de yapmış olan şâir gerek âlimliği gerekse şâirliği ile önemli yer tutmuştur.

Nâ'ili-i Kadîm (?-1666)²⁶: Şâir hakkında tezkirelerin hemen hepsinde bilgiler kısa olduğundan hakkındaki bilgiler dîvânı vasıtasıyla açığa kavuşturulmuştur. Devrin önemli görev, makam, rütbelerinde bulunmamış olduğundan Paşa gibi kimselerin de yakınında yer almamıştır. Sadece şiiri, sanatıyla kendinden söz ettirmeyi başarmış, hayatında yalnızca şiir olmuş bir şâirdir. Manalı, muktedir şiir söyleme yeteneğiyle irfan sahibi bir şâirdir. Şâirin kasidelerinden yola çıkıldığında hayatı Edirne'de fakirlik içerisinde geçmiştir. Tezkirelerden hareketle fizikî yapısı zayıf, hastalığa meyilli bir bünyeye sahip olduğu belirtilir. Şiirlerinde kendisini hastalıkla ilgili kelimelerde iç içe kullanmıştır. Meylî ve Nihâli gibi şâirleri kendisinin yetiştirmiş olabileceği kaynaklarda ifade edilir. Sebk-i Hindi üslubunun ustası olarak kabul edilir. Şiirleri bu üslubun özelliğini taşıyan kapalı ve soyut ifadeleri fazlasıyla barındırıp ileriki çağlarda bu üslupla yazan şâirler tarafından geçemeyeceklerini anlamaları üzere en iyisi olarak görülmesine sebep olmuştur. Söylenmemiş sözler, ince anlamlar, farklı tasavvurlar onun şiir dilinin en önemli yanıdır. Haluk İpekten tarafından *Dîvânı* yayımlanmıştır.

Nazîm (?-1727)²⁷: Asıl adı Yahyâ olup önceleri şiirlerini Halîm mahlasıyla yazmıştır. Arzî Dede'nin şeyhliği zamanında Mevlevî tarikatında bulunmuştur. Edirne Mevlevihane'si şeyhlerinden Neşâtî'nin de yanında bulunduğu hakkında görüşler bulunmaktadır. 4. Mehmed devrinde şiir, musiki gibi yetenekleri sayesinde Enderun Mektebine girerek orada Arapça, Farsça öğrenip çeşitli ilimler tahsil etmiştir. Hayatının sonuna kadar bazarbaşılık görevinde bulundu. Bazen eserlerinde fakirliği ve maaşının azlığı sebebiyle bu durumdan şikâyetini dile getirdiği görülmektedir. Bu sebepten dolayı da devlet büyüklerine fazlaca kaside yazmış olan Nâzîm, 4. Mehmed'in yanı sıra 2. Süleyman ve 3. Ahmed devirlerinde onlara da kasideler yazarak devrinin tanınan şâirlerinden olabilmıştır. Dîvânı beş ayrı şekilden müteşekkildir. Tek eseri olan dîvânının üçte ikisini naatların oluşturması sebebiyle Türk Edebiyatında na't-gû sıfatına

²⁶ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Özer Şenödeyici, "Nâilî", **TEİS**. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nailii-kadim-mustafa> (E.T.23.04.2020).

²⁷ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Nevin Gümüş, "Nâzîm", **TEİS**. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-yahya-celebi> (E.T.23.04.2020).

layık görülmüştür. Ayrıca şâirliği Neşâtî tarafından da övülmüştür. Nef'î tesirinde kasideler yazmış olup Fehîm-i Kadîm'e nazireler yazmıştır. Tasavvufî şiirleri de bulunmakla beraber rindane tavır şiirlerinde kendini göstermektedir.

Nedîm (?-1730)²⁸:Asıl adı Ahmed'dir. Babası Kadı Mehmed Efendi'dir. Küçük yaşlardan itibaren iyi bir eğitim almış, Arapça, Farsça öğrenmiştir. Eğitimini tamamladıktan sonra medreseye müderris olarak atandı. 3. Ahmed döneminde şiirleriyle tanınıp kendinden söz ettirmeye başladı. Nevşehirli Damad İbrahim Paşa'ya sunduğu kasideler sayesinde ihsanını kazandı ve hemen hemen Onun yaptırmış olduğu her eser hakkında şiir yazdı. Bu sayede hayatında hızlı değişimler, ilerlemeler kaydetti. Tercümanlık, mahkeme naipliği, müderrislik gibi görevler yaptı. Devrin en önemli medreselerinden olan Sahn-ı Seman ve Sekban Ali Paşa medreselerinde hocalık yaptı. Lale devrinin ihtişamında yaşayan Nedîm, yine devrin sonu olarak sayılan Patrona Halil İsyanlarında şiirlerini icra etti. Şiirlerinde Nef'î ve Nâbî gibi bir akımın öncüsü olup onlardan farklılığını *Nedîmâne* tarzı oluşturarak ortaya koyabilmiştir. Kendisi de üslup sahibi olduğunu şehrin nüktedanlarının onu mahlasını bilmeden fark edebileceklerini söyleyerek dile getirmiştir. Nedîmâne tarzın en belirgin özelliği olan günlük hayatı yansıtı, konuşma dilinin şiire ustaca eklenişi ve ahenkli söyleyiş şiirlerinin temelini oluşturmuştur. Bu sayede kendinden önce gelen şâirlerden farklı bir tarzla aruzun musikisini yakalayarak öncü olmayı başarmıştır. Daha yaşadığı devirden itibaren şiirleri bestelenmeyi başlamış, günlük hayatın değişimiyle de olsa gerek şiirleri halk arasında sevilerek okunmuştur. *Dîvân, Sahâifü'l-Ahbâr* ve *Aynî Tarihi* eserleridir (Macit, 1994).

Nesîb Dede (1632-1712)²⁹: Asıl ismi Yusuf'tur. Konyalı Şeyh Ömer'in oğludur. Kendisi de Konya'da dünyaya gelen Nesîb, eğitimini orada tamamladıktan sonra İstanbul'a gelerek çeşitli sadrazamların hocalığını da yapmıştır. Ankara, Şam, Mısır'da görevlerde bulunmuştur. Daha sonra Şeyh Sadrettin Çelebi'nin şeyhliği döneminde davet üzerine Konya'da sertariklik görevine gelmiştir. Ardından Yenikapı Mevlevihane'sine gelmiştir. Şiirleri ârifâne ve hakimânedir. *Dîvânı* 'ndan başka *Rişte-i Cevâhir* isimli bir eseri daha bulunmaktadır Bu eser tercüme ve şerh bir eser olmakla

²⁸ Detaylı bilgi için bkz. Muhsin Macit, "Nedîm", *DİA*, C.31, İstanbul 2006, s.510-513.

²⁹ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Adem Ceylan, Necip Fazıl Duru, "Nesîb", *TEİS*.

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nesib-yusuf> (E.T.24.04.2020).

beraber ayet ve hadisler de eklenerek oluşturulmuştur. Ayrıca içerisinde Mesnevî'den seçme beyit ve açıklamalar da bulunmaktadır. Böylece Nesîb Dede, genel olarak tasavvufî, dinî, içtimâî, yön gösterici olarak eserlerini meydana getirmiş bir şâir olmuştur.

Neylî (1673-1748)³⁰: İstanbul'da doğan şâir, babası 4. Mehmed devrinin önemli âlimi ve kadısı Mirzâ Mehmed Efendi olması sebebiyle Mirzâ-zâde Ahmed Efendi olarak anılmıştır. Kendisi de 18. yüzyılın irfan ve ilim sahibi şâir olmasının yanı sıra şeyhülislamlık makamında da bulunmuştur. Mekte ve İstanbul kadılık görevlerinde bulunmuş Ahmed Efendi, çeşitli medreselerde müderrislikler yaparak nesillerin yetişmesini sağlamış, faziletli, örnek kişilik olarak gösterilmiş şahsiyete sahiptir. Ayrıca çeşitli yerlerde mevleviyetlerine de atanmış görevini çeşitli yerlerde sürdürmüştür. Arapça haşîye, tasnifat, fıkıh gibi alanlarda altmışa yakın eser verdiği kaynaklarda zikredilmektedir.

Râgıb Paşa (1698-1763)³¹: Asıl adı Mehmed'dir. İstanbul'da doğmuştur. Öğrenimi hakkında kesin bilgi bulunmamakla birlikte babasının devlet kademesinde görevli biri olduğu bilinir. Özel yerlerde çeşitli ilimler öğrendi. Farsça bilen Râgıb Paşa, sülûs ve nesih hattı da bilmekteydi. Defterhane görevlileri arasında yer aldı. Cizye muhasebeciliği görevinde de bulunan Râgıb, Osmanlı Rus savaşına katıldı. Ardından devlet çeşitli görevlerinde bulunduktan sonra Sultan 3. Osman devrinde veziriazamlığa getirildi. Askeri alanda düzenlemeleri titizlikle yürüttü, dış ilişkilere fazlaca önem verdi. Şâirliğine, hukuk bilgisi ve zengin nükteleri de ekleyen Râgıb, devrinin hoş sohbet birisi olması sebebiyle olsa gerek çeşitli şâirlerle dostluk kurmuştur. Kültürel açıdan Batı ilimlerine de önem veren Râgıb, çeşitli tercümele de yapmıştır. *Dîvânının* yanı sıra ansiklopedik bilgileri içeren eseri, tercümele gibi çeşitli eserleri bulunmaktadır.

³⁰ Şâir hakkında detali bilgi için bkz. Adnan Uzun, "Neylî", **TEİS**.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/neyli-mirzazade-ahmed-efendi> (E.T. 15.04.2020).

³¹ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Beyhan Kesik, "Koca Ragıb Paşa", **TEİS**.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/koca-ragib-pasa> (E.T.24.04.2020).

Rahmî (Kırımlı) (?-1752)³²: Mustafa Rahmî asıl adı olup Kırımlı olması sebebiyle Kırımlı Rahmî olarak tanınmıştır. Vezir İbrahim Paşa'nın oğluna mühürdarlık vazifesinde bulunmuştur. Ardından tersane kâtibi olmuş, İran seferi sırasında mektupçu olarak sefere gitmiştir. Oradayken yerlerin uzaklık bilgisi ve coğrafi yerler hakkında çeşitli bilgiler verdiği *Sefâretnâme-i İrânî* adlı eserini yazmıştır. Bu eseri ile vakanüvis olarak da anılmıştır. İstanbul'a döndüğünde yine tersanede kâtip olarak çalışmış ve bu görevinde iken vefat etmiştir. Tarih düşürme sanatında usta, bilgi ve irfan sahibi kişiliğe sahip şâirin bir de *Dîvân*'ı vardır (Elmas, 1997).

Râsih (?-1731)³³: Asıl adı Ahmed olan şâir, Balıkesirli Ahmed Rasih olarak tanınmıştır. Evliliğinin Paşa kızı olması sebebiyle, Sinan Paşa-zâde Râsih olarak da tanınmıştır. Çeşitli devlet görevlerinde bulunan Râsih, 1706 yılında tekrardan Balıkesir'e döndü ve Zağnos Paşa'nın vakıflarında mütevellilik görevinde toplamda 38 yıl boyunca bulunmuş oldu. Ve orada ömrünü 1731 senesinde tamamladı. Mezarı Zağnos Paşa Cami aile kabristanındadır. Asıl ününü ise ütüne redifî gazeliyle elde etmiş olup şiiri pek çok kez tanzir edilmeye layık görülmüştür. Bu şiiriyle Nedîm, Necâtî, Bâkî gibi üstadların şiirlerine yapılan nazireleri bile geride bırakarak şiiri çok defa kere tanzir edilmiştir. Hem yönetici hem de ilim sınıfına mensup olan Râsih, çeşitli alanlarda pek çok eserler de vermiştir. Bunlar, *Dîvân*, *Falü's-sa'âde*, *Vasf-ı Ashab-ı Kehf ve Rakîm*, *Bürûcu'n-Nücûm*, *Bulgatü'z-Zürefâ*, *Bulgatü'l-Ahbâb*, *Hülâsa-i Bulgatü'l-Ahbâbî* ve *Nevâ, Lugatü'l-Ahbâb'dır*.

Râşid (1669-1735)³⁴: Mehmed Râşid olarak tanınan Râşid Efendi, İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Babası devrinin saygın âlimlerinden kadılık görevinde de bulunmuş Malatyalı Mustafa Efendi'dir. Çeşitli medreselerde müderrislik görevlerinde bulunduktan sonra uzun süre boyunca boş kalan resmî vakanüvislik görevine uygun görülerek gelmeyi başardı. Şehit Ali Paşa ile Mora ve Varadin seferlerine katılarak görevini icra etti. Ardından Şehit Ali Paşa'nın vefatı üzerine sadrazamlığa Nevşehirli Damat İbrahim Paşa

³² Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. İsmail Hakkı Aksoyak, "Rahmî", **TEİS**.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahmi-mustafa-rahmi-efendi> (E.T. 06.05.2020).

³³ Detaylı bilgi için bkz. Engin Selçuk, "Râsih", **TEİS**.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasih-balikesirli-rasih-ahmed-bey> (E.T.24.04.2020).

³⁴ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Halit Biltekin, "Râşid", **TEİS**.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasid-mehmed-rasid-efendi-mdbir> (E.T.27.04.2020).

getirildi ve Râşid, onun yakınında bulunarak çeşitli ihsanlara nail oldu. Elçilik görevinde de bulunan Râşid, İstanbul kadılığı da yapmıştır. Ardından Patrona Halil İsyanı'nın baş göstermesiyle sürgünlere gönderildi ve hayatını kaybetti. *Dîvân, Tarih-i Râşid, Sihat Âbâd, Münşeat, Fetihnameler ve Vakfiyeler* isimli eserleri mevcuttur (Biltekin, 1993).

Rûhî (Bağdatlı) (1534-1606)³⁵: Asıl adı Osman'dır. Babası Kanunî Sultan Süleyman zamanında, onun ordularıyla Bağdat'a yerleşen Rumelili bir sipahi olduğu, Rûhî'nin de Bağdat'ta doğması sebebiyle Bağdatlı Ruhî olarak tanındığı belirtilir. Kendisi de bir dönem baba mesleği olarak askerlik yapan Rûhî, kendi mizacı sebebiyle kendine uygun bir ortam aramak ve orada yaşamak amacıyla çeşitli yerleri gezmiş ancak öyle bir yer bulamadığı belirtmiştir. Dolaştığı sıralarda şâirlik yeteneğini daha fazla keşfeden Rûhî, sosyal, toplumsal pek çok olayla karşılaşmış ve şiirlerine bu durum eleştiri olarak yansımıştır. Şâir, devlet büyüklerine hizmet etmek, faydalı işlerde bulunmak amacıyla Şam, Dimaşk, Erzurum, Nefes gibi şehirlerde bulunmuş ancak istediği ortamı bulamamıştır. Gittiği yerlerdeki görevlilerin, rüşvetçilik, yolsuzluk ve riyakârlık yapımları sebebiyle gözünden düşmüş ve başka yerlere gitme isteği sıkça tekrarlanmıştır. Tasavvufî üslupla şiirini zenginleştiren şâir, kalenderî bir mizaçla şiirlerini yazmıştır. Şiirlerinde gönül ehli biri olduğu anlaşılan Rûhî, samimi, gösterişten uzak, canlılığa önem vererek iğneleyici üslubu şiirlerine yedirmeyi başarabilmiş ve adından yüzyıllarca söz ettirmeyi başarabilmiştir. *Külliyat-ı Eş'ar-ı Rûhî-i Bağdadî* adıyla basılan dîvânı bulunmaktadır.

Rüşdî (?-?17.yy)³⁶:Şâir hakkında verilen bilgiler pek az olup Edirneli ve asıl adının Ahmed olduğu kaynaklarda ortaktır. Ceride Nazırlığı yaptığı belirtilen şâir, Hacı Ahmed adıyla tanınmıştır. Rüşdî Mehmed isminde biri ile karıştırılıp yüzyılları farklı olsa da aynı kişi olarak ele alındığı görülse de üzerinde yeterli çalışmalar yapılmış,iki farklı kişi olduğu yapılan çalışmalarda görülmüştür³⁷. Biz bu sebepten ötürü ölüm tarihini 17. yüzyıl olarak vermeyi daha uygun bulduk. Köprülü Mehmed Paşa'nın

³⁵ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Coşkun Ak, "Bağdatlı Ruhî", **DİA**, C.35, İstanbul 2008, s.205-206.

³⁶ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. İsmail Hakkı Aksoyak, "Rüşdî", **TEİS**.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rusdi-ahmed-efendi> (E.T.27.04.2020).

³⁷ Melike Tunadurur, Edirneli Ahmed Rüşdî Dîvânı, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne 2012.

vefatından Sultan 4. Mehmed'in Kamanıçe Kalesi'nin fethine, Kara Mustafa Paşa'nın yapmış olduğu seferden 2. Ahmed'in şehzadelerinin doğumuna tarih düşmesi sebebiyle 17. yüzyılda yaşamış olma ihtimali daha da kuvvetlenmiştir. Şâirliğinde Neşâtî'den feyz aldığı onun vefatına düşmüş olduğu tarihlerden anlayabiliriz. Tarih söyleme başarısı sebebiyle çeşitli tezkirecilerden yükseklerde uçan hüma kuşu olarak övgülere layık olabilmeyi başarabilmiş bir şâirdir (Tunadurur, 2012).

Sadık (1691-1752)³⁸: Asıl adı Yahya'dır. İstanbul'da doğan şâirin babası Ayasofya Camii vaizi Fazıl Süleyman Efendi'dir. İlk eğitimini babasının yanında gören Sadık, devrin önemli âlimlerinden Seyyid Feyzullah Efendi ve Şeyhülislam Paşmakçızade Ali Efendi'den dersler almıştır. Eğitimini tamamladıktan sonra çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır. Görevini 20 yıl kadar sürdürüp ardından Edirne ve Mekke kadılıkları görevinde bulunmuştur. 61 yaşındayken Mekke kadılığı sırasında vefat edip oraya defnedilmiştir. Âlimliği ve sanatkârlığı övülen Sadık'ın tek eseri *Dîvân*'ıdır. Çeşitli nazım şekillleriyle kaleme alınan dîvânında 236 şiiri bulunmaktadır. Dîvânı Süleyman Eroğlu tarafından Yüksek Lisans tezi olarak çalışılmıştır (Eroğlu, 1998).

Sâmî (?-1734)³⁹: Babası Arpaemini Osman sebebiyle Arpaeminizâde Sâmî olarak tanınmıştır. Eğitimi hakkındaki bilgiler nerede, kim tarafından aldığı bilinmemekle beraber kâtiplik mesleğini icra etmiş ve bu sahada ilerlemek için sülüs, nesih, talik gibi hatları hocalarından icazet alarak icra etmiştir. Bilinen ilk resmi görevinin istabl-ı âmire-i evvel ambarında ikinci kâtip olduğu bilinmektedir. Daha sonra ise baş muhasebeci olarak görev almıştır. Şehreminliği, ruznâmçecilik, piyade mukabeleciliği, arpaeminliği ve vakanüvislik görevlerinde bulunan Sâmî'nin son görevi ise maliye tezkireciliği olmuştur. Ancak Sâmî, vakanüvislik mesleğinden daha çok şâirliği ile tanınabilmeyi başarabilmiştir. Şiirlerinden musiki terimlerini kullanmasından musiki ile ilgilendiği, tasavvufi terimleri kullanmasından Mevlevîliğe intisap etmiş olduğu anlaşılan şâir, Nâbî'nin etkisinde şiirler yazmıştır. O da Nâbî gibi hikemî, düşündürücü, ders verici üslupla şiirlerini yazmış ve mahalli unsurlara yer vermemeyi tercih etmiştir.

³⁸ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Süleyman Eroğlu, "Sadık", **TEİS**. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sadik-yahya-efendi> (E.T.27.04.2020).

³⁹ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Fatma Sabiha Kutlar, "Mustafa Sami Bey", **DİA**, C.31, İstanbul 2006, s.354-356.

Ayrıca Bağdatlı Rûhî'nin Terkib-i Bendine nazire yazacak kadar da etkilenmiştir (Kutlar Oğuz, 2017).

Selîm (Kavsarazâde) (1661-1725)⁴⁰: Babasının Gölpaazar veya Beypazarlı olarak belirtilen Bosna mollası Hüseyin Efendi olduğu belirtilen Selîm, Dabbağzâde Mehmed Efendi'den eğitim almıştır. Ardından İstanbul medreselerinde müderrislik yapmıştır. Bir dönem Şeyhülislam Feyzullah Efendi'nin mektupçuluğunu yapmış ancak tekrardan emekli olana kadar müderrislik görevini yapmıştır. Emekli olduktan sonra böylesine bilgili bir kişinin bu kadarıyla bırakılması hoş görülmemiş ve kendisine nişancılık görevi verilmiş ve çeşitli seferlere katılan Selîm'e, Üsküdar'da kadılık görevi verilmiştir. Daha sonra müderrislik, dîvân hocalığı ve sonrasında Galata Kadılığı gibi görevlerde bulunmuştur. Son olarak ise Mekke payesiyle fetva eminliği yapmış ve sağlığının bozulmasıyla hava değişikliği için Kanlıca'ya gönderilmiş ve vefat etmiştir. Çeşitli ilimlere vâkıf olan Selîm, hat sanatını da bilmekte olup üç dille de konuşacak kadar dil eğitimine sahipti. Tezkire yazarları, kendisinden övgüyle bahsetmiş, ilmiyle övgüye mahzar olmuş birisidir.

Selîmî (1667-1720)⁴¹: Osmanlı Devleti'nin sekizinci padişahı olup babası 2. Bayezid'dir. Babasının Amasya'da sancakbeyliği yaptığı sırada orada dünyaya gelmiştir. Küçük yaşlardan itibaren iyi bir eğitim görüp önemli hocalardan dersler almıştır. Trabzon'da sancak beyliği yapan Selim, Gürcü Krallığı ve Safevi Hanlığına karşı çeşitli mücadeleler yürütmüş ve takdiri henüz şehzade iken kazanmayı başarabilmiştir. Kendisi bu sert mizacı sebebiyle Yavuz lakabını almıştır. Çeşitli yerlerde padişahlığı ile başarılarla imza atmış padişahlardandır. Ayrıca Haremeyn'deki Mukaddes Emanetleri de İstanbul'a getirmiştir. Şiire, ilime meraklı olduğu, savaşa giderken bile yanında sandık dolusu kitap taşıdığından, âlimlerle sohbet etmekten hoşlandığından anlaşılmaktadır. Dîvânındaki sohbetlerinde Kemal Paşazâde, Zembilli Ali Efendi gibi devrin önemli isimlerini bulundurur, fikirlerine önem verirdi. Yalnızca *Farsça Dîvân*'a sahip olduğu belirtilse de bazı tezkirelerde kendisine atfedilen Türkçe

⁴⁰ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Yunus Kaplan, "Selîm", **TEİS**.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/selim-kavsarazade-mehmed> (E.T.28.04.2020).

⁴¹ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Ahmat Tanyıldız, "Selimî", **TEİS**.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/selimi-yavuz-sultan-selim-sultan> (E.T.29.04.2020).

şiiirleri bulunmaktadır. Pek çok tezkireci onun ilim sahibi padişahlardan olduğunu belirtirler.

Sırrî (?-1699):⁴² Kaynaklarda Üsküdarlı olduğu belirtilen Sırrî'nin asıl ismi İbrahim Sırrî'dir. Maliye kâtipliği ve ardından tarihçilik ile uğraştığı belirtilir. Sosyal hayata eleştirilerini eserlerinde gösteren Sırrî, hak ettiği yere gelemediğini, başkalarının ise görevlerini hakkıyla yapmamalarından dolayı üzüntü duyarak hicvetmiştir. Çeşitli devlet büyüklerine kasideler yazarak onlardan itibar görmeyi umsa da başarılı olamamış, ömrünün sonuna kadar bu şekilde kendi imkânlarıyla hayatını sürdürmüştür. Bir zaman kendisine mansıp verilmiş ancak onun başına bela olup fayda sağlamadığını dile getirmiş ve bu durumdan yakınmıştır. Tezkireciler, Onun hoş sohbet olmasının yanı sıra nükteli söz söylemeye yatkın, muzip bir tip olduğunu belirtip Nasreddin Hoca ile aralarında benzerlik olduğunu söyler ve nüktelerinden örnekler de sunmuşlardır. Nef'î, Nâbî, Şehrî, Râmi Mehmed Paşa gibi çağdaşlarına nazireler yazmış olan Sırrî, kısa sözle manalı anlamlar elde etmeyi amaçlamıştır. *Dîvân, Şerhu Medhi'n-Nebî, Târih-i Sultan Mustafa-yı Sâni* eserleri bulunmaktadır.

Tâlib (?-1706)⁴³: Aslı adı Mehmed'dir. Babasının Diyarbakırlı olması sebebiyle Kürtzade olarak da anılmıştır. Şeyhi 4. Murad tarafından idam ettirilen Şeyh Mahmud Umrevî'ye mensuptu. Onun idam edilmesiyle kendisi Bursa'ya yerleşmiştir. Derslerini tamamlayarak icazet alan Tâlib, müderrislik yapmış ardından Kütahya Kadılığına atanmıştır. Ancak bu görevinden azledilip başka göreve getirilse de Şeyhülislam Başmaccızade'nin ricası üzerine Erzurum Kadısı olarak tekrardan kadılık görevine getirilmiş ve bu görevindeyken de vefat etmiştir. Hikemî tarzda şiirlerini kalan Tâlib, Nâbî ekolünü benimsemiş, atasözlerini kullanmaya özen göstermiş ve nasihat üslubunu kullanmıştır. Bilinen tek eseri *Dîvân*'ı olmakla beraber kaynaklar Farsça şiirler de yazdığı ve Farsça yazarken Azîm mahlasını kullandığı belirtilir. Melike Erdem, *Dîvânını Yüksek Lisans Tezi* olarak çalışmıştır (Erdem, 1994).

⁴² Detaylı bilgi için bkz. Şevkiye Kazan, "Sırrî", *DİA*, C.37, İstanbul 2009, s.129-130.

⁴³ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. İbrahim Halil Tuğluk "Tâlib", *TEİS*.

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/talib> (E.T.29.04.2020)

Vâsîf (?-1692-1693)⁴⁴: Asıl adı Hüseyin Çelebi olarak belirtilen şâir İstanbul'da doğmuştur. Hakkında pek fazla bilgi olmamakla beraber şiirleri aynı mahlası kullanılan şâirlerle karışmış olmalıdır.

Vehbî (Seyyîd) (?-1736)⁴⁵: Asıl adı Hüseyin olan Seyyîd Vehbî'nin babası İmamzâde Efendinin kethüdâsı Hacı Ahmed'dir. Babasının seyyîdlik soyu sebebiyle önceleri Hüsâmî mahlasını kullanıyordu. Daha sonra ondaki şâirlik yeteneğinin Allah vergisi olup soyu ile ilgili bir durumun olmadığı gerekçesiyle Ahmed Neylî Efendi'nin "*Sendeki bu mevhibe-i mahsustur*", mahlasın Vehbî olsun demesi üzerine şiirlerini Vehbî mahlasıyla yazmıştır. Halep mevleviyetinde ve Hicazda bulunmuştur. 1149 (1730) yılında İstanbul'a dönüşünde ise vefat etmiştir. Vehbî'nin dîvânından başka bir önemli eseri ise Sûr-ı Hümâyûnı tasvir eden *Sûrnâme*'sidir. Ayrıca Sultan3.Ahmed'in Bâb-ı Hümâyûn dışındaki çeşme için kendisinin de tarih yazması ancak vezninin eksik kalması üzerine Seyyîd Vehbî'nin vezni "*Aç besmeleyle iç suyu Hân Ahmede eyle duâ*" şeklinde tarihi tamamlamasıyla ve sonrasında da Sultan Ahmed'i öven kasidesinin çeşme etrafına nakş edilmesiyle ünlenmiştir (Nâci, 1995: 86-87).

Vecdî (?-1661)⁴⁶: Asıl adı Abdülbâkidir. İyi bir öğrenim gören Vecdî, Dîvân-ı Hümâyûn kalemine girdi ve başarısı sebebiyle Vecdî mahlasını almıştır. Köprülü Mehmed Paşa'nın takdirini kazanmış ve beylikçilik makamına kadar gelmiştir. Ancak başarısı ve aldığı iltifatlar Şâmizâde Efendi'yi kıskandırmış ve hükümet aleyhine tavırlar sergileme iddiasıyla öldürtülmüştür. Dîvânî denilen hatla başarı göstermiş olsa da gazel şâiri olarak tanınmıştır. Nâilî-i Kadim gibi şâirler onun şiirlerine nazireler yazmıştır. İnce, zarif gazelleriyle 17. yüzyılın usta şâirlerindendir. Bâkî, Şeyhülislam Yahyâ gibi şâirlerin etkisinin açıkça eserlerinde görüldüğü gazelleriyle, herkesin anlayabileceği şiir diline sahiptir. Vecdî'nin bilinen tek eseri dîvânçe sayılabilecek eseridir (Yanmaz, 1995: 10-13).

⁴⁴ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. İsmail Hakkı Aksoyak, "Vâsîf", **TEİS**. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vasif-seyyid-huseyin-vasif-celebi> (E.T.23.04.2020).

⁴⁵ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Hamit Dikmen, "Seyyîd Vehbî", **DİA**. C.37, İstanbul 2009, s.74-75.

⁴⁶ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Hakan Yekbaş, "Vecdî Abdülbâki", **TEİS**. <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1900> (E.T.: 25.01.2020).

Vesîm (?-1760)⁴⁷: Asıl adı Abbas olan şâir, Arapça, Farsça gibi doğu dillerine hâkim olmasının yanı sıra batı ilimlerine de hâkimdir. Gayreti sayesinde Mekke, Medine ve Mısıra seyahatleri sırasında çeşitli ilimlerle tanışmıştır. İtalyanca, Yunanca, Afrika dilleri ve Latinceyi bilen Vesîm, Türk hekimlerinden eğitim almasının yanı sıra batı hekimlerinden de haberdar olmuştur. Kambur Vesîm lakabıyla anılan Vesîm'in fiziği ile ilgili tek bilgi budur. Alçakgönüllü şahsiyete sahip olduğu ve ilim âşığı olduğu belirtilen Vesîm, ince sanatlar ve ince zevklere de sahiptir. (Tuğluk, 2007: 35-54.)

Yahyâ Bey (Taşlıcalı) (?-1582)⁴⁸: Arnavut asıllı olan Yahya Bey, devşirme olup askerliğin birçok mevkiinde bulunup savaflara katılmış bir şâirdir. Kısa sürede yeniçeri kâtibinin ve devrin şâirlerinin dikkatini çekerek eserleri üne kavuşmuştur. Çağdaşı Hayâlî ile ilk günden itibaren şiirleri hakkında eleştirilere maruz kalmış olsa da Kanunî'nin önem verdiği saraylı şâirlerdendir. Esas ünü ve sürülmesine sebep olan şiiri Şehzade Mustafa'nın haksızlıkla idam edilmesi eleştirisini içeren yergi mersiyesi olmuştur. *Hamsesi*, *Edirne Şehrengizi*, *İstanbul Şehrengizi* ve *Dîvânı* bulunan şâir, ömrünün sonlarında İzvornik yakınlarında bulunup Kanunî'den yeterli ilgi görmediğinden yakınıp gönül kırıklığı yaşamıştır. Son zamanlarında kendisini iyice tasavvufa verip sakin bir hayatla ömrünü tamamlamıştır.

⁴⁷ Detaylı bilgi için bkz. İbrahim Halil Tuğluk, "Vesîm", **TEİS**.
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=710> (E.T: 31.01.2020).

⁴⁸ Şâir hakkında detaylı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, "Yahya", **TEİS**.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yahya-bey-dukaginzade> (E.T. 15.04.2020).

1.6. Mecmuânın (36b-88a) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu⁴⁹

Tablo 4: Mecmuânın (36b-88a) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu

Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Mecmuâ-i Eş'âr, No: NEKTY03473.							
Yp. Nr.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım şekli	Vezin	Açıklamalar
36b	Nâbî	Bu ma' nâ ittihād-ı ' aşık ı ma' şûka şâhiddür Maḥabbetle meveddet lafz u ma' nâ ' ayn-ı vâhiddür	Mu' ammā-güne bu nāme şabādan gelmedür Nâbî Zihî tarz-ı nev'in kim ma' nî-i şî' r üzre zâiddür	Gazel/7		--- / .--- / .--- / .---	Başlıksız kayıtlıdır.
36b	Şâhib	Eşer-i sūz-dil ' uşşakdan ma' şûka ' âiddür Sirāc eyle anuḡçün olsa ' add ile pervāne vâhiddür	Bu nev-vādide pey-revlikde Nâbî-i hüner-sence Emîn ol daḡlden Şâhib ta' arruz ḡayr-ı vâriddür	Gazel/8		.--- / .--- / .--- / .---	Başlıksız kayıtlıdır.
37a	Vehbî	Dil-i ḡün-geşteme kār eyledi tir-i sitemünḡ Ḥayf kim ḡanuma girdi yine şimşir-i ḡamuḡ	Vehbîyā şakḡ-ı ' ašā imiş olur rāh-nümā İşr-i üstāddan ayırma sūḡanda ḡalemünḡ	Gazel/9		..- / ..- / ..- / ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
37a	Vehbî	Düşmiş muḡabbete daḡı nev-res cevān iken Olmuş esir pādīşeh-i ḡüsn ü ān iken	Meftünı olmuş ol daḡı Vehbî bir āfetünḡ Åşüb-ı dehr ü fitne-i āḡir zemān iken	Gazel/7		-- / -- / .--- / --	Başlıksız kayıtlıdır.
37a	Vehbî	Maḡrem olan erbāb-ı kemāle elem-āsā Bīḡāne olur ḡab' ı kibāre kerem-āsā	Pürdür ḡazelüm bāde-yi maẓmün ile Vehbî Elden ele gezse ne ' aceb cām-ı Cem-āsā	Gazel/6		-- / .--- / .--- / --	Başlıksız kayıtlıdır.
37b	Vehbî	Ġarḡ itdi eşk-i dīde tenüm rūḡ ḡuymadı Ḥūfānlar oldı şūr-nümā Nūḡ ḡuymadı	Olmadı Vehbî cūş-ı cünūndan ḡired-ḡabir Ḥūfānlar oldı şūr-nümā Nūḡ ḡuymadı	Gazel/6		-- / -- / .--- / --	Başlıksız kayıtlıdır.
37b	Rāsīḡ	Süzme çeşmünḡ gelmesün müjḡān müjḡān üstüne Urma zaḡm-ı sīneme peykān peykān üstüne	Hem mey içmez hem ḡüzel sevmez dimişler ḡaḡḡına Eylemişler Rāsīḡe būḡtān būḡtān üstüne	Gazel/5		..- / ..- / ..- / ..-	Başlıksız kayıtlıdır.

⁴⁹ Fatih KÖKSAL'ın hazırlamış olduğu Mecmuâların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)'ne uygun olarak oluşturduk. Tabloya makta beyiti başlığının altına mahlas beyiti bulunmayan şiirlerde son beyitini ekledik. Açıklamalar kısmına ise mecmuâda şiirin kaydedildiği başlık (şâirin mahlası, nazım şekli, işaretlendirme vs.), başlık bulunmayan Farsça ve Arapça şiirlerde beyit sayısı, nazım şekli, mahlas gibi açıklamalar eklenmiştir.

37b	Rāşid	Yirüñ it güş-e-i temkîn ħum-ı meyĥâne gibi Devr-i ebvâb-ı şifâh eyleme peymâne gibi	Rāşidâ öldi dirigâ girdük bî-rağbet Āşnâyân-ı sühan ma' nî-i biğâne gibi	Gazel/5	..-/ ..- / ..- / ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
37b	Nesib	Dil-i şâfi kuyüd-ı dehr ile endühgîn olmaz Midâd-ı tîre teğyir efgen-i tab' -ı nigîn olmaz	Naẓîre Nâbî-i mu' ciz beyâna saña muhtaşdur Nesibâ âferîn tab' uñ gibi sihr-âferîn olmaz	Gazel/6	..- / ..- / ..- / ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
38a	Ṭâlib	Çok kıl u kâl olur belî müy-ı miyânına Ammâ ki noқта deñlü sözüüm yoğ dehânına	İtmiş dil-i hezârını dem-beste Ṭâlibâ Lüknet viren o ğonca dehânuñ zebânına	Gazel/5	.. / .. / .. / ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
38a	Vesim	Nuṭĥ-ı şüh-ı dehenüñ kâbil-i imkân diyemem Yoğ yire ğonca-i ne-şüküfteye ĥandân diyemem	Cân gerek kâleb-i elfâz-ı me' ânide Vesim Yoĥsa her şâ' ir-i pür-ğüya sühan-dân diyemem	Gazel/7	..- / ..- / ..- / ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
38a	Lâ-Edrî	Esîr-i kâkül-i şühî rehâya nâz eyler Marîz-i cünbüş-i çeşmi şifâya nâz eyler	Amân amân o tekerrürle lüknet-i şîrîn Mişâl-i çeh çeh-i bülbül-edâya nâz eyler	Gazel/4	..- / ..- / ..- / ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
38b	Nâbî	Ġamunġla ağlamakdan çeşm-i pür-nemĥanda ben ĥanda Ĥırâş-ı sîne de ser-pençe-i ġam ĥanda ben ĥanda	Pür olsa ĥoĥkası eczâ ile gerdüñ ey Nâbî Hezârân zahm-ı nâsür ile merhem ĥanda ben ĥanda	Gazel/5	..- / ..- / ..- / ..-	“Nâbî Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
38b	‘Arzî	Geh didelerüñ eşk ile ĥün eylersün Geh sâġar-ı ümîdi nigün eylersün Her câyüğe koydı ol âfet ketebe ‘Arzî daĥı sen meşĥ-ı cünün eylersün		Rubâ' i	.. / ..- / ..- / ..-	“‘Arzî” başlığıyla kayıtlıdır.
38b	Münif	Geh ĥayâl-i ĥadd ü geh zülf-i siyehfâm gelür Fâluma muşĥaf-ı ĥüsnünde elif lâm gelür	Ṭavf-ı dergâh-ı veliyyü 'n-ni' am itdüĥçe Münif Ĥâme lebbeykzenân-ı râfil-i iĥrâm gelür	Gazel/7	..- / ..- / ..- / ..-	“Münif” başlığıyla kayıtlıdır.
38b	Ṭâlib	Dehen-i yâr benüm gevher-i nâ-yâb senüñ Câm-ı ġülfâm benüm ġonca-i sîrâb senüñ	Ne siyeh kevkebüm ey Ṭâlib-i divâne-meniş Ġül-i ruĥsârbenüm zülf-i siyeh-tâb senüñ	Gazel/5	..- / ..- / ..- / ..-	“Ṭâlib” başlığıyla kayıtlıdır.
38b	Lâ-Edrî	Muşâĥib olmayan şaĥşa efendi Cihân şâĥı olursa olma râġib	Gedâ daĥı olursa küt-ı cândur Ĥarîf-i nükte-dân yâr-ı muşâĥib	Kıt' a/2	..- / ..- / ..-	“Ĥıf' a” başlığıyla kayıtlıdır.
39a	Nâbî	Ruĥ-ı zibâsını vaşf eyler isem şem' utanur Ĥadd-i bâlâsını yâd eyler isem söz uzanur	Beytler yapmadadır durma ĥalem ey Nâbî Bu fenâ şaĥhasını cây-ı iĥâmet mi şanur	Gazel/11	..- / ..- / ..- / ..-	“Nâbî” başlığıyla kayıtlıdır.
39a	Nâbî	Çerâġa şarf-ı nefes eyle yandırıcaya dek Vişâle eyleme ibrâm uşandırıcaya dek	Çalışdı bu ġazel-i âbdâr ey Nâbî Dehân-ı ĥâme-i ĥuşĥı şulandırıcaya dek	Gazel/14	..- / ..- / ..- / ..-	“Velehü” başlığıyla kayıtlıdır.
39a		*2 beyit olan bu şiir Farsçadır.				

39b	Rüşdî	Getürüp cūşa yine dîde-i gevher-bârî İdeyüm reşk ‘adn-i hâk-i rehi reh-i dildârî	Dil helâk olsa dahı bezm-i vişâlün ister Yoğ yire baña sitem eyleme ‘ömrüm vâri	Gazel/4	..-/ ..-/ ...-/ ..-	“Rüşdî” başlığıyla kayıtlıdır.
39b	Nâbî	Bestedür dil gâh hândân gâh cengü gâh şulh Böyledür aḥvâl-i devrân gâh ceng ü gâh şulh	Ḥaḡ Nâbî gizlik-i ḥâme gibi geh ḥaşm olur Gâh hem-ḡ’âb-ı ḡalemdân gâh ceng ü gâh şulh	Gazel/5	..-/ ..-/ ...-/ ..-	“Nâbî” başlığıyla kayıtlıdır.
39b	Vehbî	Sükkerin bir süḡan-ı zâ’iḡa-pîrâ söyle Ṭūṭḡunḡ aḡzı şulansun yine cânâ söyle	Naẓm-ı maḡdüm ile hem-ḡadr olamaz ey Vehbî Sözü istersenḡ eḡer lü’lü-i lâlä söyle	Gazel/10	..-/ ..-/ ...-/ ..-	“Vehbî” başlığıyla kayıtlıdır.
40a	Sâmî	Beyâz-ı dîde-i Yûsuf gibi o ten nâzik Ḥarîr-i nûr-ı niḡeden de pîreḡen nazik	Taḡayyülümde olur ol perinün ey Sâmi Miyânı cün müje-yi âḡü-yi Ḥoten nâzik	Gazel/5	.-./.-./.-./.-/ ..-	“Sâmî” başlığıyla kayıtlıdır.
40a	Râmî	Biz ol ‘âşıklaruz kim dâḡımız merhem ḡabül itmez O ḡülzârūḡ ki âteşdür ḡül-i şebnem ḡabül itmez	ḡül-i rengin-i ruḡsârı o ḡül-i ḡülşen-i ḡüsnünḡ O deḡlü nâzik ü terdür ki Râmî şem ḡabül itmez	Gazel/5	...-/ ...-/ ...-/ ...-	“Râmî” başlığıyla kayıtlıdır.
40a	Nâ’ilî	Ruḡun şevḡiyle dil kim zülf-i müşk-efşâna el şunmuş Zeliḡâdur ki dâmân-ı meh-i Ken’âna el şunmuş	Ma’ânî gevherin itmekde ṭab’uḡ Nâ’ilî iḡâr Ṭılısmin fetḡ idüp gencine-i ‘irfâna el şunmuş	Gazel/6	...-/ ...-/ ...-/ ...-	Başlıksız kayıtlıdır.
40a	Mezâḡî	Yine şâne ser-i zülf-i ‘abir-efşâna el şunmuş Hezerân-dil perîşân eylemiş biḡ câma el şunmuş	Mezâḡî böyle vâdide ‘aceb mi olsa meydânı ‘Înân-ı eḡheb-i ṭab’-ı sebük-cevlâna el şunmuş	Gazel/6	...-/ ...-/ ...-/ ...-	Başlıksız kayıtlıdır.
40a	Sâmî	Meclisde muşḡaf-ı ruḡ-ı dildârî dün gice Büs itmeye teveccüh iderken râḡib-i dün Ol ḡül’izâr ḡüldi didi <i>lâ yemessere</i> Ben büs idüp didüm <i>ilâ’l-muṭaḡherün</i>		Kıt’a	--./.-./.-./.-/ ..-	“Ḳıṭ’a” başlığıyla kayıtlıdır. Ancak mahlas bulunmayan şiiir Sâmi Divânında tespit edilmiştir.
40b	Nedîm	Birbiriyle müḡḡân safları ḡavḡâya girmiştir Niḡâh-ı ḡamze ḡüyâ şulḡ için araya girmiştir	Bugün pek ser-firâz u şâdimân gördüm Nedimâyı Meger kim meclis-i maḡdüm bi-hem-tâya girmiştir	Gazel/6	...-/ ...-/ ...-/ ...-	“Nedîm” başlığıyla kayıtlıdır.
40b	Nedîm	Yazanlar peykerüm destümde bir kâşî sebû yazmış ‘Aceb meşrebce taḡrîr eylemiş el-ḡaḡ nigü yazmış	Nedimün ḡaḡ bu kim bu nazmı pek şevḡ-âzmâ düşdi Şanursın kim ṭurup bir dilber ile rû-be-rû yazmış	Gazel/6	...-/ ...-/ ...-/ ...-	“Nedîm” başlığıyla kayıtlıdır.
40b	Ḥayâlî	Ḥaṭ degül dūd-ı âḡ imişsün sen Ne belâ-yı siyâḡ imişsün sen	Senden irmez Ḥayâlî ḡayra ḡubâr Ne ‘aceb ḡâk-râḡ imişsün sen	Gazel/5	..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
41a	Fuzûlî	Maḡşerde görmek isterüm ol serv-i ḡâmeti Ger anda hem ḡörünmese ḡel ḡör ḡiyâmeti	Şeb zulmetinde bulmaḡa derd ü belâ beni Ḥoşdur Fuzûlî âteş-i âḡum ‘âlâmeti	Gazel/5	--./.-./.-./.-/ ..-	“Fuzûlî” başlığıyla kayıtlıdır.
41a	Hüdâyî	Kûḡ-ı ḡam çeşmesidür çeşm-i ḡüher-pâş degül Saṭr-ı târiḡdür üstünde anuḡ ḡaş degül	Cem-i vaḡt oldı Hüdâyî çekeli bâr-ı ḡamuḡ Devr içinde aḡa bir kimse ayaḡdaş degül	Gazel/7	..-/ ..-/ ..-/ ..-	“Hüdâyî” başlığıyla kayıtlıdır.

41a	Fevrî	Ġam yŭkin boynuma aldum gűrinen bař degŭl Bařda bir kara yazudur bu gűrinen řař degŭl		Gazel/5	..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Zātî” bařlıĝıyla kayıtlıdır.
41a	‘Ali Hîlmi	Ķubbe-i kâf-ı belâdur gűrinen bař degŭl Per-i ‘anķâ-yı belâdur gűrinen řař degŭl		Matla‘	..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Ali Hîlmi” bařlıĝıyla kayıtlıdır.
41a	Nev‘î	Ķulle-i burc-ı bedende gűrinen bař degŭl Naķř-ı târih’dŭr anuĝ řararan řař degŭl		Matla‘	..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Nev‘î” bařlıĝıyla kayıtlıdır.
41a	Ref‘î	Ķubbe-i cāmî‘-i ĝamdur gűrinen bař degŭl Tākıldur anuĝ altında duran řař degŭl		Matla‘	..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Ref‘î” bařlıĝıyla kayıtlıdır.
41a	Behiştî	Dilde ser-çeřme-i ĝamdur gűrinen bař degŭl Dîdeden anuĝ ayaĝıdur aķan yař degŭl		Gazel/1	..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Behiştî” bařlıĝıyla kayıtlıdır.
41a	Emrî	Hedef-i tîr-i belâdur gűrinen bař degŭl Bir iki oķ yelegidŭr karar[an]ķař degŭl		Gazel/1	..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Emrî” bařlıĝıyla kayıtlıdır.
41a	Rŭhî	Kimi ĝamnâk bu halkuĝ kimi ayyâş nedŭr Kiminŭĝ bâlişi atlas kiminŭĝ şaş nedŭr	Boĝzuĝı nâvek-i bîdâd ile kim dildi diyem Rŭhÿyâ ol sűzilen gűz řatlasun řař nedŭr	Gazel/7	..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Rŭhî” bařlıĝıyla kayıtlıdır.
41b	Rŭhî	şanma ey hÿ‘âce ki senden zer u sîm isterler Yevme lâ-yenfa‘u da ķalb-i selîm isterler	Ezber it ķıřřa-i esrâr-ı dili ey Rŭhî Ĥâzîr ol bezm-i ilâhide nedîm isterler	Gazel/13	..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Rŭhî” bařlıĝıyla kayıtlıdır.
41b	Nâbî	Dest-i nâzuĝdan o mestân ki şarâb isterler Ĝŭyiyâ çeşme-i ĝurřîdden âb isterler	Nařm-ı űstâde nařîre nice mŭmkin Nâbî Tâze ĝŭftâr-ı sŭĝan tâze cevâb isterler	Gazel/6	..--/ ..--/ ..--/ ..-	“Nâbî” bařlıĝıyla kayıtlıdır.
41b	Nedîm	Bir cebînin bir daĝı zŭlf-i siyehfâmın bilŭr Dil ne řubĝın fark ıder billâh ne şâmın bilŭr	Bezm-i meyde nuķle el şunmaz hemân ancak Nedîm Dilberŭĝ ‘unnâb-ı la‘lin çeşm-i bādâmın bilŭr	Gazel/7	-.-- /-.-- /-.-- /-.--	“Nedîm” bařlıĝıyla kayıtlıdır.
41b	Kemâl Paşazâde	Zŭr-bâzuĝa řaķın maĝrŭr olup Ayaĝımı alamaz dŭřmen dime Ĥayanup dŭřmek cihânda çoķ olur Ķuvvetŭĝe şayanup dŭřmen dime		Kırt‘a/2	-.-- /-.-- /-.--	“Kemâl Paşazâde” bařlıĝıyla kayıtlıdır.
42a	Nedîm	La‘l-i nâbuĝ çâşnî-senc-i‘ itâb itmez misŭn Luft idŭp ķahr ile olsun bir ĝiĝâb itmez [misŭn]	Yoķ mu bir luftuĝ Nedîm-i zârŭĝa ‘ıyd űstidŭr Defter-i hicrânı sultânŭm ĝisâb itmez [misŭn]	Gazel/6	-.-- /-.-- /-.-- /-.--	Başlıksız kayıtlıdır.
42a	Nedîm	Sâķÿyâ hŭřem alam zenzeme-i çeng midŭr Yoĝsa destŭĝdeki peymâne-i ĝŭl-reng midŭr	Ne bu nev-naķř-ı tîrâzende Nedîmâ yoĝsa űsŭtâd-ı ķalemŭĝ ĝâme-i Erjeng midŭr	Gazel/6	..--/ ..--/ ..--/ ..-	مم şeklinde başlık verilmiştir.
42a	Nedîm	Sînede bir laĝza ârâm eyle gel cânŭm gibi Geçme ey ruĝ-ı revân ‘űmr-i řitâbânŭm gibi	Cŭst u cŭ itdŭm yine cânâ Nedîmâ bendeĝe Bir efendi bulmadum devletlŭ sultânŭm gibi	Gazel/5	-.-- /-.-- /-.-- /-.--	Başlıksız kayıtlıdır.

42a	Vesim	Gözlerün cāna kıyar merdüm-i hünilerdür İki şehhāre vü hün-h'āra füsünilerdür	Mihr-i ruhsāruña mümkün mi nigāh ide Vesim Gözlerün cāna kıyar merdüm-i hünilerdür	Gazel/10	..-/ ..-/ ..-/ ..-	“Vesim” başlığıyla kayıtlıdır.
42b	Emri	Her üstüh'ān-ı pehlū k'anı kuçdı cism-i zerd Ol rā durur ki ortaya almışdur anı gerd	Cismüm ki 'hāta kıldı anı Emrī şarılığ Ol rā durur ki ortaya almışdur anı zerd	Gazel/5	--/ --/ --/ --	“Emri Çelebi”
42b	Emri	Çarh cellād olmağa beşzer ki tedbir eylemiş Dūd-ı āh-ı 'āşığı bir Hindī şemşir eylemiş	Bu dil-i dīvāne 'aşkuñda Emir-i zabt için Halka halka dāğlardan aña zincir eylemiş	Gazel/5	--/ --/ --/ --	“Velehü” başlığıyla kayıtlıdır.
42b	Rahmi	Resm-i bezm-i Cem bozulmuş cām-ı memlū kalmamış Hātem-āsā bu cihānda bir kerem-hū kalmamış	Bir 'aceb mevsimde geldük Raħmiyā dünyāya kim Rağbet-i eş'ār yoğ mu' ciz-sūhan-gū kalmamış	Gazel/6	--/ --/ --/ --	“Raħmi” başlıklıdır.
42b	Nesli	Hāṭ-āver oldı ten-i dāğdāra gelmez mi Bahār geldi dahı lālezāra gelmez mi	Qalur gider mi bu vaz' üze çarh ey Nesli Bilüp günāhın 'aceb i' tizāra gelmez mi	Gazel/5	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
43a	Vesim	Mihr-i bānuma hūsn ile bir şüh-ı şeh-r-āşūbdur Māh-ı Ken'ānī gibi meşhūr-ı devrān hūbdur	Şekve bī-cādur Vesimā'ākıbet olur bedid Şafha-i dībāce-i serde ne kim mektūbdur	Gazel/7	--/ --/ --/ --	“Vesim” başlıklıdır.
43a	Vesim	Şermsār eyledi gülşende ruhuñ verd-i teri Lezzet-i khand-ı lebūñ ezdi eritti şekerı	Menzil aldun yine meydān-ı ma'ārifde Vesim Getürüp cennete bu kil-k-i belāgat-eşeri	Gazel/7	..-/ ..-/ ..-/ ..-	“Vesim” başlıklıdır.
43a	Nesib	Düstüm bir dilber-i hün-riz-i şeh-r-āşūbdur Tarz u etvāri levendāne reviş bir hūbdur	Gerd-i rāhın süst ü şüya ol şeh-i hūsnüñ Nesib Cüy-ı eşküm āb-keş müjgānlarum cārūbdur	Gazel/5	--/ --/ --/ --	“Nesib” başlıklıdır.
43a	Fehim	Sevdügüm bir dilber-i hod-bin-i şeh-r-āşūbdur Kendinüñ meftün-ı didāridur özge hūbdur	Ben Fehim-i ḥasretiyem olmazam vuşlat-taleb Ṭalib-i nāzam baña seyr-i ruḥı maṭlūbdur	Gazel/5	--/ --/ --/ --	“Fehim” başlıklıdır.
43b	Vehbi	Kişi zıll-ı taleble kadrüni lāyık mı pest itmek Leb-i ümmidi vağf-ı büse-i dāmān u deşt itmek	Hezārān Ka'be bünyād eylesen ecr olmaz ey Vehbi 'İtāb-ı telh ile bir derdmendi dil-şikest itmek	Gazel/5	---/ ---/ ---/ ---	“Vehbi” başlıklıdır.
43b	Nedim	Gerden-i şāfi beyāz öyle ki kāfür gibi Çeşm ü ebrı siyāh öyle ki semmür gibi	Sü-yı zann eyleyemem gayrilere ammā kim Derd-i 'aşkuñla Nedimā hele rencür gibi	Gazel/5	..-/ ..-/ ..-/ ..-	“Nedim” başlıklıdır.
43b	Nedim	Ḥasretünle gül-i ter şerḥa çeker pehlūya Şāh-ı gül dāğ yağar şevkuñ ile bāzüya	Olmaz el-kışşa pesend itmemek aḥbāb Nedim Böyle pākize edā bir gāzel-i dil-cüya	Gazel/6	..-/ ..-/ ..-/ ..-	“Nedim” başlıklıdır.
43b	Nedim	Sinede evvel ne muḥriğ arzūlar var idi Lebde ser-keş āhlar āteşli ḥūlar var idi	Ey Nedim ey bülbül-i şeydā niçün ḥāmūşsun Sende evvel çok nevālar güft ü gūlar var idi	Gazel/5	--/ --/ --/ --	“Nedim” başlıklıdır.
44a	Vesim	Pertev-i hūsnüñ meh-i enver midür bilmem nedür Ruḥlaruñ mihr-i ziyā- güster midür bilmem nedür	Şafha-i ma'nide seyr itdüm Vesimüñ nazmını Rişte-i elmās mı gevher midür bilmem nedür	Gazel/7	--/ --/ --/ --	Başlıksız kayıtlıdır.

44a	Vesim	Zahm-ı şemşir-i nigāhuñla bu dil dem-zededür Gonca-i gülbün-i gülzār-ı elem nem-zededür	Merd-i şūr-ı efgem-i sahrā-yı cünün oldı Vesim Cem' i ' uşşāk-ı perişān-şüde derhem-zededür	Gazel/8	-.-/ -.-/ -.-/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
44a	Vesim	Sipihri-behçet üzere bir meh-i tabānımız vardır Serir-i nāzda bir şāh-ı ' āli-şānımız vardır	N'ola Ya'kubveş giryān olursak beyt-i aḫzānda Vesimā mesned-i cānda meh-i Ken'ānımız vardır	Gazel/7	-.-/ -.-/ -.-/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
44b	Vecdi	Tā kim haṭuñ ey māh-ı cebinüm yüze çıkdı Esrār-ı dil-i zār-ı ḫazinüm yüze çıkdı	Cüş itdi hevā-yı ḫaṭ ile baḫr-i ṭabī' at Vecdi yine bir dürr-i seminüm yüze çıkdı	Gazel/5	-./ .-./ .-./ .-	Başlıksız kayıtlıdır.
44b	Tā'ib	Ḥaṭṭın göricek āh-ı ḫazinüm yüze çıkdı Şimşir-i ḫazā cevher-i kinüm yüze çıkdı	Vecdiye cevāb olmak olur mı hele Tā'ib Ol şevḫ-ıla bir şī' r-i metinüm yüze çıkdı	Gazel/5	-./ .-./ .-./ .-	Başlıksız kayıtlıdır.
44b	Vecdi	Dil virdüm anuñ zülfine ṭul-ı emel aldum Āzāde iken zevḫı deḡiṣdüm kesel aldum	Teslimdür erbāb-ı süḫān şī' rüme Vecdi Meydān-ı ma' āniyi bugün bī-cedel aldum	Gazel/7	-./ .-./ .-./ .-	Başlıksız kayıtlıdır.
44b	Nā'ilī	Naḫd-i dili dildāra virüp mā-ḫaṣal aldum Bāzār-ı muḫabbetde ḡam-ı bī-kesel aldum	Vecdinin imiş Nā'ilīyā nükte-verāndan Pākīze-edā tāze zemīn bir ḡazel aldum	Gazel/7	-./ .-./ .-./ .-	Başlıksız kayıtlıdır.
45a	Yaḫyā	Bu āh ile bu yāşum bu nāle vü eḡānum Cāna ne beyān eyler aḫvāl-i perişānum	Yāşı gibi Yaḫyānuñ ḫarşuya çıkar cānı Nāz ile ḫaṇça[ḡ] gelse ol āfet-i devrānum	Gazel/5	-./ .-./ -./ .-	Başlıksız kayıtlıdır.
45a	Yaḫyā	Duyuldu ' aşḫ-ı pinḫānum ziyād[e] iltiyāmumdan Seni sevdiğüm aḡladı tevāzu' la selāmumdan	Anuñçün okumaz eş' arumı cānānum ey Yaḫyā Şefā' at eylemek lāzım gelür sūz-ı kelāmumdan	Gazel/5	-./ .-./ .-./ .-	Başlıksız kayıtlıdır.
45a	Sırrī	El-ḫazer olma esir-i nām mānend-i nigin Rū-siyāh eyler seni eyyām mānend-i nigin	Kendüye pā-bend ider biḫüde Sırrī eyleyen Sīm ü zerden tekye-yi endām mānend-i nigin	Gazel/5	-./ -./ -./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
45a	Sırrī	Ḳan aḡlayalu ' ışkuñ ile cilveḡeḡünde Gencine-yi yāḫūt ḫodum ḫāk-i rehünde	Ey Sırrī ne bu ḡavṭa- ḫ' āri-i yem-i ' ışyān Lü' lü-yi afüv var gibi baḫr-i ḡüneḡünde	Gazel/4	-./ .-./ .-./ .-	Başlıksız kayıtlıdır.
45a	Vecdi	La' lün tebeşüm eyle pür-āb ü tāb göster Yāḫūt-ı sürḫ içinde dürr-i ḫoş-āb göster	Var mı cevāb söyler bu nev-zemine Vecdi Şī' ründe ehl-i nazma tāze ḫiṭāb göster	Gazel/8	-./ -./ -./ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
45b	Münif	' Adū-ārāma-ḫ' āh-ı cāhdan bīm ile şivende Olurdu pençe-i şeh-bāz taşvir olsa ḡirende	Zafer-bāb-ı vişāl-kām olursuñ sen hemān ḡaram it Münifā ' ārifāne nüktedir cüyünda yābında	Gazel/5	-./ .-./ .-./ .-	Başlıksız kayıtlıdır.
45b	Muşib	Olaydı hey' et-i tedişeden bīm ile lerezende Olurdu bī-sefer her fırḫa-i a' dā perākende	Sefer kıl der vaṭan olsun zafer-yāb olmak istersenḡ Muşibā feyz-i sırr-ı ḫazret-i pür-i Naḫşibende	Gazel/5	-./ .-./ .-./ .-	Başlıksız kayıtlıdır.
45b	Bahāyī	Dil-i pür-āteş-i ' uşşāḫdur çün kim ḫaridāri N'ola ol Yūsuf-ı ḫüsnüñ olursa germ bāzārı	Ruḡ-ı rengin ü la' l-i sükkerinin vaşf ider dā'im Bahāyīnün n'ola rengin ü şīrin olsa ḡüftārı	Gazel/5	-./ .-./ .-./ .-	Başlıksız kayıtlıdır.

45b	Vecdî	Şafâsın görmemişsün zâhid inkâr itme meydür bu Nümüdâr-ı havâşş-ı cümle eşyâ turfe şeydür bu	Revâdur etse yârân tab‘ ima pey-revlik ey Vecdî Ki vâdî-i sühanda rehber-i ferhunde peydür bu	Gazel/5	---/ ---/ ---/ ---	Başlıksız kayıtlıdır.
46a	‘İşmetî	Seyl-i sirişkümü müdâm kûyına pür-şitâb olur Râh-ı vişâl korçarum yek-sere ğarç-ı âb olur	Zevkî cihânda ‘İşmetî gûşe-güzin ider hemân Sâye-nişin-i câhda şanma ki şâd-ı âb olur	Gazel/5	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
46a	Vecdî	Rûyuña eylesem nazâr reng-i hayâ niķâb olur Gör ne siyâh sitâreyüm nûr-ı nighê hiçâb olur	‘Işķ ile virdi Vecdîye zevķ-i derûn-ı giryesi Dilde bu neş’e var iken âb daķı serâb olur	Gazel/5	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
46b	Sırrî	‘Aks-i ruhsârûnla itdüñ gülsitân âyineyi Eyledüñ maḥsûd-ı gülzâr-ı cinân âyineyi	Söyleden Sırrîyi mir‘ ât-i ruḥundur k’eyledi Tutyâna levḥ-i ta‘lîm u beyân âyineyi	Gazel/6	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
46b	Sırrî	Kâr-ı felek budur ki pür eyle gehi tehî Bir gün pür itse iki eyler mehi tehî	Sırrî ümîd-i meyve-i kâm eyleme şaķın Bâr-ı vefâdan olmış o serv-i sehi tehî	Gazel/6	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
46b	Vesîm	Geh pür ider bu sâġar-ı mâhî gehi tehî Sâķî-i dehr itmez elümden mehi tehî	Bir devre irmişüz ki sürûr-ı neşâtdan Olmuş Vesîm cümle gedâ vü şehi tehî	Gazel/6	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
47a	Sırrî	Bitdi kitâb-ı ‘aşķ-ı mesâ’îl bulunmadı Bir nüshada o nükte-i müşkil bulunmadı	Nâ-bâlig-i muḥabbet idi Ķays u Kûhken Da‘ vâ-yı ‘aşķ idende bir ‘âķıl bulunmadı	Gazel/5	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlık ve mahlas bulunmayan bu şiiir Sırrî dîvânında tespit edilmiştir.
47a	Râşid	Hemîşe sübhayı zühd-âverân çeker çevirür Velî ayaġ-ı kebâbı cihân çeker çevirür	Olur ḥadeng-zen-i menzil-i emel Râşid O dil ki kendüyi hem-çün keman çeker çevirür	Gazel/5	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
47a	Yümnî	Miyân-ı bendüni kim dilberân çeker çevirür Kemerveş ‘âşîķın ol mümiyân çevirür	Olunca ‘âzim-i aġyâr- dilberân Yümnî Kemend-i nâle ile ‘âşîķân çeker çevirür	Gazel/5	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
47b	Yümnî	Mukâbil eylese rûyına dilber âyineyi Felekde mihre iderdi berâber âyineyi	Alınma ḥüsnüñe kaşdı saña temâşâdır Şanursa dostuña ey şûḥ bir bir âyineyi	Gazel/7	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
47b	Râşid	Şarâb-ı ‘aks-i lebûñ kim pür eyler âyineyi Gören ḥurûşa gelür hem-çü sâġar âyineyi	Şafâ-yı ḥâtır-ı ḥâcet deġil süḥan Râşid Cemâl-i şâhid-i endişe n’eyler âyineyi	Gazel/7	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
47b	Naḥîfî	Ḥüdâ ‘aynumda câh-ı dehrî berg-i tere itmişdür Niġâh-ı raġbetümdê mihr-i güyâ zerre itmişdür	Naḥîfî muķtezâ-yı ḥikmet üzere Ḥâliķ-i ‘âlem Zen-i dünyâ-yı ‘uķbâya raķib-i zarre itmişdür	Gazel/5	---/ ---/ ---/ ---	Başlıksız kayıtlıdır.
47b	Lâ-Edrî	Zemâne ḥalkı ider miydi sa‘y-ı kesb-i kemâl Eger ki olmasa lafz-ı kemâlün âḥiri mâl		Matla‘	..-/ ..-/ ..-/ ..-	“Müfred” başlıklıdır.

47b	Sa' yî	Ka' be kıblem senüñ cemâlündür Hacerü'l-esved anda hâlündür	Merve haqqı şafası Sa' yîñüñ Ka' be vü deyrden cemâlündür	Gazel/5	..-/ .-./..-	Başlıksız kayıtlıdır.
48a	Vâşif (Çelebi)	‘Adâ vişâl-i yâre sezâ-vâr olur mı hiç Müflis hevesle mâlik-i dînâr olur mı hiç	Vâşif rakîbden bu kadar şekve tâ-key Bu gülşen içre bir gül-i bî-hâr olur mı hiç	Gazel/5	--/ -./ .-./ -.-/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
48a	Sırrî	Dâğ-ı gamuñ serümde be-dîdâr olur mı hiç Verd-i behişt-i zînet-i destâr olur mı hiç	‘Ta' n-ı ‘adûdan itme hâzer Sırrîyâ hâzer Yem ‘av ‘av-ı segân ile murdar olur mı hiç	Gazel/5	--/ -./ .-./ -.-/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
48a	‘İşmetî	Âh-ı dil-süz o mehi şayda medâr olsun mı Pençe-i düd-ı derun-ı mihre şikâr olsun mı	‘İşmetî bezmde lafz eylese sâgar şunma Dil-işürîdeye hiç şabr u qarâr olsun mı	Gazel/5	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
48b	Râşid	O şüh eylemesün bîhude yasâğ-ı nigâh Hücüm-ı hayret olur ba' iş-i ferâğ-ı nigâh	Ruğundan olmasa efrûhte eger Râşid Füsürde olur idi eşkden çerâğ-ı nigâh	Gazel/5	.-./ ..-/ .-./ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
48b	Râşid	Ĥod-fürüşâne hüner mâye-i ikbâl olmaz Câme-i zer sebeb-i ‘izzet-i dellâl olmaz	Râşidâ tevbe-i imsak-i meh-i rûze ne gam Mâni‘ -i gerdiş-i câm-ı meh-i şevval olmaz	Gazel/5	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
48b	Nâbî	Dîvâne eyler âdemi zencîr-besteler Dest-i uşûl pây-ı semendi gidesteler	Nâbî kerîmüñ anlar ise luţfunı ‘uşât ‘Arza ceride-i günehi kendi desteler	Gazel/5	--/ -./ .-./ -.-/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
48b	Nâbî	Encâm-ı bed-gurûra ser-âğâz idenlerüñ Noğşân-ı ĥalka dîdelerin bâz idenlerüñ	Eyler şikeste bâl u perin gayret-i Ĥüdâ Nâbî cenâĥ-ı gayr ile pervâz idenlerüñ	Gazel/5	--/ -./ .-./ -.-/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
48b	Râğîb	Tertîb-i gûnuñ itme nazâr ihtilâfına Çarĥuña devr-i ehl-i dilüñ hep hilâfına	Râğîb murâduñ olmağ ise maĥrem-i vişâl Sa' y eyle tur Ka' be-i küyü tavâfına	Gazel/8	--/ -./ .-./ -.-/ -.-	Başlıksız kayıtlıdır.
49a	Nazîm	Görüp ol dürr-i yetîmüñ güher-i mengüşin Her şadef dîde gibi eylerdi bâz âğüşin	Oldı her satrı birer mevc bu ra' nâ gâzelüñ Lücce-i tab' -ı Nazîmüñyine seyr it cüşin	Gazel/9	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
49a	Nazîm	Ĥadeĥ nüşân bezm-i ‘işrete ey ĥâme meyĥâne Ĥuşüşâ sâķî-i meclis sunar kestâne mestane	Olursa mazhar-ı feyz-i Ĥüdâ nuţĥ-ı cihân-gîrîñ Nazîmâĥükm ider Tûrân ile İrâne mîrâne	Gazel/7	.-.-/ .-.-/ .-.-/ .-.-	Başlıksız kayıtlıdır.
49a	Nâbî	Ne ‘aķlı var ‘acabâ arzû-yı câh idenüñ O arzû ile evĥâtını tebâh idenüñ	Mu‘ inî ma‘ zeret-i lezzet olmasa Nâbî ‘Aceb cevabı nedür zevĥsüz günâh idenüñ	Gazel/5	.-./ ..-/ .-./ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
49b	Selîm	Ne seyr-i bâğa ne geşt-i ĥişâra çekmekdür Murâd o servi hemân bir kenâra çekmekdür	Hemân felekde gönül-âzmâyiş-i rahat Selîm o kebk-i ĥarâmı şikâra çekmekdür	Gazel/5	.-./ ..-/ .-./ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
49b	Yümnî	Ne gülşene ne leb-i cüybâra çekmekdür O serv-i dil-keşi ĥaşdum kenâra çekmekdür	O nazm-ı pâke nazîre dinilmez ey Yümnî Sezâ-yı tab' -ı Selîm i‘ tizâra çekmekdür	Gazel/5	.-./ ..-/ .-./ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.

49b	Yümni	‘Arz-ı hâl eyledüğümce o şeh-i hübāna Dir hemān hānde idüp geldi kōmik dīvāne	‘Arz idüp şāhid-i pür-şive-i nazmum Yümni Tāze-tırāz sūhamı göstereyüm yārāna	Gazel/5	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
49b		* 5 beyit olan bu şiir Farsçadır.				“Cāmi” başlığıyla kayıtlıdır.
49b		* 2 beyit olan bu şiir Farsçadır.				“Velehü” başlığıyla kayıtlıdır.
49b		* 2 beyit olan bu şiir Farsçadır.				“Velehü” başlığıyla kayıtlıdır.
50a	Nāzīm	Ay gördüm ey felek ne gedādur sitāreler Ben kūs diğledüm öte dursun nekāreler	Neydi felekde tāli‘ -i firūz eyāNāzīm Nā-mihribānluk itmeseler māh-pāreler	Gazel/8	--/ --/ --/ --	Başlıksız kayıtlıdır.
50a	Nābī	Ḥaṭ ‘azl-i hūsn virmedi ey nāzenin saḡa Oldı berāt-ı tāze ḡaṭ-ı ‘anberin saḡa	Nābī senüḡle eyleyelüm ḡişse dilberi Zevḡ-i vişāl baḡa fiḡān u enin saḡa	Gazel/5	--/ --/ --/ --	Başlıksız kayıtlıdır.
50a	Nesib	Cāy olsa da gönül felek-i çārümün saḡa Zulmet fezā olur yine āh-ı harin saḡa	Ey ḡam-ı dil Nesibā olupyār-ı mihribān Hiç bi-vefālīk eylemedük āferin saḡa	Gazel/5	--/ --/ --/ --	Başlıksız kayıtlıdır.
50a	Rāmī	Ḳandil-i muhabbet ki fūrūḡ ezelidür Efrūḡte-i lāmi‘ a-i lem-yezelidür	Fāyik gibi pākize sūhan tarḡına Rāmī Pey-revlik idüp ḡāhi ḡazel söylemelidir	Gazel/5	--/ --/ --/ --	Başlıksız kayıtlıdır.
50b	Nesib	Ol tacir-i derdüz ki fenā ḡaşılımuздur ‘Işḡ-ı ezeli nākā keş-i maḡmilimuздur Vaşluḡ hevesi rāh-ber-i kāmiliimuздur Endūh u ḡamuḡ hem-reh-i cān u dilimuздur Ser ḡadd-i beḡā ārayati menziliimuздur	Bulmaksa Nesibā ḡarazuḡ feyz u fütūḡı Öp pīr-i muḡan destini vir şadra fütūḡı Mestāne olup çek bir iki cām-ı şabūḡı Aḡyār elemin çekme yapış zūlfine Rūḡı Men‘ eylemeye cānımı var ḡātilimuздur	Tahmis/5	--/ --/ --/ --	Başlıksız kayıtlıdır.
50b		*Bu şiir Farsçadır.				“Rubā‘ i” başlığıyla kayıtlıdır.
50b		*Bu şiir Farsçadır.				“Ḥazret-i Şems” başlığıyla kayıtlıdır.

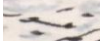
51a		*Bu şiir Farsçadır.					“Hâzret-i Şems” başlığıyla kayıtlıdır.
51a		*Bu şiir Farsçadır.					“Monla Câmî” başlığıyla kayıtlıdır.
51a		*Bu şiir Farsçadır.					“Rubâ‘î” başlığıyla kayıtlıdır.
51a		*Bu şiir Farsçadır.					“Maḥvî” başlığıyla kayıtlıdır.
51a		*Bu şiir Farsçadır.					“Velehü” başlığıyla kayıtlıdır.
51b	Münîf	Girişme berzede dâmen kafa-rev-i nighûñ Füsûn-ı cenîbe-keş-i piş-i Hüsrev-i nighûñ	Dil-i Münîf[e] gibi şevk-i leşker-i âşüb Ki tıtdı ‘ âlemi şıyt-ı rev-â-rev-i nighûñ	Gazel/5		..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
51b	Lâ-Edrî	Dil o şûhuñ mübtelâ-yı ‘arız-ı renginidür Kim melâḥat mest-i şahbâ-yı leb-i la‘lînidür	Ḥalka-i mîm-i tekellümdür dehân-ı dil-keşûñ Şaff-ı dendânuñ senûñ güyâ tebessüm sinidür	Gazel/6		..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
51b	Kelîm	O meh şimşîr-i cevriñ ‘aşîk-ı nâ-kâm için şaklar Şafâ-yı câm-ı vaşlın ḥâsed-i bed-nâm için şaklar	Kelîmâ eyleyüp perverde gerdün tâze güyânı Adâ-yı müdḥet-i destûra istiḥdâm için şaklar	Gazel/9		.../ .../ .../ ...	Başlıksız kayıtlıdır.
51b	Kelîm	Dili şad-pâre iden bir gül-i nazik terdür Baḡa kan ağladan ol ḡonçe-i ter-dâmendür	Perde-i çeşmi kâmiş itmege ol yâre Kelîm Heşt-i ḡayyât-ı nigâhumda müjem süzendür	Gazel/7		..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
52a	Kelîm	Olur gülşende ‘arz itseñ cemâlûñ zir-i kâküldeñ Hevâ-yı sünbülîstân düd kebûd-ı âh-ı bülbüldeñ	Çeken ḡavvâş-ı ḡâmemdür Kelîmâ rişte-i nazma Çıkarup gevher-i ma‘nâ-yı deryâ-yı taḡayyülden	Gazel/6		.../ .../ .../ ...	Başlıksız kayıtlıdır.
52a	Kelîm	Ḥasret ile dîdesi pür-nem niçe bî-çâre var Şîşe-i çarḡ içre şimdi bir perî-ruḡsâre var	Çeşm-i tıfl taḡtuma ibrâş-ı cevâb eyler Kelîm Gerdeş-i gerdüna baḡılsa cünbüş-i geḡvâre var	Gazel/6		..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.

52a	Kelım	Zülfi remgerde olur çeşm-i teng-hüsıندان Deşt-i hüsnüñ kaçar ejderleri ahüsıندان Görinür reng-i füsün ' arız-ı dil-cüsıندان Nühket-i fitne gelür sünbül-i gısüsıندان Zahm olur kavı-ı felek cünbiş-iebrüsıندان	Çatre-i jale olur sünbül-i firdevse Kelım Her ' arak kim dökülür çatre-i hoş-büsıندان	Tahmis	..-/- ..-/- ..-/- ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
52a	Kelım	Merhem-i bihbüda nâz eyler zağımdaruñ senüñ ' Ar ider âb-ı hayâtı nûşa bımâruñ senüñ	' Âlem-i hâkister eyler süziş-i âh-ı Kelım Görmesün muğber [meded] mir' ât-ı ruhsaruñ senüñ	Gazel/5	..-/- ..-/- ..-/- ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
52a	Kelım	Lenger-endâz-ı hayâl ol sâhil-i taqdırde Fülk-i hüşin itme ifnâ kulzüm-i tedbirde	Toz kopardı raşş-ı hâmeñ bu zemîn üzre Kelım Hem- ' inân olup Nedime ' arşâ-i tanzırde	Gazel/9	..-/- ..-/- ..-/- ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
52b	Kelım	Dide-i terden hayâl-i zülf ü gısular turur Âba konmuş şanki sünbüllerle şebbular turur	Çand-rizân-ı maçal olsa ney-i hâmeñ Kelım Lâl olup hayretle tütî-i sühan-gular turur	Gazel/6	..-/- ..-/- ..-/- ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
52b	Şadık	Her kaçan ey dil kenâr-ı cüda meh-rular turur Âyine mânendi hayretten ağan şular turur	Dideden dür olsa ol serv-i revânum ey Şadık Pâyına seyl-âbı hün-ı eşk akar cular turur	Gazel/5	..-/- ..-/- ..-/- ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
52b	Kelım	Senüñ ey pençe-i mihr eyledükçe destüñ eyler būs Leb-i deryâ-yı eşküm dâmen-i eflâki eyler būs	Kelımâ naçd-i ma' nâyı nişâr itmekde itdükçe Cemâl-i şafha-i eş' arumı kilki-i sühanver būs	Gazel/5	..-/- ..-/- ..-/- ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
52b	Neyli	Haç geldi tâb-ı ' arız-ı dil-geşteyüm dağı İrdi bahâr ben ser-i âteşdeyüm dağı	Süz-ı derün söyünmedi eşkümler Neylîyâ Kâr itmez oldu şimdi dil-âteşdeyüm dağı	Gazel/5	..-/- ..-/- ..-/- ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
52b	Kelım	Ne muṭrib u def ne çeng u ney çeğâne yapar Yaparsa muğbeçe-i bâde-i muğâne yapar	İdüp muṭale' a divâne tal' atın o şehüñ Kelım tâze-edâ nazmı Hüsrevâne yapar	Gazel/7	..-/- ..-/- ..-/- ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
53a	Kâzım	Ne nefha-i temennî vü ne bâde-i şebâne yapar Yaparsa bendesin ol dilber-i bigâne yapar	Nazîre nazm-ı cenâb-ı Kelime mümkün mi Yaparsa Kâzım-ı şeydâda ' âcizâne yapar	Gazel/5	..-/- ..-/- ..-/- ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
53a	Şadık	Libâs-ı ebr gibi mâi nâzikâne yapar Yapınca hâmesin ol mâh bî-bahâne yapar	Uşul-bend-i terennüm Şadık-beste nigâr Bülend o naçş-ı laṭife miyân-hâne yapar	Gazel/5	..-/- ..-/- ..-/- ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
53a	İşhak	Gönül ki me 'men-i zülfinde âşiyâne yapar Hemân mişâl-i şehâb-ı felekde lâne yapar	Kelım-i hâme-i hoş-gü maçâlesin İşhak Tecelli-i kerem-i Haçla âşikâne yapar	Gazel/6	..-/- ..-/- ..-/- ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
53a	' İzzet Ali Paşa	Meydâne kim piyâle-i şahbâ gelür gider Ol demde ' aql-ı ' aşık-ı şeydâ gelür gider	Ey mihr-i hüsn bir gecesin gelmedin hemân Her şeb bu bezme mâh-ı şeb-ârâ gelür gider	Gazel/5	..-/- ..-/- ..-/- ..-	Başlık ve mahlas bulunmayan bu şiir İzzet Ali Paşa Dîvânında tespit edilmiştir.

53a	Kelīm	Qadūñ reşkiyle açdı şāh-ı gül şad dāğ-ı bāzūda Ruḥuñ mihriyle çekdi verd-i ter yüz şerḥa pehlūda	Cūdā olmaz Kelīmā ṭarf-ı rüy-ı āteşininden Olur pīçiş-i eفزūn vechi var her ān o gīsūda	Gazel/7	.../ .../ .../ ...	Başlıksız kayıtlıdır.
53b	Sāmī	Olsa ḥāl-i lebi teb-ḥālede mānende-i dāğ Dil olur sīne-i pūr nalede mānende-i dāğ	Tāb-ı ḡayretle ider müşk-i midādum Sāmī Nāfi āhū-yı kühen-sālede mānende-i dāğ	Gazel/6	..-/ ..-/ ..-/ ..-	“Sāmī” başlıklıdır.
53b	Vesīm	Tecellī eyle ‘ālem zerre zerre āfītāb olsun Gider zūlfūñ sehābın mihr-i rüyūñ bī-niḡāb olsun	Bu ṭarf-ı tāze hem-kārāna dest-āviz-i kılkümdür Vesīmā hem-zebānuñ şevḡle ḡāzır cevāb olsun	Gazel/6	.../ .../ .../ ...	“Vesīm” başlıklıdır.
53b	Nā’ilī	Şayd ider biñ dili bir dām ile zūlf-i siyehūñ Düşürür dir dili biñ dāma şikenc-i külehūñ	Çin-i ebrū-yı ‘itābuñla nevāzişler ider Ḥūn-behā-yı dilidir Nā’ili-yi bī- günehūñ	Gazel/5	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
53b	‘Ārif	Ḥudā yanında zer u sīmin olsa ‘izzeti ger Virürdi Mūsī-i ‘imrāna daḡı Hārūna Velīk zilletin eyle kıyās ey ‘Ārif Ki virdi milketi Fir‘avna genci Qārūna		Kıt‘ a/2	..-/ ..-/ ..-/ ..-	“Qıt‘ a-i lemühre” başlığıyla kayıtlıdır.
53b	Lā-Edrī	Maḡām iderse n’ola kūyuñı dil-i pūr-zār Ki lāne gülbin olur ‘andelib-i nālāna		Müfred	..-/ ..-/ ..-/ ..-	“Maḡalata” başlıklıdır.
53b	Vesīm	Düşmiş hevā-yı ‘aşka daḡı nev-cevān iken Olmış ḡulām-ı pādīshehe kām-rān iken	Pīrāne ser-fütāde olursam revā Vesīm Düşmiş hevā-yı ‘aşka daḡı nev-cevān iken	Gazel/8	--/ --/ .../ --	“Vesīm” başlıklıdır.
54a	Vehbī	Düşmiş muḡabbete daḡı nevres-cevān iken Olmış esīr pādīsheh-i ḡüsn ü ān iken	Meftūmı olmış ol daḡı Vehbī bir āfetūñ Āşüb-ı dehr ü fitne-i āḡir zamān iken	Gazel/7	--/ --/ .../ --	“Vehbī” başlıklıdır.
54a	Raḡmī	Tiğ-ı çeşminde kimūñ k’ola cila-yı mā-zāğ İstemez ḡayrı o şimşir-i bihīn sīmā-zāğ	Çeşm-i cānāna ki bitāb ü tüvāndır Raḡmī İstemez ḡayrı o şimşir-i bihīn-sīmā zāğ	Gazel/5	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
54a	Vesīm	Kuḡl-ı nāz ile mūkaḡḡaldır o çeşm-i mā-zāğ İstemez tiğ-ı siyeh-tābı sema-sīmā zāğ	Ne nigāh-efgen-i heşt oldı ne her heft Vesīm Kuḡl-ı nāz ile mūkaḡḡaldır o çeşm-i mā-zāğ	Gazel/6	..-/ ..-/ ..-/ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
54b	Kelīm	El-minneti lilāh ki dem-i zevḡ u şafādur Hengām-ı neşāt u ṭarāb-ı bāy u gedādur	İtdük yeter ol āşafı taşdı‘ Kelīmā İṭnāb-ı kelām eyleme hengām-ı du‘ ādur	Kaside/72	--/ .../ .../ --	Başlıksız kayıtlıdır.
56a		* Bu şiir Farsçadır.				“Cāmī” başlığıyla kayıtlı bu şiir 7 beyittir.

56a		* Bu şiir Farsçadır.				“Ömer Hıyyām” başlıklı bu şiir rubā‘i dir.
56a		* Bu şiir Farsçadır.				“Rubā‘i” başlığıyla kayıtlıdır.
56a		* Bu şiir Farsçadır.				“Rubā‘i” başlığıyla kayıtlıdır.
56a		* Bu şiir Farsçadır.				“Rubā‘i” başlığıyla kayıtlıdır.
56a		* Bu şiir Farsçadır.				“Rubā‘i” başlığıyla kayıtlıdır.
56a		* Bu şiir Farsçadır.				“Rubā‘i” başlığıyla kayıtlıdır.
56a		* Bu şiir Farsçadır.				“Rubā‘i” başlığıyla kayıtlıdır.
56a		* Bu şiir Farsçadır.				“Rubā‘i” başlığıyla kayıtlıdır.
56b		* Bu şiir Farsçadır.				“Kıt‘ a-ı ‘Örfi” başlığıyla 4 beyit olarak yazılmıştır.
56b	Lā-Edrī	Kitāb-ı hüsnuḡe şirāze oldı rişte-i haṭ Yazıldı muşhaf-ı zībā-yı haṭṭ-ı reyhānı		Müfred	.-./.-./.-./.-./.-/	“Müfred lenā” başlıklıdır.
56b	Lā-Edrī	Deryüze-iamānı nisyān-ı luṭufla Bāz itme dest-i ḡāhişi zinhār çün sadeḡ Şehbāz-ı āşiyāne-i ḡuds-i ḡanā‘ at ol ‘Anḡā-yı ḡāf-ı himmet olup açma ḡayra keḡ		Kıt‘ a/2	--./.-./.-./.-/	“Kıt‘ a-i lemühre” başlığıyla kayıtlıdır.
56b	Rāḡıḡ	Ebrūsı ṡāḡına nice itsün yemān yemān Miḡrāb-ı tūḡa vaż‘ idemez her cebān cebīn	Rāḡıḡ bu feyz vaḡt ile bir ṡarz-ı tāzedir ḡābil mi böyle ṡarḡ oluna her zemān zemīn	Gazel/5	--./.-./.-./.-/	Başlıksız kayıtlıdır.

57a-59a		* Bu şiir Farsçadır.					“Lā Mir Hüsrev Dehlevî El-Mevsûm Be-Mirāte’ş-safā-i Raḥmetu’llah ‘aleyh” başlığıyla 3’er sütun şeklinde kayıtlıdır.
59a		* Bu şiir Farsçadır.					“Kıṭ‘a” başlığıyla kaydedilmiştir.
59b-60a		* Bu şiir Farsçadır.					“Kasīde-i Bahāriyye” başlıklı bu kaside 4 sütun ve 2 sütun şeklinde kayıtlıdır.
60b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksızdır.
60b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksızdır.
60b		*Bu şiir Farsçadır.					“Rubā‘ī” başlığıyla kaydedilmiştir.
60b		*Bu şiir Farsçadır.					“Rubā‘ī” başlığıyla kaydedilmiştir.
60b		*Bu şiir Farsçadır.					“Rubā‘ī” başlığıyla kaydedilmiştir.
60b		*Bu şiir Farsçadır.					“Şā’ib” başlığıyla kayıtlıdır.
60b		*Bu şiir Farsçadır.					“Velehü” başlığıyla kayıtlıdır.

61a	Münif	Sākī çekemem vaz‘-ı zarīfāneyi boş қо Teklīf-i tehī-sāgar u peymāneyi boş қо	Var post-nişin-i hüner-i pīr-i kemāl ol Ey hāme veli tavr-ı Münifāneyi boş қо	Gazel/6	--./ .--./ .--./ .--	Başlıksız kayıtlıdır.
61a	Lā-Edrī	Ey kīse-tehī vuşlat-ı cānāneyi boş қо Terk-i heves it bīhude efsāneyi boş қо	Hākem-i va‘ de-i hikmetde hamūş ol Ey beste-dehen tavr-ı hākīmāneyi boş қо	Gazel/6	--./ .--./ .--./ .--	Başlıksız kayıtlıdır.
61b	Nābī	Dil-i zāruñ nıgeh-i hasreti bir berberedür O da ağıyar ile gör tālī‘ i kim ber beredür	Vardı Çin u Hotene bulmadı bñy-ı zñlfññ ‘Azmi Nābī dil-i sevdā- zedenññ berberedür	Gazel/5	..-./ ..-./ ..-./ ..-	“NābīEfendi” başlıklıdır.
61b	Vesīm	Hayret ile nazarum gerçi ki bir berberedir Gördüm ağıyar ile āyine gibi ber beredir	Bulmadı bñy-ı vefā gülşen-i Rüm içre Vesīm ‘Azm-i rāhī var ise memleket-i Berberedir	Gazel/9	..-./ ..-./ ..-./ ..-	“Seyyid Vesīm” başlıklıdır
62a	Nesīb	Nedür o pertev-i ruñ nür-ı āfitāb gibi Nedür o neş‘e-i leb neş‘e-i şarāb gibi	Qarın-i bezm-i vişāl it Nesīb-i müştākı Aqıtma eşk-i terin dide-i sehāb gibi	Gazel/5	.-./ ..-./ ..-./ ..-	“Nesīb” başlıklıdır.
62a	Vesīm	Nıqāb iderse de zñlfññ o meh sehāb gibi O mihr-i ruñ yine rüşendir āfitāb gibi	Vesīm pāyına yārññ yñzññ sürem dirseñ Reh-i niyāzda ferrāş it ruñññ türāb gibi	Gazel/5	.-./ ..-./ ..-./ ..-	“Vesīm” başlıklıdır.
62b	Vesīm	Ravza-i Hñld-ı berindir āsitān-ı gülşenī Cilvegāh-ı qudsiyāndır gñlsitān-ı gülşenī	Zāhid-i halvet-nişin oldum derinde ey Vesīm Ravza-i Hñld-ı berindir āsitān-ı gülşenī	Kaside/11	.-./ ..-./ ..-./ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
62b		* Bu beyit Farsçadır.				Sol üst köşeye yazılı bu beyit tarih beyitidir. 1158 tarihi düşülmüştür.
63a	Nesīb	Nedür o pertev-i ruñ nür-ı āfitāb gibi Nedür o neş‘e-i leb neş‘e-i şarāb gibi	Qarın-i bezm-i vişāl it Nesīb-i müştākı Aqıtma eşk-i terin dide-i sehāb gibi	Gazel/5	.-./ ..-./ ..-./ ..-	“Nesīb” başlıklıdır.
63a	Mir Ziyā	Ğubār iderse de o şeh bendesin türāb gibi Derinde devri derüm kıta‘-i sehāb gibi	O şāh-ı mülket-i hñsn ü bahāya sñnbñle Ziyā çñ zerre-i nāçiz āfitāb gibi	Gazel/5	.-./ ..-./ ..-./ ..-	“MirZiyā” başlığıyla kayıtlıdır.
63a	Şā‘ib	Sıdğ-ı rüşen-ger-i zamīr midür Şubñ-ı rüşen-zamīr-i pīr midür	Bñlbñl-i hoş-nevā-yı İslāmbul Hñcel-i tab‘-ı bī-nażir midür	Gazel/7	..-./ ..-./ ..-	“Şā‘ib” başlıklıdır.
63b	Vesīm	Dīdār-ı yār maṭla‘-ı nür eyledi beni Reşk-i perī vñ gayret-i havr eyledi beni	Ol ‘işve-hiz-i ‘arbede-cñ va‘ d ile Vesīm Ser-mest-i cām-ı bezm-i ğurür eyledi beni	Gazel/6	--./ ..-./ .--./ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
63b	Vesīm	Germ-nıgeh[ññ]leṭal‘ at-ı dildāra doymadum Hñ‘ān-ı vişāl-i ni‘ met-i dildāra doymadum	Seyr-i cemāl-i dilbere sīr olmadum Vesīm Hñ‘ān-ı vişāl-i ni‘ met-i dīdāra doymadum	Gazel/6	--./ ..-./ .--./ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.

64a	Vesīm	Ser-gešte berķ-ı ‘ aşk ile leyl ü nehār mevç Mānend-i ra‘ d her dem ider āh u zār mevç	Ter-dest-i hāme baħr-ı ma‘ ānide ey Vesīm Bir çeşmesār oldı vü fevvārezār mevç	Gazel/12	---/ ---/ ---/ ---	Kemā Kāle ‘Aleyhi’s-Selām Evvel-i mā Hālaķa’l-lahi’d- darū’l-beyzā
64b	Sāmī	İtmez kenār-ı maṭlaba gevher-niṣār mevç Tā olmayınca zillet ile hāksār mevç	Sāmī kenār-ı şafhaya anber-feşān olur İzhār idince bu ğazel-i ābdār mevç	Gazel/11	---/ ---/ ---/ ---	“Sāmī” başlıklıdır.
64b		*Bu şiir Farsçadır.				2 beyit olan bu şiir “Şā‘ib” başlıklıdır.
65a	Vesīm	Pertev-pezir-i mihr-i cemāl-i Muḥammedüm Mir‘at-ı tābnāk-ı kemāl-i Muḥammedüm	Hızr-ı huçeste-pey baña dil-teşnedir Vesīm Āb-ı hayāt-baħş –ı zülāl-i Muḥammedim	Kaside/21	---/ ---/ ---/ ---	Na‘at-ı Şerif-i Seyyidü’l- kevkeyn
65b	Vesīm	O māhı eyleyen āzurde ḥasretle nigāhumdur Benüm hep çekdügüm bār-ı cefā kendi günāhumdur	Vesīmā rüz u şeb künc-i elem kāşāne-i ğamda Sirişk-i telh-āb-ı şām u nāle şubḥgāhumdur	Gazel/5	---/ ---/ ---/ ---	“Bu yokdur” yazılmıştır.
65b	Vesīm	Yine bir pādīşāh-ı ḥüsn ü nāzā bendedür gönlüm Reh-i ‘aşkuṅda hem-çün sāye ber-efkendedür gönlüm	Felekde seb‘a-i seyyāre-i key oldı ser-gešte Vesīmā mihr-i raḥşende meh-i tābendedür gönlüm	Gazel/6	---/ ---/ ---/ ---	Başlıksız kayıtlıdır.
66a	Lā-Edrī	Beni teşrif idüp bir kerre mesrūr itseṅ olmaz mı Gelüp kāşānemi rüyunla pür-nūr itseṅ olmaz mı	Melek-şüret perī-peyersün ādem-zādda rüyun Raķib-i dīvden zülfünle mestūr itseṅ olmaz mı	Gazel/8	---/ ---/ ---/ ---	“Yā Feyyāz” başlıklıdır.
66a	Sā‘ib	Dil-i remgerdeye çeşmüm belā-cū böyle lāzımdur Belī Mecnūn-ı ‘aşka rām-ı āhū böyle lāzımdur	Gelür vecde zemīn ü āsumān şūriş ile Sā‘ib Mey-āşāmān-ı ma‘ nīye hey-ā hū böyle lāzımdur	Gazel/6	---/ ---/ ---/ ---	Başlıksız kayıtlıdır.
66b	Vesīm	Gül-i ḥurşid olur bī-reng u rü böyle lāzımdur Dil-i cebril olur per-beste ğisū böyle lāzımdur	Vesīmā tır-i āhum cevşen-i çarḥı güzār itdi Ḥadeng-i sine-i gerdün-terāzū böyle lāzımdur	Gazel/15	---/ ---/ ---/ ---	Başlıksız kayıtlıdır.
67a- 75b		*Bu sayfalar boştur.				
76a		*Bu şiir Farsçadır.				Bu beyit “Şāhib” başlıklıdır.
76a		*Bu şiir Farsçadır.				Bu beyit “velehü” başlıklıdır.
76a		*Bu şiir Farsçadır.				Bu beyit “velehü” başlıklıdır.
76a		*Bu şiir Farsçadır.				Bu beyit “velehü” başlıklıdır.

76a		*Bu şiir Farsçadır.					Bu beyit “velehü” başlıklıdır.
76a		*Bu şiir Farsçadır.					2 beyit olan bu şiir “velehü” başlıklıdır
76a		*Bu şiir Farsçadır.					2 beyit olan bu şiir “velehü” başlıklıdır
76b		*Bu şiir Farsçadır.					“Naşır ‘ Ali” ve “bu kıt‘ a hamdır” başlığıyla 2 beyit olarak kaydedilen bu şiirin yanına şiiri açıklayan Türkçe notlar yazılmıştır.
76b		*Bu şiir Farsçadır.					“velehü” başlığıyla kayıtlı bu 2 beyitin yanına Türkçe not düşülmüştür.
76b		*Bu şiir Farsçadır.					“velehü” başlığıyla kayıtlı bu 2 beyitin yanına Türkçe not düşülmüştür.
76b		*Bu şiir Farsçadır.					Bu beyit “velehü” başlıklıdır. Yanına Türkçe not düşülmüştür.
76b		*Bu şiir Farsçadır.					Bu beyit “velehü” başlıklıdır. Yanına Türkçe not düşülmüştür.

76b		*Bu şiir Farsçadır.					Bu beyit “velehü” başlıklıdır. Yanına Türkçe not düşülmüştür.
76b		*Bu şiir Farsçadır.					Bu beyit “velehü” başlıklıdır. Yanına Türkçe not düşülmüştür.
76b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız olarak kayıtlıdır.
77a		*Bu şiir Farsçadır.					“Şâhib” başlıklı bu şiir gazeldir.
77a		*Bu şiir Farsçadır.					“Örfi” başlıklı bu şiir gazeldir.
77a		*Bu şiir Farsçadır.					“Şâhib” başlıklı bu şiir gazeldir.
77b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlık bulunmayan bu gazelin mahlas beyitinde Şâhib ismi geçmektedir.
77b		*Bu şiir Farsçadır.					“Örfi” başlıklı bu şiir gazeldir.
77b		*Bu şiir Farsçadır.					“Câmî” başlıklı bu şiir gazeldir.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					Başlık bulunmayan bu gazelin mahlas beyitinde Şâhib ismi geçmektedir.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Şevket” başlıklı bu şiir 3 beyittir.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Şâhib” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.

78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Şāhib” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Rāsīm-i Şeydā” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					Okunamayan bir başlık bulunmaktadır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					Okunamayan bir başlık bulunmaktadır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Şevket” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Şāhib” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“İrsī” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Ġanī Kemterī” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
78a		*Bu şiir Farsçadır.					“Şevket” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.

78b		*Bu şiir Farsçadır.				Başlıksız olan bu gazelin mahlas beyitinde Şâhib ismi geçmektedir.
78b		*Bu şiir Farsçadır.				“ <i>Bu gâzel meger yazılmıştır</i> ” şeklinde yanına eğik yazıyla Türkçe açıklama yapılmıştır.
79a		*Bu şiir Farsçadır.				“Lâ” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79a		*Bu şiir Farsçadır.				Başlıksız olan bu tek beyitin mahlas beyitinde Şâhib ismi geçmektedir.
79a		*Bu şiir Farsçadır.				“velehü” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79a		*Bu şiir Farsçadır.				“velehü” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79a		*Bu şiir Farsçadır.				Başlıksız 2 beyit olarak kayıtlıdır.
79a		*Bu şiir Farsçadır.				“Mevlânâ” başlığıyla 2 beyit olarak kayıtlıdır.
79a		*Bu şiir Farsçadır.				“Vâ‘ iz” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.

79b		*Bu şiir Farsçadır.					“Şeyh Sa‘dî” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					“Necmeddîn” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					“İşmet” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					“Sulţān Ya‘kūb” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					“Selīm Hān” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız olarak 2 beyit kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					“Örfî” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					“Cāmî” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					“Mağrebî” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
79b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız olarak 2 beyit kayıtlıdır
79b		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız olarak 2 beyit kayıtlıdır
80a		*Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız tek beyit kayıtlıdır

80a		*Bu şiir Farsçadır.					“Cāmī” başlıklı tek beyit olarak kayıtlıdır.
80a		*Bu şiir Farsçadır.					“velehü” başlıklı tek beyit olarak kayıtlıdır.
80a		*Bu şiir Farsçadır.					“Rubā‘ i-i Şevkī başlığıyla kayıtlıdır.
80a		*Bu şiir Farsçadır.					“Hemām” başlıklı bu gazel 6 beyittir.
80a		*Bu şiir Farsçadır.					“Selmān” başlıklı bu gazel 6 beyittir.
80b		*Bu şiir Farsçadır.					“Cāmī” başlıklı bu gazel 7 beyittir.
80b		*Bu şiir Farsçadır.					“Cāmī” başlıklı bu gazel 7 beyittir.
80b		*Bu şiir Farsçadır.					“Cāmī” başlıklı bu gazel 7 beyittir.
80b		*Bu şiir Farsçadır.					“Sāhib” mahlaslı bu gazel 8 beyittir.
81a	Vehbī	Yāre çatmış büsesin almış çeküp içmiş meyin Sen dahı ‘ aqlın keserse var yıkıl çatal çekiç			Kıt‘ a/1	-.-/ -.-/ -.-/ -.-	“Vehbī” başlığıyla kayıtlıdır.
81a	Mir Ziyā	Neccār şūhumuñ qadehin var çatal çekiç Mānend-i erre derd-i serüñ körpeden keser			Müfred	--/ --/ --/ --	“Mir ‘ Ārif” başlığıyla kayıtlıdır.
81a	Bāqī	Yine gömgök dere batmış çıka geldi çemene Nev-bahār oldu diyü virdi haberler sünbül			Kaside/1	..-/ ..-/ ..-/ ..-	“Bāqī” başlığıyla kayıtlıdır.

81a	Bākī	Dāmen-i kūh-ı kıana‘ atde mi bitdi bilmem Bir piyāz ile geĉindi niĉe yıllar sūnbūl		Kaside/1		..-./ ..-./ ..-./ ..-	“Lā” başlığıyla kayıtlıdır.
81a	Lā-Edrī	Ne ĉemen ne seyr-i gūlšen ne hevā-yı sūnbūl ister Dil-i zār ĥaĥ-ı sebz u ruĥ u bŷy-ı kākūl ister		Matla‘		..-./..-./..-./..-	“Δ” başlığıyla kayıtlıdır.
81b	Vehbī	Şāhenşeh-i ‘ālī-neseb sulţān memdūĥū ‘l-ĥaseb Fermān-dih-i Rŷm u ‘ Arab Ĥān Aĥmed-i kişver- gūşā	Vehbī ĥamūş ol beste-leb ĥaddŷn degŷl eyle edeb Senden muĥaddem oldu hep şā‘irlere birden şıla	Kıt‘ a /28	Tarih	..-./ ..-./ ..-./ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
82a	Vehbī	Vezīrān-ı cehānuĥ āb-rŷy-ı ma‘ delet-cŷyı Vekīl-i salţanat şadr-ı cemīl-i sāye-i Mevlā	Muĥammed Muşţafa rŷĥına āb-ı ĥayāt aĥdı Ne dil-cŷ ĉeşme yapıdı fī-sebīli ‘llāĥ ‘ Alī Paşa	Kıt‘ a/6	Tarih	..-./ ..-./ ..-./ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
82a	Vehbī	Eşer-i vālide sulţāndur bu Bī-bedel mekteb-i dil-keş-bŷnyād	Seyr iden resmini dir tārīĥin Bih ne dil-keş ĥafes-i Ĥaĥ Ķur ‘ān	Kıt‘ a/3	Tarih	..-./ ..-./ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
82a	Vehbī	Nehr-i şehid cennetŷn dŷnyāda seyr it ‘aynını Bu sebīl-i şāfdan ey teşne-leb gel sŷkker iĉ	Cŷy-ı şīrīnī lisāna alma bu tārīĥde Gel sebīl-i Vālide Sulţāndan āb-ı kevşer iĉ	Kıt‘ a/5	Tarih	..-./ ..-./ ..-	Başlıksız kayıtlıdır.
82b	Lā-Edrī	Yalnız ben miyŷm şehir iĉre ĥamnāk Ki hecrŷnden vilāyet tŷtdı mātem		Mŷfred		..-./ ..-./ ..-	“Be nām-ı İlyās” başlığıyla kayıtlıdır.
82b	Lā-Edrī	Ĥāl-i ruĥsārına nazar kıldum Merdŷm-i dīde olduğın bildŷm		Matla‘		..-./ ..-./ ..-	“Be nām-ı ‘Ömer” başlığıyla kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsĉadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsĉadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsĉadır.					“Vaĥşī” başlıklıdır.
82b		*Bu beyit Farsĉadır.					“Vaĥşī” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsĉadır.					“velehŷ” başlığıyla eğik olarak 2 beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsĉadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.

82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
82b		*Bu beyit Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
83a	Lā-Edrī	Fevt-i Monlāya didiler tārīḥ Vāy gitdi kemāli bu ‘aşruḡ		Müfred		..-/.-./..-	Başlıksız kayıtlıdır.
83a		*Bu mısra Arapçadır.		Mısra	Tarih		“Tārīḥ-i Vefāt-ı Müfti ‘ Alī Efendi” başlığıyla 929 tarihi yazılmıştır.
83a	Lā-Edrī	Ecel cāmını nūş itdi piyāle		Mısra	Tarih		“Piyāle nām-ı bir ḡulam fevtine tārīḥdir” başlığıyla kayıtlıdır.
83a		*Bu mısra Arapçadır.		Mısra	Tarih		“Tārīḥ-i Vefāt-ı Sultān Meḡmed” başlığıyla <i>sultān</i> kelimesinin altı çizilerek 886 tarihi yazılmıştır.

83a	Lā-Edrī	Hük-m-i Hağ ile şehid oldı Mehmed Paşa		Mısra	Tarih		“Tarih-i şehadet Mehmed Paşa” başlığıyla kayıtlıdır.
83a		*Bu mısra Arapçadır.		Mısra	Tarih		“sabağ” kelimesinin altı çizilip 970 tarihi yazılmıştır.
83a		*Bu mısra Arapçadır.		Mısra	Tarih		“rahmete” kelimesinin altı çizilip 970 tarihi yazılmıştır.
83a	Lā-Edrī	Gitdi bu şems-i cihān gibi re’is-i ‘ālem		Mısra	Tarih		“Ebū’s-suud-zāde Ahmed Efendiye tārīhdir” başlığıyla kayıtlıdır.
83a	Lā-Edrī	Eyledi me’vā ‘ Arab-zāde Efendi cenneti		Mısra	Tarih		Başlıksız olarak kayıtlıdır.
83a	Lā-Edrī	Beğā mülkine ‘azm itdi sefer kıldı budur tārīğ Çoyup Sultān Selīm bāğī cihān mülkin Süleymāna		Müfred		.---/ .---/ .---/ .---	“Tarih-i vefāt-ı Sultān Selīm” başlıklıdır.
83a	Lā-Edrī	Esrār-ı helāl itdüğ eyā müfti-i devrān Gül gibi ya bu bāde-i gülgūna ne dersün		Müfred		--/ .---/ .---/ .--	“Su’āl” başlığıyla kayıtlıdır.
83a	Lā-Edrī	Bāde hağğında ‘acāyib nesne buldum gūş idüğ Mest olağ teklif-i sāğıt olsunandan nūş idüğ		Matla’		-.--/ -.--/ -.--/ -.--	“Cevāb-ı Kemāl Paşazāde” başlıklıdır.

83a	Selīmī	Āz müddetde çoğ iş itmişdi Sāyesi olmuş idi‘ālem-gīr Şems-i ‘aşr idi ‘aşırda şemsün Zıllı memdūd olur zamānı қаşīr		Kıt‘ a/2		..-/ .../ ..-	“Lābin Kemāl” başlığıyla kayıtlıdır. Ancak Selīmī’ye ait olduğu Kınalızāde Hasan Çelebi Tezkiresinden tespit edilmiştir.
83a	Lā-Edrī	Eyyām-ı taht devlet-i Sultān Aḥmede Mevlā müyesser itdi bu feth-i mücceddedi Hātif yazarsa gör sehi tāriḥini n’olā ‘Arşa aşıldı ‘avnıla seyf-i Muḥammedi		Kıt‘ a/2	Tarih	--./ --./ .--./ --.	“Tāriḥ” başlığıyla kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Bu kıta başlıksız olarak kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Bu kıta başlıksız olarak kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Bu kıta başlıksız olarak kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Bu kıta başlıksız olarak kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					“Cāmi” başlığıyla bu beyit aşağıdan yukarıya doğru kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					“*” başlığıyla aşağıdan yukarıya doğru kaydedilmiştir.

83b		* Bu şiir Farsçadır.					“*” başlığıyla aşağıdan yukarıya doğru kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız tek beyit olarak kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Bu kıta başlıksız olarak kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					“Aşgi” başlığıyla tek beyit olarak kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					“Azeri” başlığıyla bu kıta kaydedilmiştir.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız tek beyit olarak kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız olarak 2 beyit kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız olarak 2 beyit kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız tek beyit olarak kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					“Cami” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
83b		* Bu şiir Farsçadır.					“Kıt‘a” başlığıyla kayıtlıdır.
84a	Nābī	Sübhasın zāhīde şordum ki ne bu uqde-i şad Didi çıksa birisi zāhir olur nūh ü neved	Ne o kızb itdi ne bende gālaṭ itdüm Nābī Bir luğazdur çıkarān ‘ārifē taḥsīn-i ebed	Gazel/4	Luğaz	-.--/ -.--/ -.--/ -.--	Başlıksız olarak kayıtlıdır.

84a		* Bu şiir Farsçadır.					“Nâşir ‘Ali Hendesî” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“Mîr Zanceb” ? başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“Muhteşem Kâşânî” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“Ebû Tûrâb başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“Şâhib” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“‘Enverî” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“*” işaretiyle tek beyit kaydedilmiştir.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“Lâ-Edrî” başlığıyla tek beyit kaydedilmiştir.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“Şâhib” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					“velehü” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84a		* Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız tek beyit kaydedilmiştir.

84b		* Bu şiir Farsçadır.					“Mirzā Kelīm” başlığıyla 2 beyit kaydedilmiştir.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“Lā” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“kıt‘ a” başlığıyla kayıtlıdır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“Lā” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“Lā” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“Örfi” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84		* Bu şiir Farsçadır.					“kıt‘ a” başlığıyla kayıtlıdır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“*” başlığıyla tek beyit kayıtlıdır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					Başlıksız tek beyit kaydedilmiştir.
84b		* Bu şiir Farsçadır.				Tarih	“Tarih-i Mir ‘ Ali El-Kātib” başlığıyla fevt nümūde kelimesinin altı çizilerek 951 tarihi yazılmıştır.
84b		* Bu şiir Farsçadır.					“Mollā Şā Cāmī?” başlığıyla 2 beyit kayıtlıdır.

84b		* Bu şiir Farsçadır.					“Kıṭ‘a” başlığıyla kayıtlıdır.
85a-85b		* <i>Bu sayfalar boştur.</i>					
86a-86b		* <i>Bu sayfalar iç kapak sayfası olup çiçek baskılıdır.</i>					
87a		* <i>İstanbul Üniversitesi mührü vardır.</i>					
87b		* <i>Dış kapak (deri cilt kapağı) bulunmaktadır.</i>					
88a		* <i>Dış kapak (deri cilt kapağı) bulunmaktadır.</i>					

Tablo 5: Mensur Bölümün MESTAP’a Göre Tablosu

Yp. nr.	Müellif	Eser adı	Baş	Son	Konu	Açıklamalar
83a	Lā-Edrī	Nesir	Murād sekerāt-ı mevṭi gördükden sonra cinānda içesiz dimekdür. Ol zamānda insāndanteklīf sākıṭ olur. Cevāb-ı Ebūs ‘su‘ūd.		Fetva	“Cevāb-ı Ebūs ‘su‘ūd” başlığıyla kayıtlıdır.
83a	Lā-Edrī	Nesir	Vefāt itdükte māte ‘n-naḥīr (940) Ve kefene şarılduḡda hiye aḡirü ‘l-bās (940) Ve ḡabre ḡonulduḡda hazā maḡām-ı Aḡmed (940)		Vefat tarihi	“Kemāl Paşa-zāde merḡūmuḡ vefātına üç cihetle tārīḡdir ki zātı dimiştir” başlığıyla kayıtlıdır.

BÖLÜM 2: MECMUÂ-İ EŞ'ÂR'IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

1. Çalışmamızın karşılaştırmalı metin bölümünde 36b-88a varaklarındaki şiirlerin transkripsiyonu verilmiştir.

2. Metnin kuruluşunda mecmuâdaki şiir düzeni esas alınmıştır.

3. Varak numaraları metnin solunda köşeli parantez içerisinde verilmiştir.

4. Mecmuâ iki ayrı müstakil çalışma olarak hazırlandığından şiir numaraları çalışmamızda yeniden sıralanmıştır.

5. Karşılaştırmada kullandığımız dîvân vb. eserleri verirken kısaltmalar belirledik. (Vehbî **D.**) Bunları *Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar* başlığıyla eserlerin kısa künyeleri ile detaylıca verdik.

6. Metnin karşılaştırmasını yapmada öncelikle şâirin yayımlanmış dîvânına ulaşmaya gayret ettik. Dîvânını tespit edemediğimiz durumlarda yazma nüshalara, tezkirelere, tezlere, bildiri ve makale gibi akademik çalışmalara başvurduk. Ayrıca mecmuâların tez olarak çalışıldığı çalışmaları da incelemeye gayret ettik.

7. Karşılaştırma yapılırken şiirin bulunduğu esere ait kısa künyeyi, şiir numarasını, nazım şeklini, beyit sayısını, sayfa numarasını, şiirinmecmuâ sıranına göre dipnotuna ekledik (ör. Mecmuâda 1. şiir olan Nâbî'inin gazelini sıra numarasına dipnot düşerek şu şekilde verdik: Nâbî **D.**, G.74 (7 Beyit), s.534).

8. Karşılaştırma yapılan şiir dîvânda tespit edilememişse şu şekilde belirttik:

Kelîm Dîvânında tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

- Şâire ait bir dîvân tespit edemeyip şiiri tezkire vb. kaynaklarda tespit edebilmiş isek şu şekilde belirttik:

Kelîm Dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça). Kelîm (Eyüplü Seyyid), **TŞS.**, G. (5 Beyit) s.597-596.

- Dîvânını tespit edemediğimiz şâirleri şu şekilde belirttik:

Şâire ait dîvân tespit edilememiştir.

- Aynı mahlasta şiir yazan şâirlerin dîvânı veya başka akademik çalışmalarda mecmuâdaki şiirin tespit edilemediği durumlarda ise şu şekilde belirttik:
Sadık mahlaslı şairlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

9. Mecmuâda bulunan şiir ile karşılaştırma yaptığımız eser arasında farklılıkları dipnotta gösterirken uygun kelime şiirde verilip araya “:” işareti koyulmuştur.

¹²⁰gevher-bârı: gevher-i yârı **D.**

10. Mecmuâda yer almayan beyitleri dipnotta vermedik. Ancak beyit karşılaştırma yapılan eserde bulunmayıp yerine tamamen farklı beyit varsa şu şekilde belirttik:

²⁵¹Bu beyit dîvânda bulunmamaktadır yerine mahlas beyiti olarak şu beyit vardır:

Dâyire çizmiş du‘ âyî Hızr ile tâ hatt-ı yâr
Emriyâ mihr ü meh-i tâbânı teşhîr eylemiş

11. Karşılaştırma yapılan eserde, mecmuâda olan beyit yoksa olmadığını şu şekilde belirttik:

⁶⁴⁷Bu beyit dîvânda bulunmamaktadır.

12. Vezin ve anlamca uygun olan kelime asıl metinde verilirken hangi kelimedede fark bulunuyorsa o kelimeye dipnot verip karşılaştırmaya tabi tutarak şu şekilde gösterdik:

²⁹⁸cüş: hoş **TŞ.**

13. Vezin veya anlam bakımından mecmuâdaki şiir ve karşılaştırma yapılan eser arasında fark bulunmadığı durumlarda ise mecmuâdaki haline sadık kaldık.

⁴²⁴şüh: âfet **D.**

14. Vezin ve anlamca uygun görülen kelime mecmuâda bulunmayıp karşılaştırılan metinde bulunuyorsa veya o şiir hiçbir kaynakta tespit edilememiş olsa bile köşeli parantez“ []” ile metne dâhil ettik; mecmuâda olmadığını tekrar tekrar belirtmedik:

Cây olsa da gönül felek-i çārümîn saña

[Mānend-i āfitāb]

Ẓulmet fezā olur yine āh-ı hazīn saña

[Çün perde-i şehāb] (109/1)

15. Vezin sorunu olduğunu düşündüğümüz yerleri şu şekilde gösterdik:

⁶¹ Vezin aksamaktadır.

16. Vezin gereği kelimeler arası yer değişmesi gerektiği durumlarda dîvândaki haliyle yer değişikliği yaptık:

⁴⁸⁹ Eşk-i germüm olmamak mümkün midür müjgân-güdāz: Eşk-i germüm hūn-ı şerer olsa n'ola müjgân-güdāz **M.**

17. Mecmuâda bulunan şiirde beyit sırası veya mısra farklarını şu şekilde belirttik:

⁹ Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

³⁹⁰ 3. beyitin ilk mısrası dîvânda bulunmamaktadır.

³⁹⁰ 3. beyitin 2. mısrası ise dîvânda 6. beyitin 2. mısrasıdır.

18. Şiirin başlığında verilen mahlas ile şiirin sahibi arasında farklılıklar görüldüğü durumları şu şekilde gösterdik.

¹⁹³ *Zâtî* başlıklı bu şiirin Fevrî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.

⁷⁸⁴ Başlık olarak *Lābin Kemāl* yazılıdır **M.** Ancak şiir Selîmî'ye aittir.

19. Hem başlık hem de mahlas bulunmayan şiirlerde, şiirin kime ait olduğunu tespit edebildiysek şu şekilde gösterdik:

¹⁶⁴ Başlık ve mahlas bulunmayan bu kıtanın Arpazeminizâde Sâmi'ye ait olduğu tespit edilmiştir. Sâmi **D.**, Kt.6, s.336.

20. Mecmuâda “müfred” başlığıyla verilen bazı şiirlerin gazel nazım şeklinde, bazılarının ise matla nazım şeklinde olduğunu tespit etmişsek başlıkta doğru olan nazım şeklini verip mecmuâda nasıl kaydedildiğini belirterek dipnotta şu şekilde gösterdik:

[Matla]⁴¹⁰

⁴¹⁰Başlık olarak “*müfred*” yazılıdır **M.**

21. Metindeki açıklama notları için “*” işaretini kullandık.

2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol

1. Metnin transkripsiyonu, bilimsel çalışmalar hazırlanırken kullanılan MEB İslam Ansiklopedisi transkripsiyon alfabesi kullanılmıştır(Bkz. Metnin İşaretler Sistemi).

2. Çalışmamızda bulunan şiirler, 16.yy ile 18.yüzyılda yaşayan şâirleri ihtiva etmektedir. Şiirler arasında yazım kargaşasına yer vermemek için şiirlerin yüzyılı fark etmeksizin Eski Anadolu Türkçesi dil özellikleriyle transkribe ettik.

3. Arapça ve Farsça kelimeleri Prof. Dr. İsmail Ünver'in “Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler” makalesindeki önerilere uygun şekilde vermeye çalıştık.

4. Farsça kelimelerde yer alan vâv-ı ma'dûleleri “” işareti ile gösterdik: ħ̣āb, ħ̣āce vb.

5. Vezin gereği zihaf yapmak zorunda olduğumuz yerlerde kelimenin orijinal halini koruyup italik yazdık. Ancak imâleli olması gereken yerlerde orijinal hali olan kısa şeklini koruduk.

6. Farsça kelimelerde vâv-ı mechûleler kısa okunması gerektiğinden kısa ünlülü olarak yazdık: hoş vb.

7. Elif-i maksûreler elif (ا) veya y (ي) harfi ile yazılmış olsalar da a'lı olarak yazılmıştır: Îsâ, Yahyâ vb.

8. Doğru, duymak gibi kelimeler genellikle “ط” harfi ile verilmiş olup metindeki şekli ile verilmiştir: tuymadı, toğru vb.

9. N’ola, k’anı gibi kelimelerde meydana gelmiş olan büzülmeler kesme işareti ile ayrılmıştır.

10. Aşk ve ışk, ayş ve ıyş olarak okunabilen kelimelerde aşk, ayş şekilleri tercih edilmiştir.

11. Arapça ve Farsça kelimelerde bulunan ön ekler, eklendikleri kelimededen “-” işareti ile ayrılarak gösterilmiştir: pür-güher, ne-dân vb.

12. Farsça son ekler kelimeye bitişik olarak yazılmıştır: gülistân, kûhsâr, lâlezâr vb.

13. Hem “ç (چ)” hem de “ (ج)” ile yazılabilen “gonca/ gonça” kelimesi “c” li olarak yazılmıştır.

14. “nice” kelimesi nasıl anlamını karşıladığında “c” ile; miktar anlamını karşıladığında “ç” ile yazılmıştır.

15. Hatt, dürr gibi çift ünsüzle biten kelimeler vezne uygun olduğu şekliyle tek veya çift ünsüzlü olarak yazılmıştır.

16. “Anuñcün” kelimesi vezne uyum olduğu gibi “-” işareti ile ayrı ya da bitişik olarak yazılmıştır.

17. Vasıta eki veya bağlaç eki olarak kullanılan “ile” kelimesinin yazımında eğer kelimeye bitişik yazılmış ise bitişik; ayrı yazılmış ise ayrı yazdık: şevkile, nâz ile vb. Ayrıca “ile” kelimesi “i” olmadan yazılmış ise de vezin gereği “ile” olarak verdik.

18. Yönelme eki kafiye ve anlam uyumuna göre “a” veya “e” ile gösterilmiştir. hakikâte, vb.

19. Sert ünsüzlerin ekleşme durumunda benzeşme kuralına uyulmadan metindeki şekline sadık kalınmıştır: hakda,pey-revlikde vb.

20. Farsça kelimelerin tekrarı gösterilirken “-“ işaretiyle ayrılmıştır: ser-tâ-kadem, leb-â-leb vb.

21. Farsça birleşik isim ve sıfatlar “-“ işareti kullanılarak ayrılmıştır: hem-reh, şeb-rev, der-bend vb.

21. Âfitâb ve âftâb, rûzigâr ve rûzgâr gibi medli okunabilen kelimelerde veznin zaten bir buçuk hece olduğu göz önünde tutularak âfitâb şekli tercih edilmiştir.

22. Metinde bulunan kapalı e seslerinin i’li kullanımı tercih edilmiştir. didi, virse, irdi vb.

23. “ء” işareti ile yazılan kelimelerde standart sağlamak amacıyla y’siz kullanım tercih edilmiştir. dâ’im, nâ’il vb.

24. Farsçada bulunan atıf vâvının yazımında cüst ü cû, şüst ü şû, güft ü gû şekli tercih edilmiş, atıf vâvının düştüğü durumlarda araya “-“ konmuştur. güft-gû vb.

25. Metinde “b (ب) harfi ile yazılan ancak zarf fiil eki görevinde olan p’ler “p (پ) olarak yazılmıştır: gelüp, olup vb.

2.3. Metnin İşaretler Sistemi

Tablo 6: Transkripsiyon Tablosu

أ, آ	A, a, Ā, ā, E, e	ش	Ş, ş
ء	ʾ	ص	Ş, ş
ب	B, b	ض	Ž, ž, Đ, đ
پ	P, p	ط	Ț, ț
ت	T, t	ظ	Z, z
ث	Ṣ, ṣ	ع	ʿ
ج	C, c	غ	Ğ, ğ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	H, h	ق	K, k
خ	H, h	ك	G, g, K, k, Ŋ, ŋ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	Ū, ū, Ŭ, ŭ, V, v
ژ	J, j	ه	H, h, e
س	S, s	ى	Ī, ī, I, I, İ, i, Y, y

2.4. Karşılaştırmalı Metin

[36 b]

1¹

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[Nābī]

1. Bu ma' nā ittiḥād-ı ' āşıq ı ma' şūqa şāhiddür
Maḥabbetle meveddet lafz u ma' nā ' ayn-ı vāḥiddür
2. İki güldür yüzi ol mäh-rüy-ı meclis² efrūzuḡ
Bu ma' nāya gül-i ra' nā dü vechile müsā' iddür
3. Qalem tā olmasa³ der-kār ma' nā rü-nümā olmaz
Maḡar ḡaṡṡ-ı siyāha anuḡ iḡün rüy-ı kāḡiddür
4. Bu mevsimlerde ümmīd-i ṡama' luṡf-ı edānīden
Nişār- ı āb-rüy itmekden aḡdem re'y-i fāsiddür
5. Eger ṡard-ı ḡama zūr-ı⁴ mey-i gülfāmdan ḡayrı
Riyākārān-ı ' ālem i' tirāz eylerse vāriddür
6. ' Aṡaya bi'z-ṡarüre müncezībd[ür] meyl-i dil ammā
Kerīm ammā ki niḡe⁵ şad fedā itmezse kāsiddür
7. Mu' ammā-güne bu nāme şabādan⁶ gelmedür **Nābī**
Zihī ṡarz-ı nevīn kim ma' nā-i şī' r üzre zā' iddür

2⁷

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[Şāḡīb]

1. Eşer-i sūz-dil ' uşşāḡdan ma' şūqa ' ā' iddür
Sīrāc eyle anuḡ-ḡün olsa ' add ile pervāne vāḡiddür
2. Müsāvīdür meges mīzān-ı ' adl-i ḡakda fil ile
Müsāvāt olduḡın mīzānda ḡaḡ ḡavli şāhiddür⁸

¹ Nābī D., G.74 (7 Beyit), s.534.

² meclis: ' ālem D.

³ olmasa: olmaya D.

⁴ zūr: rüz M.

⁵ niḡe: nīme D.

⁶ şabādan: sabādan M.

⁷ Şāḡīb Pirizāde Mehmed D., G (9 Beyit), s.130-131.

⁸ şāhiddir: mūmehiddir D.

3. Kemend-i mūy-ı zūlf-i yārdür bend-i dil-i ʿāşık
Anuñçün kayd-ı kākülden rehā sevdā-yı fāsiddür⁹
4. Görinmez¹⁰ h̄ ʿāb-ı rāhat dīde-i pür-nemde çok demdür
Olup yeksān şabāh ile mesā daʿ vāma şāhiddür¹¹
5. Hesāb itdükçe dāğ-ı sīne-i mecrūhı sehv itdüm
Şayılsa derd-i hecr-i yār¹² ne nākıs ne zāyiddür¹³
6. Devādur tıbb-ı rendīde mey-i gülgün ğam-ı ʿaşka
Bu ğulı tevbe olmağla peşimānī mü ʿekkiddür¹⁴
7. Nizāʿ vü şulhı bir ʿitābla¹⁵ terk it cevru āzāruñ¹⁶
Bu ʿālem olduğı fānību maʿ nāya müsāʿ iddür¹⁷
8. Bu nev-vādīde pey-revlikde¹⁸ Nābī-i hüner-sence¹⁹
Emīn ol dağlden **Şāhib** taʿ arruz ğayr-ı vāriddür

[37 a]

3²⁰

feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilātün feʿ ilün

[Ġazel]

[Vehbī]

1. Dil-i hūn-geşteme kār eyledi tır-i sitemün
Hayf kim ğanuma girdi yine şimşir-i ğamuñ
2. Yine noğşānuñı bil vaqt-i zevālin fikr it
Māh u mihr olsa eger mehçe-i tūğ u ʿalemün
3. Şığmayanlar felege anda olur nā-peydā
Bundan it vüsʿ atini derk fezā-yı ʿademün
4. ʿAşkla germ-rū ol būd u ne-būdı terk it
Yūri berf üzre bedīd eyleme nağş-ı ğademün

⁹ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

¹⁰ görünmez: görölmez **D.**

¹¹ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

¹² derd-i hecr-i yār: derd ü hecr-i yār **M.**

¹³ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

¹⁴ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

¹⁵ ʿitābla: ʿadd ile **D.**

¹⁶ āzāruñ: āzārı **D.**

¹⁷ Bu beyit dīvānda 8. beyittir.

¹⁸ pey-revlikde: pey-rev olmadan **D.**

¹⁹ Nābī-i hüner-sence: Nābī-i üstāda **D.**

²⁰ Seyyīd Vehbī **D.**, G.135 (9 Beyit), s.713.

5. Baḥşış-i nā-be-maḥal cūddan olmaz ma^ç dūd
Şıfr-ı ma^ç kūs ile artar mı ḥisābı raḳamuḡ
6. Dergeh-i Ḥaḳ'a şıḡın istersen emn ü selām
Seyr it āzādeligin āhū-yı deşt-i ḥaremūḡ
7. Vādesin eylemez erbāb-ı kerem istirdād
Cezri bī²¹-medd iledür cūşışi baḥr-i himemūḡ²²
8. Dūstı zār u ḥazīn dūşmānı şādān eyler
Sen sen ol eyleme bir kimseye izḥār elemūḡ
9. **Vehbīyā** şaḳḳ²³-ı ^ç aşā imiş olur rāh-nümā
İşr-i üstāddan ayırma sūḥanda ḳalemūḡ

4²⁴

mef^ç ūlū fā^ç ilātū mefā^ç ilū fā^ç ilūn

[Ġazel]

[Vehbī]

1. Dūşmiş muḥabbete daḡı nev-res cevān iken
Olmış esīr pādīşeh-i ḥüsn ü ān iken
2. Pā-māl esb-i naḡveti olmuş bir āfetūḡ
Bir tıfl-ı ney-süvār-ı²⁵ maḥabbet ne-dān iken
3. Olmuş zülāl-i la^ç line²⁶ leb-teşne bir mehūḡ
Ser-çeşme-i melāḥate²⁷ āb-ı revān iken
4. Bir necm-i ḥüsni görmege olmuş raşad-nişīn
Dāḡ-ı derūn-ı mihr ü mehe āsumān iken
5. Bir naḡl ile şarıлмаḡ²⁸ için giryenāk imiş
Mānend-i tāk-i tāze yetişmiş fidān iken
6. Çarpılmış ol da kendi gibi bir perīveşe
Aldurmuş ^ç aklın ^ç akl alıcı dīl-sitān iken²⁹

²¹ bī-medd iledür: medd ile virür **D.**

²² cūşışi baḥr-i himemūḡ: cūşış-i baḥr-i himemūḡ **D.** Tamlama eki yerine belirtme eki olarak kullanım anlamca uygundur. Ayrıca *ç* harfī mecmuāda mevcuttur.

²³ şaḳḳ-ı ^ç aşā: şaḳḳ-ı ^ç aşā **D.** Ancak anlam uygun olmamaktadır.

²⁴ Seyyīd Vehbī **D.**,G.179 (9 Beyit), s.741.

²⁵ ney-süvār-ı maḥabbet: ney-süvār maḥabbet **D.** Ancak mecmuāda ney-süvār kelimesinin altına kesre konulmuştur.

²⁶ zülāl-i la^ç line: zülāl-i vuşlata **D.**

²⁷ melāḥate: leḡāfete **D.**

²⁸ şarıлмаḡ: şarıлмаḡ **D.**

²⁹ Bu beyit dīvānda 8. beyittir.

7. Meftûnı olmış ol dağı **Vehbî** bir âfetün
Âşüb-ı dehr ü fitne-i âhir zemân iken³⁰

5³¹

mef' ulü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ulün

[Gazel]

[Vehbî]

1. Maḥrem olan erbâb-ı kemâle elem-âsâ
Bîgâne olur ṭab' ı kibâre kerem-âsâ
2. Kâni' -dil olan bâğ-ı fenâya nazâr itmez
İnciden ise hüşesi tâk-i İrem-âsâ
3. Dergâh-ı Hüdâ'ya şıgınan kayd-ı sitemden
Âzâde olur âh-ı deşt-i Harem-âsâ
4. Kessen başını eyler elif yutduğun izhâr
Ağzına mürekkep bulaşanlar kalem-âsâ
5. Eş' ârda tâ şöyle gerek mezc-i taḥakküm
Yek-reng ola hep ' atf-ı kabâ-yı ' Acem-âsâ
6. Pürdür gâzelüm bâde-i maẓmûn ile **Vehbî**
Elden ele gezse ne ' aceb cām-ı Cem-âsâ

[37 b]

6³²

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

[Gazel]

[Vehbî]

1. Ğarķ itdi eşk-i dîde tenüm rûḥ ṭuymadı
Ṭüfânlar oldu şür-nümâ Nûḥ ṭuymadı
2. Aḥsent³³ tîz dest-î kaşşâb ğamzeḡe
Sâṭür-ı zûlmüni³⁴ dil-i mezbûḥ ṭuymadı
3. Gitdi ḥıred gelince göḡül kûy-ı dilbere
Oldı der-i vişâl aḡa meftûḥ ṭuymadı

³⁰ Bu beyit dîvânda 9. beyittir.

³¹ Seyyîd Vehbî D., G.8 (6 Beyit), s.631

³² Seyyîd Vehbî D., G.263 (6 Beyit), s.794-795.

³³ aḥsent: aḥsente D.

³⁴ zûlmüni: zaḡmını: D.

4. Serмест olup nigāh-ı ciger-dūz yārden
Zaḥm-ı ḥadengini dil-i mecrūḥ ṭuymadı
5. Ferzāne-ṭavr nat^c -ı maḥabbet iken gōḥül
Ol ŧehden itdiler anı maṭrūḥ ṭuymadı
6. Olmadı **Vehb** ĩcūŧ-ı cünūndan ḥired-ḥabīr
Ṭūfānlar oldı ŧūr-nümā Nūḥ ṭuymadı

7³⁵

fā^c ilātün fā^c ilātün fā^c ilātün fā^c ilün

[Ġazel]

[Rāsīḥ]

1. Süzme çeŧmünḡ gelmesün müjgān müjgān üstüne
Urma zaḥm-ı sīneme peykān peykān üstüne
2. Dilde ġam var ŧimdilik luṭf eyle gelme ey sürür
Olamaz bir ḥānede miḥmān miḥmān üstüne³⁶
3. Yārdan meḥcūr iken düŧdük diyār-ı ġurbete
Dehr gösterdi yine³⁷ hicrān hicrān üstüne³⁸
4. Rīze-i elmās eker her açduġı zaḥma o ŧūḥ
^cÖmri³⁹ var olsun ider iḥsān iḥsān üstüne
5. Hem mey içmez hem güzel sevmez dimiŧler ḥaḳḳına
Eylemiŧler **Rāsīḥ**e bühtān bühtān üstüne

³⁵ Rāsīḥ **D.**, G.85 (5 Beyit), s.325.

³⁶ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

³⁷ yine: bize **D.**

³⁸ Bu beyit a.g.e. 2. beyittir.

^{39c} ömri: luṭfi **D.**

8⁴⁰

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Gazel]

[Râşid]

1. Yirün it güşe-i temkîn hum-ı meyhâne gibi
Devr-i ebvâb-ı şifâh eyleme peymâne gibi
2. Zevk vâ-beste-i idrâkdür olmaz şîrîn⁴¹
Hânde-i kebk-i derî girye-i mestâne gibi⁴²
3. Hep tama' dur iden insânı giriftâr-i belâ
Dağı⁴³ ben hâşılı gîrâ tutamam dâne gibi⁴⁴
4. Kendinün sūhte-i şu' le-i âvâzı olur
Sūziş-i bülbülü zann eyleme pervâne gibi⁴⁵
5. **Râşidâ** öldi dirigâ girdik bî-rağbet⁴⁶⁴⁷
Âşinâyân-ı sūhan ma' nî-i bigâne gibi

9⁴⁸

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

[Gazel]

[Nesib]

1. Dil-i şâfi kuyüd-ı dehr ile endüh-gîn olmaz
Midâd-ı tîre teğyîr efgen-i tab' -ı nigîn olmaz
2. Nigâh ' aqıbet-binânda⁴⁹ olmaz⁵⁰ çeşm-i zâhir-bîn
Ki her bir şîşe- pâre şan' atıyla dūr-bîn olmaz
3. Hünermend olmayan mümtâz olur mı ehl-i ' âlemden⁵¹
Çemende her giyeh hem-ğadr verd ü yâsemîn olmaz⁵²
4. N'ola ehl-i riyâ ' uşşâkveş âh eylemezlerse
Muşavver bülbül-i şeydâda feryâd u enîn olmaz⁵³

⁴⁰ Râşid D., G.234 (6 Beyit), s.431-432.

⁴¹ şîrîn: nemekîn D.

⁴² Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

⁴³ dağı: dâmi şeklinde yazılmıştır.

⁴⁴ Bu beyit dîvânda 2.beyittir.

⁴⁵ Bu beyit dîvânda 3.beyittir.

⁴⁶ Vezin aksamaktadır.

⁴⁷ Râşidâ oldu birün-mânde-i dergâh-ı kabûl D.

⁴⁸ Nesib Yusuf Dede D., G.67 (6 Beyit), s.360.

⁴⁹ binanda: binâna D.

⁵⁰ olmaz: uymaz D.

⁵¹ ' âlemden : ' âlemde M.

⁵² Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

⁵³ Bu beyit dîvânda 3. beyittir.

5. Gerekdür sūz-i sīne-i dāğ-ı dil-te`şā-i güftār
Anuñçün her şadā çün nağme-i ney āteşin olmaz
6. Nazīre Nāb̄-i mu`ciz beyāna saña muhtaşdur
Nesībā āferin tab`uñ gibi sihr-āferin olmaz

[38 a]

10⁵⁴

mef` ulü fā` ilātü mefā` ilü fā` ilün

[Ġazel]

[Tālib]

1. Çok kıl u kāl olur bel̄müy-ı miyānına
Ammā ki nokta deñlü sözüm yok dehānına
2. Bir dürr-i baħr-i ħüsne bizi mālİK itmedi
Bilsek bu çarħ-ı bed-güherüñ imtinānına⁵⁵
3. Tenhāca gelse yānuma ol āfitāb-ı nāz
Mānend-i sāye düşmese āgyār yanına
4. Mümkün mi şayd olmaya ol şūħa⁵⁶ şeyħ ü şābb⁵⁷
Seyr eyle tır-i ġamzelerin baħ kemānına
5. İtmiş dil-i hezārını dem-beste Tālibā⁵⁸
Lüknet viren o ġonca dehānuñ zebānına

11⁵⁹

fe` ilātün fe` ilātün fe` ilātün fe` ilün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. Nuḡ-ı şūħ-ı dehenüñ kābil-i imkān diyemem
Yok yire ġonca-i neşküfteye ħandān diyemem
2. Feyz-i teşrifüñe vā-beste iken kayd-ı ħayāt⁶⁰
Cān virem rūħ-ı muşavver saña cānān diyemem

⁵⁴ Bursalı Tālib D., G.101 (5 Beyit), s.279.

⁵⁵ imtinānına: imtinānı ne D.

⁵⁶ şūħa: şūħ D.

⁵⁷ mümkün mi şayd olmaya ol şūħa şeyħ ü şābb: mümkün müdür urulmamağ ol şūħa şeyħ ü şābb D.

⁵⁸ Tālibā: Tālib D.

⁵⁹ Abbās Vesīm Dīvānında bulunmamaktadır.

⁶⁰ kayd-ı ħayāt: nağd-i ħayāt şeklinde yazılıp nağd kelimesinin üzerine kayd kelimesi yazılmıştır. İki kelimenin de tamlamada olması vezni bozacağından müstensih doğru olan kelimeyi üst satıra yazmış olmalıdır. Müstensih yanlış yazdığını doğrulamak için bu uygulamayı kullanmaktadır.

3. Ruḥṣat-ı ʿ arz-ı niyāz olsa da ŧekvā-yı dili
Pīçiş-i ḥarf-i zebān ile kemākān diyemem
4. Viremez kevkebe-i ḥüsne ḥaṭ-ı tāze-keder
Gerd-i jeng-efgen-i ḳurş-ı meh-i tābān diyemem
5. Pertev-endāz-ı dil-i ʿ ālem olan ruḥsāra
Göz göre ʿ aynuḡı mihr u mehe yeksān diyemem⁶¹
6. ʿ İyd-ı vaşlına fedā eylemeyen ḳoç başın
Kebş-i İsmāʿ il olursa aḡa ḳurbān diyemem
7. Cān gerek ḳāleb-i elfāz-ı meʿ ānide **Vesīm**
Yoḡsa her şāʿ ir-i pür-gūya sūḡandān diyemem

12⁶²

mefāʿ ilün feʿ ilātün mefāʿ ilün feʿ ilün

[Ġazel]

[Lā-Edrī]

1. Esir-i kākül-i şūḡı rehāya nāz eyler
Marīz-i cünbüş-i çeşmi şifāya nāz eyler
2. İder mi rişine ehl-i dil ārzū-yı ʿ ilāç
Şikest-i şişe-i dil mūmāyāya nāz eyler
3. Ḥelāl-i ʿ aşka vülezzet-şinās-ı hicrāna
Ki cevri-yāre niyāz u vefāya nāz eyler
4. Amān amān o tekerrürle lüknet-i şirīn
Mişāl-i çeh çeh-i bülbül-edāya nāz eyler

⁶¹ Vezin aksamaktadır.

⁶² Bu gazelin kime ait olduḡu tespit edilememiştir.

[38 b]

13⁶³

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' iün

[Ġazel]

Nābī Efendi

1. Ġamuñla ağlamakdan çeşm-i pür-nemķanda ben ķanda
Ĥırāş-ı sinede ser-pençe-i ġam ķanda ben ķanda
2. Anuñ cāmı tolardı bāde-i ġül-reng ile ammā⁶⁴
Benüm ġün ile pürdür sāġarum Cem ķanda ben ķanda
3. Çemende ġül-büne⁶⁵ şebnem fütāde ben mül-i cāma⁶⁶
Baķılsa çeşm-i inşāf ile şebnem ķanda ben ķanda
4. Görüp rüyunda⁶⁷ zülfün reşkden ķanlar⁶⁸ döker çeşmüm
Şāfā-yı ġātır-ı⁶⁹ pür-piç ü pür-ġam ķanda ben ķanda
5. Pür olsa ġoķķası eczā ile gerdüñ ey Nābī
Hezārān zaġm-ı nāsūr ile merhem ķanda ben ķanda

14⁷⁰

mef' ülü mefā' ilün mefā' ilün fā'

[Rübā'ī]

'Arzī

Geh dīdelerüñ⁷¹ eşk⁷² ile ġün eylersün
Geh sāġar-ı ümīdi nigün eylersün
Her cāylıġa⁷³ ķoydı ol āfet ketebe
'Arzī daġı sen meşķ-ı cünün eylersün

⁶³ Nābī D., G.794 (5Beyit), s.1036.

⁶⁴ ammā: Mecmuāda silik olduġu için dīvāndan tamamlandı.

⁶⁵ ġül-bün: güllere D.

⁶⁶ mül-i cāma: ġül-i cāma D.

⁶⁷ rüyunda: rüyunda D.

⁶⁸ ķanlar: ķalmaz D.

⁶⁹ ġātır: turrā D.

⁷⁰ Arzī Dede, T.Ş.M., s.347.

⁷¹ dīdelerüñ: dīdelerim T.Ş.M.

⁷² eşk: derd T.Ş.M.

⁷³ cāylıġa: cāylıġa T.Ş.M.

15⁷⁴

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Gazel]

Münif

1. Geh hayāl-i kad ü geh zülf-i siyehfām gelür
Fāluma⁷⁵ muşhaf-ı hüsnünde elif lām gelür
2. Dāğ- ber dāğ-ı ğam-ı sūziş-i çeşmün olalı
Sineden nükhet-i şüküfe-i bādām gelür
3. Görelî hâtem-i devletde dağı zaḥm-ḥırāş
Dilene kayd-ınışān ne heves-i nām gelür
4. Hıdmet-i ref' -i girān perde-i şerm-i yārün
Uhdesinde var ise bāde-i gülfām⁷⁶ gelür
5. Haber alsak dil-i miskīn nicedür zülfünde⁷⁷
Var mı yollarda 'aceb kâfile-i Şām gelür⁷⁸
6. Ten-i sīmīn-bedene⁷⁹ mev' ize serd itsem de
Germ-i hırş ile ṭab' aṭama' -ı hām gelür⁸⁰
7. Tavf-ı dergāh-ı veliyyü 'n-ni' am itdükçe Münif
Hāme lebbeyk-zenān-i rāfil-i ihrām⁸¹ gelür

16⁸²

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Gazel]

Tâlib

1. Dehen-i yār benüm gevher-i nā-yāb senün
Cām-ı gülfām benüm ğonca-i sīrāb senün
2. Haṭt-ı la' li dir imiş reşk ile ḥāl-i zekana⁸³
Leb-i peymāne benümdür yem-i girdāb⁸⁴ senün

⁷⁴ Münif D., G.14 (9 Beyit), s.161-162.

⁷⁵ fāluma: fālümüz D.

⁷⁶ bāde-i gülfām: kuvvet-i ibrām D.

⁷⁷ zülfünde: zülfünde M.

⁷⁸ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

⁷⁹ ten-i sīmīn bedene: ben o sīmīn bedene D.

⁸⁰ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

⁸¹ lebbeyk-zenān-i rāfil:lebbeyk-zen-i rāfil: D.

⁸² Bursalı Tâlib D., G.66 (5 Beyit), s.244.

⁸³ ḥāl-i zekana: çāh-ı zekana D.

⁸⁴ yem-i girdāb: bün-i girdāb D.

3. Sen şeker-ḥāb-ı teḡāfūlde eyā ḡonçe-dehen⁸⁵
Bāliš-i ḡār benüm bister-i sincāb senüḡ
4. Çāk çāk ol ki ezel böyle imiş ey zāhid⁸⁶
Ebrū-yı yār benüm ḡüşe-i mihrāb senüḡ
5. Ne siyeh kevkebüm ey **Tālib-i** dīvāne-meniş^{87*}
Gül-i ruḡsār⁸⁸benüm zūlf-i siyeh-tāb senüḡ

17⁸⁹

mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün

Ḳıṭ'a

[Lā-Edri]

1. Muşāḡib olmayan şaḡşa efendi
Cihān şāhı olursa olma rāḡıb
2. Gedā daḡı olursa ḡüt-ı cāndur
Ḥarīf-i nükte-dān yār-ı muşāḡib

[39 a]

18⁹⁰

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

Nābī

1. Ruḡ-ı zībāsını vaşf eyler isem şem' utanur
Ḳadd-i bālāsını yād eyler isem söz uzanur
2. Şafvet-i sīne-i sīmīn idersem takrīr
Mi' desi⁹¹ āb-ı ḡayātuḡ ḡasedinden bulanur
3. Çeh kec-revligi terk itdi disem kim diḡler
Dilberān mey-i vefā itdi disem kim inanur
4. Dil-şikenliklerini muḡtebesüḡ naḡl itsem
Ḳorḡusundan ḡum-ı ser-beste-i mey ḡān ḡaşanur⁹²

⁸⁵ eyā ḡonçe-dehen: ol ey ḡonca hemān **D.**

⁸⁶ imiş ey zāhid: yazılmış zāhid **D.**

⁸⁷ divāne meniş: bed-necet **M.**

* Mecmuāda mısra sonunda *yetiş* kelimesi bulunmaktadır.

⁸⁸ gül-i ruḡsār: ḡāl-i ruḡsār **D.**

⁸⁹ Şiirin kime ait olduḡu tespit edilememiştir.

⁹⁰ Nābī **D.**, G.69 (17 Beyit), s.529-530.

⁹¹ mi' desi: ma' desi **D.**

⁹² Bu beyit divānda 5. beyittir.

5. Gird-i lebünde haṭṭ-ı nev-ḥîzini takrîr itsem
Ḥâmenin lezzet-i taḥrîrde aġzı şulanur⁹³
6. Ḥ`âbda bûsesin almaḡ nice mümkün zîrâ
Bûsenüñ sâyesi ruḡsârına düşse uyanur⁹⁴
7. Nev-bahâr-ruḡı bulduḡça teraḡḡî o gülün
Şermle mihr-i cihân-tâb idrâḡden tolanur⁹⁵
8. O ḡadar nâzik nerm iken o şûḡın bedeni
Bu ḡadar sûz-ı niyâza ne `aceb pek tayanur⁹⁶
9. Tıfl-ṭab` olmadadur pîr-i felek gitdükçe
Tâze bâziçeye tez⁹⁷ mâ`il olur tez uşanur⁹⁸
10. Lebi bî-ḡande ḡalur bezme⁹⁹ gelen ḡübânunḡ
Bir sarâyunḡ gidicek devleti bâbı ḡapanur
11. Beytler yapmadadur durma¹⁰⁰ ḡalem ey **Nâbî**
Bu fenâ şafḡasını cây-ı iḡâmet mi şanur¹⁰¹

19¹⁰²

meḡ`ilün fe`ilâtün meḡ`ilün fe`ilün

[Ġazel]

[Nâbî]¹⁰³

1. Çerâġa şarf-ı nefes eyle yandırıcaya dek
Vişâle eyleme ibrâm uşandırıcaya¹⁰⁴ dek
2. Olınca ḡ`âbda nâ`il vişâl-i cânâna
Çalışma bûs u kenâre uyandırıcaya dek
3. Bu `arşada çalıřurnice râyiż nâ-ehl
Elinden esb-i murâdı boşandırıcaya dek¹⁰⁵

⁹³ Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

⁹⁴ Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

⁹⁵ Bu beyit dîvânda 6. beyittir.

⁹⁶ Bu beyit dîvânda 9. beyittir.

⁹⁷ tez: tîz **D.**

⁹⁸ Bu beyit dîvânda 12. beyittir

⁹⁹ bezme: haṭṭı **D.**

¹⁰⁰ beytler yapmadadur durma: beytler yapmada mi`mâr-ı ḡalem **D.**

¹⁰¹ Bu beyit dîvânda 17. beyittir. (mahlas beyitidir.)

¹⁰² Nâbî **D.**, G. 406 (16 Beyit), s. 771-772.

¹⁰³ Velehü başlıġıyla kayıtlıdır.

¹⁰⁴ uşandırıcaya: utandırıcaya **D.**

¹⁰⁵ Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

4. Şudür-ı luţf ne mümkin zemâne ħalkından
Meger ki idesün ibrām uşandurıncaya dek¹⁰⁶
5. Dü-desti şerĥa vü dāğ ile bir kemer-bend it
Miyânına o perînüñ kuşandurıncaya dek¹⁰⁷
6. Hezār baĥr-ı ğama ğavta-ĥ̃ārolur fuĥarā
Kenār-ı nānını bir zāde bandurıncaya dek¹⁰⁸
7. Ne çār-miĥe çekerler o nā-tüvān hedefi
Zebān-ı nāvek-i tiri ŧayandurıncaya dek¹⁰⁹
8. Bulınca nev-hevesān-ızemāne bir sâc at
Ne piç ü tāba düşerler ŧolandurıncaya dek¹¹⁰
9. Ĥayāl-i diĥĥat ile çeşmesār-ı maç nāyı
Ŧarışdırur nice nādān bulandurıncaya dek¹¹¹
10. Öpüp kitāb-ı ruĥın eyledüm hezār ĥasem
O şūĥa şıdĥ-ı derūnum inandurıncaya dek¹¹²
11. Hezār kīse nüĥūd-ı sirişk oldı telef
O şūĥa māye-i naĥvet ŧazandurıncaya dek¹¹³
12. Sipihri-i pīr çüritti hezār keş-i hilāl
O māĥı hāle-i bezme ŧaandurıncaya¹¹⁴ dek¹¹⁵
13. Gürisne ĥalmaĥa muĥtāc bāz-ı nefsi-i ĥabīş
Şikār-ı cālem-i ĥudse yarandurıncaya dek¹¹⁶
14. Çalışdı bu ĥazel-i āb-dār ey **Nābī**
Dehān-ı ĥāme¹¹⁷-i ĥuşkı şulandurıncaya dek

¹⁰⁶ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

¹⁰⁷ Bu beyit dīvānda 11. beyittir.

¹⁰⁸ Bu beyit dīvānda 13. beyittir.

¹⁰⁹ Bu beyit dīvānda 14. beyittir.

¹¹⁰ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

¹¹¹ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

¹¹² Bu beyit dīvānda 8. beyittir.

¹¹³ Bu beyit dīvānda 15. beyittir.

¹¹⁴ ŧaandurıncaya: dadandurıncaya **D.**

¹¹⁵ Bu beyit dīvānda 9. beyittir.

¹¹⁶ Bu beyit dīvānda 10. beyittir.

¹¹⁷ ĥāme: ĥāme **D.**

[39 b]

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

Rüşdî

1. Getürüp cūşa yine dīde-i gevher-bārı¹²⁰
İdeyüm¹²¹ reşk ' adn-i hāk-i rehi reh-i dildārı
2. ' Aṭse-rīz eyle meşām-ı dil-i ' uşşākı yine
Kıl perişān¹²² girih-i kākül-i müşg'in bārı¹²³
3. Beni maḥrūm-ı mey-i bezme vişāl eyledüñ āh
Senüñ ey baḥt-ı siyeh ḳanuñı işsem bārı¹²⁴
4. Dil helāk olsa daḥı bezm-i vişālüñ¹²⁵ ister
Yoḳ yire baḡa¹²⁶ sitem eyleme ' ömrüm vārı

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

Nābî

1. Bestedür dil gāh ḥāndān gāh cengü gāh şulḡ
Böyledür aḥvāl-i devrān gāh ceng ü gāh şulḡ
2. Dehr-i bāzīgāh-ı nerd ü sufre-i şaṭrancdur
Gāh cünbān gāh ten-āsān¹²⁸ gāh ceng ü gāh şulḡ

¹¹⁸ Mecmuâda 2 beyit olan bu şiir Farsçadır. Farsça şiirler çalışma alanımıza girmediğinden tıpkıbasım bölümünden yerinin takip edilmesi amacıyla varak numarasına göre sırası mecmuâdaki şekline göre verilmiş ve şiir numarasına tabi tutulmuştur.

¹¹⁹ Edirneli Rüşdî D., G.167 (7 Beyit), s.148.

¹²⁰ gevher-bārı: gevher-i yārı D.

¹²¹ ideyüm: eyleyem D.

¹²² perişān: teraḥḥüm D.

¹²³ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

¹²⁴ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

¹²⁵ bezm-i vişālüñ: vaşf-ı dehānın eyler D.

¹²⁶ baḡa: oḡa D.

¹²⁷ Nābî D., G.42 (6 Beyit), s.506.

¹²⁸ ten-āsān: tersān şeklinde yazılıp üzerine düzeltme yapılarak elif harfi eklenmiştir M.

3. Fitneye būd u ne-būd-ı loğma bā' işdür k'ider
Bir dehende şaff-ı dendān gāh ceng ü gāh şulḥ¹²⁹
4. Baḥşde ğavġā-güzār ü terkde rāḥat-güzīn
Zeyd ü ' Amr-ı naḥv-ı ḥ'ānān gāh ceng ü gāh şulḥ¹³⁰
5. Halk Nābī gizlik-i ḥāme gibi geh ḥaşm olur
Gāh hem-ḥ'āb-ı kalem-dān gāh ceng ü gāh şulḥ¹³¹

23¹³²

fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn

[Ġazel]

Vehbī

1. Sükkerīn bir sūḥan-ı zā' iḳa-pīrā söyle
Ṭūṭmūḡ aġzı şulansun yine cānā söyle
2. Müslümān-zālıġı¹³³ sīneḡe¹³⁴ geh¹³⁵ ḳo inşāf it
Bir selāmuḡ da mı yok ey büt-i tersā¹³⁶ söyle
3. Bārī bir şāfī cevāb eyle ṭabībūm luṭf it
Derdüm olmazsa pezīrā-yı midādā söyle
4. Dinleme muṭrib-i bezmi beni dinle dir isen
Vā' izā dinlemez erbāb-ı hevāhā söyle
5. Demidür ney gibi feryāda gelüp¹³⁷ sözlerūḡ
Niye¹³⁸ dem-bestesün ey bülbül-i şeydā söyle
6. Hıdmet-i aşḳuḡa pervāne olur benceleyin
Var mı bir dil-şüde ey şem' -i şeb-ārā söyle
7. Dehen-i tengine āyīne-i ruḥsārına bak
Var mı bir cāy-ı sūḥan ṭūṭī-i güyā söyle¹³⁹
8. Ḳalb-i şāf ehline rüşen görünür istersenḡ

¹²⁹ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

¹³⁰ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

¹³¹ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

¹³² Seyyid Vehbī D., G.207 (11 Beyit), s.760-761.

¹³³ müslümān-zālıġı: müslümān-zālıġı D.

¹³⁴ sīneḡe: gögsüḡe D.

¹³⁵ geh kelimesi dīvānda yazılı deġildir.

¹³⁶ büt-i tersā: büt-i ra' nā D.

¹³⁷ feryāda gelüp: feryād-ı gelū D.

¹³⁸ niye: yine D.

¹³⁹ Bu beyit dīvānda 8. beyittir.

Dilberün nāmını yād eyle mu‘ ammā söyle ¹⁴⁰

9. Der-kenār itmek ise maqşūduñ ey t̄alib-vaşl
‘ Arzuḫāl it o şehe kāmıñı tenhā söyle ¹⁴¹
10. Nazm-ı maḫdūm ile hem-ḫadr olamaz ey **Vehbī**
Sözü istersen eger lü ’lü-i lālā söyle

[40 a]

24¹⁴²

mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün

[Ġazel]

Sāmī

1. Beyāz-ı dīde-i Yūsuf gibi o ten nāzik
Ḥarīr-i nūr-ı nigeḫden de pīreḫen nazik
2. Dehānı gevh̄er-i nā-süfte-i ḫacālet iken
Ne nāzikāne geḫer rişte-i sūḫan nāzik ¹⁴³
3. Belürdi sebze-i ḫaṭ ¹⁴⁴ rüy-ı ḫāl-dārında
Benefşe nāzik ü gül nāzik ü semen ¹⁴⁵ nāzik ¹⁴⁶
4. Tamām lerziş ü ser-tā-ḫadem temevvüc-i nāz
Ḥırām nāzik ü pā nāzik ü beden nāzik ¹⁴⁷
5. Taḫayyülümde olur ol perīnün ey **Sāmī**
Miyānı çün müje-i āhū-yı Ḥoten nāzik ¹⁴⁸

¹⁴⁰ Bu beyit dīvānda 9. beyittir.

¹⁴¹ Bu beyit dīvānda bulunmamaktadır.

¹⁴² Arpaemīnizāde Sāmī **D.**, G.71 (7 beyit), s.336-337.

¹⁴³ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

¹⁴⁴ sebze-i ḫaṭ: ḫaṭ-ı siyeh **D.**

¹⁴⁵ semen: çemen **D.**

¹⁴⁶ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

¹⁴⁷ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

¹⁴⁸ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

25¹⁴⁹

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

Rāmī

1. Biz ol ' aşıklaruz kim dāğımız merhem kabūl itmez
O gülzāruḡ ki āteşdür güli şebnem kabūl itmez
2. Sifāl-i köhnedden nūş-ı meye mu' tād olan rinde
Mücevher cāmını biḡ kerre şunsa Cem kabūl itmez¹⁵⁰
3. Sirişk-i çeşmi Nil-i Mışra mümkün mi kıyās itmek
Bu bir deryā-yı pür-ḡündür¹⁵¹ ki bīş ü kem kabūl itmez¹⁵²
4. N'ola ben çekdügüm cevri ü cefāyı yār bilmezse
Dil-i zevk- aşinā bār-ı girān-ı ḡam kabūl itmez¹⁵³
5. Gül-i rengin-i ruḡsārı o gül-i gülşen-i ḡüsnüḡ
O deḡlü nāzik ü terdür ki **Rāmī** şem kabūl itmez

26¹⁵⁴

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[Nā'ili]

1. Ruḡun şevkiyle dil kim zülf-i müşk-efşāna el şunmuş
Zeliḡādur ki dāmān-ı meh-i Ken' āna el şunmuş
2. Dil-i bīmāra itmiş iki çeşmüḡ [töhmet-i mestī]¹⁵⁵
Biri tütmiş giribānın biri dāmāna el şunmuş
3. Per ü bāli şikāf-ı zaḡm-ı tenden penbeveş rızān
Meger tıfl-ı nigāhuḡ ḡürmüz-i yārāna¹⁵⁶ el şunmuş
4. Tırur mı karşı Rüstemle o çeşm- i Ḳahraman-zūra
Ḳaşuḡ yāyını ḡurmuş nāvek-i müjḡāna el şunmuş¹⁵⁷

¹⁴⁹ Rāmī **D.**, G.55 (5 Beyit), s.30-31.

¹⁵⁰ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

¹⁵¹ pür-ḡündür: pürhundur **D.**

¹⁵² Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

¹⁵³ Bu beyit dīvānda 2. beyittir.

¹⁵⁴ Nā'ili **D.**, G.179 (7Beyit), s.232.

¹⁵⁵ töhmet-i mestī: Mecmuāda bu bölüm boş olduğu için dīvāndan tamamlandı.

¹⁵⁶ ḡürmüz-i yārāna: nice murḡ-ı cāna **D.**

¹⁵⁷ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

5. Olup mest-i şarāb-ı şīr-gīr-i la‘l-i nābuḡ dil
Müjhele pençeleşmiş ġamze-i bārāna¹⁵⁸ el şunmuş¹⁵⁹
6. Ma‘ānī gevherin itmekde ṭab‘ uḡ Nā‘ilī īşār
Ṭılısımın fetḥ idüp gencīne-i ‘irfāna el şunmuş

27¹⁶⁰

mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün

[Ġazel]

[Mezākī]

1. Yine şāne ser-i zūlf-i ‘abir-efşāna el şunmuş
Hezerān-dil perīşān eylemiş biḡ cāma el şunmuş
2. Virüp ruḡşat bu deḡlü zālīme çeşm-i siyehmesti
Yine her bir müje bir ḡançer-i bürrāna el şunmuş
3. Dökülmüş sīne-i sīmīnine zūlf-i siyeh-kārı
Ne kāfirdür görün kim gerden-i¹⁶¹ imāna el şunmuş
4. Göñül tıflı görüp penbeyle dāḡ-ı şu‘ le engīzi
Gülü terk eyleyüp ol ciger-i sūzāna¹⁶² el şunmuş
5. Degül müjgān-ı ḡūnīnüm meger kim merdüm-i dīde
Yem-i eşke ṭalup bir pençe-i mercāna el şunmuş
6. **Mezākī** böyle vādīde ‘aceb mi olsa meydānı
‘Inān-ı eşheb-i ṭab‘ -ı sebük-cevlāna el şunmuş¹⁶³

28¹⁶⁴

me‘ ulü fā‘ ilātü mefā‘ ilü fā‘ ilün

[Kıṭ‘a]

[Sāmī]¹⁶⁵

Meclisde muşḡaf-ı ruḡ-ı dildārı dün gice
Būs itmeye teveccüh iderken raḡīb-i dün
Ol gül‘ izār geldi didi *lā yemessere*¹⁶⁶
Ben būs idüp didüm *ilā‘l-muṭahherün*¹⁶⁷

¹⁵⁸ Ġamze-i bārāna: gamzene şīrāne **D.**

¹⁵⁹ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

¹⁶⁰ Mezākī **D.**, G. 219 (7 Beyit), s.418.

¹⁶¹ gerden: şafḡa-i imāna **D.**

¹⁶² güli terk eyleyüp ol ciger-i sūzāna: gül-i ter zann idüp ol aḡker-i sūzāna **D.**

¹⁶³ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

¹⁶⁴ Sāmī **D.**, Kt.6, s.336.

¹⁶⁵ Başlık ve mahlas bulunmayan bu kıtanın Arpazeminizāde Sāmī’ye ait olduḡu tespit edilmiştir.

¹⁶⁶ لايمسره

¹⁶⁷ الامطهرون

[40 b]

29¹⁶⁸

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]
Nedīm

1. Birbiriyle müjgān safları ğavġāya girmiştir
Nigāh-ı ğamze ğüyā ŧulḥ için ārāya girmiştir
2. İŧitdüm dür-i ŧadef pīrāhenün ħāk eyleyüp çıkmış
Meger ol dilber-i sīmīn-beden deryāya girmiştir
3. Didiler ŧehr-i nāz ābād içinde ' iŧve sūkūnda
O tācir-beħħe bir dükkān-ı iŧiġnāya girmiştir
4. Temāŧā eyleyüp āyīne içre ' aks-i ruḧŧaruḡ
Ķıyās itdüm perīdür siḥr ile mīnāya girmiştir
5. Fürūġı kūḧŧār-ı āheni āb eylemek mümkün
Ol āteŧ kim ḡayālünle dil-i ŧeydāya girmiştir
6. Bugün pek ser-firāz u ŧādımān gördüm **Nedīmāy**
Meger kim meclis-i maḡdüm bī-hem-tāya girmiştir

30¹⁶⁹

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]
Nedīm

1. Yazanlar peykerüm destümde bir kāŧi sebū yazmış
' Aceb meŧrebce tāḡrīr eylemiş el-ḡaḡ nigū yazmış
2. Miyān-ı yārı dil-cūdur demek ḡaŧd eylemiş ammā
Yaḡılmıŧ ḡāme-i muḡlaḡ-' inān dil-cūyı mū yazmış
3. Cūvānum bir luġat gördüm lisānū'l- ' aŧḡ bābında¹⁷⁰
Belün adın murād āġuŧum adın ārzū yazmış
4. İdüp hū hū diyü feryādına telmiḡ ' uŧŧāḡuḡ
Celī ḡaḡla cūvān-ı nāzenīnüm ħifte hū yazmış
5. **Nedīmün** ḡaḡ bu kim bu nazmı pek ŧevḡ-āzimā düŧdi¹⁷¹
ŧanursın kim ḡurup bir dilber ile rū-be-rū yazmış

¹⁶⁸ Nedīm D., G. 30 (6 Beyit), s.267-268.

¹⁶⁹ Nedīm D., G.52 (5 Beyit), s.279.

¹⁷⁰ bābında: nāmında D.

¹⁷¹ pek ŧevḡ-āzimā düŧdi: ŧevḡ-āmiz düŧdi pek D.

31¹⁷²

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[Ĥayālī]

1. Ĥaṭ degül dūd-ı āh imiŝsün sen
Ne belā-yı siyāh imişsün sen
2. Ben degül dāğ-ı cān-ı ehl-i nazār
Yüz degül reşk-i māh imişsün sen¹⁷³
3. Ey göñül saña ŝığdı kevn ü mekān
Ne ulu bārgāh imişsün sen
4. Ey gedā kisvetinde beglik iden
Ġam yime pādiŝāh imişsün sen
5. Senden irmez¹⁷⁴ Ĥayālī¹⁷⁵ gayra ğubār
Ne ' aceb ĥāk-rāh¹⁷⁶ imişsün sen

[41 a]

32¹⁷⁷

mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

Fuzûlī

1. Maḥŝerde¹⁷⁸ görmek isterüm¹⁷⁹ ol serv-i kāmēti
Ger anda hem görünmese gel gör kıyāmēti
2. Seng-i melāmet ile çekün çevreme ĥiŝār
Eşküm fenāya virmesün ehl-i selāmeti
3. Terk-i mey itdün ey göñül eyyām-ı gül gelür
Elbette bu işün çekilür bir nedāmēti
4. Şahrā-neverd iken baña taŝvīr-i Kūhken
Gösterdi mülk-i ' aşqda ders-i iķāmēti¹⁸⁰

¹⁷² Hayālī D., G.413 (5 Beyit), s.232-233.

¹⁷³ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

¹⁷⁴ irmez: esmez D.

¹⁷⁵ Ĥayālī kısmı mecmuāda mürekkep bulaŝmış vaziyettedir.

¹⁷⁶ ĥāk-rāh imişsün: bārigāh imişsün D.

¹⁷⁷ Fuzûlī D., G.301 (7 Beyit), s.278-279.

¹⁷⁸ maḥŝerde: maḥŝer günü D.

¹⁷⁹ görmek isterim: görem derem D.

¹⁸⁰ gösterdi mülk-i ' aşqda ders-i iķāmēti: öğretti ŝehr-i ' aşqda resm-i iķāmēti D.

5. Şeb¹⁸¹ zulmetinde bulmağa derd ü belâ beni
Hoşdur **Fuzûli** âteş-i âhum ʿ alâmeti

33¹⁸²

feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

[Ġazel]

Hüdâyî*

1. Kûh-ı ğam çeşmesidür çeşm-i güher-pâş degül
Şaṭr-ı târiḥdür üstünde anuḡ kaş degül¹⁸³
2. Niʿ met-i miḥnete el şunma yûri ey ḥ ʿâce
Fuḡarâ loḡmasıdır sen yiyecek aş degül
3. Kaḡlu yaşum gözümüḡ nûrı ciġer-güşem iken
Demidür çıksa gözümünden baḡa sırdaş degül
4. Olsa nergis n ʾola pür-jâle-şadef¹⁸⁴ pür-güher¹⁸⁵
Mihr-i ḡüsnüḡle kimin çeşmi tolu yaş degül
5. Tiġ çek sîneme gel tâ¹⁸⁶ yoluḡa cân vireyin
Sûre-i Nûr¹⁸⁷ ḡaḡ-içün yalnız baş degül¹⁸⁸
6. Ser-i kûyuḡda¹⁸⁹ iki çeşme revân itmeg-içün
Şu terâzûlarıdır dîde-i ḡün-pâş degül¹⁹⁰
7. Cem-i vaḡt oldu Hüdâyî çekeli bâr-ı ğamuḡ¹⁹¹
Devr içinde aḡa bir kimse ayaḡdaş degül

¹⁸¹ şeb: ğam **D.**

¹⁸² Hüdâyî **D.**, G. 122 (7 Beyit), s.344.

* Bu gazel mürettip tarafından gazel nazım şekliyle tam olarak yazılmış, sonrasında matla beyitine farklı şâirler tarafından nazireler verilmiştir.

¹⁸³ Şaṭr-ı târiḥdür üstünde anuḡ kaş degül: Şaṭr-ı târiḥdür o üstünde anuḡ kaş degül **PBM**, s. 1759.

¹⁸⁴ şadef: sıfat **D.**

¹⁸⁵ güher: lüʿlü **D.**

¹⁸⁶ tâ: tek **D.**

¹⁸⁷ sûre-i Nûr: sûre-i Tevbe **D.**

¹⁸⁸ Bu beyit dîvânda 6. beyittir.

¹⁸⁹ ser-i kûyuḡda: Kaʿbe kûyuḡda **D.**

¹⁹⁰ Bu beyit dîvânda 5. beyittir.

¹⁹¹ bâr-ı ğamuḡ: câm-ı ğamuḡ **D.**

34¹⁹²

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[Fevrî]¹⁹³

1. Ġam yükin boynuma aldum görinen baş degül
Başda bir qara yazıdır¹⁹⁴ bu görinen¹⁹⁵ qaş degül¹⁹⁶

35¹⁹⁷

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Matla']¹⁹⁸

‘Alî Hilmi

1. Qubbe-i kâf-ı belâdur görinen baş degül
Per-i ‘anqâ-yı belâdur görinen qaş degül

36¹⁹⁹

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Matla']

Nev'î

1. Kulle-i burc-ı²⁰⁰ bedende görinen baş degül
Naqş-ı târîhdür anuñ qararan qaş degül

37²⁰¹

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

Ref'î

1. Qubbe-i cāmî' -i ġamdur görinen baş degül
Tâqlardur anuñ altında duran²⁰² qaş degül

¹⁹² Fevrî **D.**, G.(5 Beyit), vr.139a-139b.

¹⁹³ *Zâtî* başlıklı bu şiirin Fevrî'ye ait olduğu tespit edilmiştir. **PBM**'de “*Nazîre-i Fevrî Müderris*” başlığıyla kayıtlıdır s.1756.

¹⁹⁴ bir qara yazıdır: bir qara burundur **D.**

¹⁹⁵ görinen: qararan **D.**

¹⁹⁶ Başda bir qara burundur görinen qaş degül: Başda qara yazıdır qararan qaş degül **PBM.**

¹⁹⁷ ‘Alî Hilmi mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

¹⁹⁸ Matla ve müfred olaak ele alınan şiirlerin herhangi bir nazım şekliyle başka eserlerde olma ihtimali göz önünde tutulmalıdır. Biz matla ve müfred olarak belirttiklerimizi ise mecmuâdaki şekliyle ele aldık.

¹⁹⁹ Nev'î **Dîvân**ında bu matlabulunmamaktadır.

²⁰⁰ burc: burüc **M.**

²⁰¹ Şaire ait **dîvân** tespit edilememiştir. **PBM**'de “*Nazîre-i Ref'î Çelebi*” başlığıyla kayıtlıdır. s.1757.

²⁰² duran: tûran **PBM.**

38²⁰³

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

Behiştî

1. Dilde ser-çeşme-i ğamdur görinen²⁰⁴ baş degül²⁰⁵
Dideden anuñ ayağıdur ağan yaş degül

39²⁰⁶

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

Emrî

1. Hedef-i tîr-i belâdur görinen baş degül
Bir iki oğ yelegidür karar[an]²⁰⁷ kaç degül

40²⁰⁸

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

Rûhî

1. Kimi ğamnāk bu halkuñ kimi ayyāş nedür
Kiminüñ bālîşi atlas kiminüñ taş nedür
2. Bâ' iş-i ħande nedür ğonce-i nev ħastaya
Bülbül-i zârdaki ğirye-i ħün-pâş nedür
3. Tâleb-i ni' met-i vişâl eyler iken Leylâdan
Kâse-i gülle Mecnûnı şıman taş nedür
4. Biricik derd ü belâ sofrasına mihmân ol
Sen de ğör ehl-i muħabbet yedügi aş nedür
5. Oldurandan ne eşer zâhir olandan ne nişân
Küy-ı' aşkuñda pey-â-pey kesilen baş nedür
6. Cümlenüñ menşe' i birken ne ' aceb sırr-ı Ĥüdâ
Kimüne ğizlü bu halkuñ kimine fâş nedür
7. Boğzuñı nâvek-i bîdâd ile kim dildi diyem
Rûḥyâ ol sözilen ğöz çatlasun kaç nedür

²⁰³ Behiştî D., G.315 (5 Beyit), s.279.

²⁰⁴ görinen: bilürin D.

²⁰⁵ Dilde ser-çeşme-i ğamdur görinen baş degül: Aşğ ser-çeşmesidür dilde çıkan baş degül PBM-1.

²⁰⁶ Emrî D., G.306 (5 Beyit), s. 166.

²⁰⁷ karar: karar M.

²⁰⁸ Bağdatlı Ruhî D., 379. G (7 Beyit), s.?

[41 b]

41²⁰⁹

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Gazel]

Rūhī

1. Şanma ey h̄āce ki senden zer u sīm isterler
Yevme lā-yenfā^u²¹⁰ da alb-i selīm isterler
2. Berza-ı h̄avf-ı recādan gee gr nā-kām ol
Bezm-i aırde ümmīd u ne-bīm isterler
3. Unudup bildüğüni ārif ise nādān ol
Bezm-i vadetde ne ilim ne ālīm isterler
4. Ālem-i bī-meh-i h̄urşīd-i felekde hergiz
Ne mühendis ne mūneccim ne h̄akīm isterler
5. Ālem-i keşf ü ma'ānīde o esrār aulur
Varamaz nefis-i uzūbānda h̄alīm isterler
6. H̄arem-i ma' n̄ye bīgāneye yol virmezler
Āşīnā-yı ezeli yār-ı adīm isterler
7. Sākin-i dergeh-i telsīm u rızā ol dā'im
Bir murād itmege h̄idmetde muīm isterler
8. Dergeh-i fara varup dirliğıni arz itme
Anda dā'im ne sipāhī ne za'īm isterler
9. Āşī ol şerbet- vişāl isterise kim uşşā
āresiz derd arayup renc-i elim isterler²¹¹
10. Cürmüe mu' terif ol a'ata marūr olma
Ki şifā-hāne-i h̄ikmetde saīm isterler²¹²
11. Ni' met-i zāhire dil-beste olan ürsinedür
Merd-i nān-pāreye kim ecr-i aīm isterler
12. ıble-i ma' n̄yi fehm eylemeyen kec-servler
Sehv ile secde idüp ecr-i aīm isterler
13. Ezber it ışsa-i esrār-ı dili ey **Rūhī**
H̄āzır ol bezm-i ilāhide nedīm isterler

²⁰⁹ Bağdatlı Ruhī D. G. (13 Beyit), s.192.

²¹⁰ *yevme lā-yenfā' u*: hiçbir şeyin fayda vermediğı gün, kıyamet.

²¹¹ Bu beyit dīvānda 10. beyittir.

²¹² Bu beyit dīvānda 9. beyittir.

42²¹³

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[Nâbî]

1. Dest-i nâzuñdan o mestân ki şarâb isterler
Güyyâ çeşme-i hürşidden âb isterler
2. Derd-i serden nice âzâd olur ol tâ'ife kim
Bâde nüş eyleyecek büy-ı gül-âb²¹⁴ isterler
3. Şerha vü dâğ gerek sine-i ehl-i ğamda
Şahñ²¹⁵-ı dîvân-ı kıyâmetde hisâb isterler²¹⁶
4. Sen hemân dildeki naķş-ı hevesi maħv eyle
Senden ey ħ'âce ne defter ne kitâb isterler
5. Ĥüblar ħüsnüne ħayrândan üftâdelerüñ
Çeşm-i âyîne gibi düşmen-i ħ'âb isterler²¹⁷
6. Nazım-ı üstâde nazîre nice mümkün Nâbî
Tâze güftâr-ı sühân tâze cevâb²¹⁸ isterler²¹⁹

43²²⁰

fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilātün fâ' ilün

[Ġazel]

[Nedîm]

1. Bir cebînin bir daħı²²¹ zülf-i siyehfâmın bilür
Dil ne şubħın fark ider bi'llâh ne şâmın²²² bilür
2. Günde biñ kez tevbe itsem i' timâd itmez yine
Şeh-levendüm kuvvet-i bâzû-yı²²³ ibrâmın bilür
3. Degme bir yanmağla meyl itmez dile ol ğamzeler
Mestdür ammâ kebâbın puħtesin ħâmın bilür

²¹³ Nâbî **D.**, G.230 (8 Beyit), s.646.

²¹⁴ büy-ı gül-âb: yirde gül-âb **D.**

²¹⁵ şahñ: şahñ **M.**

²¹⁶ Bu beyit dîvânda 5. beyittir.

²¹⁷ Bu beyit dîvânda 3. beyittir.

²¹⁸ tâze güftâr-ı sühân tâze cevâb: tâze-gü tâze-zebân tâze- cevâb **D.**

²¹⁹ Bu beyit dîvânda 8. beyittir.

²²⁰ Nedîm **D.**, G.36 (7 Beyit), s.224.

²²¹ daħı: daħıdan sonra ol kelimesi vardır **M.**

²²² şâmın: ahşamın **D.**

²²³ kuvvet-i bâzû: Mecmuâda mürekkep dağımıklığı olduğu için dîvândan tamamlandı.

4. Bildügüm hün-rîz ise çeşmi o çerkes-sâdenüñ
Şırf kâfirdür ne imânın ne İslâmın bilür
5. Būsesinden ğayrı bir lezzet var öpmekde lebüñ
‘ Āşıka şorsañ ol zevk-i düşünâmin bilür
6. Hadd-i zâtında duyan ‘ āşıkdur anuñ lezzetin
Lebleri düşünâm- şîrinin hemân nâmın bilür
7. Bezm-i meyde nukle el şunmaz hemân ancak **Nedîm**
Dilberüñ ‘ unnâb-ı la‘ lin çeşm-i bādâmın bilür

44²²⁴

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

[Kıt‘ a]

Kemâlpaşa-zâde

Zür-bâzuña şağın mağrūr olup
Ayağımı alamaz düşmen dime
Tayanup düşmek cihânda çok olur
Kuvvetüñe tayanup düşmen dime

[42 a]

45²²⁵

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

[Gazel]

[Nedîm]

1. La‘ l-i nâbuñ çâşnî-senc-i‘ itâb itmez misüñ
Luţf idüp kahr ile olsun bir hiţâb itmez [misüñ]²²⁶
2. Kâmetin seyr eyle inşâf it o bālâ mışra‘ı
Zâhidâ sen şâ‘ ir olsañ intiĥâb itmez [misüñ]
3. Perde-püş olduĥda ĥaţ ruĥsârûña fikr it hele
İtdigüñ işlerden ey meh-rû ĥicâb itmez [misüñ]
4. Gâh engüşt-i muĥannâsın gehî la‘ lin emüp
Dâne-i ‘ unnâb ile nüş-ı şarâb itmez [misüñ]
5. İşte şubĥ oldı amân mestânesüñ kâfir yeter
Ba‘ d- ezîn bir laĥza meyl-i câme-ĥ‘ âb itmez [misüñ]

²²⁴ Kemâlpaşazâde (İbn-i Kemâl) **D.** tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

²²⁵ Nedîm **D.**, G.73 (6 Beyit), s.290.

²²⁶ misün: Mecmuâda sadece ilk beyitin ilk mısrasında yazılmıştır, diğerklerinde yazılı değildir.

6. Yok mu bir luṭfuṅ **Nedīm**-i zāruṅa ʿıyd üstidür
Defter-i hicrānı sulṭānum ḥisāb itmez [misün]

46²²⁷

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

[Nedīm]

1. Sāḳıyā hūṣem alam zemzeme-içeng midür
Yoḥsa destündeki peymāne-i gül-reng midür
2. Nağmeṅetür-i nigh pīş-rev olmaḳda meger
Muṭrib ebrūda kemānuḅla hem-āheng midür
3. Laʿl-i ḥandān yaḥūd kūçe-i verd-i terde
Dest-i tārāc-ı şabādan çözilen teng²²⁸ midür
4. Perde-i şermi giderdün ruḥ-ı pür-tābuṅdan
Ḳaşd o gül çehreye ey bint-i ʿineb²²⁹ reng midür
5. Lezzetinden nice āb olmaduḅ ol laʿl-i terün
Meded ey şāğar-ı yaḳūt dilin seng midür
6. Ne bu nev-naḳş-ı tırāzende **Nedīmā** yoḥsa
Üsütād-ı ḳalemün²³⁰ ḥāme-i Erjeng midür

47²³¹

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

[Ġazel]

[Nedīm]

1. Sīnede bir laḥza ārām eyle gel cānum gibi
Geçme ey ruḥ-ı revān ʿömr-i şitābānum gibi
2. Perde-dār aṅlardum el-ḥaḳ ḡoncayı gördüm seḥer
Ol daḅı leb-rīz-i ḥaḳ²³² olmuş giribānum gibi
3. Reşk-i çin olmaḳda fikrüm gelmedi taʿbire līk
Vaşfi ol ḡisūlaruḅ ḥāb-ı perişānum gibi

²²⁷ Nedīm D., G.28 (7 Beyit), s.266-267.

²²⁸ teng: deng D.

²²⁹ bint ʿineb: duht-ı ʿineb D.

²³⁰ üsütād-ı ḳalemün: üstād-ı ḳalemin D., ancak vezin gereḡi üsütād yazıldı.

²³¹ Nedīm D., G.159 (5 Beyit), s.332-333.

²³² ḥaḳ: çāk D.

4. Geçmem ol gülden gül-âb olmazdan evvel müyunuñ
Her biri inbiķ-i zehr-âb olsa müjgānum gibi
5. Cüst u cūy itdüm yine cānā **Nedīmā**bendeñe
Bir efendi bulmadum devletlü sulţānum gibi

48²³³

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

Vesīm

1. Gözlerüñ cāna kıyar merdüm-i ħünīlerdür
İki şehhāre vü ħün-ħāra füsünīlerdür
2. Yok rehā kimseye ser-pençe-i müjgānuñdan
Zür-ı nezzāre ile zār u zebünīlerdür
3. Baħr-i 'aşkuñda şināverlik iderler demem
Dil ü cān ey dūr-i yektā saña nünīlerdür
4. 'Aşıkān hep büt-i taşvīr gibi bir bī-ħarekāt
Ĥayret-i ħüsnüñle şamūt ü sükūtīlerdür
5. Sūķ-i şevķüñde ħarīdār-ı vişālin cümle
Naķd-i cān u dili virmekde düyünīlerdür
6. Ĥatı-ı ruħsār u ħayāl-i ser-i zülfüñle cihān
Rüz u şeb silsile- cünbān u cününīlerdür
7. Ķadd-i bālāñı koyup mā'ıl-i Tūbā yekser
Pest himmetlü fūrū-māye vü dūnīlerdür
8. Şākinān-ı ħaremüñdür hele ħayl-i 'uşşāk
Ekser-i ehl-i cihān ebleh ü bünīlerdür
9. Fikr-i rüyüñla nişīmenleri gülşendür hep
Ehl-i 'aşkuñ şanemā gerçi ki şünīlerdür²³⁴
10. Miħr-i ruħsāruña mümkün mi niğāh ide **Vesīm**
Gözlerüñ cāna kıyar merdüm-i ħünīlerdür²³⁵

²³³ Abbās Vesīm **D.**, tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

²³⁴ şünī: şūni' olarak yazılmaktadır.

²³⁵ Dilhayat Kalfa (Hanım)'a ait bestelenmiş bir şarkıya ait bölümde geçmektedir.

<http://www.yedinota.com/beste/nev-hiramim-sana-meylevledi-can-bir-dil-iki-8367>

(E.T: 29.06.2020)

[42 b]

49²³⁶

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

Emrī²³⁷

1. Her üstüh'ān-ı pehlī k'ānı kuçdı²³⁸ cism-i zerd
Ol rā durur ki ortaya almışdur anı gerd²³⁹
2. Kaşuñ yüzünđe ey gül-i ra' nā-yı bāğ-ı hüsn
Ol rā durur ki ortaya almışdur anı verd
3. Şol rā ki deşt-i rāhda mihre²⁴⁰ urup durur
Ol rā durur ki ortaya almışdur anı verd²⁴¹²⁴²
4. Göñlüm içinde hañçerī şekli nigārumuñ
Ol rā durur ki ortaya almışdur anı merd²⁴³
5. Cismüm ki 'hāta²⁴⁴ kıldı anı Emrī²⁴⁵ şarıluğ
Ol rā durur ki ortaya almışdur anı zerd

50²⁴⁵²⁴⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[Emrī]

1. Çarḡ cellād olmağa beñzer ki tedbīr eylemiş²⁴⁷
Dūd-ı āh-ı 'āşıkı bir Hindī²⁴⁸ şemşīr eylemiş
2. Alnına tamğa urupdur hākim-i kudret gülün
Rüy-ı yār ile meger da' vā-yı tezvīr eylemiş

²³⁶ Emrī D., G.69 (5 Beyit), s.47.

²³⁷ Başlık olarak Emrī Çelebi yazılmıştır.

²³⁸ k'ānı kuçdı: pehlū ki kuçdı anı M.

²³⁹ gerd: zerd D.

²⁴⁰ deşt-i rāhda mihre: destī dāmen-i mihre D.

²⁴¹ verd: gerd D.

²⁴² Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

²⁴³ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

²⁴⁴ hāta: hātā olmalıdır ancak dīvān ve mecmuāda bu şekildedir.

²⁴⁵ Emrī D., G.224 (5 Beyit), s.124-125.

²⁴⁶ *velehü* başlığı ile kayıtlıdır, M.

²⁴⁷ Dīvānda 1.ve 2. mısraların yerleri tam tersidir.

²⁴⁸ Hindī: Şāmī D.

3. Ey şanem la' lün hayālin dilde naqş itmiş raķib
Vay bu kāfir deyrde ' İ̄sāyı taşvīr eylemiş
4. Her neye degse qarardur dūd-ı āhuḡ²⁴⁹ ey göñül
Yār zülfünden aña sevdā mı te'şīr eylemiş
5. Bu dil-i dīvāne ' aşkuḡda **Emir-i**²⁵⁰ zabt için
Halka halka dāğlardan aña zincīr eylemiş²⁵¹

51²⁵²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

Rahmī

1. Resm-i bezm-i Cem bozulmuş cām-ı memlū ḡalmamış
Hātem-āsā bu cihānda bir kerem-ḡū ḡalmamış
2. ḡayf olmuş merd-i reze ' arşa-i ' ālem tehī
ḡahramān u Rüstem u Suhrab u Berzū ḡalmamış
3. Nice bulsun ' aşıķān bezm-i Şühūd-ı ḡāhişī
Dilde derd-i ' aşkıla tāb-ı tekāpū ḡalmamış
4. Olalı ' aks-ı nigāh-ı çeşm-i mestī cilveger
Dāmen-i kūh-ı muḡabbetde bir āhū ḡalmamış
5. ' Akıbet olduḡ zebūn-ı nefis-i bed-kār ey göñül
Da' vā-yı merd itme sende zūr-ı bāzū ḡalmamış
6. Bir ' aceb mevsimde geldik **Rahmīyā** dünyāya kim
Rağbet-i eş' ar yok mu' ciz-sūḡan-ḡū ḡalmamış

²⁴⁹ āhuḡ: āhum D.

²⁵⁰ Emir-i zabt şeklinde vezne uyduḡu için mahlas Emrī olarak verilmedi.

²⁵¹ Bu beyit dīvānda bulunmamaktadır yerine mahlas beyti olarak şu beyit vardır:

Dāyire çizmiş du' āyı Hızr ile tā hatt-ı yār

Emriyā mihr ü meh-i tābānı teşhīr eylemiş

²⁵² Rahmī mahlaslı şāirlere yer veren çalışmalarında tespit edilememiştir.(Bkz. Kaynakça).

52²⁵³

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[Neslî]

1. Haṭ-āver oldı ten-i dāgdāra gelmez mi
Bahār geldi daḡı lālezāra gelmez mi
2. Qalır gider mi göñülde nühüfte' uqde-i ġam
Miyān-ı bezme qadeh āşıkāra gelmez mi
3. O gülde bŷy-ı vefādan eŷer mi yok yoḡsa
Nesīm-i ŷubḡ-ı emel bu diyāra gelmez mi
4. Bu cŷŷiŷ-i yem-i eŷk eylemez mi sŷd ey dil
' Aceb o gevher-i yektā kenāra gelmez mi
5. Qalır gider mi bu vaż' ŷzre çarḡ ey Neslî
Bilŷp günāhın ' aceb i' tizāra gelmez mi

[43 a]

53²⁵⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

Vesīm

1. Mihr-i bānuma ḡüsn ile bir ŷuḡ-ı ŷehr-āŷŷbdur
Māh-ı Ken' ānî gibi meŷhŷr-ı devrān ḡŷbdur²⁵⁵
2. Sāye-i nezzāreden rŷy-ı gül-āb efŷān olur
Ol gül-i neŷküfte-i bāḡ-ı ḡayā maḡcŷbdur
3. ŷevk-ı la' lŷnle bu dem ey Yŷsuf-ı gül pīrehen²⁵⁶
Çeŷm-i ' uŷŷāq-ı belā-cŷ dīde-i Ya' kŷbdur
4. Zerreveŷ oldı rŷbŷde pençe-i mihr-i ruḡa
Āfitābum ḡüsnŷne dil ŷebnem-imeczŷbdur
5. Ne ŷmmīd-i sŷy-ı kevŷer ne temāŷā-yı behiŷt
Ārzŷ-yı rind-i ' āŷıq bādedŷr²⁵⁷ maḡbŷbdur

²⁵³ Neslî mahlaslı ŷâirlerin ŷiirlerine yer veren çalıŷmalarda tespit edilememiŷtir.

²⁵⁴ Abbas Vesīm **D.**, G.78 (7 Beyit), s.650-651.

²⁵⁵ devrān ḡŷbdur: devrān-ı ḡŷbdur **D.**

²⁵⁶ pīrehen: pīrehen **M.**

²⁵⁷ bādedŷr: bāde vŷ **D.**

6. Kuvvet-i ser-pençe-i müjgān-ı çeşmünden senün
Rüstem u İsfendiyār u Qahramān ne mer' ūbdur
7. Şekve bī-cādur²⁵⁸ **Vesīmā** c aķıbet olur bedīd
Şafha-i dībāce-i serde ne kim mektūbdur

54²⁵⁹

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Gazel]

Vesīm

1. Şermsār eyledi gülşende ruḥuñ verd-i teri
Lezzet-i khand-ı lebün ezdi eritti şekeri
2. Şarf iderse el eger vuşlatuḡa²⁶⁰ sīm ü zeri
Ben senün ayaḡuḡa bezl iderüm cān u seri
3. Hāk-i pāyıñne ' aceb dīdeye tekhīl itsem
Tūtyā rüşen ider görse ki nūr-ı başarı
4. Halka²⁶¹-i dā'ire-i vuşlata da' vet itdük
Bir gice ḡānemüze gelmedi tenhā o perī
5. Zırhın işkeste ider nāvek-i āhum eflāk
Neyler āyā²⁶² getürüp dūşda zerīn siperi
6. Haṡṡ-ı şūriş-figen-i rüy-ı cihān-tābına baķ
Görmek isterseñ eger fitne-i devr-i kameri
7. Menzil alduḡ yine meydān-ı ma' ārifde **Vesīm**
Getürüp cennete bu kilik-i belāḡat-eşeri

²⁵⁸ bī-cādur:çim 3 ile yazılmıştır **M.**

bī-cādur : bī-cāda **D.**

²⁵⁹ Abbas Vesīm **D.**, G.270 (7 Beyit), s.857-858.

²⁶⁰ vuşlatuḡa: vuşlata **D.**

²⁶¹ halka: halka **D.**

²⁶² āyā: eyā **D.**

55²⁶³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Gazel]

Nesīb

1. Düstüm bir dilber-i hün-riz-i şeh-r-āşūbdur
Tarz u etvārı levendāne reviş bir hūbdur
2. Tīg-i hün-h̄ārı nigāha ger fedā olsam n'ola
İydgāh-ı vaşlına dil beste vü meczūbdur
3. Āşık-ı ruhsāriyam hasret-keş-i didāriyam
Kendinūnmeftūnı olmış²⁶⁴ dilber-i mergūbdur
4. Rāh-ı aşkında aceb mi sāyeveş pā-māl isek
Görmedük mişlin cihānda hūb-rū maḥbūbdur
5. Gerd-i rāhınşüst ü şūya ol şeh-i hüsünü Nesīb²⁶⁵
Cūy-ı eşküm āb-keş müjgānlarumcārūbdur

56²⁶⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Gazel]

Fehīm

1. Sevdüğüm bir dilber-i hod-bīn-i şeh-r-āşūbdur
Kendinūn meftūn-ı didāridur özge hūbdur
2. Mihr-i ruhsāruş şafağ-gün itmesün tāb-ı nigāh
Bağmañuz ol āfitāb-ı işmetim maḥcūbdur
3. Güft ü gūy-ı arz-ı hāle olamaz māni rakīb
Āşık u maşuk yanında nigeḥ mektūbdur
4. Ehl-i deyr-i aşk-ı büt-düşmen olur maḥbūb dost
Dillerinde yā şanem yerine yā maḥbūbdur²⁶⁷
5. Ben Fehīm-i hasretiyem olmazam vuşlat-ṭaleb
Ṭālib-i nāzam baña seyr-i ruḥı maṭlūbdur²⁶⁸

²⁶³ Nesīb mahlaslı şâirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

²⁶⁴ meftūnı olmış: olmuş kısmının üstü çizilerek yan tarafa meftun-ı nāzı yazılmıştır.

²⁶⁵ Vezin aksamaktadır.

²⁶⁶ Fehīm-i Kadīm D., G.69 (8 Beyit), s.44.

²⁶⁷ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

²⁶⁸ Bu beyit dīvānda 8. beyittir.

[43 b]

57²⁶⁹

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]
Vehbî

1. Kişi zıll-ı taleble kadrüni lâyıķ mı pest itmek
Leb-i ümmîdi vaķf-ı bûse-i dāmān u deşt itmek
2. Taħaşşundur hirās-ı²⁷⁰ mevcden āġûş-ı girdāba
Ferāġ-ı bāde içün kendüyi afyon-perest itmek
3. Hüner teşhîr-i iķlîm kılup itmekdedür yoħsa
Degüldür nām-dārî mühr-i cāhi²⁷¹ zîb-i dest²⁷² itmek²⁷³
4. Ġaraż bir dil-nişîn vaż' ile dillerde yir itmekdür
Hüner zann itme şadr-ı devleti cāy-ı nişest itmek²⁷⁴
5. Hezārān Ka' be bünyād eyleseñ²⁷⁵ ecr²⁷⁶ olmaz ey **Vehbî**
' İtāb-ı telħ ile²⁷⁷ bir derdmendi dil-şikest itmek²⁷⁸

58²⁷⁹

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]
Nedîm

1. Gerden-i şāfi beyāz öyle ki kāfūr gibi
Çeşm ü ebri siyāh öyle ki semmūr gibi
2. Şu' le-i ħüsnüne gözler kamaşur baķdıķça
Gāh u bî-gāh gelüp şöyle tura²⁸⁰ nūr gibi
3. Cism-i pākin didiler hem ter imiş hem berrāķ
Depeden²⁸¹ tırnaġa dek gül gibi billūr gibi

²⁶⁹ Seyyîd Vehbî D., G.134 (7 Beyit), s.711-712.

²⁷⁰ hirās: ħurūş D.

²⁷¹ mühr-i cāhi: mührini D.

²⁷² zîb-i dest: pür zîb-i dest D.

²⁷³ Bu beyit dîvānda 4. beyittir

²⁷⁴ Bu beyit dîvānda 5. beyittir.

²⁷⁵ eyleseñ: eylesek D., Mecmuāda üç noktalı kefle gösterilmiştir.

²⁷⁶ ecr: ħayr D.

²⁷⁷ telħ ile: telħle D., Ancak vezne uymaz.

²⁷⁸ Bu beyit dîvānda 6. beyittir.

²⁷⁹ Nedîm D., G.150 (5 Beyit), s.328.

²⁸⁰ tura: tur M.

²⁸¹ depeden: tepeden D.

4. Nigehün böyle neden hastedür ey şüh senün
Gözlerün bezm-i ezelden beri maḥmūr gibi
5. Sū-yı zann eyleyemem gayrilere ammā kim
Derd-i aşkuḅla **Nedīmā** hele rencūr gibi

59²⁸²

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Gazel]

Nedīm

1. Ḥasretünle gül-i ter şerḥa çeker pehlūya
Şāḥ-ı gül dāğ yaḥar şevkuḅ ile bāzūya
2. Būsedden gül gül olup arız-ı ālī dönmüş
Girih-i²⁸³ sīb-i zeneḥdān gül-i şeftālūya
3. Bir küleh başuḅa faḡfūr da olsaḅ besdür
Degmez ey ḥāce cihān mālı bu cüst ü cūya
4. Cebr ile ḥātır-ı maksūrum olup peyveste
Şiken-i ḥarf-ı külāhuḅ şiken-i gīsūya
5. Ḥam ider²⁸⁴ ḳadr-i kemān²⁸⁵ ḡayret ile şā' irler
Cevher-i tiḡ didükçe girih-i ebrūya²⁸⁶
6. Olmaz el-ḳışsa pesend itmemek aḥbāb **Nedīm**
Böyle pākize edā bir ḡazel-i dil-cūya²⁸⁷

²⁸² Nedīm D., G.143 (7 Beyit), s.324-325.

²⁸³ girih: gögerüp D.

²⁸⁴ ider: olur D.

²⁸⁵ ḳadr-i kemān: pūşt-i kemān D.

²⁸⁶ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

²⁸⁷ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

60²⁸⁸

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

Nedim

1. Sinede evvel ne muhriķ arzular var idi
Lebde ser-keş āhlar āteşli hular var idi
2. Böyle bī-hālet degüldi gördüğüm şahrā-yı aşķ
Anda Mecnün bīdler dīvāne cular var idi
3. Ben bugün bir nev-nihāl-i²⁸⁹ hüsñ ü āñ seyreyledüm
Tarf-ı destārında sünbül gibi mular var idi
4. Sen yine bir nev-niyāz aşķ mı peydā eyledüğ
Küyuña yer yer dökülmüş āb-rular var idi
5. Ey Nedim ey bülbül-i şeydā niçün hāmüşsun
Sende evvel çok nevālar güft ü gular var idi

[44 a]

61²⁹⁰

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[Vesim]

1. Pertev-i hüsñüñ meh-i enver midür bilmem nedür
Ruĥlaruñ mihr-i ziyā- güster midür bilmem nedür
2. Pür-şemim itdi meşām-ı hātırı bād-ı nesim
Büy-ı zülfüñ nefha-i anber midür bilmem nedür
3. Āteş-i aşķuñla tende dāğ-ı süzānum ki var
Lāle-i rengin gül-i aĥmer midür bilmem nedür
4. Her regim cismümde bir fevvāre-i hündür benim
Ġamze-i şūĥuñ ser-i neşter midür bilmem nedür
5. Her gören vāķıf olur aĥvāl-i mülk-i āleme
Cām-ı mey mirāt-i İskender midür bilmem nedür
6. Kış-i ebrü-yı kemān-dāruñda müjgānlar mı yā
Tir-i ser-tizi қаzā ĥançer²⁹¹ midür bilmem nedür

²⁸⁸ Nedim D., G.149 (5 Beyit), s.328.

²⁸⁹ nev-nihāl: nev-bahār D.

²⁹⁰ Abbas Vesim D., G.71 (7 Beyit), s.643-644.

7. Şafha-i ma' nide seyr itdüm **Vesîmün** nazmını
Rişte-i elmâs mı gevher midür bilmem nedür

62²⁹²

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

[Ġazel]

[Vesîm]

1. Zaĥm-ı şemşîr-i nigâhuñla bu dil dem-zededür
Ġonca-i gülbün-i gülzâr-ı elem nem-zededür
2. Niçe Rüstem gibi merd-efgen ü gerden-keşler
Bîm-i ser-pençe-i²⁹³ müjgânuñla ğam-zededür
3. Şerm-i ruhsâr-ı ' araĥ-rîzün ile reşkinden
Gülşenin gülleri sünbülleri şebnem-zededür
4. Eyleyüp hecrünle câme-i nîli der-ber
Ser-fürü-kerde benefşe katı mâtem-zededür
5. Dile dâĝ urdı ruĥuñ câna nemek- pâş lebün
Zaĥm-ı nâsür-ı kühen tâzece merhem-zededür
6. Cezbe-i ' aşĥ ile râm olmadı ol çeşm-i ğazâl
Tab' ı âhû-yı beyâbân-ı ĥasen rem-zededür
7. Meh-i nev evc-i sipihr üzre şeb-i hecründe
Derd-i ebrû-yı girih-gîreñle ĥam-zededür
8. Merd-i şür-ı efgen-i şahrâ-yı cünün oldı **Vesîm**
Cem' i ' uşşâĥ-ı perişân-şüde derhem-zededür

63²⁹⁴

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

[Ġazel]

[Vesîm]

1. Sipihr-i behcet üzre bir meh-i tâbânımız vardur
Serîr-i nâzda bir şâh-ı ' âlî-şânımız vardur
2. Ĥayâl-i kâkül-i ' anber-şemîm ü ĥaţţ-ı sebz ile
Sifâl-i dilde nevres sünbül ü reyĥânımız vardur

²⁹¹ ĥançer: ĥancer **D.**

²⁹² Abbas Vesîm **D.**, G.61 (8 Beyit), s.630-631.

²⁹³ ser-pençe: şîr-pençe **D.**

²⁹⁴ Abbas Vesîm Dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

3. N'ola bir dāneveş yansağ yağılsak nār-ı şevkıyla
Ruḥı şem^ç -i şeb-ārā ḥūb-rū cānānımız vardır
4. Sevād-ı dīde cūş-ı giryeden ebr-i sefid [oldı]
Şadefde ḥāşıl olmış bir dür-i ğaltānımız vardır
5. Miyān-beste kılı kurbānı olduĝ āsitānında
Ḥūdāvend-i cihān-ı nāz bir sulṭānımız vardır
6. Hazer kıl nevḥa-i dil seyl-i eşk-i çeşmden zālīm
Du^ç ā-yı Nūḥ-ı nācī cūş-ı-ı ṭūfānımız vardır
7. N'ola Ya^ç kūbveş giryān olursağ beyt-i aḥzānda
Vesīmā mesned-i cānda meh-i Ken^ç ānımız vardır

[44 b]

64²⁹⁵

mef^ç ūlū mefā^ç ilū mefā^ç ilū fe^ç ūlūn

[Ġazel]

[Vecdī]

1. Tā kim haṭuṇ ey māh-ı cebīnim yüze çıĝdı
Esrār-ı dil-i zār-ı ḥazīnüm yüze çıĝdı
2. Ruḥsāruḡa ḥaṭ geldüĝine aĝlamam ammā
Baḥt-ı siyeh-i sır-be kemīnüm yüze çıĝdı
3. Ey ğamze şaĝın fitne-i ḥaṭṭında bulunma
Tīĝ-ı ğazab-ı ḥançer-i kīnüm yüze çıĝdı
4. Eşk²⁹⁶ eyledi rüsvā ğam-ı ḥaṭṭuṇla beni ḥayf
Ebkār-ı²⁹⁷ nihān-ḥāne nişīnüm yüze çıĝdı
5. Cūş²⁹⁸ itdi hevā-yı ḥaṭ ile baḥr-i ṭabī^ç at
Vecdī yine bir dürr-i semīnüm yüze çıĝdı

²⁹⁵Vecdī **D.**, G.70 (5 Beyit), s.139; **ST**, s.684.

²⁹⁶eşk: reşk **ST.**, s.684.

²⁹⁷ebkār: inkār **D.**

²⁹⁸cūş: ḥoş **ST.**

65²⁹⁹

mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn

[Ġazel]

[Tā'ib]

1. Hattın göricek āh-ı hāzīnüm yüze çıkdı
Şimşir-i kaçā cevher-i kīnüm yüze çıkdı
2. Haḡ geldi nigāh olmada gitdükçe dil-āşüb
Āhū-yı hizebr-efgen-i çīnüm yüze çıkdı
3. Ser-germ-i vişāl oldı görince haḡ-ı rüyın
Sevdā-yı dil-i ser-be-kemīnüm yüze çıkdı
4. Haḡ oldı ' ayān perde-i zülfinde o şūḡuḡ
Leylī-yi siyāh-ḡāne nişīnüm yüze çıkdı
5. Vecdīye cevāb olmaḡ olur mı hele Tā'ib
Ol şevk-ıla bir şi' r-i metīnüm yüze çıkdı

66³⁰⁰

mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn

[Ġazel]

[Vecdī]

1. Dil virdüm anuḡ zülfine tūl-ı emel aldum
Āzāde iken zevkı deḡişdüm kesel aldum
2. Ser-bāzlıḡum şāhididür zülfi başımda
Ben ma' reke-i ' aşḡ-ı cevānānda tel aldum
3. Sākīnūḡ elin öpdüm olup şeyḡ-i³⁰¹ ḡarabāt
Eller ayaḡın öpdüḡi ādemden el aldum
4. Ey tīrini sīnemde görüp reşk iden aḡbāb
Çoḡ görmek anı baḡa ki cāna bedel aldum
5. El tūgmelerin çözdü ben emdüm³⁰² leb-i la' lin
Kān açdı ' adū gerçi ki ben mā-ḡaşal aldum
6. Virdüm yolına naḡd-i dil ü cān-ı ' azīzi
Yūsuf gibi bir mişli bulunmaz güzel aldum

²⁹⁹Tā'ib mahlaşlı dīvānlarda tespit edilememiştir. (Bkz.kaynakça)

³⁰⁰Vecdī D., G.43 (7 Beyit), s.111.

³⁰¹şeyḡ: mest D.

³⁰²emdüm: öpdüm D.

7. Teslîmdür³⁰³ erbâb-ı sühân şi' rüme **Vecdî**
Meydân-ı ma'ânîyi bugün bî-cedel aldum

67³⁰⁴

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

[**Ġazel**]

[**Nâ'ili**]³⁰⁵

1. Nağd-i dili dildâra virüp mâ-ğaşal aldum
Bâzâr-ı muğabbetde ğam-ı bî-kesel aldum
2. Bir vechile ta' bir idemem zevk-i hayâlin
Ağüşa bu şeb h'âbda bir ince bel aldum
3. Qurbânı müjeñ oğlarına tende bu cānum³⁰⁶
Her birini bir tîr-i każāya bedel aldum
4. Şayd itdi hümā-yı dili ol turrā-i tarrār³⁰⁷
Hālün gibi bir dāne-i dām-ı emel³⁰⁸ aldum
5. Fetḥ oldı kilid-i der gencine-i bahtum
Zülf-i siyehünden³⁰⁹ yine bir iki tel aldum
6. Öpdüm ayağın meygedede pîr-i muğānuş
Şeyḥü'l-Ḥarem-i Kā'be-i 'irfāndan el aldum
7. Vecdinin imiş **Nâ'iliyā** nükte-verāndan
Pākîze-edā tāze zemīn bir ğazel aldum³¹⁰

³⁰³ teslîmdür: teslim olur **D.**

³⁰⁴ Nâ'ili **D.**, G.240(7 Beyit), s.259-260.

³⁰⁵ Mecmuâda mahlas sanılarak Vecdî kelimesinin altı çizilmiştir ancak gazel Nâ'ili'ye aittir.

³⁰⁶ oğlarına tende bu cānım: oğlarınıang tendeki cāndur **D.**

³⁰⁷ turrā-i tarrār: turralar ammā **D.**

³⁰⁸ dām-ı emel: dām-ı hıyel **D.**

³⁰⁹ siyehinden **M.**

³¹⁰ Pākîze-edā tāze zemīn bir ğazel aldum: Ta' biri hoş-âyende bir a' lā ğazel aldum **D.**

[45 a]

68³¹¹

mef' ūlū mefā' ilūn mef' ūlū mefā' ilūn

[Ġazel]

[Taşlıcalı Yahyā]

1. Bu āh ile³¹² bu yaşum bu nāle vü efgānum
Cāna ne beyān eyler aḥvāl-i perīşānum
2. Toğruluğ ile sevdüm sen serv-i ḥırāmānı
Ağyāra kıyās itme ben ḳuluḳı sultānum
3. Bir bir dimege ḥalkā- esrār-ı ğam-ı ' aşḳı
Güyā dehen olmışdur bu çāk-i girībānum³¹³
4. Maḥbūbuna³¹⁴ ' aşıḳlar maḳdūrunı şarf eyler
Cānum daḫı isterseḡ olsun yoluḡa cānum³¹⁵
5. Yaşı gibi **Yahyānuḡ** ḳarşuya çıkar cānı
Nāz ile ḳaçan gelse[ḡ] ol āfet-i devrānum³¹⁶

69³¹⁷

mefā' ilūn mefā' ilūn mefā' ilūn mefā' ilūn

[Ġazel]

[Taşlıcalı Yahyā]

1. Duyuldı³¹⁸ ' aşḳ-ı pinhānum ziyād[e] iltiyāmumdan
Seni sevdüğüm aḳladı tevāzu' la selāmumdan
2. Vefā-şüretlerin gördüm bugün mir' āt-i ḥüsnüḡde
Şefā' āt nūrı berḳ ursa n'ola fāḥr'ül-enāmumdan
3. Aḡa şükrüm³¹⁹ ki ' aşḳuḡla uyandum ḥ'āb-ı ğafletden
Murādum bu idi çoḳdan Ḥüdā-yı lā-yenāmumdan
4. Ġarīb olduğum için ben adum³²⁰ aḡmaḡa ' ār eyler
Bu istiḡnā³²¹ umulmazdı o dildār-ı³²² be-nāmımdan

³¹¹ Yahyā D., G.281 (5 Beyit), s.457.

³¹² āh ile: āhum ile D.

³¹³ Bu beyit divānda 4. beyittir.

³¹⁴ maḥbūbuna: sevdüğüne D.

³¹⁵ Bu beyit divānda 3. beyittir.

³¹⁶ ol āfet-i devrānum: ey ḥusrev-i ḥübānum D.

³¹⁷ Yahyā D., G.309(5 Beyit), 473-474.

³¹⁸ duyuldı: tıyuldı D.

³¹⁹ şükrüm:şādam D.

³²⁰ ben adum: adımı D.

5. Anuñcün okımaz eş^ç arumı cānānum ey **Yahyā**
Şefā^ç at eylemek lâzım gelür sūz-ı kelāmumdan

70³²³

fā^ç ilātün fā^ç ilātün fā^ç ilātün fā^ç ilün

[Ġazel]

[Sırrı]

1. El-ḥazer³²⁴ olma esir-i nām mānend-i nigīn
Rū-siyāh eyler seni eyyām³²⁵ mānend-i nigīn
2. Nām-cūyānuñ ider ḥaqqāk-ı çarḥ³²⁶-ı bed-güher
Cismini pür-şerḥa-i ālām mānend-i nigīn
3. Ehl-i ^ç ıyşa böyledür pend-i Süleymān-meşrebān
Düşmesün bir dem elünden cām-ı mānend-i nigīn
4. Rast-nev ol āyine-i ṭab^ç āna keç biġāneye
Şuretā ol mün-^ç akis-erḳām mānend-i nigīn
5. Kendüye pā-bend ider bihüde **Sırrı** eyleyen
Sīm ü zerden tekye-i endām mānend-i nigīn

71³²⁷

mef^ç ülü mefā^ç ilü mefā^ç ilü fe^ç ülün

[Ġazel]

[Sırrı]

1. Kan ağlayalu ^ç ışkuñ ile cilvegehünde
Gencine-i yāḳūt ḳodum ḥāk-i³²⁸ rehünde
2. Bu serdī-i eṭvār nedür ey felek-i dūn
Kāfūr³²⁹ mı var küre-i ḥurşid ü mehünde³³⁰
3. Şad ḥıyregī-i ḥuş-ı Felātūn mutaşavver
Endişe-i esrār-ı ḥaṭ-ı pür-velehünde³³¹

³²¹ istiġnā: istiġnālar **D.**

³²² o dildār-ı: ol yār-ı **D.**

³²³ Sırrı **D.**, G. 84 (7 Beyit), s.339-340.

³²⁴ el-ḥazer: zīnhār **D.**

³²⁵ Rū-siyāh eyler seni eyyām: rū-siyāhidür hemān encām **D.**

³²⁶ çarḥ: çarḥ**D.**

³²⁷ Sırrı **D.**, G.94 (6 Beyit), s.347.

³²⁸ ḥāk: ḥāk **D.**

³²⁹ kāfūr: kāfūr **D.**

³³⁰ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

³³¹ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

4. Ey **Sırrı**ne bu gāvta- ḥ̣arī-i³³² yem-i ʿıṣyān
Lü'lü-yi afüv var gibi baḥr-i günehünde³³³

72³³⁴

mef'ülü fā' ilātün mef'ülü fā' ilātün

[Gazel]

[Vecdî]

1. La' lün tebessüm eyle pür-âb ü tâb göster
Yâķüt-ı sürḥ içinde dürr-i ḥoş-âb göster
2. ʿAks-i ruḥuḡla eyle âyînemi³³⁵ münevver
Āgüş-ı mehde raḥşān bir âfıtāb göster
3. İtme lebüḡ küşāde ehl-i niyāze ammā
Her bir su 'āle ḡamzeḡ ḥāzır cevāb göster
4. Mey iç ki alüḡ olsun yine ḥüy-ı efşān
Āb içre āteşi gör āteşde āb göster³³⁶
5. Āb-ı ḥayāt-ı vaşluḡ ḥ̣ābında cāna ʿarz it
Dil-teşne-i ümīde bārī şarāb göster³³⁷
6. Küstāḥ-ı çeşme itme rüy-ı dil-i nümāyān
Āyīne-i ruḥuḡda jeng³³⁸-i hicāb³³⁹ göster
7. Sermest ü dil-şikeste düş pāy-ı çeşm-i meste
Mi' mār-ı luḡfa kendüḡ ḥāne-ḥarāb göster
8. Var mı cevāb söyler bu nev-zemīne Vecdî
Şi' rüḡde ehl-i naḡma tāze ḥiḡāb göster³⁴⁰

³³² ḥ̣arī: ḥürî **D.**

³³³ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

³³⁴ Vecdî **D.**, G.18 (9 Beyit), s.82-83.

³³⁵ âyînemi: âyineyi **D.**

³³⁶ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

³³⁷ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

³³⁸ jeng: reng **D.**

³³⁹ hicāb: hicab **D.**

³⁴⁰ Bu beyit dīvānda 9. beyittir.

[45 b]

73³⁴¹

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

[Ġazel]

[Münîf]

1. 'Adū ārām-ḥ'āh-ı cāhdan bīm ile şivende
Olurdu pençe-i şeh-bāz taşvīr olsa girende
2. Cüyüş-ı yem ḥurüş-ı mülki ifsād eyler āsāyiş
Belī bir yerde olsa ārāmīde āb olur kende
3. Rehīn-i cünbüş-i şaff-ı sipehdür pertev-i devlet
Olur ḥāmüş bī-mevc-i hevā şem' i fūrüzende
4. Sefer-peymāyî-i serdārdan ḥaddın bilür düşmen
Medār-ı zabt-ı evḳāt oldı seyr-i mihr-i raḥşende
5. Zāfer-yāb-ı vüşül-i kām olursuḡ sen hemān 'azm it
Münifā 'ārifāne nüktedür cüyende pā-bende

74³⁴²

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

[Ġazel]

[Muşīb]

1. Olaydı hey'et-i tadriseden bīm ile lerezende
Olurdu bī-sefer her fırḳa-i a' da perākende
2. Dil-i a' dada āsāyiş helāk-i ceyš-i bā' işdür
Zehir der-kārdür taşḥīf olunsa ḳalb-i düşmende
3. Olur ārām-ı bī-cādan sipeh pā-der- gil-i ḥayret
İder bī-ḥad tevaffuḳ pāyı ḥ'āb-ālūd-ı dāmende
4. Olurdu şeb-revān-ı ceyš-i ye'se meş' al-i ümmīd
Dem oldı bī-şu' uruḡ şem' -i tedbiri fūrüzende
5. Sefer ḳıl der vaṭan olsun zāfer-yāb olmaḳ istersenḡ
Muşībā feyz-i sırr-ı ḥāzret-i pīr-i Naḳşibende

³⁴¹ Münif D., G.54 (5 Beyit), s.191.

³⁴² Muşīb mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)..

75³⁴³

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[Bahāyī]

1. Dil-i pür-āteş-i ' uşşākdur çün kim harīdārı
N'ola ol Yūsuf-ı hüsñüñ olursa germ bāzārı
2. Bitürmez şürezārı sīnesinden ' aşıq-ı zāruñ
Gül-i dāğ-ı belādan ğayrı eşk-i çeşm-i hün-bārı
3. ' Aceb mi sīnem üzre şerhalardan dāller şalsa³⁴⁴
Dıraht-ı ğam ki hün-āb-ı ciger nüş etmedür kārı
4. Şadasın küh diñlerdi fiğān itdükçe iñlerdi
Benüm gibi degüldi küh-ken var idi ğam-h'ārı
5. Ruḡ-ı rengin ü la' l-i sükkerinin³⁴⁵ vaşf ider dā'im
Bahāyīnün n'ola rengin ü şir'in olsa güftarı³⁴⁶

76³⁴⁷

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[Vecdī]

1. Şafāsın görmemişsün zāhid inkār itme meydür bu
Nümū-dār-ı havāşş-ı cümle eşyā turfe şeydür bu
2. Revācı germdür şayf ü şifāda kāsıd olmaz hiç
Metā' -ı nev-bahār ü revnak-ı bāzār-ı deydür bu
3. Tarāvet-baḡş ü zīb-efzā-yı bāğ bezm-i şāhāndur
Muḡaşşıl āb-rüy-ı meclis-i dār-ı önidür bu
4. Değişmem la' l-i nāba kaḡresin şaḡbā-yı hoş-rengün
Bu āb ü tāb ile³⁴⁸ yāḡūt-ı rummāniden iydür bu
5. Revādur etse yārān ḡab' uma pey-revlik ey **Vecdī**
Ki vādī-i sūḡanda rehber-i ferḡunde peydür bu

³⁴³ Bahāyī D., G.40 (5 Beyit), s.175.

³⁴⁴ sīnem üzre şerhalardan: şerhalardan sīnem üzre daller D.

³⁴⁵ sükkerinin: şekerinin D.

³⁴⁶ güftarı: eş'ārı D.

³⁴⁷ Vecdī D., G.54(5 Beyit), s.123.

³⁴⁸ tāb ile: tābla D.

[46 a]

77³⁴⁹

müfte' ilün mefâ' ilün müfte' ilün mefâ' ilün

[Ġazel]

[‘İşmeti]

1. Seyl-i sirişkümü müdām kūyına pür-şitâb olur
Râh-ı vişâl kırkarum yek-sere ğark-ı âb olur
2. Sâġar elünde sine-çâk gelse miyân-ı bezme yâr
Kendüsi âfitâb eli pençe-i âfitâb olur
3. Bezimde luţf idüñ meded nâm-ı vefâ añılmasun
Ter düşe şâyed ol perî arada bir hiçâb olur
4. Süzümü bir niġâh-germ dilbere ‘ arz ider temâm
Yoġsa³⁵⁰ ben anı başlasam yazmaġa bir kitâb olur
5. Zevkı cihânda ‘İşmeti ġuşe-ġüzin ider hemân
Sâye-nişin-i câhda şanma ki şâd-ġ’âb olur

78³⁵¹

müfte' ilün mefâ' ilün müfte' ilün mefâ' ilün

[Ġazel]

[Vecdî]

1. Rüyına eylesem nazar reng-i ġayâ niġâb olur
Gör ne siyâh sitâreyüm nür-ı nigeġ hiçâb olur
2. Âyine içre baġsa ger ‘ aksini ġüy³⁵²-feşân ider
Tâb getürmez âfitâb bir nigeġüne âb olur
3. Şanma derinde itdüġüñ nâleler eylemez eşer
Her ne du‘ â ki eyleseñ Ka‘ bede müstecâb olur
4. Mâġv-ı vücüd iden ider cânunı maġz-ı nür- ‘ aşġ
Arada ġâ’il olmasa sâye de âfitâb olur
5. ‘ Aşġ ile virdi Vecdîye zevġ-i derun-ı giryesi³⁵³
Dilde bu neş’e var iken âb daġı serâb³⁵⁴ olur

³⁴⁹ İşmeti D., G.22(5 Beyit), s.51.

³⁵⁰ yoġsa: yoġsa D.

³⁵¹ Vecdî D., G.21 (5 Beyit), s.86.

³⁵² ġüy:ġoy D.

³⁵³ zevġ-i derün-ı giryesi: zevġ-i server-i giryesi M.

³⁵⁴ serâb: şarâb D.

[46 b]

79³⁵⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātünfā' ilün

[Ġazel]

[Sırrı]

1. ' Aks-i ruhsāruḡla itdün ġülsitān āyīneyi
Eyledün maḡsūd-ı ġüلزār-ı cinān āyīneyi
2. İnḡisāf-ı āh-ı germümden ḡazer ey māh-rū
İ' timād itmezseḡ eyle imtiḡān āyīneyi
3. Bī-irādet cilveger olmaz cihānda nesne mim³⁵⁶
Şaḡş u timsāli ġör eyle der-miyān āyīneyi³⁵⁷
4. Pertev-i mihr-i cemālünġden ziyā-gir olmasa
Baḡsa ḡākister ider rüşe-gerān āyīneyi³⁵⁸
5. İtmesün³⁵⁹ āyīneye³⁶⁰ raġbet senünġdür meşrebān
Levh-i zānūsın ider ehl-i dilān āyīneyi
6. Söyleden **Sırrı**yi mir' āt-i ruḡunġdur k 'eyledi³⁶¹
Tūtyāna³⁶² levḡ-i ta' līm u beyān āyīneyi³⁶³

80³⁶⁴

mef' ūlü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

[Sırrı]

1. Kār-ı felek budur ki pür eyle gehi teḡi
Bir ġün pür itse iki eyler mehi teḡi
2. Pürdür şarāb-ı tāk-i behişt eyle sāġarı³⁶⁵
Zinhār şanma cām-ı dil-i āgehi teḡi
3. Biḡ Yūsufi ḡuşul-ımurāda budur vusul
Bu deştġāh-ı kūyunuḡ³⁶⁶ olmaz çehi teḡi³⁶⁷

³⁵⁵ Sırrı D., G.122 (8 Beyit), s.367-368.

³⁵⁶ nesne mim: nesne ḡiç D.

³⁵⁷ Bu beyit divānda 6. beyittir.

³⁵⁸ Bu beyit divānda 3. beyittir.

³⁵⁹ itmesün: eylesin D.

³⁶⁰ āyīneye: āyīne-yi raġbet D.

³⁶¹ k 'eyledi: k 'itdiler D.

³⁶² tūtyāna: tūḡiyāna D.

³⁶³ Bu beyit divānda 8. beyittir.

³⁶⁴ Sırrı D., G.114 (6 Beyit), s.362-363.

³⁶⁵ behişt eyle sāġarı: behişt-i neşāt ile D.

4. Her kāmın ide³⁶⁸ hūn-ı dü-çeşmünle la' l-i zār³⁶⁹
 Kırbān-gāh-ı vuşlatuñ olmaz rehi tehi³⁷⁰
5. Biñ kez didüm ki zühd-fürüşān-ı 'ālemün
 Şanduqa-i derūnı tehīdür tehi tehi³⁷¹
6. **Sırrı** ümīd-i meyve-i kām eyleme şaķın
 Bār-ı vefādan olmış o serv-i sehi tehi

81³⁷²

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. Geh pür ider bu sāgar-ı mähī gehi tehi
 Sāķi-i dehr itmez elümden mehi tehi
2. Dürr-i zemīn-i 'aşķıla³⁷³ pürdür şadef gibi
 Zāhid kıyās itme dil-i āgehi tehi
3. Şad Yūsufi fütāde iden çeħdür ol zeķan
 Zinhār şanma ey dil-i zār ol çehi tehi³⁷⁴
4. Her cānibi ya³⁷⁵ lücce-i ğamdur ya baħr-i hūn
 Bismilgeh-i şehādetün olmaz rehi tehi
5. Evrāķ-ı dehr nāķıķ-ı sırr-ı Ĥakīmdür
 Baĝ-ı cinānda şanma bu berk u kehi tehi
6. Bir devre irmişüz ki sürür-ı neşātdan
 Olmış **Vesīm** cümle gedā vü şehi tehi

³⁶⁶ deşt-gāh-ı küyunuñ: dest-gāh-ı ğüşinün **D.**

³⁶⁷ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

³⁶⁸ ide: eyler **D.**

³⁶⁹ la' l-i zār: lāle-zār **D.**

³⁷⁰ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

³⁷¹ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

³⁷² Vesīm D., G.267 (6 Beyit), s.854.

³⁷³ aşķıla: 'aşķla **D.**

³⁷⁴ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

³⁷⁵ ya:yā **D.**

[47 a]

82³⁷⁶

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

[Sırrı]³⁷⁷

1. Bitdi³⁷⁸ kitāb-ı ' aşk mesā' il bulunmadı
Bir nüshada o nükte-i müşkil bulunmadı
2. Zülfinde mū-be-mū aradık dil bulunmadı
Hayfā ki kayd u³⁷⁹ bend-i selāsil bulunmadı
3. Tır-i nigehten eyledi āgāh gāmzesi
Hamd eylerüm Hüdāya ki gāfil bulunmadı
4. Bismilgeh-i maḥabbeti³⁸⁰ pür-küşteḡān ile
' Ālem tefakḡud eyledi ḡātil bulunmadı³⁸¹
5. Nā-bālig-i maḥabbet idi Ḳays u Kūhken
Da' vā-yı ' aşk idende bir ' āḡıl³⁸² bulunmadı³⁸³

83³⁸⁴

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[Rāşid]

1. Hemīşe sübhayı zühd-āverān³⁸⁵ çeker çevirür³⁸⁶
Velī ayāḡ-ı kebābı³⁸⁷ cihān çeker çevirür
2. Nesīc-bāf-ı niyāz-ı vişālden³⁸⁸ ' āşık
Ki kārḡāh-ı dilin her zamān çeker çevirür³⁸⁹
3. Felek nizām virür bed ser-i şest olan şaḡşa
Semend-i bed-keşi lā-büd ' inān çeker çevirür³⁹⁰

³⁷⁶ Sırrı D., G.11 (8 Beyit), 360-361.

³⁷⁷ Başlık ve mahlas bulunmayan bu şiir Üsküdarlı Sırrı Divânında tespit edilmiştir.

³⁷⁸ bitdi: gitdi D.

³⁷⁹ kayd u bend: kayd-ı bend D.

³⁸⁰ maḥabbeti: maḥabbetini D.

³⁸¹ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

³⁸² āḡıl: āḡil D.

³⁸³ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

³⁸⁴ Rāşid D.,G.40 (7 Beyit), s.321.

³⁸⁵ hemīşe sübhayı zühd-āverān: egerçi sübhaları zāhidān D.

³⁸⁶ bu beyit dīvānda dipnot olarak verilmiştir.

³⁸⁷ velī ayāḡ-ı kebābı: velī kebāb u şarabı D.

³⁸⁸ vişāden: vişāldür D.

³⁸⁹ Bu beyit dīvānda 3.beyittir.

4. Pür iden āb-viṣāl ile delv-i ḥāhişini
Dülāb-ı çāh-ı fīrakı çeker çevirür
5. Olur ḥadeng-zen-i menzil-i emel **Rāşid**
O dil ki kendüyi hem çün kemān çeker çevirür³⁹¹

84³⁹²

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[Yümnî]

1. Miyān-ı bendini kim dilberān çeker çevirür
Kemerveş 'āşıkın ol mūmiyān çeker çevirür
2. Bu lüccegāhda keştî-figend-i girdābuz
Bu rüzgār bizi her zamān çeker çevirür
3. Berāt-ı bahtuṇa tuğrā-keş ise feyz-i ezel
Seni zemāne mişāl-i nişān çeker çevirür
4. Felekde bāzū-yı pür-zür-ı bahta mālîk olan
Olursa pençe-i Zāl-ı zamān çeker çevirür
5. Olunca 'āzim-i ağıyār dilberān **Yümnî**
Kemend-i nāle ile 'āşıkān çeker çevirür

[47 b]

85³⁹³

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[Yümnî]

1. Mukābil eylese rüyına dilber āy ḥneyi
Felekde mihre iderdî berāber āy ḥneyi
2. Cemāl-i 'aksini gör cām-ı meyde sākīnūḡ
Murād seyr ise āyīne-i der-āy ḥneyi
3. Ḥaṭ-āver olmaya bir sāde rüyı var āḡir
Bu rüzgār ider elbette muğber āy ḥneyi

³⁹⁰ 3. beyitin ilk mısrası dīvānda bulunmamaktadır. 3. beyitin 2. mısrası ise dīvānda 6. beyitin 2. mısrasıdır.

³⁹¹ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

³⁹² Yümnî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça.)

³⁹³ Yümnî mahlaslı şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. kaynakça.)

4. Baqıp ʿ izārına dirse eger nazīrüm yok
O mäh-rūya gönül sen de göster āy ḡneyi
5. Olur mı rüy-nümā-yı şafā ruḡ-ı ḡubān
Cemāl-i yāre kıyās eyleme her āy ḡneyi
6. Alınma ḡüsnüḡe kaçdı saḡa temāşādur
Şunarsa dostuḡa ey şūḡ bir bir āy ḡneyi
7. Hemīşe tūḡī-i ḡüyā-yı ḡabʿ um ey **Yümnī**
Ne ḡāḡiḡ-i şeker eyler ne ister āy ḡneyi

86³⁹⁴

mefāʿ ilün feʿ ilātün mefāʿ ilün feʿ ilün

[Ġazel]

[Rāşid]

1. Şarāb-ı ʿ aks-i lebūḡ kim pür eyler āy ḡneyi
Gören ḡurūşa gelür hem-çü sāḡar āy ḡneyi
2. Zebān-dirāz olur olduḡça münkesir dil-i şāf
Şikestelük ider elbette nişter āy ḡneyi³⁹⁵
3. Hirāsnāk̄-i şimşir-i tiz-i ḡamzemdür
İden hemīşe zırıḡ-puş-ı cevher āy ḡneyi³⁹⁶
4. Ziyāde görmekiçün ücretin ḡamaʿ dandur
İderse taḡta-i şarrāf bir bir³⁹⁷ āy ḡneyi³⁹⁸
5. Buḡūr-ı³⁹⁹ Meryem-i zülfi tutar şanem-gedeyi
İdince ʿ arız-ı pür-sūzı micmer āy ḡneyi⁴⁰⁰
6. Gelür melāl-i dil-i⁴⁰¹ sāde-levḡe bir söz ile
İder kemīn-nefes elbette muḡber āy ḡneyi⁴⁰²
7. Şafā-yı ḡāḡır-ı ḡācet degül süḡan **Rāşid**
Cemāl-i şāḡid-i endīşe⁴⁰³ n ʿ eyler āy ḡneyi⁴⁰⁴

³⁹⁴ Rāşid **D.**, G.253 (9 Beyit), s.442.

³⁹⁵ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

³⁹⁶ Bu beyit dīvānda 2. beyittir.

³⁹⁷ bir bir: beraber **D.**

³⁹⁸ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

³⁹⁹ buḡūr: bāḡūr **D.**

⁴⁰⁰ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

⁴⁰¹ melāl-i dil: melāl dil **D.**

⁴⁰² Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

⁴⁰³ endīşe: endīşe **M.**

⁴⁰⁴ Bu beyit dīvānda 9. beyittir

87⁴⁰⁵

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

[Ġazel]

[Nahîfi]

1. Hüdâ ' aynumda cāh-ı dehri berg-i tere itmişdür
Nigāh-ı raġbetümde mihr-i gūyā zerre itmişdür
2. Ba' id olmaz haġaretle baġarsaġ müstemāndāna
Seni ey ħ'āce māl ü cāh-ı dünyā ġirre itmişdür
3. Hüdā itmiş kimin şayeste-i tāc-ı cihān-dārı
Kiminüġ farkını mevķūf-ı tīġ u erre itmişdür⁴⁰⁶
4. Bu vaz' -ı nā-becāyı şimdi görmişdür kıyās itme
Baġa bu şiveyi baġtı siyeh çok kerre itmişdür⁴⁰⁷
5. Nahîfi muķtezā-yı ġikmet üzre⁴⁰⁸ Hālik-i ' ālem
Zen-i dünyā-yı ' uķbāya raķib-i zarre itmişdür

88⁴⁰⁹

mefâ' ilün fe' ilātün mefâ' ilün fe' ilün

[Matla]⁴¹⁰

1. Zemāne ġalkı ider miydi sa' y-ı kesb-i kemāl
Eger ki olmasa lafz-ı kemālünġāhiri māl

89⁴¹¹

fe' ilātün mefâ' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[Sa' yī]

1. Ka' be kıblem senüġ cemālünġdür
Ĥacerü'l-esved anda ġālünġdür
2. Ka' be örtüsüdür siyeh zülfün
Zemzem aġzındaki zülālünġdür
3. Kıble ġalka ġaķikaten sensün
Ka' be şüretde bir mişālünġdür

⁴⁰⁵ Nahîfi D., G.108 (5 Beyit), s.460.

⁴⁰⁶ Bu beyit dîvānda 4. beyittir.

⁴⁰⁷ Bu beyit dîvānda 3. beyittir.

⁴⁰⁸ üzre: r harfi bitişik olarak yazılmıştır M.

⁴⁰⁹ Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁴¹⁰ Başlık olarak "müfred" yazılıdır M.

⁴¹¹ Say' î mahlaslı bu şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

4. Şayd-ı mürğ-i harem harām ammā
Cān şikārı senüñ helālüñdür
5. Merve haqqı şafası **Sa' yinüñ**
Ka' be vü deyrden cemālüñdür

[48 a]

90⁴¹²

meḥ' ülü fā' ilātü meḥā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

[Vāşıf]

1. A' dā vişāl-i yāre sezā-vār olur mı hîç
Müflis hevesle mālîk-i dînār olur mı hîç
2. ' Ālem melāḥatüñ nice ikrār itmesün
Mihrüñ şu' ā' ı göz göre inkār olur mı hîç
3. Şevkıla bî-şu' ur olur tā-be-rüz-ı haşr
Sermest-i cām-ı vuslatı huş-yār olur mı hîç
4. Pervāneñe ğāzab neden⁴¹³ ey āfitāb-ı hüsn
Gör şu' le-tāb-ı şem' -i şerer-bār olur mı hîç
5. **Vāşıf** raķibden bu kadar şekve tā-key
Bu gülşen içre bir gül-i bî-ḥār olur mı hîç

91⁴¹⁴

meḥ' ülü fā' ilātü meḥā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

[Sırrı]

1. Dāğ-ı ğamuñ serümde be-dīdār olur mı hîç
Verd-i behişt-i zīnet-i destār olur mı hîç
2. İtmez nihādı kec oluna rastı eşer⁴¹⁵
Reftār-ı leng ' aşâyile hem-vār olur mı hîç⁴¹⁶

⁴¹² Vāşıf Çelebî'ye ait bir dīvân tespit edilememiştir. **TEİS**'ten aktarıldığına göre Abdülkerim Abdulkadiroğlu, Belîğ İsmail (1988)'de bu şiirin 3 beyiti mevcuttur. 1., 2. ve 4. beyitler örnek şiir olarak verilmiştir.

⁴¹³ ğāzab neden: neden ğāzab **TEİS**.

⁴¹⁴ Sırrı **D.**, G.7 (6 Beyit), s.287.

⁴¹⁵ Vezin aksamaktadır.

⁴¹⁶ Bu beyit dīvânda 3. beyittir.

3. Dil düşmedi o muğbeçenüñ kayd-ı zülfüne
Müsellem⁴¹⁷ esîr-beste-î⁴¹⁸ zünnâr olur mı hiç⁴¹⁹
4. Dâğ-ı faķirle faħr ideriz yoħsa genc-i dehr
Merhem-i bahâ-yı zaħm-ı dîlzâr olur mı hiç⁴²⁰
5. Ta^ç n-ı ^ç adûdan itme hâzer **Sırr**îyâ hâzer
Yem ^ç av ^ç av-ı segân ile murdar olur mı hiç⁴²¹

92⁴²²

fe^ç ilâtün fe^ç ilâtün fe^ç ilâtün fe^ç ilün

[Ġazel]

[^ç İşmetî]

1. Āh-ı dil-sûz o mehi Şayda medâr olsun mı
Pençe-i dûd-ı derûn-ı mihre Şikâr olsun mı
2. Niçün ol meh Őıkılur nâlelerümden bilsem
Bûlbûlün nağmeleri hiç güle bâr olsun mı
3. Tûtmasun dâmen-i zülfin dil-i Şeydâ n'itsün
Ĥařre dek râh-ı mezilletde ğubâr olsun mı
4. Yâr olmazsa murâd gece gehî incinme
Yâ hemân her didüĝiñ ey dil-i zâr olsun mı
5. ^ç İşmetî bezmde lafz eylese sâĝar Şunma
Dil-i Őürîdeye hiç Şabr u ħarâr olsun mı

[48 b]

93⁴²³

mefâ^ç ilün fe^ç ilâtün mefâ^ç ilün fe^ç ilün

[Ġazel]

[Râşid]

1. O Őüh⁴²⁴ eylemesün bîhude⁴²⁵ yasâĝ-ı nigâh
Hücûm-ı ħayret olur ba^ç iş-i ferâĝ-ı nigâh
2. Nezzâre çeşm-i siyeh mestüñi ider ħattâl
Meded o nergis-i ħûn-rîze virme zâĝ-ı nigâh⁴²⁶

⁴¹⁷ müsellem: müslim D.

⁴¹⁸ beste: rişte D.

⁴¹⁹ Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

⁴²⁰ Bu beyit dîvânda 5. beyittir.

⁴²¹ Bu beyit dîvânda 6. beyittir.

⁴²² İşmetî D., G.102 (5 Beyit), s.105.

⁴²³ Râşid D., G. CXCIV (6 Beyit), s.409.

⁴²⁴ Şüh: âfet D.

⁴²⁵ bîhude: bîhûde D.

3. Virür mi yâr-i temâşâ-yı hasse ruḥşat-ı tām
İder hiç olmaz ise ‘ aks-ı ḥâli dâğ-ı nigâh⁴²⁷
4. O mâhî eyleme âzurde-i niṭâme-i saḥt
Bu deñlü zükḳate yoḳdur gönül mesâğ-ı nigâh⁴²⁸
5. Ruḥundan olmasa efrûhte eger **Râşid**
Füsürde olur idi eşkden çerâğ-ı nigâh⁴²⁹

94⁴³⁰

fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilün

[Ġazel]

[Râşid]

1. Ḥod-fürüşâne hüner mâye-i iḳbâl olmaz
Câme-i zer sebab-i ‘ izzet-i dellâl olmaz
2. Ḥaksârî-i hüner-pîşeyi zillet şanma
Pertev-i mihr yire düşse de pâ-mâl olmaz
3. Ḥarf-i tîr⁴³¹ olduğına sehm-i kemân-ı te’sîr
Elif-i ḳamet-i ḥam-geşte gibi dâl olmaz
4. Ḥâlis olmazsa zer-i nâb gibi aşl-ı maḳâl
Girse biñ püte-i ta‘ bire yine ḳâl olmaz
5. **Râşîdâ** tevbe-i imsak-i meh-i rûze ne ğam
Mâni‘-i gerdiş-i câm-ı meh-i şevvâl olmaz

95⁴³²

me‘ ūlü fâ‘ ilâtü mefâ‘ ilü fâ‘ ilün

[Ġazel]

[Nâbî]

1. Dîvâne eyler âdemi zencîr-besteler
Dest-i uşûl pâ-y-ı semendi⁴³³ gidesteler

⁴²⁶ Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

⁴²⁷ Bu beyit dîvânda yoktur.

⁴²⁸ Bu beyit dîvânda yoktur.

⁴²⁹ Dîvânda bu beyin sıralanışı aşağıdaki gibidir:

Füsürde eyler idi Râşid ana cüş-ı sirişk

Ruḥundan olmasa efrûhte çerâğ-ı nigâh **D.**

⁴³⁰ Râşid **D.**, G. 109 (5 Beyit), s.359-360.

⁴³¹ ḥarf-i tîr: ḥarf-i pîr **D.**

⁴³² Nâbî **D.**, G.83 (7 Beyit), s.540.

⁴³³ pâ-y-ı semendi: pâ-y-ı hevâ **D.**

2. Göstermesün o kaçt-ı sühan meclisi⁴³⁴ Hüdā
Ālūde⁴³⁵ –i tenaħnuħ ola lafz-ı nesteler
3. Zımnında olmasa eger ümmid-i ‘āfiyet
Hażm eylemezdi vaż‘ -ı eñibbāyı ħasteler⁴³⁶
4. Merhem gibi yapışmağa muħtācdur kerem
Olmaz dürüst vā‘ de ile dil-şikesteler⁴³⁷
5. **Nābī** kerīmüñ añlar ise luţfunı ‘uşāt
‘Arza ceride-i günehi⁴³⁸ kendi desteler⁴³⁹

96⁴⁴⁰

mef‘ ulü fā‘ ilātü mefā‘ ilü fā‘ ilün

[Ġazel]

[Nābī]

1. Encām-ı bed-gurūra ser-āğāz idenlerüñ
Noķşān-ı ħalka dīdelerin bāz idenlerüñ
2. Bir gün gelür ki nāzı olur çaker-i niyāz
Ehl-i niyāza naħvet ile nāz idenlerüñ
3. Çok görmüşüz nigünliğin endek zamānede
Zu‘ minca cāh rütbeler iħrāz idenlerüñ
4. Sūdı nedür mu‘ amelesinden ‘aceb yine⁴⁴¹
Şeytānı kār u bārına enbāz idenlerüñ
5. Eyler şikeste bāl u perin ġayret-i Hüdā
Nābī cenāħ-ı ġayr ile pervāz idenlerüñ

97⁴⁴²

mef‘ ulü fā‘ ilātü mefā‘ ilü fā‘ ilün

[Ġazel]

[Rāğıb]

1. Tertīb-i ġunuñ itme nazār iħtilāfına
Çarħuña devr-i ehl-i dilüñ hep hilāfına

⁴³⁴ meclisi: meclisin **D.**

⁴³⁵ ālūde: k’ālūde **D.**

⁴³⁶ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

⁴³⁷ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

⁴³⁸ günehi: günehin **D.**

⁴³⁹ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

⁴⁴⁰ Nābī **D.**, G.426 (5 Beyit), s.786.

⁴⁴¹ mu‘ amelesinden ‘aceb yine: mu‘ amele-i kibrden ‘aceb **D.**

⁴⁴² Rāğıb mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

2. Āzürde-i nigāhına āzār-ı la' l-i yār
Zahmuñ nemek-feşānluğa beñzer şikāfına
3. Göñlüñde ' aşk olursa ten olmaz hālel-pezīr
Şimşīr tez ider mi zarar hīç gīlāfına
4. Cünd-i raķībi münhezim eyler siyāh haṭ
Ceyş-i şifā ṭurur mı bahārın meşāfına
5. Teşbihimiz hālel-i mehe bizden ' āķıbet
Ebrū-yı yārūñ oldı sebep inhirāfına
6. Būs eyle la' l-i dilber-i haṭṭ-ı ğubār ile
Öyle şarābuñ itme nigeħdür dü-şāfına
7. Germ-ābeyi de eyledi reşk-āver-i fiten
Dellāk-ı dilberūñ nazar it hāl u nāfına
8. **Rāğıb** murāduñ dek olmaķ ise mahrem-i vişāl
Sa' y eyle ṭur Ka' be-i kūyı ṭavāfına

[49 a]

98⁴⁴³

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[Nazīm]

1. Görüp ol dürr-i yetimūñ ğüher-i mengüşın
Her şadef dīde gibi eylerdi bāz āğüşın
2. Nālesin itmez idi bezm-i çemende tekrār
Nağme-i bülbüle ğül ṭutmasa ey dil ğüşın
3. Bāde-i⁴⁴⁴ mihr-i muhabbetle göñül kån zel iken
Almamışdı daĥı cem-cām-ı meyūñ ser-püşın
4. ' Āķıbet mey-gede-i vuslat olur h' ābgehi
Eyleyen vaķf-ı sebū-yı mey-i ḥasret düşın
5. Zülf-i dilber gibi her demde perişān-dil olur
Ol ki cem' eylemeye başına ' aķl u hüşın
6. Ne ĥired kaldı ne şabr u sükün u ārām
Aldı bir māh-ı ḥüsn⁴⁴⁵ burc-ı beden vārüşın

⁴⁴³Nāzīm Yahya D., G.122 (9 Beyit) s.424-425.

⁴⁴⁴bāde-i mihr: bādī D.

7. Ne bilür zevkîni mestân rahîk-ı aşkuñ
Çekmeyen bezm-i gamuñ sāgar-ı nüşânüşın
8. Ser-i engüşt-i mu´ arızdan olur āsūde
Bend iden mühr-i sükün ile⁴⁴⁶ leb-ḥāmūşın
9. Oldı her satrı birer mevc bu ra´ nā ğazelüñ
Lüce-i ṭab´ -ı **Nazîmü**nyine seyr it cüşın

99⁴⁴⁷

mefā´ ilün mefā´ ilün mefā´ ilün mefā´ ilün

[Ġazel]

[Nazîm]

1. Kadeḥ nüşân⁴⁴⁸ bezm-i ´ işrete ey ḥāme meyḥāne
Ḥuşūşā sāķî-i meclis şunar kestāne mestāne
2. ´ Adū ´ āşık geçüp yāre benümle imtiḥān olmaz
Ne inşāfa gelür ḥaşm ey dil-i şeydā ne meydāne
3. Sözüñ zehrābe nüşān-ı ğama tiryāk-ı şevķ eyle
Zebānuñ niş-i āzār eyleme yārāne mārāne
4. Mesîḥ-āsā seyāḥat eyleyenler pāy-ı himmetle
Başar evvel ḳademde kürsî-i gerdāne merdāne
5. Gelür bir kāh-ı kemterden sebük-kūh-ı girān olsa
Eger bār-ı günāhum ḳonsa nāçizāne mizāne
6. Şafāsından ider sa´ y ü ṭavāf-ı Ka´ be-i maḳşūd
Girüp iḥrām-ı şevķe yüz ṭutan Ḥannāne Mennāne
7. Olursa mazḥar-ı feyz-i Ḥüdā nuṭķ-ı cihān-girüñ
Nazîmā ḥükm ider Ṭūrān ile Īrāne mīrāne

100⁴⁴⁹

mefā´ ilün fe´ ilātün mefā´ ilün fe´ ilün

[Ġazel]

[Nābî]

1. Ne ´ aķlı var ´ acabā ārzū-yı cāh idenüñ
O ārzū ile evķātını tebāh idenüñ

⁴⁴⁵ mäh-ı ḥüsn: şāh-ı ḥüsn **D.**

⁴⁴⁶ sükün ile: süküt ile **D.**

⁴⁴⁷ Nâzîm Yahya **D.**, G.141 (7 Beyit), s. 438.

⁴⁴⁸ kadeḥ nüşān: mey āşāmān **D.**

⁴⁴⁹ Nâbî **D.**, G.425 (5 Beyit), s.786.

2. Huşûle geldügi yoğ müşkilât-ı âmâli
Tevekküli bırağup   ağlı çäre-đ ah idenüğ
3. Zemâne itmege muğtâc đırmenin ber-bâd
Bu kiştzârdan ümmîd-i berg ü kâh idenüğ
4. Şu  a-ı đısn ider târ-ı dîdesin süzân
O şüđa⁴⁵⁰ bî-meded-i dür-bîn⁴⁵¹ nigâh idenüğ
5. Mu  inî ma  zeret-i lezzet olmasa **Nâbî**
  Aceb cevâbı nedür zevksüz günâh idenüğ

[49 b]

101⁴⁵²

mef  ilün fe  ilâtün mef  ilün fe  ilün

[ azel]

[Selîm]

1. Ne seyr-i bâđa⁴⁵³ ne geşt-i đışâra⁴⁵⁴ çekmekdür
Murâd⁴⁵⁵ o servi hemân bir kenâra çekmekdür
2. Nihân getürmeyelüm duğter-i rezi bezme
Yigitlik anı gönül âşikâre çekmekdür
3. Yürüt piyâleyi zehr-i ğam ise de sâğî
Hüner o sâğar ile⁴⁵⁶   aşđ-ı yâre çekmekdür
4.   Aziz-i yem kağarât-i sirişk dökmeden⁴⁵⁷
Kepâze-i ğam-ı dehrine çâra çekmekdür
5. Hemân felekde gönül-âzmâyiş-i rağat
Selîm o kebk-i đarâmı şikâra çekmekdür

⁴⁵⁰ şüğa: şüğı **D**.

⁴⁵¹ bî-meded-i dür-bîn: bî-medede dür-bîn **D**.

⁴⁵² Mehmed Selîm'e ait bir dîvân tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça). **TS.**, (3 Beyit), s.290., **TN-1** (1 Beyit), s.394.

⁴⁵³ seyr-i bâğ: geşt-i bâğ **TN-1**.

⁴⁵⁴ geşt-i hisâr: seyr-i hisâr **TN-1**.

⁴⁵⁵ murâd: murâdım **TN-1**.

⁴⁵⁶ sâğar ile: sâğarı meyde **TS**.

⁴⁵⁷ Vezin aksamaktadır.

102⁴⁵⁸

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Gazel]

[Yümnî]

1. Ne gülşene ne leb-i cüybāra çekmekdür
O serv-i dil-keşi kaçdum kenāra çekmekdür
2. O şūhı sīne-i mecrūha çekmedür maşşūd
Ne zaḥm-ı dāğ u ne şerha ne yara çekmekdür
3. Dü ebrūvānı ğamın dil çeker hezār aḥsent
İki kemānı hüner ʿ aşğ-ı yāra çekmekdür
4. Sefīne-i meyi çekmek kenār-ı gülşende
Berāy-ı rağm ğam-ı rüzgāra çekmekdür
5. O nazm-ı pāke nazīre dinilmez ey **Yümnî**
Sezā-yı ṭabʿ -ı Selīm iʿ tizāra çekmekdür

103⁴⁵⁹

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Gazel]

[Yümnî]

1. ʿ Arz-ı ḥāl eyledüğümce o şeh-i ḥübāna
Dir hemān ḥānde idüp geldi komik dīvāne
2. Çeşm-i ḥün-pāşuma bir dīde-i ḥünin görünür
Gāhī defʿ -i ğam için alsam ele peymāne
3. Āfitāb-ı ruḥ-ı sākī ki ola tāb-endāz
Sāğar-ı bāde döner elde meh-i tābāna
4. Rüy-ı cānāna bir ebr ṭutayum dirmiş çarḥ
Kaşdı ḥürşīdi getürmekden odur meydāna
5. ʿ Arz idüp şahid-i pür-şīve-i nazmum **Yümnî**
Tāze tarz-ı sūḥanı göstereyüm yārāna

104⁴⁶⁰

105⁴⁶¹

106⁴⁶²

⁴⁵⁸ Yümnî mahlaslı şâirlerin şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

⁴⁵⁹ Yümnî mahlaslı şâirlerin şiirlere yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

⁴⁶⁰ Cāmî başlıklı 5 beyitlik bu şiir Farsçadır.

⁴⁶¹ Velehü başlıklı 2 beyitlik bu şiir Farsçadır.

⁴⁶² Velehü başlıklı 2 beyitlik bu şiir Farsçadır.

[50 a]

107⁴⁶³

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

[Nazım]

1. Ay gördüm ey felek ne gedādur sitāreler
Ben kūs diñledüm⁴⁶⁴ öte dursun nekāreler
2. İhrāk-ı āh şehri idip deşt-i āteşin
Yağdı haşır başına yer yer mināreler
3. Çāk-ı derūnı haşre dek olmaz rüfū-pezir
Tiğ-ı zebān ki bir dil-i mecrūhı yāreler
4. Müşgīn sevād haţ-ı ruĥ-ı yāre beñzemez
Bihūde levh-i mähı hemān çarĥ kıreler
5. Tārāce virdi kıfile-i şabr u hūşumı
Düzdide ğamzeler o ĥarāmı nezarēler
6. Yād-ı lebiyle oldı göñül mest-i ğirān
Rāz-ı derūnı ĥavfüm odur āşikāreler
7. Baĥş-i miyān-ı yārde olduĥça kıyl ü kıāl
Elbette ĥançeri ğirüp araya āreler⁴⁶⁵
8. Neydi felekde tāli' -i firüz eyāNāzım
Nā-mihribānlık itmeseler mäh-pāreler⁴⁶⁶

108⁴⁶⁷

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

[Nābı]

1. Ĥaţ 'azl-i ĥüsn virmedi ey nāzenin saĥa
Oldı berāt-ı tāze ĥaţ-ı 'anberin saĥa
2. Müşkil tılısmdur dil-i āhen-sirişt-i yār
Ey āh eger ki ĥall idesün⁴⁶⁸ āferin saĥa

⁴⁶³ Nāzım Yahya D., G.59 (9 Beyit), s.374-375.

⁴⁶⁴ diñledüm: diñledün D.

⁴⁶⁵ Bu beyit dıvānda 8. beyittir.

⁴⁶⁶ Bu beyit dıvānda 9. beyittir.

⁴⁶⁷ Nābı D., G. 4 (5 Beyit), s.478-479.

⁴⁶⁸ eyāh eger ki ĥall idesin: ey āh ĥall idersin D.

3. Bir āfitābı eyledi ser-germ-i inkıyād
Ey vaqt-i şubḥ bu⁴⁶⁹ nefes-i āteşin saḡa
4. Terk itdirür çemende bu feryādı ʿ aḡıbet
Ey ʿ andelīb güldeki çin-i cebin saḡa
5. **Nābī** senünle eyleyelüm hişşe dilberi
Zevḡ-i vişāl baḡa fiḡān u enin saḡa

109⁴⁷⁰

mefʿ ūlū fāʿ ilātū mefāʿ ilū fāʿ ilün
(*mefʿ ūlū fāʿ ilün*)

[Müstezad]⁴⁷¹

[Nesīb]

1. Cāy olsa da gönül felek-i çārümün saḡa
[Mānend-i āfitāb]
Zulmet fezā olur yine āh-ı ḡazin saḡa⁴⁷²
[Çün perde-i seḡāb]
2. Ey ʿ aşḡ tāb-ı sūz bu germiyetün nedür
[Her bī-şu ʿürdan]
Sūzān olur semender olursa ḡārın saḡa⁴⁷³
[Eyle hemān şitāb]
3. Ey reh-rev-i diyār-ı ḡaḡıḡat sürāḡı ḡo
[Billāh meded meded]
Rehber yiter bu rāhda naḡş-ı cebin saḡa
[Mümkin mi ictināb]
4. Zāhid bu ḡire- çeşm ile kūy-ı ḡaḡıḡat
[Görmek murād ise]
Görmez misün olsa mihre ile meh dūrbin saḡa
[Sensün saḡa ḡicāb]
5. Ey ḡam-ı dil **Nesība** olup yār-ı mihribān
[ḡaylī zamāndur]
Hiç bī-vefālīḡ⁴⁷⁴ eylemedün āferin saḡa
[Tā itdün intisāb]

⁴⁶⁹bu: bir D.

⁴⁷⁰Nesīb Dede D., G.9 (5 Beyit), 298.

⁴⁷¹Nazım şeklini müstezad olarak tespit ettiğimiz ancak mecmuâda gazel nazım şeklinde verilen bu şiir A. Selahattin Hidayetoḡlu çalışmasında da gazeller arasına dahil edilmiş olsa da nazım şekli itibariyle müstezad olmalıdır. Başka bir çalışmada da nazım şekli müstezad olarak alınmıştır.(Bkz.H. Ağyıldız, s. 126).

⁴⁷²Bu beyit dīvānda 2. beyittir.

⁴⁷³Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

⁴⁷⁴bī-vefālīḡ: bī-vefālīḡ D.

110⁴⁷⁵

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

[Ġazel]

[Râmî]

1. Ķandîl-i muĥabbet ki fûrûĝ-ı ezeli'dür
Efrûhte-i lâmi' a-i lem-yezeli'dür
2. Farķında kıızıl bayraĝıdur âteş-i âhı
Mecnûn bu ocaķda sevinür eski delidür
3. Hâlik bizi men' eyler ise bûs-ı lebünden
Bu ĥabb-i mu' anber o şarâbuĝ bedelidür
4. İşâr iderüz pâyuĝa yâķüt-ı sirişki
Ma' zûr ola erbâb-ı dilüĝ mâ-ĥaşalıdur
5. Fâyik gibi pâkîze süĥan tarķına **Râmî**
Pey-revlik idüp gâhi ĝazel söylemelidür

[50 b]

111⁴⁷⁶

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

[Taĥmis]

[Nesîb]

1.
Ol tacir-i derdüz ki fenâ ĥâşılımuздur
'Aşķ-ı ezeli nâķâ keş-i maĥmilimuздür
Vaşluĝ hevesi râh-ber-i kâmilimuздür
Endüh u ĝamuĝ hem-reh-i cân u dilimuздür
Ser ĥadd-i beķâ ârayati menzili muздür
2.
Pür- nüş⁴⁷⁷ imiş el-ĥaķ bu ķadar meşreb u mezheb
Hep bir ĝorinür çeşmümüze tâlib u maţlub
Hep bizde nihân çarķıla mihr ü meh u kevkeb
Deryâ-yı muĥitüz dür-i vaĥdetle leb-â-leb
Kevkeyn iki cânibde iki sâĥilimuздür

⁴⁷⁵ Râmî mahlaslı şâirlerin dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

⁴⁷⁶ Nesîb D., T.2, s.275-276.

⁴⁷⁷ pür-nür: bir nür D.

3.

Ol Kays-ı fenâyuz ki ola hayret-i dâim
Leylâ-yı vücûd olmasa n'ola bize hâkim
Âhû-yı hevâ olsa 'aceb mi bize hâdim
Şahrâ-yı muhabbetde şu dîvânelerüz kim
Mecnûn-ı melâmet-zede enj 'âķilimüzdür

4.

Nezzâre kün-i naķş deġer kevn-i bahâruz
Âşufte-i elvân-ı naġam-ıbûlbûl-i zâruz
Hayret-zede-i luţf u cefâ-yı gül ü hâruz
Biz tâlib-i esrâr-ı nikât-ı haţ-ı yâruz
Hal eyleyenüġ bendesiyüz müşkilimüzdür

5.

Bulmaķsa **Nesîbâ** ġarazuġ feyz u fütûhı
Öp pîr-i muġan destini vir şadra fütûhı
Mestâne olup çek bir iki câm-ı şabûhı
Aġyâr elemin çekme yapış zülfine **Rûhî**
Men' eylemeye cânımı var ķâtilimüzdür

112⁴⁷⁸

113⁴⁷⁹

[51 a]⁴⁸⁰

[51 b]

119⁴⁸¹

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[Münîf]

1. Girişme ber-zede dâmen ķafâ-rev-i nigeġün
Füsün cenîbe-keş-i pîş-i Hüsrev-i nigeġün

2. Kâlurdu tîr-i hevâyî gibi işâbetden

⁴⁷⁸ Rubâ' i başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁴⁷⁹ Hazret-i Şems başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁴⁸⁰ **50 b** varaġında, **114** Hazret-i Şems, **115** Rubâi, **116** Monla Câmi, **117** Mahvî, **118** Velehü başlıklarıyla kayıtlı bu şiirler Farsçadır.

⁴⁸¹ Münîf **D.**, G. 37 (5 Beyit), s. 179.

Ḳazāger olmasa kārında pey-rev-i nighüh

3. Cihāna her nefesüm bŷy-ı ıṭr-ı fitne virür
Derŷnı germ ideli tāb-ı pertev-i nighüh
4. Gelince ḥaṭ daḥı gırāter oldı āh yine
Kemend-i fitne-i ı ayyār-ı ŷeb-rev-i nighüh
5. Dil-i **Münif[e]** gibi ŷevḳ-i⁴⁸² leŷker-i āŷŷb
Ki tutdı ı ālemi ŷıyt-ı⁴⁸³ rev-ā- rev-i nighüh

120⁴⁸⁴

fā' ilātŷn fā' ilātŷn fā' ilātŷn fā' ilŷn

[Ġazel]

[Lā-Edrī]

1. Dil o ŷŷḥuḡ mübtelā-yı ı ārıḫ-ı rengīnidür
Kim melāḥat mest-i ŷaḥbā-yı leb-i la' līnidür
2. ı ŷve meftŷn-ı nigāh-ı ġamze-i pŷr kīnidür
Fitne der-bend-i kemend-i kākŷl-i mŷŷkīnidür
3. Dilde kim fikr-i dehānuḡ oldı bir nŷn-ı nihān
Sīnem ŷzre ŷerḥalar ġŷyā anuḡ tenvīnidür
4. Ḥaste vŷ bī-tāb olaldan baḥr-i rŷyuuḡla Mesīḥ
Ḳarḥ-ı ḳārom pisteri mihr-i felek bālīnidür
5. Ūlfet-i aġyārdur mecrŷḥ iden ı uŷŷāḳı hep
Yoḡsa cevır itmek bŷtānuḡ ı ādet-i dīrīnidür
6. Ḥalḳa-i mīm-i tekellŷmdür dehān-ı dil-keŷŷḡ
ŷaff-ı dendānuḡ senŷḡ ġŷyā tebessŷm sīnidür

⁴⁸² ŷevḳ: sevḳ **D**.

⁴⁸³ ŷıyt-ı sān ŷeklinde alt kısmına kŷçŷk yazı ile yazılmıŷtır ancak sān kelimesi eklenirse vezin bozulur.

⁴⁸⁴ ŷiirin kime ait olduġu tespit edilememiŷtir.

121⁴⁸⁵

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[Kelīm]

1. O meh şimşir-i cevrin 'aşık-ı nā-kām için şaqlar
Şafā-yı cām-ı vaşlın hāsıd-i bed-nām için şaqlar
2. N'ola ruhsārına haḡ geldügin gördikde āh itsem
Fürüzān itmege şem' in kişi aḡşām için şaqlar
3. Leb-i deryā şafāsın nev-bahār olsun da seyr eyle
Ki zevrāk-ı şahbāyı ol eyyām için şaqlar⁴⁸⁶
4. O şeh güyā ki zehr itmiş nihān-ı zīr-i tenünde
'İtāb-ı telḡ-ı la' lin 'aşıka dest-nām için şaqlar
5. Degül kaşdı 'ibādet sübhā-i şad dānesin
Hemān sīmurġ-ı şöret şaydına bir dām için şaqlar
6. Dimez şorsañ lebin öpdürdigün ol gonce aġyāra
Tesellī-i dil-i 'uşşāk-ı bī-ārām için şaqlar
7. Ruḡın hu-y-rīz-i şerm eyler o gül hengām-ı vuşlatda
Gül-āb-ı hüsnini 'uşşākına bayrām için şaqlar
8. **Kelīmā** eyleyüp perverde gerdün tāze güyānı
Adā-yı müdḡet-i destūra istiḡdām için şaqlar
9. Müveḡḡı' Muştafa Paşa ki nāmın yazdırup māha
Ulu ḡasımı destārında çarḡ ikrām için şaqlar

122⁴⁸⁷

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[Kelīm]

1. Dili şad-pāre iden bir gül-i nāzik terdür
Baḡa ḡan aġladan ol gonce-i ter-dāmendür

⁴⁸⁵ Kelīm mahlaslı şāire ait dīvān tespit edilememiştir. ST., G.(3 Beyit), s.894.

⁴⁸⁶ Vezin aksamaktadır.

⁴⁸⁷ Kelīm mahlaslı şāirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

2. Şöyle teng itdi dili fikr-i dehān u haṭı kim
Çeşm-i mūr aṇa nazīr dāire-i ḥırmendür
3. Şafvet-i dildür iden ṭab‘ı şeker-rīz-i maḳāl
Bu süḥan ṭūṭı ile āyīneden rüşendür
4. Şerḥa-dār olduğı ṭarf-ı dehen-i ḡonce müdām
Sūziş-i ḥasret-i cām-ı mey-i la‘ lüñdendür
5. Lālesi şu‘le güli aḥker olur sünbülü dūd
Gülsitān āteş-i ‘aşḫuñla baṇa külḥandur
6. Bend idüp her ḥamına bir dil-i giryānı gehī
Zülfüñe sünbül-i pür-jāleleri imrendür
7. Perde-i çeşmi ḫamīş itmege ol yāre **Kelīm**
Hest-i ḥayyāṭ-ı nigāhumda müjem sūzendür

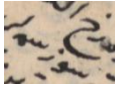
[52 a]

123⁴⁸⁸

mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün

[Ġazel]

[Kelīm]

1. Olur gülşende ‘arz itseñ cemālün zīr-i kākülđen
Hevā-yı sünbūlistān dūd kebūd-ı āh-ı bülbülđen
2. Leṭāfetdür ruḥ-ı aluñla hem-reng olamaz şaḥba
Niçe yüz kerre pīrāhen-i gülden
3. Gül-ābuñ çıḫduğın seyr itmeyen gül-berg-i āteşden
‘Araḫ-rīz olduğın görsün ruḥuñ germiyyet-i mülđen
4. Görüp ey şem‘-i raḥşān zülf-i şeb-gūnuñ olur peydā
Fetīl-i dāğ-ı ḥasret lāleveş ḫandil-i sünbülđen
5. Nice eyler taḥammül çeşm-i bīmāruñ ki ölmüşdür
Nihāl-i ḫāmet-i müjgān-ı dü-tā yār taḥammülđen

⁴⁸⁸ Kelīm mahlaslı şairlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).

6. Çeken ğavvāş-ı hāmemdür **Kelīmā** rişte-i nazma
Çıkarup gevher-i ma' nā-yı deryā-yı taḥayyülden

124⁴⁸⁹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[Kelīm]

1. Ḥasret ile dīdesi pür-nem niçe bī-çāre var
Şiše-i çarḥ içre şimdi bir perī-ruḥsāre var
2. Eşk-i germüm olmamak mümkün midür müjgān-güdāz⁴⁹⁰
Kim ḥayālün gibi ḥışmumda bir āteş yāre var⁴⁹¹
3. Raḥnedār-ı tīg-ı cevır olsañ dilā el-ḥaḳ maḥal
Kim didi dūş ol saña ol ğamze-i ḥün-ḥāre var
4. Āb ider yek nazrede şad āfītāb-ı maḥşerī
Ol kıyāmet ḳadde kim bu⁴⁹² āteşin nezzāre var⁴⁹³
5. Dāğ-ı sūzān-ı şerār-ı āh-ı āteş-zāddan
Āsumān-ı dilde bī-ḥadd şābit u seyyāre var
6. Çeşm-i tıfl taḥtuma ibrās-ı cevāb eyler **Kelīm**
Gerdeş-i gerdūna baḳılsa cünbüş-i gehvāre var⁴⁹⁴

⁴⁸⁹ Kelīm, **ST.**, (3 Beyit) s.894-895.

⁴⁹⁰ Eşk-i germüm olmamak mümkün midür müjgān-güdāz: Eşk-i germüm ḥün-ı şerer olsa n'ola müjgān-güdāz **M.**

⁴⁹¹ Bu mısra tezkirede: Fikr-i ruḥsārın gibi dilde bir āteş-yāre var **ST.**

⁴⁹² bu: bir **ST.**

⁴⁹³ Tezkirede mahlas mısrasıdır.

⁴⁹⁴ Tezkirede mahlas beyiti olarak:

Mihr-i maḥşer āb olur germiyyetinden ey Kelīm

Ol kıyāmet ḳadde kim bu āteşin nezzāre var

125⁴⁹⁵

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Tahmis]⁴⁹⁶

[Kelîm]

1. Zülfi remgerde olur çeşm-i teng-ḥūsından
Deşt-i ḥüsnüñ kaçar ejderleri āḥūsından
Görinür reng-i füsün 'arız-ı dil-cūsından
Nühket-i fitne gelür sünbül-i gīsūsından
Zahm olur kavı-ı felek cünbiş-i ebrūsından
2. Ḥaṭṭ-ı sebz u ten-i sīmīnünji geçmez mi gören
'Ālemün seyr-i çemenzār u leb-i cūsından
3. Kimi bī-dād olur kimisi bīgâne-perest
Dād u feryād bu şehrüñ büt-i meh-rūsından
4. Kaṭre-i jāle olur sünbül-i firdevse **Kelîm**
Her 'araḳ kim dökülür kaṭre-i hoş-būsından

126⁴⁹⁷

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[Kelîm]

1. Merhem-i bihbūda nāz eyler zaḥım-dāruñ senün
'Ar ider āb-ı ḥayātı nūşa bīmāruñsenün
2. Seyle virse gülşeni cūş-ı gül-āb-ı ḥandeden
Ġonca bulmaz ḥālet-i la' l-i güher-bāruñsenün
3. Hoş gelür gülden dil-i 'uşşāḳa ol çin-i cebin
Şūḥ-terdür nağme-i bülbülden āzāruñsenün
4. Olmasa ber-geşte müjgānuñ gibi baḥt-ı siyāh
Böyle olmazdum⁴⁹⁸ esir-i çeşm-i mekkāruñ senün

⁴⁹⁵ Kelîm mahlaslı şâirlere yer veren çalışmalardatespitedilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

⁴⁹⁶ Kafiye düzeni aaaaa/ ba/ ca/ da şeklinde olup bu haliyle bize yarım kalmış bir tahmisi düşündürmektedir.

⁴⁹⁷ Kelîm (Eyüplü Seyyid), **TŞS.**, G. (5 Beyit) s.597-596.

⁴⁹⁸ olmazdum: olmazdı **TŞS.**

5. ʿ Ālemi hākister eyler sūziş-i āh-ı **Kelīm**
Görmesün muğber [meded]⁴⁹⁹ mir ʿ āt-i ruhsārūşenün

127⁵⁰⁰

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

[Ġazel]

[Kelīm]

1. Lenger-endāz-ı hayāl ol sāhil-i taqdirde
Fülk-i hūşın itme ifnā kulzüm-i tedbirde
2. Olamaz şüret-perestān zevk-i maʿ nādan hayır
Reng olur bŷy olmaz ise gonca-i taşvirde
3. Nāle-i serdinde teʿ şir itmez āhı dillerün
Rūhdan var mı eşer āvāze-i zincirde
4. Bahtı gör kim nāme yazsam yāre nār-ı iştiyāk
Harfı maḥv eyler çü ʿ anber micmer-i taʿ birde
5. Āb-ı hayvānı dem-i ʿ ĩsā ile [...] ⁵⁰¹
[...] ⁵⁰²
6. Dil nigāhuḡdan helāk olur ne ḡacet ġamzeye
Sine-dŷz olmaz mı peykān olmamaġla tırde
7. Bŷseden yer yer kebŷd iden beyāz-ı gerdenün
Şanki nılŷfer bitŷrmiş cŷybār-ı şirde
8. Çeşm-i bīmāruḡ gören ol ġamze-i ḡattāl ile
Bir ġazel-i nā-tŷvān şanur dehān-ı şirde
9. Toz ḡopardı raḡş-ı ḡāmeḡ bu zemīn ŷzre **Kelīm**
Hem-ʿ inān olupNedīme ʿ arşā-i tanzīrde

⁴⁹⁹ meded: mim ve r harfleri yazılıdır **M**.

⁵⁰⁰ Kelīm mahlaslı şairlerin şiirlerine yer veren (Bkz. Kaynakça)..

⁵⁰¹ Mürekkep dağımıklığı mevcuttur **M**.

⁵⁰² Mürekkep dağımıklığı mevcuttur **M**.

[52 b]

128⁵⁰³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[Kelīm]

1. Dide-i terden hayāl-i zülf ü gīsular tırur
Āba kınmış şanki sünbüllerle şebbular tırur
2. şanma ruhsārında hāl-i ' anberin-bular tırur
Sihr ile girmiş miyān-ı nāre Hindular tırur
3. Görse refāruñ olup āyineveř-i
Seyrine ey serv-i sım-endām aķan şular tırur
4. Ceyş-i fitne tiĝına itmiş o řāhuñ ser-fürü
şanma ol ber-geşte müjĝān üzre ebrular tırur
5. Olsalar řayyād-ı çeřmüñ nāvek-endāz-ı nigāh
Zaħm-ı ĝam bimar idüp remgerde āhular tırur
6. Kānd-rizān-ı maķāl olsa ney-i hāmeñ **Kelīm**
Lāl olup hayretle tūři-i süħan-gular tırur

129⁵⁰⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[şadık]

1. Her kaçan ey dil kenār-ı cūda meh-rular tırur
Āyñe mānendi⁵⁰⁵ hayretten aķan şular tırur
2. Ĥať-ı sebzün olsa jeng-i rüyı mir 'āt-i cemāl
Lāl olup her laħza tūři-i süħan-gular tırur
3. Gāh tiĝ eyler havāle ' āřıķa gāhı kemān
İtse ĥün-rizi nigāh-ı çeşm-i ebrular tırur

⁵⁰³ Kelīm mahlaslı şâirin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

⁵⁰⁴ Sadık D., G.25 (5 Beyit), s.173.

⁵⁰⁵ āyine mānendi: āyine-i mānendi D.

4. Hıřmıla itse ger ol⁵⁰⁶ āhū nigāhum bir nazār
Bu dil-i Őeydā dūřer řahraya āhūlar tūrur
5. Dīdeden dūr olsa ol serv-i revānum ey **řadık**
Pāyına seyl-ābı hūn-ı eřk aķar cūlar tūrur

130⁵⁰⁷

mefā' ilūn mefā' ilūn mefā' ilūn mefā' ilūn

[Ėazel]

[Kelīm]

1. Senūñ ey pençe-i mihr eyledūkçe destūñ eyler būs
Leb-i deryā-yı eřkūm dāmen-i eflāki eyler būs
2. ' Aceb mi ķana ķana dem-be-dem nūř eylesem hūnīn⁵⁰⁸
Ki gōrdūm al-ıla⁵⁰⁹ la' lin mūdām itmekde⁵¹⁰ sāğar būs⁵¹¹
3. Bahār-ı řerm-ile dōndi ruħuñ ķatmer gūl-i ala
Leb-i nezzāre-i ' uřřāk idūp anı mūkerrer būs
4. Ėaťā itdūñ ķıkarduñ yūz virūp gīsūlaruñ bařdan
řarılsun boynuña itsūn ķo ruħsārın o kāfir būs
5. **Kelīmā** naķd-i ma' nāyı niřār itmekde itdūkçe
Cemāl-i řafħa-i eř' ārumı kil-k-i sūħanver būs

131⁵¹²

mef' ulū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

[Ėazel]

[Neylī]

1. Ėať geldi tāb-ı ' arız-ı dil-geřteyūm⁵¹³ daħı
İrdi bahār ben ser-i āteřdeyūm daħı

⁵⁰⁶ hışmıla itse ger ol: hışmıla ger itse ol **D**.

⁵⁰⁷ Kelīm (Seyyid Musa)'e ait bir dīvān tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça), **TN-2**, Kelīm G. (1 Beyit), s.193.

⁵⁰⁸ ' Aceb mi ķana ķana dem-be-dem nūř eylesem hūnīn: ' Aceb mi kana kana dem-be-dem nūř eylesem ķanın **TN-2**.

⁵⁰⁹ al-ıla: eliyle **TN-2**.

⁵¹⁰ la' lin mūdām itmekde: meclisde la' lin itdi **TN-2**.

⁵¹¹ sāğar būs: řāğar-ı pūs **TN-2**.

⁵¹² Neylī **D**, G.160 (5 Beyit), s. 255-256.

⁵¹³ dil-geřteyūm: gūl-geřteyim **D**.

2. Kār itdi ğamze cünbiş-i ebrūda dil henüz
Tîr irdi cāna seyr-i kemān-keşdeyüm dağı
3. Encāma irdi hüsni hayālimde lebleri
Bezm āhîr oldu ben mey-i bî-ġışdayum dağı
4. Dāmān-ı vuşlatuñvirüp aġyāra sevdüğüm
Ben dest-i hecrüñ ile keş-ā-keşdeyüm dağı
5. Süz-ı derün söyünmedi eşkümle **Neyliyā**
Kār itmez oldu şimdi dil-āteşdeyüm dağı

132⁵¹⁴

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[Kelîm]

1. Ne muṭrib u def ne çeng u çeġāne yapar⁵¹⁵
Yaparsa muġbeçe-i bāde-i muġāne yapar
2. Virür eşer sūhan-ı āteşine naġme-girān
Ki aña şu' le-i āvāzeden zebāne yapar
3. Görünme çeşmine sermest-i nāz iken ey dil
Bilür misüñ saña şonra o fitne-zāne yapar
4. Ne sihr ider kalemüm vaşf-ı kaddüñ itdükçe
Ki bir sütün ile biñ beyt-i şā' irāne yapar
5. Hezār maṭla' -ı mevzün u mışra' -ı ġarrā
Yapan o kāmēt ile hep o ebrūvāne yapar
6. Gelince bezme gelür āteş almaġa ġüyā
Ki bir kadeḡ mey içün gitmege bahāne yapar
7. İdüp muṭāle' a dīvāne ṭal' atın o şehün
Kelîm-i tāze-edā nazmı Hüsrevāne yapar

⁵¹⁴ Bu şiir Kelîm mahlaslı şâirin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

⁵¹⁵ Vezin aksamaktadır.

[53 a]

133⁵¹⁶

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[Kâzım]

1. Ne nefha-i ney ü ne bāde-i şebāne yapar
Yaparsa bendesin ol dilber-i yegāne yapar
2. Dü-çār olan saña bu çārgāh-ı 'ālemde
Maķām-ı hayrete düşmez de bī-nevāne yapar
3. Ne gūne cādū-yı sihr-āferīndür çeşmün
Ki bir nigāhla bir vaż' -ı sāhirāne yapar
4. Uşūle girse de zincir-i 'aşkıla zāhid
Döner riyā ile reftār-ı şūfiyāne yapar
5. Nazire nazm-ı cenāb-ı Kelime mümkün mi
Yaparsa **Kâzım**-ı şeydāda 'ācizāne yapar

134⁵¹⁷

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[Şadık]

1. Libās-ı ebr gibi māi nāzikāne yapar
Yapınca hāmesin ol māh bī-bahāne yapar
2. Dem-i nezārede mir 'āt-i çeşm-i bünyāda
Cemāle hātt-ı lebin beyt-i 'aşıkāne yapar
3. Kālur çü māşiṭa-i dīde-i dil temāşāda
O zülfe cevher-i āyineden keşāne yapar
4. Ser-i nigāhda Mecnūn-ı çeşm-i mestāne
Hās-ı müjeyle hezār-ı hayāle lāne yapar
5. Uşūl-bend-i terennüm **Şadık**-i beste-nigār
Bülend o naķş-ı laṭife miyān-hāne yapar

⁵¹⁶ Kâzım mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

⁵¹⁷ Sadık mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

135⁵¹⁸

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ġazel]

[İshak]

1. Göñül ki me'men-i zülfinde āşiyāne yapar
Hemān mişāl-i şehāb-ı felekde lāne yapar
2. Ne sihr ider nigeñüñ eyledükçe zülfe nazār
Ki ' aks-i ġamzelerin laħza laħza şāne yapar
3. Müşār olunca bütān-ı cihāna ol meh-i nev
Ol infī'āl-i zenaħdān gibi nişāne yapar
4. Görünce ' āşıkın iġmāz-ı ' ayn ider şanma
Sükūta çeşm-i süñan binişi bahāne yapar
5. O kār-sāz-ı ġamum meşķ-ı naķş-ı ' aşķunđa
Nevā-yı nālemi dil-bestegān terāne yapar
6. Kelim-iñhāme-i hoş-ġū maķālesin **İshak**
Tecellī-i kerem-i Ĥaķla āşıkāne yapar

136⁵¹⁹

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

[' İzzet ' Ali Paşa]⁵²⁰

1. Meydāne kim piyāle-i şaħbā gelür gider
Ol demde ' aķl-ı ' aşık-ı şeydā gelür gider
2. Mekk-i raķībden şaķınup şāhid-i hayāl
Ĥalvet- sarāy-ı Ĥaķıra tenhā gelür gider
3. Şüret-pezir-i ma' rifet olmaķdadur hüner
Yoħsa bu dehre niçe⁵²¹ heyülā gelür gider

⁵¹⁸İshak mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

⁵¹⁹ İzzet Ali Paşa **D.**, G. 53(7 Beyit), s.193.

⁵²⁰ Bu şiirin İzzet Ali Paşaya ait olduğu Nâbi'nin gelür gider redifli şiiri üzerine çalışılmış olan Turgut Koçoğlu'nun makalesinden faydalanarak tespit edilmiştir. (Bkz. Kaynakça).

⁵²¹ niçe: nice **D.**

4. Zülfinden olmadı bize bÿy- āver-i űmīd
Bī-hűde bāĝa bād-ı sebűk-pā gelűr gider
5. Ey mihr-i ħűsn bir gecesin gelmedin hemān
Her űeb bu bezme māh-ı űeb-ārā gelűr gider⁵²²

137⁵²³

mefā' ilűn mefā' ilűn mefā' ilűn mefā' ilűn

[Ėazel]

[Kelīm]

1. Ėadűn reűkiyle aadı űāĥ-ı gűl űad dāĝ bāzűda
Ruĥuĥ mihr-iyle çekdi verd-i ter yűz űerĥa pehlűda
2. Gűrűnce çeűm-i pűr-ĥűn gerd-i ĝamla oldu ālűde
Ėubār-ı ĥaĥ be-dīdār olduĝın ol la' l-i dil-cűda
3. Leĥāfetde leb-i la' lűnle vezn olunsa űerminden
Gűher çűn jāle ey gűl-āb olur çeűm-i terāzűda
4. Olur māh-ı neve peyveste tīr-i āhı ' uűűāĥuĥ
Ėayāl itdűkçe műjĝān-ı siyāhuĥ zīr-i ebrűda
5. Nesīm-i nāz o naĥli cilve-rīzān itdűĝin gűrse
Olurdu āh-ı ĥasret serv-i gűlzāruĥ leb-i cűda
6. Kef olmuű űanki peydā cedvel-i āb-ı ĥayāt űzre
Nazar ĥıl penbe-i dāĝa o bī-mű űāf-ıbāzűda
7. Cűdā olmaz **Kelīmā** ĥarf-ı rűy-ı āteűininden
Olur pīçiű-i e fzűn vechi var her ān o ĝīsűda

⁵²² Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

⁵²³ Kelīm mahlaslı űāirlerin űiirlerine yer veren çalıűmalarda tespit edilememiűtir. (Bkz. Kaynakça).

[53 b]

138⁵²⁴

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

Sāmī

1. Olsa hāl-i lebi teb-hālede mānende-i dāğ
Dil olur sine-i pür nālede mānende-i dāğ
2. Hāl-i ruhsāruña nezzāre-i germ itdükçe
Merdüm-i çeşmüm olur lālede mānende-i dāğ
3. Āh idüp fikr-i zühür-ı haṭ-ı rüyunla şeb
Oldı meh dā'ire-i hālede mānende-i dāğ
4. Sūziş-i hecr-i leb-i āb ile dāruñla olur
Her habāb āteş-i seyyālede mānende-i dāğ
5. Hünere dāl olur 'ayb daḥı olsa be-cā
Zeyl-i nev-bāfte-i kālede mānende-i dāğ
6. Tāb-ı ğayretle ider müşk-i midādum **Sāmī**
Nāfi āhū-yı kühen-sālede mānende-i dāğ

139⁵²⁵

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

Vesīm

1. Tecellī eyle 'ālem zerre zerre āfitāb olsun
Gider zülfün sehābın mihr-i rüyun bī-niḳāb olsun
2. Ṭulū' it mihrībānum cilve eyle burc-ı behcetden
Şeb-i deycūr bedr-i hüsnuñ ile māh-tāb olsun
3. Süm-i gülgün-ı nāz-ı yāra rü-māl eyleyen 'aşığ
O şuñun sāye-āsā reh-güzārında türāb olsun
4. Mey-i 'aşkuñsafā vü neşvesin görmek murād olsun
Müdāma bezm-i 'ālemde siyeh-mest ü ḥarāb olsun

⁵²⁴ Sāmī D., G. 63 (7 Beyit), s.332.

⁵²⁵ Vesīm D., G. 212 (6 Beyit), s.795.

5. Eger ol şehsüvār olursa naḥcīr-i dile ʿāzim
O demde pāyına bu ḥalkā-i çeşmüm rikāb olsun
6. Bu tarḥ-ı tāze hem-kārāna dest-āviz-i kilkümdür
Vesīmā hem-zebānuḡ şevkle ḥāzır cevāb olsun

140⁵²⁶

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

[Ġazel]

[Nāʿilī]

1. Şayd ider biḡ dili bir dām ile zülf-i siyehün
Düşürür dir dili biḡ dāma şikenc-i külehün
2. Şad ḥased merdümek-i çeşmüme kim maḥremidür
Kaşr-ı dīdemde ḥayālün gibi bir pādīşehün
3. Dīde-i baḥt-ı ʿādūyı uyarur nālelerüm
Düstüm ḥāṭıra geldükçe senün ḥābgehün
4. Siḥr ile memleket-i fitneyi itmiş teşḫīr
O ġazālāna nigāhuḡla o ḥaṭṭ-ı siyehün
5. Çīn-i ebrū-yı ʿitābuḡla⁵²⁷ nevāzişler ider
Ḥün-behā-yı dilidür **Nāʿilī**-yi bī- günehün

141⁵²⁸

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

Ķıṭʿa⁵²⁹

[ʿĀrif]

Ḥüdā yanında zer u sīmin⁵³⁰ olsa ʿizzeti ger
Virürdi Mūsī-i ʿimrāna daḡı Hārūna
Velīk zilletin eyle kıyās ey ʿĀrif
Ki virdi milketi Firʿavna genci Ḷārūna

⁵²⁶ Nāʿilī D., G.197 (5 Beyit), s. 240.

⁵²⁷ ʿitābuḡla: ʿitābın ki D.

⁵²⁸ Ārif mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

⁵²⁹ Ķıṭʿa-i mürre başlığı bulunmaktadır. M.

⁵³⁰ sīmin: sīmiḡ M.

142⁵³¹

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Müfred]⁵³²

1. Maḳām iderse n'ola kūyuḡı dil-i pür-zār
Ki lāne gülbin olur ' andelīb-i nālāna

143⁵³³

mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Ġazel]

Vesīm

1. Düşmiş hevā-yı ' aşğa daḡı nev-cevān iken
Olmış gulām-ı pādişehe kām-rān iken
2. Gelmiş niyāz-ı naḡd-i vişāle gedā gibi
İḡlīm-i nāzda şeh-i kişver-sitān iken
3. Olmış fütāde ḡāk-i rehinde çü Kūhken
Mülk-i ḡüsünde ḡüsrev-i Şīrān-zebān iken
4. Olmış esīr-i kāküli bir kāfirüḡ henüz
Zincīr-i zülfi silsile-i ser-keşān iken
5. Olmış marīz-i nergis-i bīmārı nāgehān
Dil- ḡaste-i firāka ḡabīb-i cihān iken
6. Cūy eylemiş sirişkini bir serv-i ser-keşe
ḡübā-ḡırām-ı reşk-i nihāl-i cinān iken
7. Olmış dirīḡ-i zaḡm-ḡor-ı tīr-i ḡamzesi
Tiḡ-ı nigeḡle Rüstem-i şahīb-ḡırān iken
8. Pīrāne-ser fütāde olursam revā **Vesīm**
Düşmiş hevā-yı ' aşğa daḡı nev-cevān iken

⁵³¹ Bu şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵³² Maḡalata başlıklıdır **M.**

⁵³³ Abbas Vesīm **D.**, tespit edilememiştir. (Bkz Kaynakça).

[54 a]

144^{534*}

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Gazel]

Vehbî

1. Düşmiş muhabbete dağı ney-res-cevân iken
Olmış esîr pâdişeh-i hüsn ü ân iken
2. Pâ-mâl-i esb-i naḥveti olmuş bir âfetün
Bir tıfl-ı ney-süvâr muḥabbet nedân iken
3. Olmuş zülâl-i la' line⁵³⁵ leb-teşne bir mehün
Ser-çeşme-i muḥabbete⁵³⁶⁵³⁷ âb-ı revân iken
4. Bir necm-i hüsnî görmege olmuş raşad-nişîn
Dâğ-ı derûn mihr ü mehe âsumân iken⁵³⁸
5. Bir naḥl ile şarılmağ için⁵³⁹ giryenâk imiş
Mânend-i tâk tâze yetişmiş fidân iken⁵⁴⁰
6. Çarpılmış ol da kendi gibi bir perîveşe
Aldurmuş ' aqlın ' aql alıcı dil-sitân iken⁵⁴¹
7. Meftûnı olmuş ol dağı **Vehbî** bir âfetün
Âşüb-ı dehr⁵⁴² ü fitne-i âḥir⁵⁴³ zamân iken

* Bu gazel tekrar yazılmıştır. (Bkz. 4. Gazel).

⁵³⁴ Seyyîd Vehbî **D.**, G. 179 (9 Beyit), s. 741-742.

⁵³⁵ zülâl-i la' line: zülâl-i vuslata **D.**

⁵³⁶ muḥabbete kelimesinin alt kısmına melâḥata kelimesi yazılmıştır.

⁵³⁷ ser-çeşme-i muḥabbete: ser-çeşme-i leṭâfete **D.**

⁵³⁸ Bu beyit dîvânda 5. beyittir..

⁵³⁹ şarılmağ için: şarılmağ için **D.**

⁵⁴⁰ Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

⁵⁴¹ Bu beyit dîvânda 8. beyittir.

⁵⁴² dehr: şehir **D.**

⁵⁴³ âḥir: devr **D.**

145⁵⁴⁴

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[Raĥmī]

1. Tiġ-ı çeşmünde kimünj k'ola cilā-yı mā-zāġ
İstemez ġayrı o şimşir-i bihîn sīmā-zāġ
2. Dām-ı ʿ uşşāka düşer dilber-i vaġşī zīrā
Kimse hiç şayd-ı ġazāl-i ħareme ħurmaz āġ
3. Ĥabeşī dilberi Rūmīye iderdüm teşbīh
Kepġ ile cilvede yeksān olamaz ammā zāġ
4. Eylemez⁵⁴⁵ maĥv-i riyā-giryē dil-i zāhiddēn
Şüst ü şüy⁵⁴⁶ itmek[i]le seng-i siyāh olmaz āġ
5. Çeşm-i cānāna ki bitāb ü tüvāndur**Raĥmī**
İstemez ġayrı o şimşir-i bihîn-sīmā zāġ

146⁵⁴⁷

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. Kuĥl-ı nāz ile mūkāĥĥaldür⁵⁴⁸ o çeşm-i mā-zāġ
İstemez tiġ-ı siyeh-tābı sema-sīmā zāġ
2. Leb-i şirīne ruĥ-ı Leylī olurdı terciĥ
Olamaz tūtī-i ĥoş-gū ile bir ammā zāġ
3. ʿ Afv ĥaĥkıyla olurdı gene şubĥ-ı sefid
Şüst ü şüyüla şeb-i zāġ-ı siyāh olamaz āġ
4. Sürme-i baĥt-ı siyāhum ile hem-reng olalı
Olmaz ol dil-i siyeh ġamze-i pür-ġammāz āġ⁵⁴⁹

⁵⁴⁴ Kırıklı Raĥmī **D.**, G.76 (5 Beyit), s.134-135.

⁵⁴⁵ eylemez: idemez **D.**

⁵⁴⁶ şüst ü şüy: şüst-şüy **D.**

⁵⁴⁷ Abbās Vesīm **D.**, G. 147 (6 Beyit), s. 725-726.

⁵⁴⁸ mūkāĥĥaldür: mūkāĥĥil **D.**

⁵⁴⁹ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

5. Gendüm-i hâl ile zülfün dağı gîrâ-ter⁵⁵⁰ olur
Hiç beydâne ki şayyâd-ı cihân kırmaz âğ⁵⁵¹
6. Ne nigâh-efgen-i heşt oldu ne her heft **Vesîm**
Kuhl-ı nâz ile mûkahhaldür o çeşm-i mâ-zâğ

[54 b]

147⁵⁵²

mef' ulü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ulün

[Kaşîde]

[Kelîm]

1. El-minnetü lillâh ki dem-i zevk u şafâdur
Hengâm-ı neşât u tarab-ı bây u gedâdur
2. Âsüde olup halk-i zemân derd u ta' abdan
Gördükleri hep çarhdan âyîn -i vefâdur
3. Âzâde olup pîr u cevân renc u elemden
Hep güş olunan zezeme-i şükr-i şenâdur⁵⁵³
4. Şimdi görölüp güş olunan bezm-i cihânda
Bir bâde vü bir muṭrib-i şürîde-nevâdur
5. Güyâ ki ferah-baḡş-ı dil olmaḡda bu devrün
Her rûzı birer dilber-i kâkül be-ḡafâdur
6. Bağılsa her-âyîne mezâyâ-yı felekde
Düşîze-i ra' nâ-yı emel cilve-nümâdur
7. Evvel keder-âlûd idi ammâ ki bu demde
Câm-ı mey-i bî-ḡış gibi leb-rîz-i şafâdur
8. Ol rind-i mey-âşâma ḡased kim bu zamânda
Hem-şoḡbeti bir dilber-i ferhunde-liḡâdur

⁵⁵⁰ gîrâ-ter: kübrâ-ter **D.**

⁵⁵¹ Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

⁵⁵² Kelîm mahlaslı şâirin şiirlerine yer veren çalışmalarda tespit edilememiştir. Nâ'iliye nazire olmalıdır. (Bkz.56. beyit)

⁵⁵³ Bu mısra üst köşeye yazılıdır, 3. beyitin mısrası olabilir.

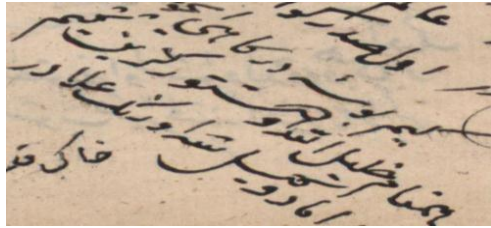
9. Āsyāb-ı feraḥ köhne mey u tāze cevāndur
Bunlarsız olan ʿayş u şafā renc u ʿanādur
10. Taḥkīk bu kim cām-ı mey u ʿarız-ı ḥübān
Çeşm-i dile nūr āyāne-i ḳalbe cilādur
11. Ol gülşen-i cān u dile bārān-ı feraḥdur
Bu ḥırmən-i endūh u ğama berḳ-ı fenādur
12. Ol kim kef-i ḥübāndan alur cām-ı şarābı
[...] ⁵⁵⁴çemen-i ḥüsn ü bahādur
13. Ol kim mezesi būs-ı leb-i laʿl-i bütāndur
Mey aḡa müdām āb-ı ḡayāt olsa revādur
14. Sāḳī ki ider desti ile sāġarı pür-mey
Güyā ki mehi bedr ider o ⁵⁵⁵şems-i ḡuḡādur
15. Şevḳile bulur tīre-dilān rāh-ı şafāyı
Ḥaḳḳā ki ʿaceb meşʿal-i pür-tāb-ı ziyādur
16. Anuḡla görür dīde-i cān sūy-ı neşātı
Ehl-i nazara elde ḳadeḡ devr-i nemādur
17. Āyīne-i tūtī-i dil olduġına ḡāmeḡ
Söz yoḳ anı inkār iden erbāb-ı riyādur
18. Ḥāmūş olanı itmede güyende-i esrār
Güyā ki gül-i bülbul-i tābʿ-ı şuʿarādur
19. Meclisdeki dildār ola her devri ayāġuḡ
Sermāye-i ʿömr-i güzerān olsa sezādur
20. Dilbersüz olan meclisüḡ ammā nazarumda
Peymānesi girdāb-ı yem-i derd ü belādur
21. Dilbersüz olan sāġar-ı leb-rīz yanumda
Zaḡm-ı dil-i pür-ḡün gibi endūh-fezādur
22. Dilbersüz olan bāde hemān ḳaḡre-i semdür

⁵⁵⁴ Mürekkep daġınıklığı mevcuttur **M**.

⁵⁵⁵ o: o bir **M**.

Cāmı dehen-i mār gibi rūḥ-gezādur

23. Kānūn-ı eṣer-i āteş görünür aḡa piyāle
Cānāneden ol ʿāşık-ı şeydā ki cūdādur
24. Birbirine muḥtācdur el-ḡaḡ mey u maḡbūb
Bu mesʿele maʿlūm-ı kirām-i ʿuḡalādur
25. Yār olmayıcaḡ keyf-i meyūḡ māye-i ḡamdur
Meysiz ruḡ-ı ḡūbān ʿaraḡ-ālūd-ı cefādur
26. Şaḡbādur aḡan her büt-i maḡcūbīde zīrā
Germiyyet-i ḡurşīd gibi ḡonca-kūşādur
27. Var yārda maḡbūbda bir neşʿe ki cāmı
Vaşfiyla siyeh-mest-i mey-i ḡūsn-i edādur
28. Güftāra gelüp itse nʿola medḡe ser-āḡāz
Ol āşaf-ı cem-cāhī ki faḡrūʿl-vūzerādur
29. Ol Dāver-i ḡātem-şiyem ki zātı⁵⁵⁶
Şöhret-şiken-i nām-ı nikū-yı ḡudemādur
30. Ol şafder-i Dārā-yı ḡadem-i ʿahd ki anuḡ
ʿĀlem-sipeh-i şevketine teng-fezādur
31. Ol şadr-ı kevākib-ḡaşem ü mesnedi rifʿat
Kim būse-i dergāhı iḡün çarḡ dü-tādur

32. Dāmād u Süheyl-i şeh-i evreng-i ʿalādur

⁵⁵⁶ Vezin aksamaktadır.

[55 a]

Tetimme

33. Hāk-i k̄ademi secde-geh-iḥayl-i ekābir
Tāk-ı derimiḥrāb-ı niyaz-ı umerādur
34. Dest-i keremi maksim-i erzāk-ı Ḥalāyık
Ḥʿān-ı niʿ amı mā-ḥazar-ı ehl-i recādur
35. Var sūnbül-i ḥulķında o nūkhet ki deġişmek
Yek Őemmesini memleket-i Ḥaṭādur⁵⁵⁷
36. ʿAşırında cihān Őākır-i envāʿ -ı niʿ amdur
Devrinde felek fāriġ-ı evzāʿ -ı cefādur
37. EndiŐesi sencide-i mizān-ı ḥıreddür
Eṭvāri pesendide-i ṭaʿ b-ı ʿuḳalādur
38. Cārüb-ı deri ṭurra-ı dūŐize-i iḳbāl
FerŐ-i ḥaremi sāye-i Őehbāl-i ḥümādur
39. Ṭabʿ ıla seḥā ġonca ile bŪy-ı dil-āviz
Dest ile ʿaṭā pençe-i ḥurŐid-i ziyādur
40. Lezzet-çeŐ-i ḥʿān-ıkeremi ehl-i fezā ʿil
Sili-ḥor-ı te ʿdīb-i ġürüh-ı cühelādur
41. Luṭf ile ʿaṭasın ġören aŐḥāb-ı ḥünerdür
Ḳahr ile cezāsın bulan erbāb-ı Őeḳādur
42. Bir dā ʿire-i nündur anuḡ Őānına gerdün
Altında zemīn kevkebi yek-noḳṭa-i bādur
43. Őaḥn-ı çemen-i rifʿ atına māh ile ḥürŐid
Kemter ġül-i raʿ nā vü kemīn miḥŐar-ı kiyādur
44. Mecmūʿ a-i sırr-ı dü-serā levḥ-i zamīri
Çeşm-i dili binende-i encām-ı verādur

⁵⁵⁷ Vezin aksamaktadır.

45. Müzdür-ı kazā hendese-i re`y u `aṭāsı
Ābād-kün-i mülku ḳulüb-ı fuḳarādur
46. Olsa n`ola mihrün eli altında bu `ālem
Kim her seher anuḡdur yine nāşiye-sādur
47. Ol dem ki anuḡ rāyiḡa-i sünbülü ḡalḡa
Sermāye-dih-i ḳāfile-i bād-ı şabādur
48. Olduḡça vezān gerdür hayā itse nesīmün⁵⁵⁸
Bu nüh feleḡi nāfe-i pür-müşk revādur
49. Ḥuddām der-i Cūdiyile farṡ-ı ḡinādan
Zer-pāş u güher-riz-i kef-i bāy u gedādur
50. Bir şems-i sipihr-i `azametdür ki vücūdı
Her zerresi āb-ten-i şad mihr-i Sühādur
51. Bir baḡr-ı mekārimdür anuḡ zātı ki dā`im
Her ḳaṡresi bir lücce-i pür-ḡoş u `aṭādur
52. Ey şadr-ı kerem-pişe ki devründe ser-ā-pā
İşānuḡ ile ḡalḡ-ı cihān ehl-i ḡinādur
53. Vaşfuḡ ki olur ḳulzüm-i endişede ḡāşıl
Bir gevher-i pākize-i bī-mişl u bahādur
54. Ol gevher ile rişte-i bārık-i ḡayālüm
Tesbīḡ-i dūr-i dest u zebān-ı büleḡādur
55. Şi` rüm ki şafā-baḡş-ı ahāli-i hünerdür
Nazmum ki pesendide-i ṡab`-ı `urefādur
56. Reşk-i ḳalemüm nef`i-i pākize-beyādur
Maḡsūd-ı dil-iNā`ilī-i tāze-edādur
57. Her nüktesi bir zaḡm-ı ser-i ehl-i ḡaseddür
Her noḡṡası bir dāḡ-ı derün-ı ḡuşemādur
58. Ol şi`r-i mu`cize kelimātum ki ḳaşīdem

⁵⁵⁸ Vezin aksamaktadır.

Ehl-i nazara nüsha-iesrâr-ı Hüdâdur

59. Bir şatırını bir ejder ider münkire ammâ
Hâmem ki kefi Mūsî-ima' nâda ' aşâdur
60. Sâkî-imey-i ma' rifetüm cām u şürâhî⁵⁵⁹
Destümde devât u qalemüm bâdire-zâdur
61. Ol rehber-i vâdî-i kemâlüm ki delilüm
Necm-i felek-i dâniş olan nûr-ı duhâdur⁵⁶⁰

[55 b]

62. Şaf-beste olup cem' o livâ'ltında mizâbın
Kilküm siyeh-i ma' niye güyâ ki livâdur
63. Oldı eşerüm çünki şeref-yâb-ı kabülün
Şimden girü yârân-ı sühan-güya şalâdur
64. El-minneti lillâh ki mir'ât-i zamîrüm
Başdan başa hürşid gibi tâb u cilâdur
65. Zîrâ aña feyz-inazîr-i' âtafetünle
İlhâm-ı Hudâ mışkala-i jeng-zidâdur
66. İtdük o kadar bu dil-i vîrânemi ma' mür
Kim gıbtaña Kayşer-i cihân olsa revâdur
67. Şahbâ-yı feraḥ-zâvü neşâ-âver-i nuḥkuḥ
Kim derd-i humâr' ineb ü hurmâ ne şifâdur
68. Cân mürde ile virdi ḥayât aña meger kim
İcrâsı dem-i ' İsa ile âb-ı beḳâdur
69. İtdük yeter ol âşafî taşdî' **Kelîmâ**
İtnâb-ı kelâm eyleme hengâm-ı du' âdur

⁵⁵⁹ şürâhî: sūrâhî M.

⁵⁶⁰ duhâdur: yanına zükâdır yazılmıştır.

70. Bezm-i felegünj tâ k'ola nüh sâgar-ı dâ'ir
Sâzende-i Zühre nitekim nağme-sezâdur
71. Hâk anı ide encümen-i dehre dâ'im
Zîrâ aña vücûdı eşer nûr-ı Hudâdur
72. Câm-ı mey dülâb ola hevâda elinde
Nev-meclis-i fânide ki encâm-ı beğâdur

[56 a]⁵⁶¹

[56 b]

156⁵⁶²

157⁵⁶³

mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün

Müfred⁵⁶⁴

1. Kitâb-ı hüsnüğe şîrâze oldı rişte-i haţ
Yazıldı muşhaf-ı zîbâ-yı haţ-ı reyhânı

158⁵⁶⁵

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Kit'a⁵⁶⁶

[Lâ-Edrî]

Deryüze-i amânı nisyân-ı luţufla
Bâz itme dest-i h'âhişi zinhâr çün şadef
Şehbâz-ı âşiyâne-i kuds-i kanâ'at ol
'Ankâ-yı Kâf-ı himmet olup açma gayra kef

⁵⁶¹Bu varakta 148. Câmî, 149. Ömer Hayyâm başlıklı ve altı tane Rubâi (150-151-152-153-154-155) başlığıyla toplam 8 tane Farsça şiir bulunmaktadır.

⁵⁶² Kit'a-i 'Örfî başlığıyla kayıtlı bu şiir Farsça olup yanına Türkçe açıklama yazılmıştır:

'Andelîb bülbül mü'ennesi bülbüledir

Lebüñ dâmeni bâdır yanınca lâm

Qalır bu üslûb üzre lâm

Hey'et-i kitâbeti murâddır şekl-i şuraḥidür

Kilkün mühmeli müldür

⁵⁶³ Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵⁶⁴ Lenâ başlığıyla kaydedilmiştir.

⁵⁶⁵ Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵⁶⁶ Başlık olarak Mecmuâda Kit'a-i lemühre? yazılıdır.

159⁵⁶⁷

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

[Ġazel]

[Rāġīb]

1. Ebrūsı ʔāķına nice itsün yemān yemīn
Mihrāb-ı tīġa vaz' idemez her cebān cebīn
2. Virmez sifāl-i köhneye şaħbā şafā-yı cām
Olmaz hemīşe bā'ış-i feyż-imekān mekīn
3. Pür-çin-i nāz-ı sāye-ikākülde eylemiş
Ebrūların ħadeng-i sitem-der-kemān⁵⁶⁸ kemīn
4. Ben bildügümse ʔab' -ı mükāfāt-ı rūzigār
Hiç olmasun muĥātaradan bī-emān emīn
5. **Rāġīb** bu feyż vaķt ile bir ʔarz⁵⁶⁹-ı tāzedür
Ķābil mi böyle ʔarĥ oluna her zemān zemīn

[57 a]⁵⁷⁰

[57 b-58 a]⁵⁷¹

[58 b-59 a]⁵⁷²

[59 b- 60 a]⁵⁷³

[60 b]⁵⁷⁴

⁵⁶⁷ Rāġīb Paşa D., G.121 (5 Beyit), s.329.

⁵⁶⁸ sitem-der-kemān: sitem-i der-kemān D.

⁵⁶⁹ ʔarz: ʔarĥ D.

⁵⁷⁰ Bu varak üç sütün halinde tek bir Farsça şiiirdir. (160.)

⁵⁷¹ Bu varaġın tamamı 57 a'da bulunan Farsça şiiirin devamıdır. 3'er sütün halinde toplam 6 sütün Farsça şiiirdir. (160. şiiir)

⁵⁷² 160. şiiirin devamı 5 sütün halindedir. 161, Ķıṭ' ā başlıġı ile Farsça bir şiiir bulunmaktadır.

⁵⁷³ Ķaşıde-i Bahāriyye başlıġıyla kayıtlı bu şiiir Farsçadır, Farsça kaside olduġu için transkribe edilmedi. (162.)

⁵⁷⁴ 2 tane Farsça şiiir (163-164), 2 tane rubā' i başlıġıyla kayıtlı Farsça şiiir (165-166) ve Şā'ib başlıġıyla kayıtlı 1 Farsça şiiir bulunmaktadır (167), Velehü başlıklı 1 beyit bulunmaktadır (168,şiiir)

[61 a]

169⁵⁷⁵

mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn

[Ġazel]

[Münif]

1. Sākī çekemem vaż' -ı zarīfāneyi boş ҡo
Teklīf-i tehī-sāgar u peymāneyi boş ҡo
2. Ey nefis-i hevā-cū reh-i seyl-āb-ı fenāda
Mānend-i ḥabāb ol heves-i ḥāneyi boş ҡo
3. Sen kendüñi gör bī-ḥod̄-i ' aşk tururken
Farq-ı ḥarem-i Ka' be [vū] büt-ḥāneyi boş ҡo
4. Çok da o perī-rūy ile ünsiyyete gelmez
Ol ҡayda düşürme dil-i dīvāneyi boş ҡo⁵⁷⁶
5. Yok çāresi ıtlāqdan özge zen-i dehrūñ
Ol biveye sen şive-yi merdāneyi boş ҡo⁵⁷⁷
6. Var post-nişin-i hüner-i pīr-i kemāl ol
Ey ḥāme velī ṭavr-ı Münifāneyi boş ҡo⁵⁷⁸

170⁵⁷⁹

mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn

[Ġazel]

[Lā-Edri]

1. Ey kīse-tehī vuşlat-ı cānāneyi boş ҡo
Terk-i heves it beyhūde efsāneyi boş ҡo
2. Faḥr ile şişüp olma ḥabāb-ı yem-i naḥvet
Ey şeyḥ-i hevā şive-i rindāneyi boş ҡo
3. Seyr-i vaṭan-ı ' ālem-i ervāḥ ile maṭlab
Ma' mūre-i tenden sefer it lāneyi boş ҡo

⁵⁷⁵ Münif D., G.47(7 Beyit), s.186.

⁵⁷⁶ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

⁵⁷⁷ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

⁵⁷⁸ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

⁵⁷⁹ Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

4. Besdür aña her mevce-i girdâb-ı taḥayyür
Zincîr-i cünûn-ı dil-i divâneyi boş o
5. Hâkem-i va' de-i ḥikmetde ḥamûş⁵⁸⁰ ol⁵⁸¹
Ey beste-dehen avr-ı ḥakîmâneyi boş o

[61 b]

171⁵⁸²

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

[Gazel]

Nâbî Efendi

1. Dil-i zârûḡ nigeḥ-i ḥasreti bir berberedür
O da aḡyâr ile gör âlî' i kim ber beredür
2. Bâr u yerimüz dime her tâze nihâli seyr it
Bâḡ u vuşlatda o şâḡ-ı keremüḡ ber beredür
3. Körpedür bilmez o âhû-yı çerâḡâḡ-ı bahâ
Nicedür semt-i vefâ bûs-ı leb-i dilberedür
4. Geri açmaz saḡa dil derd-i derûnun ammâ
Seng-i hicran-ile ey mîr-i cefâ dil beredür
5. Vardı Çîn u Ḥotene bulmadı bûy-ı zülfün
'Azmi Nâbî dil-i sevdâ- zedenüḡ berberedür

172⁵⁸³

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

[Gazel]

Seyyîd Vesîm

1. Ḥayret ile nazarum geri ki bir berberedür
Gördüm⁵⁸⁴ aḡyâr ile âyîne gibi ber beredür

⁵⁸⁰ ḥamûş: ḥamûş M.

⁵⁸¹ Vezin aksamaktadır.

⁵⁸² Nâbî D., tespit edilememiştir.

⁵⁸³ Abbâs Vesîm D., G.87 (9 Beyit), s.659-660.

⁵⁸⁴ gördüm: o da D.

2. Meyl-i cânun yine bir şūhterīn⁵⁸⁵ dilberedür
Neşter-i ğamze-i ħūn-rīzi ile dil beredür
3. [B]erg-i gülşen olur āzūrde dil-i nālānum
Çūbuᅇa şeh-per-i güncişk-i hezāra beredür
4. Giryeden n'ola sefid olsa sevād-ı çeşmüm
Nigeh-i ᅇasret-i dil āh o sīmīn beredür
5. Şemsdür şanki ᅇamel burcuna taᅇvīl itmiş
Cemen-i sīne-i 'aşıkda çerende beredür
6. Būsedür maᅇlab olan kāmēt-i dil-cū senden
İ' tibār-ı 'uᅇalā nahlā degüldür beredür
7. Muşᅇaf-ı rūyuᅇı aç āyet-i ᅇaᅇᅇun oᅇusun
Mekteb-i 'aşᅇda sa'yı bu dilün ezberedür
8. Baᅇa sevdā-yı ser-i zūlf ü ruᅇun virdi şafa
Gerᅇi ᅇalkuᅇ hevesi būy-ı gül ü 'anberedür
9. Bulmadı būy-ı vefā gülşen-i Rūm içre **Vesīm**
'Azm-i rāᅇı var ise memleket-i Berberedür⁵⁸⁶

[62 a]

173⁵⁸⁷

mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Ĝazel]

Nesīb

1. Nedür o pertev-i ruᅇ nūr-ı āfitāb gibi
Nedür o neş'e-i leb neş'e-i şarāb gibi
2. Meşām-ı cānuma bir nefᅇa aldum aᅇzından
Deᅇānı menba' -ı nev-şīşe-i gül-āb gibi
3. Şafā-yı yāsemen-i mevc-i şubᅇ gerdānı
Gözümde cilve-nümādur şarāb-ı nāb gibi

⁵⁸⁵ şūhterīn: şūᅇ-ı cihān D.

⁵⁸⁶ Somali kuzeyinde liman şehri. (İ.H. Tuᅇluk, s.217).

⁵⁸⁷ Nesīb mahlaslı şâirlerin şiirlerine yer veren çalışmalarda bu şiir tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

4. Cihānı eyledi pür bŷy nāfe-i zŷlfi
Çü dŷd-ı ʿ anber-i sārā vŷ mŷşk-nāb gibi
5. arīn-i bezm-i viřāl it Nesīb-i mŷřtākı
Aıtma eşk-i terīn dīde-i sehāb gibi

174⁵⁸⁸

mefāʿ ilŷn feʿ ilātŷn mefāʿ ilŷn feʿ ilŷn

[azel]

Vesīm

1. Niāb iderse de zŷlfŷn o meh sehāb gibi
O mihr-i ru yine rŷřendŷr āfitāb gibi
2. Hevā-yı ʿ aşk ile rŷz u leyāl ser-geşte
Sipihri ber-řŷde devr eyler āsiyāb gibi
3. amīde āmet ŷ alīb tehī gerek ʿ āřık⁵⁸⁹
O pāy-bŷsa dilā ala-i rikāb gibi⁵⁹⁰
4. Bir āfetŷn yine nār u řirār-ı hecri ile
Yanup yaılmadayum dāimā kebāb gibi⁵⁹¹
5. **Vesīm** pāyına yārŷn yŷzŷm⁵⁹² sŷrem dirse
Reh-i niyāzda ferrāř it ruu tŷrāb gibi⁵⁹³⁵⁹⁴

⁵⁸⁸ Vesīm D., G. 278 (6 Beyit), s.866.

⁵⁸⁹ amīde āmet ŷ alīb tehī gerek ʿ āřık: gerek kelimesine kadar aynı cŷmle Mecmuānın yan tarafına da yazılmıştır.

⁵⁹⁰ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

⁵⁹¹ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

⁵⁹² yŷzŷm: yŷzŷn **M.**

⁵⁹³ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

⁵⁹⁴ Vezin aksamaktadır.

[62 b]

175⁵⁹⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Kaşide]

[Vesim]

1. Ravza-i Huld-ı berindür āsitān⁵⁹⁶-ı gülşenī
Cilvegāh-ı kudsiyāndur gülsitān-ı gülşenī
2. Mihr ü mehdür āsumān⁵⁹⁷-ı hüsne rüy-ı vechesi
Nür-bağş-ı rüz u şebdür hüsne ü ān-ı gülşenī
3. Şaçlı sünbül nāfe-i Çin-i Hoten müşk-i Hıta
Sāye-i bāl-ı hümādur gīsuvān-ı gülşenī
4. Bāl-ı şahin nazar-ı tuğrā-yı şahenşāh-ı hüsne
Gīsuvān-ı gülşenīdür ebrūvān-ı gülşenī
5. Rūh-bağşādur Mesih-āsā dem-i cān-bağş ile
Mu' cize-güftār-ı enfās-ı lisān-ı gülşenī
6. Mağhar-ı şubh-ı şadāqāt maṭla' -ı mihr-i şafā
Menba' -ı mā' -ı ḥaḳīqatdür⁵⁹⁸ dehān-ı gülşenī
7. Kilk-i Kudretle nüvişte ḥānḳāh-ı aşḳda
Çifte yā hū gül-bün-i cennet-nişān-ı gülşenī
8. Görmeyen nüş itmeyen cām-ımeyin bilmez nedür
Başka zevk u başka 'ālemdür cihān-ı gülşenī
9. Eyledi 'uşşāḳ-ı zārı bülbül-i āteş-nevā
Gonca-i neşküfte-i bāğ-ı cihān-ı gülşenī
10. Bir nigehle şayd ider şad-āh-ı-yı remgerdeyi
Çeşm-i tır-endāz u⁵⁹⁹ müjgān-ı sinān-ı gülşenī

⁵⁹⁵Abbās Vesim D., K.6 (11 Beyit), s.527-528-529.

⁵⁹⁶āsitān: āstān D.

⁵⁹⁷āsumān: āsmān D.

⁵⁹⁸ḥaḳīqat: ḥaḳīqāt

⁵⁹⁹tır endāz u: tır endāz-ı D.

11. Zâhid-i halvet-nâşîn oldum derinde ey **Vesîm**
Ravza-i Huld-ı berîndür âsitân⁶⁰⁰-ı gülşenî

176⁶⁰¹

[63 a]

177⁶⁰²

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

[Gazel]

Nesîb

1. Nedür o pertev-i ruḥ nûr-ı âfitâb gibi
Nedür o neş'e-i leb neş'e-i şarâb gibi
2. Meşâm-ı cānuma bir nefḥa aldum ağzından
Dehânı menba' -ı nev-şîşe-i gül-âb gibi
3. Şafâ-yı yâsemen-i mevc-i şubḥ gerdâni
Gözümde cilve-nümâdur şarâb-ı nâb gibi
4. Cihânı eyledi pür bûy nâfe-i zülfi
Çü dūd-ı ' anber-i sârâ vü müşk-nâb gibi
5. Karîn-i bezm-i vişâl it **Nesîb**-i müştâkı
Aḳıtma eşk-i terîn dâide-i sehâb gibi

178⁶⁰³

mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün

[Gazel]

Mîr Ziyâ

1. Ğubâr iderse o şeh bendesin türâb gibi⁶⁰⁴
Derinde devri derüm kıṭa' -i sehâb gibi
2. Şemîm-i zülfi pür eyler meşâm-ı cân u dili
Çü bûy-ı sünbül-i Firdevs ü müşk-nâb gibi

⁶⁰⁰ âsitân: âstân **D.**

⁶⁰¹ Bir beyitlik Farsça tarih şiiri yazılıdır. 1158 tarihi atılmıştır.

⁶⁰² Nesîb başlığının yanına tekrar yazıldı şeklinde not düşülmüştür. 61b varağındaki Nesîb'e âit olan –âb gibi redifli aynı şiirdir. (Bkz. 174. şiir).

⁶⁰³ Şâirin kimliği tespit edilememiştir.

⁶⁰⁴ Vezin aksamaktadır.

3. Derūna pertev-i rūyı olalı şu^ç le-fürüz
Yanar kebüter-i cān^ç aşkla kebāb gibi
4. Hayāl-i kıaddi ile eşk-i çeşm-i giryānum
Revān olur o sehī serve cūy-ı āb gibi
5. O şah-ı milket-i hüsn ü bahāya sünbüle
Ziyā çü zerre-i nāçiz āfitāb gibi

179⁶⁰⁵

fe^ç ilātün mefā^ç ilün fe^ç ilün

[Gazel]

Şā^çib⁶⁰⁶

1. Şıdk-ı rüşen-ger-i zamīr midür
Şubh-ı rüşen-zamīr-i pīr midür
2. Olmadı hīç mūr-ı pā-mālüm
Kef-i dest-i du^ç ā serīr midür
3. Degilüm ümmet-i ten arayan
Hulq-ı hoş cāme-i harīrmidür
4. Devlet üftāde zīr-i pāyumda
Perr ü bāl-ı hümā haşīr midür
5. Çāk-i dāmān u ceyb oldı^ç abeş
Kāviş-i sīne dest-gīr midür
6. Rem-i āhū ki bir sebük-pādur
Dāğ-ı tab^ç -ı kenāra gīr midür
7. Bülbül-i hoş-nevā-yı İslāmbul
Hācel-i tab^ç -ı bī-nażīr midür

⁶⁰⁵ Sā^çib mahlaslı şāire ait dīvān tespit edilememiştir.

⁶⁰⁶ Başlık olarak Şā^çib yazılıdır.

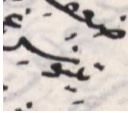
[63 b]

180⁶⁰⁷

mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

[Ġazel]

[Vesîm]

1. Dîdâr-ı yâr⁶⁰⁸ maṭla' -ı nûr eyledi beni⁶⁰⁹
Reşk-i perî vü ğayret-i ḥavr eyledi beni
2. Baḥtuṅ ne kârı medḥali çarḥuṅ ne cürmi var
Aġyâr o şûḥdan beni dūr eyledi beni
3. Zülfüṅ hevâsı serde lebüṅ dilde neş'esi
Sevdâ-perest-i mâye-i şûr eyledi beni
4. Ża' f-ı⁶¹⁰ ğam ü ḥayâl-i miyân ü serîrûṅ âh⁶¹¹
⁶¹² ğamda sāye-i mūr eyledi beni
5. Bir şems-i ḥüsn-i meşrîkıdur ḳalb-i kâ'inât
Bu şiddet-i zuhûr ki kūr eyledi beni
6. Ol ' işve-ḥîz-i ' arbede-cû va' d ile **Vesîm**
Sermest-i cām-ı bezm-i ğurûr eyledi beni

181⁶¹³

mef' ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

[Ġazel]

[Vesîm]

1. Germ-nigeh[üṅ]le ṭal' at-ı dildâra doymadum
Ḥ'ân-ı vişâl-i ni' met-i dildâra doymadum

⁶⁰⁷Abbâs Vesîm **D.**, G (6 Beyit), s.862.

⁶⁰⁸dîdâr-ı yâr: ruḥsâr-ı yâr **D.**

⁶⁰⁹dîdâr-ı yâr maṭla' -ı nûr eyledi beni: dîdârı ile gülşen-i Tûr eyledi beni **D.**

⁶¹⁰ża' f-ı ğam: ża' f-ı ğam **D.**

⁶¹¹ḥayâl-i miyân ü serîrûṅ âh: ḥayâl-i seriṅ miyânıṅ âh **M.** Vezne uymaz.

⁶¹²Bu kelime dîvânda boş bırakılmıştır.

⁶¹³Abbâs Vesîm **D.**, G (6 Beyit), s.759-760. Bu şiirin sol tarafında okunamayan rakam-yazı gibi karalamalar bulunmaktadır.

2. ‘Ömr-i ‘azîz ü rûḥ-ı revāndan kim oldu sır
Feyz-i ḥayāt-baḥş-ı leb-i yāra doymadum
 3. Ḥākister oldu bāl u perüm sūz-ı ‘aşkla
Pervāneyüm ki şu‘ le-i ruḥsāra doymadum
 4. Her dem bahār-ı gülşen-i kūyunda rûz u şeb
Hem çün hezār nāle ile zāra doymadum
 5. Sākî ḥayāl-i pür-nemekîn-i lebünle ben
Mest olmadum o şāğar-ı ser-şāra doymadum
 6. Seyr-i cemāl-i dilbere sır olmadum **Vesīm**
Ḥ’ān-ı vişāl-i ni‘ met-i dīdāra doymadum
- [64 a]

182⁶¹⁴

mef’ ulü fā’ ilātü mefā’ ilü fā’ ilün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. Ser-geşte berķ-ı ‘aşķ ile leyl ü nehār mevc
Mānend-i ra‘ d her dem ider āh u zār mevc
2. Dürr-i sefīd ḥüsnün olup mevc-ḥīz-i nāz
Cüş itdi baḥr⁶¹⁵ oldu o dem bī-ķarar mevc
3. Görse o māhı olmada yemde bağal-güşā
Mānend-i hāle itmek için der-kenār mevc
4. Bir yār-ı āşināyı meger cüst [u] cū ider
İtmez ķarār şevķ⁶¹⁶ ile leyl u nehār mevc
5. Ol şehriyār kim ser-i rāhında dā’imā
Ebr āb-yār oldu vü gevher-nizār mevc
6. Püyān devān çün dür-i ğalṭān u sīne-çāk
Eyler yem üzre ‘aşķ ile geşt u güzār mevc

⁶¹⁴Arapça iki beyitlik başlık bulunmaktadır. Abbas Vesīm D., G.30 (12 Beyit), s.598-599-560. Şiirin sonunda yan yazı ile Farsça tarih düşülmüştür. (*Vesīm nevişte şod, 1158*)

⁶¹⁵baḥr: baḥr M.

⁶¹⁶itmez ķarār şevķ: etmez ķarār-ı şevķ D.

7. Menzil olur mı sâlik-i baħr-i ĥaķıķate
Bir yerde eylemez kûre⁶¹⁷ bir dem ĥarâr mevc
8. Bād-ı Şemîm-i zülfüñ olup   aleme vezân
Gülrârı itdi ĥün reg-i ebr-i bahâr mevc⁶¹⁸
9. Baħr⁶¹⁹-âŐinâ-yı   aŐķ⁶²⁰ olurmıŐ zelîl ü ĥ ar
Gör kim kenâra gelse olur ĥâksâr mevc⁶²¹
10. Feyz-i araķ-feşân leb-i la  lünle eyledi
Dâmân-i ĥâki pür-güher-i âb-dâr mevc
11.   Aks-i ruĥuñ ki ây ne-i câma virdi tâb
Câmda⁶²² vü ĥumda urdı mey-i ĥoŐ-güvâr mevc
12. Ter-dest-i ĥâme baħr-ı ma  ânide ey **Vesîm**
Bir ĥeŐmesâr oldı vü fevvârezâr⁶²³ mevc

[64 b]

183⁶²⁴

me   ulü fâ  ilâtü me    ilü fâ  ilün

[Ėazel]

Sâmî

1. İtmez kenâr-ı maĥlaba gevher-nişâr mevc
Tâ olmayınca zillet ile ĥâksâr mevc
2. Ta  dâd-ı luĥf-ı nâ-mütenâhî-i Ĥaķ muĥâl
Olsun mı ĥiĥ Őaĥîf-i yemde Őümâr mevc
3. Ser virmeden⁶²⁵ telâĥum-ı râz olmaz âŐikâr
Ĥaĥ  olmayınca zâhir ider mi ĥenâr mevc

⁶¹⁷ kûre: göre **D.**

⁶¹⁸ Bu beyit dîvânda 9. beyittir.

⁶¹⁹   aŐķ kelimesi yazılıp üstüne baħr yazılmıştır **M.**

⁶²⁰ Baħr kelimesi yazılıp üstüne   aŐķ yazılmıştır **M.**

⁶²¹ Bu beyit dîvânda 8. beyittir.

⁶²² câmda: cemde **D.**

⁶²³ fevvârezâr: fevvâre-nizâr **D.**

fevvârezâr: fevvâre-bâr yazılıp yanına fevvâre-zâr yazılmıştır **M.**

⁶²⁴ Arpaeminizâde Sâmî **D.**, G.20 (11 Beyit), s.306-307.

⁶²⁵ ser virmeden: ser virmedin **D.**

4. Keştî-i ʿāb-ı ğarḳa-be-nūr-ı neşāt ider
Virdükçe sebzezāra nesīm-i bahār mevc
5. Olur kenāre-gīr-i tevekkül ğinā-pezīr
Bendergeh-i sevāḥ ile bağlar ḳaṭār mevc
6. Virmez binā-yı faḳra ḥalel cūş-ı ḥādīşāt
Ġarḳ idemez kemīne ḥaşı şad-hezār mevc
7. Vaż-ı ḥilāf-ı ehl-i kerem ḥikmet üzredür
Geh medd ü ğāḥ cezri der āşikār mevc
8. Pā- būs-ı yāra teşne leb-i cūybārda
Taḳ ḳīb idüp biribiri itmez ḳarār mevc
9. Çeşm-i ḥabābına toḳınur meşrebi budur
Gerçi bulur müsā-ade-i rūzgār mevc
10. Zencīre çekdi ḳ aḳlı perī gibi şīşede
Mīnāda gösterince mey-i ḥoş-ğüvār mevc
11. **Sāmī** kenār-ı şafḥaya anber-feşān olur
İzhār idince bu ğazel-i āb-dār⁶²⁶ mevc

184⁶²⁷

[65 a]

185⁶²⁸

mefʿ ulü fāʿ ilātü mefāʿ ilü fāʿ ilün

[**Ḳaşıde**]

[**Vesīm**]

1. Pertev-pezīr-i mihr-i cemāl-i Muḥammedüm
Mirʿat-ı tābnāk-ı kemāl-i Muḥammedüm
2. Bir ḳaṭreyüm egerçi bu baḥr-i vücūdda
Ammā ki şebnem-i gül-i āl-i Muḥammedüm

⁶²⁶āb-dār medsiz yazılmıştır **M.**

⁶²⁷Sāʿib'e ait iki beyitlik Farsça şiir bulunmaktadır.

⁶²⁸AbbāsVesīm **D.**, K.2 (21 Beyit), s.518-521.Arapça başlık bulunmaktadır. (*Naʿat-ı Şerīf-i Seyyīdüʿl-Kevkeyn*)

3. Bir nağme-senc-i bülbül-i güلزār-i aqdesüm
Vaşşāf-ı hüsñ ü hulq ü hişāl-i Muḥammedüm
4. Müstağni-i na' im-i cinān āb-ı kevşerüm
Müstağraq-ı biḥār-ı nevāl-i Muḥammedüm
5. *Seb' a 'l-meşāni*⁶²⁹ḥaṭ-ı ser-i sebz-i hüsñ⁶³⁰ ile
Dibāce-i kitāb-ı ḥayāl-i Muḥammedüm
6. Hızr-ı ḥuceste-pey baḥa dil-teşnedür**Vesīm**
Āb-ı ḥayāt-baḥş-ı zülāl-i Muḥammedüm
7. Ne ṭālib-i bihişt ne ḥūru ne kevşerüm
Cūyende-i zülāl-i vişāl-i Muḥammedüm
8. Fermān-revā-yı memleket-i faqr⁶³¹ ü faqāyum
Menşūr-ı faqr u faḥr-i maqāl-i Muḥammedüm
9. Dürr-i yetīm-i vaḥdet ile baḥr-i ' aşqda
Ser-rişte-i le' āli-i ḥāl-i Muḥammedüm
10. Pür-bū olur hemişe demümden meşām-ı dehr
Miskiyyetü 'l-ḥitām-i maqāl-i Muḥammedüm
11. Ḥaḳ vāşif-ı mekārım-i aḥlāqıdur**Vesīm**
Vaşf eylemekde ' āciz ü lāl-i Muḥammedüm
12. İnsān-ı ' ayn-ı⁶³² noqta-i cīm-i cemālidür
Pergār-ı kuṭb-ı hüsñ-i celāl-i Muḥammedüm
13. Destin ider sütün-ı zenaḥ⁶³³ ḥayl-i ḳudsiyān
Ḥikmet-beyān-ı mu' cize-ḳāl-i Muḥammedüm
14. Şebbāz-ı ' āşiyāne-i ḳuds-ı ḥaḳıḳatüm
' Anḳā-yı küh-ı cāh ü celāl-i Muḥammedüm

⁶²⁹ Hicr sūresi 15/87.

⁶³⁰ ser-i sebz-i hüsñ: ser-sebz-i hüsñ **D.**

⁶³¹ memleket-i faqr: memleket ü faqr **D.**

⁶³² insān-ı ' ayn: insāna ' ayn **D.**

⁶³³ zenaḥ: zanaḥ **D.**

15. Rengīn bahārı ma^ʿnā-i güلزār-ı aqdesüm
Reyhān-ı sebz-i nūr-ı sıfāl-i Muḥammedüm
16. Derrende-şīr-i pīşe-i ʿ işyān ü zenb idüm
Āhū-yı sürme-bend-i ğazāl-i Muḥammedüm⁶³⁴
17. Altun oluq kalem varaq-ı zerdür āfitāb⁶³⁵
Vaşşāf-ı ḥüsn-i Ka^ʿbe-i ḥāl-i Muḥammedüm
18. Mihr-i sipihr ü bedr-i nübüvvet Ḥabīb-i Ḥaḳ
Pertev-rübā-yı nūr-ı hilāl-i Muḥammedüm
19. İtdüm keşīde dīdeme kuḥlü³l-cevāhiri
Rū-māl-i ḥāk-i pāk-i ni^ʿāl-i Muḥammedüm
20. Oldum esīr-i silsile-i zülf-i dil-keşi
Dil-beste-i kemend-i ḥibāl-i Muḥammedüm
21. Ednā nazarla mis zer-i ḥālīş⁶³⁶ ʿ ayār olur
İksīr-i gerd-i kefş ü ni^ʿāl-i Muḥammedüm

[65 b]

186^{637*}

mefā^ʿilün mefā^ʿilün mefā^ʿilün mefā^ʿilün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. O māhı eyleyen āzurde ḥasretle nigāhumdur
Benüm hep çekdügüm bār-ı cefā kendi günāhumdur
2. Der-i mir ü vezir ü şāhdan fāriğ-dilāzādem
Gedā-yı āsitān-ı küy-ı dilber pādişāhumdur
3. Müreccaḥdur yanumda tāc-ı zerle şevket-i şehden
Küleḥ bir ser-nemeddür bir cihānda ʿ izz ü cāhumdur

⁶³⁴ Bu beyit yan olarak yazılmıştır. Dîvânda 16. Beyit olduğu için 16. beyit olarak yazılmıştır.

⁶³⁵ āfitāb: āftāb **D**.

⁶³⁶ ḥālīş ʿ ayār: bu kelime tekrar küçük olarak ḥālīş ʿ ayār şeklinde yazılmıştır.

⁶³⁷ Abbās Vesīm Dîvânında tespit edilememiştir.

* “bu yokdur” şeklinde başlık atılmıştır.

4. Mişāl-i bāğ-ı Firdevs ü maḳām-ı Ka'be-i 'ulyā
Der-i dilber penāhum nūr-ı rüyı kıblegāhumdur
5. **Vesīmā** rüz u şeb künc-i elem kāşāne-i ğamda
Sirişk-i telḫ-āb-ı şām u nāle şubḫgāhumdur

187⁶³⁸

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Ġazel]

[Vesīm]

1. Yine bir pādişāh-ı ḫüsn ü nāzā bendedür göñlüm
Reh-i 'aşḫunḫda hemçün sāye ber-efkendedür göñlüm
2. İrādem āşiyān-ı tenden itdi mürġ-i dil pervāz⁶³⁹
Meger ey çeşm-i şeh-bāzum var ise sendedür göñlüm
3. Gülistān-ı cemālūḫ ders-i 'aşḫın eyleyüp ezber
Dem-ā-dem naġme-i feryād ile nālendedür göñlüm
4. Dem-i cān-baḫş-i la' l-i yār ider üşküfte vü ḫandan
Mişāl-i 'uḫde rengin ğonca-i şermendedür göñlüm
5. Mişāl-i ḫızır olmaz⁶⁴⁰ mürde vü berd ile efsürde
Benüm āb-ı ḫayāt-ı 'aşḫla kim zindedür göñlüm
6. Felekde seb' a-i seyyāre-i key oldı ser-geşte⁶⁴¹
Vesīmā mihr-i raḫşende meh-i tābendedür göñlüm

⁶³⁸Abbās Vesīm **D.**, G.200 (6 Beyit), s. 783-784.

⁶³⁹mürġ-i dil pervāz: mürġ-veş pervāz **D.**

⁶⁴⁰olmaz: olmazım **D.**

⁶⁴¹seyyāre-i key oldı ser-geşte: seyyāredir kim oldı ser-gerdān **D.**

[66 a]

188⁶⁴²

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

[Ġazel]

[Lâ-Edrî]

1. Beni teşrîf idüp bir kerre mesrûr itseñ olmaz mı
Gelüp kâşânemi rûyuñla pür-nür itseñ olmaz mı
2. Dili hâkister itdi aşk-ı âteş-dest-i bî-dâduñ
Ĥarâb-âbâduñı luţfuñla ma' mür itseñ olmaz mı
3. Tecellî-yi cemâlünle yed-i beyzâ-yı pâkünle
Kelîm-âsâ bu cismüm gülşen-i Tûr itseñ olmaz mı
4. Cüdâ olmaz yanuñdan dâ'imâ sâyeñ midür bilmem
Râķib-i rû-siyâhı bir nefes dūr itseñ olmaz mı
5. Gidersen menzil-i aġyâra toġrı tîrveş bir kez
Nişân idüp dili şad-zaĥm-ı nâsûr itseñ olmaz mı
6. Taĥammül itmez oldum hecre dâmâd-ı ġama bir şeb
'Arûs-ı vaşlı zîb-i ĥacle-i sūr itseñ olmaz mı
7. Fûrûġ-ı âfitâb-ı ĥüsn-i 'âlem-tâb-ı rûyuñla
Şeb-i deycûr-ı hecri şubĥ-ı pür-nür itseñ olmaz mı
8. Melek-şûret perî-peykersin âdem-zâdda rûyuñ
Raķib-i dîvden zülfünle mestûr itseñ olmaz mı

189⁶⁴³

mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün

[Ġazel]

[Şâ'ib]

1. Dil-i remgerdeye çeşmüm belâ-cû böyle lâzımdur
Belî Mecnûn-ı 'aşka râm-ı âhû böyle lâzımdur
2. Ne ki laġzide rûyından ĥired lerzide müyından
Tekellûf ber-ţaraf rû böyle vü mü böyle lâzımdur

⁶⁴²Kime ait olduġu tespit edilememiştir. "Yâ Feyyâz" şeklinde başlık atılmıştır.

⁶⁴³Sâ'ib mahlaslı şâire ait dîvân tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça).

3. Şikest itdi ħumārın bŷy-ı pirāhen-i ʿ azizānuġ
Şabā hem-cism-imāh-ı Mıŷr olan bŷ böyle lāzımdur
4. Dŷ-kevní mā ʿil itdi kendŷye hemċŷn ŷaf-ı mŷjġān
Taŷarrufda ħam-ı miġrāb-ı ebrŷ böyle lāzımdur
5. Nesim-i ŷubġ-ı maġŷer ġonca ħasbāna ġŷzār itmez
Ser-i erbāb-ı fikret maġv-ı zānŷ böyle lāzımdur
6. Gelŷr vecde zemīn ŷ āsumān ŷŷriŷ ile **Şāʿib**
Mey-āŷāmān-ı ma ʿ nīye hey-ā-hŷ böyle lāzımdur

[66 b]

190⁶⁴⁴

mefā ʿ ilŷn mefā ʿ ilŷn mefā ʿ ilŷn mefā ʿ ilŷn

[Ġazel]

[Vesim]

1. Ġŷl-i ħurŷid olur bī-reng u bŷ rŷ böyle lāzımdur
Dil-i cibril⁶⁴⁵ olur per-beste ġisŷ böyle lāzımdur
2. Ķad-i Tŷbāyı pest itdi bŷn-i servi ŷikest itdi
Leġāfet ġŷlŷeninde naġl-i dil-cŷ böyle lāzımdur
3. Olur ħācet-revā-yı ħ ʿ āhiŷ-i ehl-i naġar bāzān
Belī āhŷ-niġeh ċeŷm-i sŷġan-ġŷ böyle lāzımdur
4. Dŷ-nim eyler ser-i Mirriġ ŷ Ġāvı ċeŷm-i ħŷn-riz
Dem-i tiġ-ı niġeh ŷimŷir-i ebrŷ böyle lāzımdur
5. Beyāz-ı ŷubġ olur nŷr-ı siyehde ħande ħuŷk-i reŷk
Sipihr-i ħŷsn iċinde ċāk-i pehlŷ böyle lāzımdur
6. Olur ŷirān ŷikārı nāz ile nim-i niġāhından⁶⁴⁶
Fezā-yı ʿ aŷġda ol ċeŷm-i āhŷ böyle lāzımdur⁶⁴⁷

⁶⁴⁴ Abbās Vesim D., 114. G (13 Beyit), s. 689-691.

⁶⁴⁵ dil-i cibril: dil cibril D.

⁶⁴⁶ nim-i niġāhında: kemter niġāhından D.

⁶⁴⁷ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

7. Dem-i maḥşer olur rengīn ḥūn-ı küştegān ile
O lenger-dār-ı tığa dest u bāzū böyle lāzımdur⁶⁴⁸
8. Leb-i cān-baḥş şad ḥuzru sīhā iser iḥyā
Devā-yı derdmendān nūş-dārū böyle lāzımdur⁶⁴⁹
9. Seḥer tā şām olur āyīne-dārı dīde-i ḥurşīd
Sipīhr-i nāzda var ise meh-rū böyle lāzımdur⁶⁵⁰
10. Olur reşk-āver-i cām-ı Cem ü mir 'āt-i İskender
Miyān-ı ḡonca ḥasbān⁶⁵¹ şekl-i zānū böyle lāzımdur⁶⁵²
11. Ruḥ-ı ḥūb-gerde sen seyr eyle tāb-ı neş 'e-i meyden
Dür-i seyyāl-i şāf u ' uḡd-ı lü 'lü böyle lāzımdur⁶⁵³
12. Miyān-mū yāsemen-bū ḡamze-cādū ḥod kemān-ebrū
Tekellūf ber-ṭaraf dildār-ı her ḥū⁶⁵⁴ böyle lāzımdur⁶⁵⁵
13. Kemend-i cāz'be maştar keşīdeeylemiş ḥākin
Zemīn-i ' aşḡda şevḡ-i tekāpū böyle lāzımdur⁶⁵⁶
14. Resāyişde mih[i]rveş⁶⁵⁷ kıble-i zerrāt-ı ' ālemdur
Ḥam-ı ebrū ile ol rūy-ı nīḡū böyle lāzımdur⁶⁵⁸
15. **Vesīmātīr**-i āhum cevşen-i çarḡı ḡüzār itdi
Ḥadeng-i sīne-i gerdūn-terāzū böyle lāzımdur⁶⁵⁹

⁶⁴⁸ Bu beyit dīvānda 9. beyittir.

⁶⁴⁹ Bu beyit dīvānda bulunmamaktadır.

⁶⁵⁰ Bu beyit dīvānda 10. beyittir.

⁶⁵¹ ḡonca-ḥasbān: ḡonca-i ḥasbān **D**.

⁶⁵² Bu beyit dīvānda 11. beyittir.

⁶⁵³ Bu beyit dīvānda bulunmamaktadır.

⁶⁵⁴ ḥū: hū **D**.

⁶⁵⁵ Bu beyit dīvānda 8. beyittir.

⁶⁵⁶ Bu beyit dīvānda 12. beyittir.

⁶⁵⁷ mihir-veş: mihr-veş **D**.

⁶⁵⁸ Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

⁶⁵⁹ Bu beyit dīvānda 13. beyittir.

[67 a-75 b]⁶⁶⁰

[76 a]

191⁶⁶¹

192⁶⁶²

193⁶⁶³

194⁶⁶⁴

195⁶⁶⁵

196⁶⁶⁶

197⁶⁶⁷

[76 b]⁶⁶⁸

198⁶⁶⁹

199⁶⁷⁰

200⁶⁷¹

201⁶⁷²

202⁶⁷³

⁶⁶⁰Bu sayfalar boş bırakılmıştır.

⁶⁶¹“Şâhib” başlıklı Farsça bir beyit bulunmaktadır.

⁶⁶²“Velehü” başlıklı Farsça bir beyit bulunmaktadır.

⁶⁶³“Velehü” başlıklı Farsça bir beyit bulunmaktadır.

⁶⁶⁴“Velehü” başlıklı Farsça bir beyit bulunmaktadır.

⁶⁶⁵“Velehü” başlıklı Farsça bir beyit bulunmaktadır.

⁶⁶⁶“Velehü” başlıklı Farsça iki beyit bulunmaktadır.

⁶⁶⁷“Velehü” başlıklı Farsça iki beyit bulunmaktadır.

⁶⁶⁸ Bu varakta bulunan şiirler Farsça olup yan yazı ile Türkçe açıklamalar yazılmıştır. Gerek daha küçük bir hatla kaleme alınması gerekse yazı stilinde farklılıklar olması sebebiyle şiirleri kaydeden mürettip harici başka bir kişinin açıklamalar yazmış olabileceği göz önünde tutulmalıdır.

⁶⁶⁹“Nâşir ‘Ali” başlıklı bu şiir Farsçadır. Başlığın hemen altına “Bu kıt‘a hâmdır” yazılmıştır. Yanına düşülen Türkçe haşiye şu şekildedir:

Âyine kendi âğuşını ‘ aksden pür eyledügi gibi aşık cebînini şevkden bir mertebe cānānuḡ âsitānanesine
iledür ki güyā cebîn-i ‘ aşık âsitāna cānān olur dimekdir.

⁶⁷⁰“Velehü” başlıklı bu şiir Farsçadır. Yanındaki açıklama Türkçedir:

Cümle hevesleri biz kendimizde bulduğumuzdan ehl-i riya‘ya ‘ itirâşdır ma‘ ni bu şafdılan? beni ādemi
şayd itdükden şonra miḡāli ile taḡyire say‘ iderler dimekdir.

⁶⁷¹“Velehü” başlıklı bu şiir Farsçadır. Yanındaki açıklama Türkçedir. Şiire ve açıklamasına karışmaması için √ harfi koyulmuştur. Açıklama:

Düş görmek dimekdir. Güyā ki nāme-i rāzım cānān oḡunduḡından bāl-i kebūterde ḡalup ḡaḡ-ı kebk
olmuşdur.

⁶⁷²“Velehü” başlıklı bu şiir Farsçadır. Yanındaki açıklama Türkçedir:

Rüy-ı āfitāb zirā ḡaşd yerindedir. Belki sitāre-i şıḡr anı göremez zirā mücellādır.

	203 ⁶⁷⁴
	204 ⁶⁷⁵
	205 ⁶⁷⁶
[77 a]	
	206 ⁶⁷⁷
	207 ⁶⁷⁸
	208 ⁶⁷⁹
[77 b]	
	209 ⁶⁸⁰
	210 ⁶⁸¹
	211 ⁶⁸²
[78 a]	
	212 ⁶⁸³
	213 ⁶⁸⁴
	214 ⁶⁸⁵
	215 ⁶⁸⁶
	216 ⁶⁸⁷
	217 ⁶⁸⁸
	218 ⁶⁸⁹
	219 ⁶⁹⁰
	220 ⁶⁹¹

⁶⁷³“Velehü” başlıklı bu şiir Farsçadır. Yanındaki açıklama Türkçedir. (Sağ yanına yazılan Türkçe açıklama şu şekildedir):

Mużtarib olur, nabız bīmār gibi , senüñ nigāhuñdan cevher eylerler.

(Sol yanına yazılan Türkçe açıklama şu şekildedir):

Ya‘ ni ey cānān-ı ferzā[ne]? āyineye bile nazar eyleseñ āyinenüñ cevher-i nabzı bīmār gibi sihrün olur dimekdir.

⁶⁷⁴pās dāred yazılıp üzeri çizilmiştir, velehü başlığı atılmıştır. Bu beyit Farsçadır. Yanındaki açıklama Türkçedir:

Kendi süknası ya‘ nī hānesi ama şimdi kendi hānesini terk idüp şahrāya çıkdığından şahrā dağı bir mertebeye mużtarib oldu ki güyā bu düşüñ ıztırābı hānesiniñ ıztırābını felaħate ħor dimekdir.

⁶⁷⁵“Velehü” başlıklı bu şiir Farsçadır. Yanındaki açıklama Türkçedir ve açıklamaların karışmaması için şiire ve açıklamasına^{۱۰} harfi koyulmuştur. Açıklama: Güyā ki bunun cenūbı mużtarib olurdu.

⁶⁷⁶Farsça bir beyit bulunmaktadır, açıklama ve başlık yoktur.

⁶⁷⁷“Şāhib” başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁶⁷⁸“Örfi” başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁶⁷⁹“Şāhib” başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁶⁸⁰“Şāhib” mahlaslı bu şiir Farsçadır.

⁶⁸¹“Örfi” başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁶⁸²“Cāmī” başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁶⁸³“Şāhib” mahlaslı bu şiir Farsçadır.

⁶⁸⁴“Şevket” başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁶⁸⁵“Şāhib” başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁶⁸⁶“Şāhib” başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁶⁸⁷“Rāsım-i Şeydā” başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁶⁸⁸Okunamayan başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁶⁸⁹Okunamayan başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁶⁹⁰“Şevket” başlıklı bu beyit Farsçadır.

	221 ⁶⁹²
	222 ⁶⁹³
	223 ⁶⁹⁴
[78 b]	
	224 ⁶⁹⁵
	225 ⁶⁹⁶
[79 a]	
	226 ⁶⁹⁷
	227 ⁶⁹⁸
	228 ⁶⁹⁹
	229 ⁷⁰⁰
	230 ⁷⁰¹
	231 ⁷⁰²
	232 ⁷⁰³
[79 b]	
	233 ⁷⁰⁴
	234 ⁷⁰⁵
	235 ⁷⁰⁶
	236 ⁷⁰⁷
	237 ⁷⁰⁸
	238 ⁷⁰⁹
	239 ⁷¹⁰
	240 ⁷¹¹
	241 ⁷¹²
	242 ⁷¹³

⁶⁹¹ “Şâhib” başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁶⁹²“İrsî” başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁶⁹³ “Ġanî Kemterî” başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁶⁹⁴ “Şevket” başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁶⁹⁵ “Şâhib” mahlaslı bu şiir Farsçadır.

⁶⁹⁶“*Bu ġazel meger yazılmıştır*“ şeklinde yanına eġik yazıyla açıklama yazılan bu şiir Farsçadır.

⁶⁹⁷ “Lâ” başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁶⁹⁸ Mahlas beyiti “Sâhib” olan bu beyit Farsçadır.

⁶⁹⁹“Velehü” başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷⁰⁰“Velehü” başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷⁰¹ Başlık bulunmayan bu 2 beyit Farsçadır.

⁷⁰² “Mevlânâ” başlıklı bu 2 beyit Farsçadır.

⁷⁰³ “Vâ‘ iz” başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷⁰⁴ “Şeyh Sa‘ di” başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷⁰⁵ “Necmeddîn” başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷⁰⁶“İşmet” başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷⁰⁷ “Sultân Ya‘ kûb” başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷⁰⁸ “Selim Hân” başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷⁰⁹ Başlık bulunmayan bu 2 beyit Farsçadır.

⁷¹⁰“Örfî” başlıklı bu 2 beyit Farsçadır.

⁷¹¹ “Câmi” başlıklı bu 2 beyit Farsçadır.

⁷¹² “Maġrebi” başlıklı bu 2 beyit Farsçadır.

[80 a] 243⁷¹⁴

244⁷¹⁵

245⁷¹⁶

246⁷¹⁷

247⁷¹⁸

248⁷¹⁹

249⁷²⁰

[80 b]

250⁷²¹

251⁷²²

252⁷²³

253⁷²⁴

[81 a]

254⁷²⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Kıt'a]

Vehbî

1. Yāre çatmış büsesin almış çeküp içmiş meyin⁷²⁶
Sen daḥı ' aqlın keserse var yıkıl çatal çekiç

255⁷²⁷

mef' ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

[Müfred]

Mir ' Ārif

1. Neccār şūhumuḡ ḡadehin var çatal çekiç
Mānend-i erre derd-i serüḡ körpeden keser

⁷¹³ Başlık bulunmayan bu 2 beyit Farsçadır.

⁷¹⁴ Başlık bulunmayan bu 2 beyit Farsçadır.

⁷¹⁵ Başlık bulunmayan bu beyit Farsçadır.

⁷¹⁶ "Cāmī" başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷¹⁷ "Velehü" başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷¹⁸ "Rubā' i-i Şevḡī" başlıklı bu rubā' i Farsçadır.

⁷¹⁹ "Hemām" başlıklı bu ḡazel (6 beyit) Farsçadır.

⁷²⁰ "Selmān" başlıklı bu ḡazel (6 beyit) Farsçadır.

⁷²¹ "Cāmī" mahlaslı bu ḡazel (7 beyit) Farsçadır.

⁷²² "Cāmī" mahlaslı bu ḡazel (7 beyit) Farsçadır.

⁷²³ "Cāmī" mahlaslı bu ḡazel (7 beyit) Farsçadır.

⁷²⁴ "Şāhib" mahlaslı bu ḡazel (8 beyit) Farsçadır.

⁷²⁵ Seyyîd Vehbî D., Kt./14 (2 Beyit), s.798.

⁷²⁶ Yāra çatmış kām alup cāmın çeküp içmiş raḡīb
Var yıkıl ' aqluḡ keserse sen daḥı çat al çek iç D.

⁷²⁷ Ārif dīvânı tespit edilememiştir.

256⁷²⁸

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Kaşide]

Bâkî⁷²⁹

1. Yine gömgök dere⁷³⁰ batmış çıka geldi çemene
Nev-bahâr oldı diyü virdi haberler sünbül

257⁷³¹

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Kaşide]

[Bâkî]

1. Dâmen-i küh-ı kanâ' atde mi bitdi bilmem
Bir piyâz ile geçindi niçe yıllar sünbül

258⁷³²

259⁷³³

260⁷³⁴

261⁷³⁵

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Matla]

[Lâ-Edrî]

1. Ne çemen ne seyr-i gülşen ne hevâ-yı sünbül ister
Dil-i zâr haṭṭ-ı sebz u ruḥ u bûy-ı kākül ister⁷³⁶

⁷²⁸ Bâkî D., K.24 (47 Beyit/8.b), s.46-49.

⁷²⁹ Bâkî ismi noktasız olarak yazılmıştır.

⁷³⁰ dere: tere D.

⁷³¹ Bâkî D., K.24 (47), s.46-49. Bu beyit dîvânda dipnot olarak verilmiştir. Başlık olarak √ harfi koyulmuştur.

⁷³² √ başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷³³ Câmî başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷³⁴ lenâ başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷³⁵ ∆ başlıklı bu beyitin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷³⁶ Vezin aksamaktadır.

[81 b]

262⁷³⁷

müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün

[Kıṭ'a]

[Seyyid Vehbî]

1. Şāhenşeh-i 'ālî-neseb sulṭān memdūhü 'l-ḥaseb
Fermān-dih-i Rūm u 'Arab Ḥān Aḥmed-i kişver-güşā
2. 'Adl u kerāmet menba' -ı şems-i velāyet maṭla' ı
Dergāhınuḡ her mışra' ı şebbāl-i simurğ u hümā
3. Zātı mülūka āb-rū şemşiri bāğ-ı fetḫa cū
Gülzār-ı mülke virdi şu mīzāb-ı kilki dā'imā
4. Hem pādīşehdür hem velī zātında olmuş müncelī
'Adl-i 'Ömer cūd-ı 'Alī ḫulķı Muḫammed Muştafa
5. Destinde devlet ḫātemi kılmış müsahḫar 'ālemi
Ḥaḫ resm-i ism-i 'azamı naḫş-ı cebīn itmiş aḡa
6. Ḥayret virür şad-ḳaysere ġālib hezār İskendere
Ḥükmi revān her kişvere fermān-ber-i⁷³⁸ şāh u gedā
7. Hem ḫāmi-i Beytü 'l-Ḥarem hem ḫādīm-i ümem
Rūm u 'Arab mülk-i 'Acem maḫkūmıdur ser-tā-be pā
8. Oldur imāmü 'l- Müslimin zıll-ı Ḥüdāvende-i mu' in
Bā-naşş-ı Ḳur'ān-ı mübīn emrine vācib iḳtidā
9. Şehler aḡa kişver virür ol şehlere efser virür
Seyfıne düşmen ser virür olduḡça tūğı ser-nümā
10. Ol menba' -ı cūy-ı merām ol maḫsim-ı rızḳ-ı enām
Olsun ilā-yevmi 'l-ḳıyām şāhān-ı dehre mültecā
11. İskender idüp cüst-u zulmetde gezmiş sū-be-sū
Bāb-ı hümāyūnunda bu itdi revān āb-ı beḡā
12. Bu ṭarḫ-ı pāk-ı ḫürremi sevḳ itdişadr-ı a' zamı

⁷³⁷Seyyid Vehbî D., Kt. 16 (28 Beyit), s.475-477.

⁷³⁸ fermān-beri: fermān-berī D.

Dāmād-ı hāşş-ı erkemi hem-nām-ı ceddü 'l-enbiyā

13. Oldı o destūr-ı celīl bu hayr-ı cārīye delīl
Halka idüp zezem sebīl celb itdi ol şaha du'ā
14. Oldı şehriyār-ı zer-nişār bezl itdi māl bī-şumār
Yapdı sebīl ü çeşmesār⁷³⁹ me'cūr ola rüz-ı cezā
15. Bu mevki' i ābād idüp bir taḥ-ı nevīcād idüp
Rūḥ-ı Hüseyini şād idüp itdi sebīl āb-ı şafā
16. Bu 'ayne ey şāfi-derūn destünji kevşer gibi şun
Her katre-i şafvet-nümün olmağda bir 'ayn-i şifā
17. Ābı zülāle mā-şadağ tākı felekle yek-nesağ
Gök kubbenuñ altında bağ var mı bu resme bir binā
18. Oldıça ber-cā mihr ü māl zīb-i serīr olsun o şāh
Şadr-ı güzini⁷⁴⁰ yā ilāh itme rikābından cüdā
19. Ey hüsrev ü 'ālī-tebār āsāruña yoğdur şümār
Ammā bu dil-cū çeşmesār oldı 'aceb hayret-fezā
20. Bağ sīm ü zerden tāsına āb-ı hayāt-efzāsına
Beñzer gümüş sağğāsına bekler kapuñ şubḥ u mesā
21. Yapduñ sarāy meydānına kılduñ sılā 'aştānına
Cennetde kevşer yanına güyā ki kaşr itdün binā
22. Altun şuyın idip sebīl yapduñ 'uyūn-ı selsebīl
Birbirine biñ ecr-i cezīl vīrsün Cenāb-ı Kibriyā
23. Medḥine hāmem oldı lāl izhārı 'acz itdi mağāl
Evşāfın eylerken hayāl hātīfden irdi bir nidā
24. **Vehbī** hamūş ol beste-leb ḥaddün degül eyle edeb
Senden muğaddem oldı hep şā'irlere birden şıla

⁷³⁹ sebīl ü çeşme-sār: sebīl-i çeşme-sār **D.**

⁷⁴⁰ güzini: güzinin **D.**

25. Vaşında idüp güft-gū çok kimse dökdi āb-rū
İtdürdi āhir ser-fürū ol hüsrev-i şevket-nümā
26. Tārīh için dānişverān hayretde iken nāgehān
Buldı şehensāh-ı cenān bir mşra^ç -ı^ç ālem-bahā
27. Her lafzı bahir-i mevc-zen ma^ç nāsıdur dürr-i^ç Aden
Görmek dilersün anı sen ey teşne-i hüsni-i edā
28. Tārīhi Sultān Aḥmedüñ cārī zebān-ı lūleden
Aç besmeyle iç şuyı Ḥān Aḥmede du^ç ā eyle⁷⁴¹

[82 a]

263⁷⁴²

mefā^ç ilün mefā^ç ilün mefā^ç ilün mefā^ç ilün

[Kıt^ç a]

[Vehbî]

1. Vezirān-ı cehānuñ āb-rüy-ı ma^ç delet-cüyı
Vekil-i salṭanat şadr-ı cemil-i sāye-i Mevlā
2. Benān-ı destini^ç ayniyle idüp lüle-i maḳsimde
^ç İtāş-ı baḥr-i berde mā^ç i cūdı eyledi irvā
3. Bu ihyā eyledi sāķi –i āb-ı kevşerüñ nāmın
^ç Alī Paşa yüzi şuyına gel āb-ı ḥayāt iç mā
4. Cehāna^ç adl-i sārī āb-ı cūdı dehre cārīdür
O şadr-ı ekremi Mevlā mu^ç ammer ide Nūḥ-āsā
5. Hisāb olsa çıkar her mışra^ç ında **Vehbîyā** tārīḥ
Kalemler sen yine mermerde ḳazduñ sikkeyi ḥālā
6. Muḥammed Muştafa rūḥına āb-ı ḥayāt aḳdı
Ne dil-cū çeşme yaptı fi-sebîli^ç llāh^ç Alī Paşa

⁷⁴¹ Sultan 3. Ahmed'in kendi yaptırmış olduğu çeşme için kendisinin tarih yazması ve vezninin eksik kalması üzerine Seyyid Vehbî vezni tamamlamış ve kıta olarak da yazmıştır. Sonrasında da bu kıta çeşmenin etrafına nakşedilmiştir. (Bkz.M. Naci, Osmanlı Şâirleri, s.86-87)

⁷⁴² Seyyid Vehbî D., Kt. (6 Beyit), s.537-538.

264⁷⁴³

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Kıt' a]*

[Vehbî]

1. Eşer-i vālide sulṭāndur bu
Bî-bedel mekteb-i dil-keş-bünyād
2. Güyā gülşen-i raḥmetdür kim
Yavri bülbüller içinde şıbyān
3. Seyr iden resmüni dir tārīhin
Bih ne dil-keş kafes-i Haḫ Kur'ān

265⁷⁴⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Kıt' a]*

[Vehbî]

1. Nehr-i şehid cennetün dünyāda seyr it' aynını
Bu sebîl-i şāfdan ey teşne-leb gel sükker iç⁷⁴⁵
2. Devr-i İskenderde olsa Hızır dirdi gösterüp
İşte mā' aynü'l-ḫayātı buldum ey İskender iç
3. Sū-be-sū güyā lisān-ı lüle ile çeşmeler
Çağlayup şerbet-fürüşān gibi dirler' anber iç
4. Şāhibü'l-ḫayruḡ du' āsın şu gibi ezberle de
İşte şu işte sebîl ister vuzū it ister iç
5. Cüy-ı şīrini lisāna alma bu tārīhde⁷⁴⁶
Gel sebîl-i Vālide Sulṭāndan āb-ı kevşer iç

⁷⁴³Seyyid Vehbî D., Kt. (3 Beyit), s.481.

* Dîvānda başlık olarak *Tārīh-i Berāy-i Mekteb-i Vālide Sulṭān-ı Maḥmūd Ḥān* yazılmıştır. Mecmuāda en alt kısmında ise tarih olarak 1165 yazılmıştır.

⁷⁴⁴Seyyid Vehbî D., Kt. (5 Beyit), s.487.

* Dîvānda başlık olarak *Tārīh-i Diğer Berāy-i Çeşme-i Vālide Sulṭān* yazılıdır. Mecmuāda n alt kısmında tarih olarak 1165 yazılmıştır.

⁷⁴⁵Dîvānda bu beyit yerine aşağıdaki beyit vardır:

Vālide Sulṭān-ı 'ālî-şān-ı himmet-meşrebün
'Ayn-ı cūdından gel ey leb-teşne şīr-i sükker iç

⁷⁴⁶Dîvānda bu mışra' yerine şu mışra' yazılmıştır: Vehbîyā tārīhin işrāb it' itāş-ı ümmete D.

[82 b]

266⁷⁴⁷

mefā' ilün mefā' ilün fe' ülün

[Müfred]

Be-nām-1 İlyās

1. Yalnız ben miyüm şehri içre ğamnāk
Ki hecründen vilāyet tutdı mātem

267⁷⁴⁸

268⁷⁴⁹

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

[Matla]

Be-nām-1 'Ömer

1. Hāl-i ruhsārına nazar kıldum
Merdüm-i dīde olduĝın bildüm

269⁷⁵⁰

270⁷⁵¹

271⁷⁵²

272⁷⁵³

273⁷⁵⁴

274⁷⁵⁵

275⁷⁵⁶

276⁷⁵⁷

277⁷⁵⁸

278⁷⁵⁹

279⁷⁶⁰

⁷⁴⁷ *Be-nām-1 İlyās* başlıklı bu beyitin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷⁴⁸ “Be-nām-1 Cüneyd” başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁷⁴⁹ “Be-nām-1 'Ömer” başlıklı bu şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷⁵⁰ * işaretli bu beyit Farsçadır.

⁷⁵¹ * işaretli bu beyit Farsçadır.

⁷⁵² “Vaḥşî” başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷⁵³ “Vaḥşî” başlıklı bu 2 beyit Farsçadır.

⁷⁵⁴ “Velehü” başlıklı eĝik olarak yazılan bu 2 beyit Farsçadır.

⁷⁵⁵ * işaretli bu beyit Farsçadır.

⁷⁵⁶ * işaretli bu beyit Farsçadır.

⁷⁵⁷ * işaretli bu 2 beyit Farsçadır.

⁷⁵⁸ * işaretli bu beyit Farsçadır.

⁷⁵⁹ * işaretli bu beyit Farsçadır.

⁷⁶⁰ * işaretli bu beyit Farsçadır.

280⁷⁶¹

281⁷⁶²

282⁷⁶³

[83 a]

283⁷⁶⁴

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

[Müfred]

1. Fevt-i Monlāya didiler tārīḥ
Vāy gitdi kemāli bu ' aşruḡ

284⁷⁶⁵

[Mışra]

Tārīḥ-i Vefāt-ı Müfti ' Alī Efendi⁷⁶⁶

285⁷⁶⁷

[Mışra]

Piyāle-i nām-ı bir ḡulām fevtine tārīḥdür

1. Ecel cāmını nūş itdi piyāle

⁷⁶¹ * işaretli bu beyit Farsçadır.

⁷⁶² * işaretli bu beyit Farsçadır.

⁷⁶³ * işareti konulmuş bu beyit Farsçadır.

⁷⁶⁴ Başlık olmayan bu beyit tarih şiiridir, *kemāli* kelimesinin altı çizilip 940 tarihi yazılmıştır. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷⁶⁵ Kime ait olduğu tespit edilememiştir. Tarih olarak 929 yazılmıştır.

⁷⁶⁶ Tārīḥ-i Vefāt-ı Müfti ' Alī Efendi başlıklı bu mısra Arapçadır:

“Māte zübdet 'ül-lālihā yazılarak” 929 tarihi düşülmüştür.

⁷⁶⁷ Kime ait olduğu tespit edilememiştir. *Nūş* kelimesinin altı çizilerek tarih olarak 976 yazılmıştır.

286⁷⁶⁸

[Mışra]

Tārīḥ-i Vefāt-ı Sultān Meḥmed⁷⁶⁹

287⁷⁷⁰

[Mışra]

Tārīḥ-i Şehādet-i Meḥmed Paşa

1. Hük-m-i Haḫ ile şehīd oldı Meḥmed Paşa

288⁷⁷¹

[Mışra]

Ebū 's-su'ūd-zāde Aḫmed Efendiye tārīḥdür

1. Gitdi bu şems-i cihān gibi re'īs-i 'ālem

289⁷⁷²

[Mışra]

290⁷⁷³

[Mışra]

291⁷⁷⁴

[Mışra]

1. Eyledi me'vā 'Arab-zāde Efendi cenneti

⁷⁶⁸ Kime ait olduğu tespit edilememiştir. Tarih olarak *sultān* kelimesinin altı çizilip 886 yazılmıştır.

⁷⁶⁹ Tārīḥ-i Vefāt-ı Sultān Meḥmed başlıklı bu mısra Arapçadır:

“Ḳadd-i māt-ı sultānū's-selātin”

⁷⁷⁰ Kime ait olduğu tespit edilememiştir. Tarih olarak *şehīd* kelimesinin altı çizilerek 985 yazılmıştır.

⁷⁷¹ Kime ait olduğu tespit edilememiştir. Tarih olarak *şems* kelimesinin altı çizilerek 970 yazılmıştır.

⁷⁷² Bu mısra Arapçadır:

“Şemsü'l-şabāḥ zālet” yazılıp tarih olarak *sabāḥ* kelimesinin altı çizilerek 970 yazılmıştır.

⁷⁷³ Bu mısra Arapçadır:

“Aleyh-i rahmete Rabbe” yazılıp tarih olarak *rahmete* kelimesinin altı çizilerek 970 yazılmıştır.

⁷⁷⁴ Kime ait olduğu tespit edilememiştir. Tarih olarak *zāde* kelimesinin altı çizilerek 1009 yazılmıştır.

292⁷⁷⁵

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

[Müfred]

Tārīh-i Vefāt-ı Sultān Selīm

1. Beḳā mülkine 'azm itdi sefer kıldı budur tārīh
Ḳoyup Sultān Selīm bāḳī cihān mülkin Süleymāna

293⁷⁷⁶

mef' ülü mefā' ilü mefā' ilü fe' ülün

[Müfred]

Su'āl

1. Esrār-ı ḥelāl itdün eyā müfti-i devrān
Gül gibi ya bu bāde-i gülgūna ne dersün

294⁷⁷⁷

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Matla']

Cevāb-ı Kemālpaşa-zāde

1. Bāde ḥaḳḳında 'acāyib nesne buldum gūş idün
Mest olañ teklif-i sākıḳ olsun andan nūş idün

295⁷⁷⁸

[Nesir]

[Cevāb-ı Ebūs 'su' üd]⁷⁷⁹

Murād sekerāt-ı mevti gördükden sonra cinānda içesiz dimekdür. Ol zamānda insānanteklif sākıḳ olur. Cevāb-ı Ebūs 'su' üd.

⁷⁷⁵Kime ait olduğu tespit edilememiştir. Tarih olarak *cihān mülkin* kelimelerinin altı çizilerek 844 yazılmıştır.

⁷⁷⁶Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷⁷⁷İbn Kemāl Dîvânında tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça)..Bir önceki Su'āl başlıklı şiire cevāb olmalıdır.

⁷⁷⁸Cevāb-ı Kemālpaşa-zāde'nin şirinine açıklamadır.

⁷⁷⁹Açıklamadan sonra *cevāb-ı Ebūs 'su' üd* kelimesinin altı çizilmiştir.

296⁷⁸⁰

[Nesir]

Kemâlpaşa-zâde merhûmunun vefâtına üç cihetle târihdür ki zâtı dimişdür.

Vefât itdükte *mâte 'n-naḥîr*⁷⁸¹(940)

Ve kefene şarılduğda *hiye aḥîrû 'l-libâs*⁷⁸²(940)

Ve kabre konulduğda *hazâ maḳâm-ı Aḥmed*⁷⁸³(940)

297⁷⁸⁴

fe' ilâtün fe' ilâtün fâ' ilün (fâ' lün)

[Kıṭ'a]

[Selîmî]⁷⁸⁵

Âz müddetde çoğ⁷⁸⁶ iş itmişdi

Sâyesi olmuş idi' âlem-gîr

Şems-i 'aşr idi 'aşrda şemsün

Zıllı memdûd⁷⁸⁷ olur zamânı қаşîr

298⁷⁸⁸

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

[Kıṭ'a]

Eyyâm-ı taḥt⁷⁸⁹ devlet-i Sultân Aḥmede

Mevlâ müyesser itdi bu fetḥ-i müceddedi

Hâtif yazarsa gör sehî târiḥini n'olâ

'Arşa aşıldı⁷⁹⁰ 'avnla seyf-i Muḥammedî

⁷⁸⁰ Nesir olan açıklamadan sonra tarihler verilmiştir. Kemal Paşazâde'nin hayatını anlatan M. Naci'ye ait Osmanlı Şâirleri isimli eserde kefeni için “*aḥîrû 'l-libâs*”, kabri için “*hazâ makâm-ı Aḥmed*” ve ölüm döşeginde iken “*yâ ahâd neccenâ mimmâ yuhaf*” (Bizi korktuklarımızdan koru) dediği ve bu dediklerinin kefenleniş, ve ölüm tarihleri olduğu belirtilmiştir. (M. Naci, s.311-312.)

⁷⁸¹ *Mât* kelimesinin altı çizilerek 940 yazılmıştır.

⁷⁸² *hey aḥîrû 'l-bâs* kelimesinin altı çizilerek 940 yazılmıştır.

⁷⁸³ *hazâ maḳâm* kelimesinin altı çizilerek 940 yazılmıştır.

⁷⁸⁴ Kemâlpaşazâde (İbn-i Kemâl) **D.** tespit edilememiştir. (Bkz. Kaynakça), Kınalızâde Tezkiresi'nde Kemâlpaşazâde ile ilgili bu kıtaya rastlanmıştır. Bu kıtayı Zikr-i Sultan Selîm Hân-ı Mâzi başlığıyla verilen ve mahlasının Selîmî olduğu belirtilen Yavuz Sultan Selîm'in Kemâlpaşazâde'nin vefatı üzerine kaleme aldığı anlaşılmaktadır. (Bkz. **K.T.**, s.125-132.); Ayrıca başka kaynaklarda bu şiirin Kemâlpaşazade tarafından Yavuz Sultan Selîm'e mersiye olarak yazıldığı ve şâirinin karıştırılarak başka kişilere atfedildiği belirtilmektedir. (İbrahim Necmi Dilmen, Haz. Orhan Kaplan, Tarih-i Edebiyyât Dersleri, Akademik Kitaplar, s.102, İstanbul, 2019.)

⁷⁸⁵ Başlık olarak *Labin Kemâl* yazılıdır **M.**

⁷⁸⁶ çoğ: çok **K.T.**

⁷⁸⁷ memdûd: mahdûd **K.T.**

⁷⁸⁸ Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Mecmuâda başlık olarak “târiḥ” yazılmıştır.

⁷⁸⁹ taḥt kelimesinde t harfi noktasızdır.

[83 b]

299⁷⁹¹

300⁷⁹²

301⁷⁹³

302⁷⁹⁴

304⁷⁹⁵

305⁷⁹⁶

306⁷⁹⁷

307⁷⁹⁸

308⁷⁹⁹

309⁸⁰⁰

310⁸⁰¹

311⁸⁰²

312⁸⁰³

313⁸⁰⁴

314⁸⁰⁵

315⁸⁰⁶

316⁸⁰⁷

[84 a]

317⁸⁰⁸

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

[Ġazel]

[Nābī]

1. Sübhasın zāhide şordum ki ne bu uqde-i şad
Didi çıksa birisi zāhir olur nüh ü neved

⁷⁹⁰ Bu kelimenin altı çizilerek 123 tarihi düşülmüştür.

⁷⁹¹ Başlık bulunmayan bu kıta Farsçadır.

⁷⁹² Başlık bulunmayan bu kıta Farsçadır.

⁷⁹³ Başlık bulunmayan bu kıta Farsçadır.

⁷⁹⁴ Başlık bulunmayan bu kıta Farsçadır.

⁷⁹⁵ Yan tarafa yazılı (Aşağıdan yukarıya doğru) Cāmī başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁷⁹⁶ Yan tarafa yazılı bu beyit Farsçadır. * işareti konulmuştur.

⁷⁹⁷ Yan tarafa yazılı bu beyit Farsçadır. * işareti bulunmaktadır.

⁷⁹⁸ Başlık bulunmayan bu beyit Farsçadır.

⁷⁹⁹ Başlık bulunmayan bu kıta Farsçadır.

⁸⁰⁰ Aşgī başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁸⁰¹ Āzerī başlıklı bu kıta Farsçadır.

⁸⁰² Başlık bulunmayan bu beyit Farsçadır.

⁸⁰³ Başlık bulunmayan bu 2 beyit Farsçadır.

⁸⁰⁴ Başlık bulunmayan bu 2 beyit Farsçadır.

⁸⁰⁵ Başlık bulunmayan bu beyit Farsçadır.

⁸⁰⁶ Cāmī başlıklı bu 2 beyit Farsçadır.

⁸⁰⁷ Kıtı' a başlıklı bu şiir Farsçadır. Yan tarafa doğru yazılmıştır.

⁸⁰⁸ Nābī D., Luğaz 14. (4 Beyit), s.1296.

2. Bu ‘aceb kim ben alup deste şümār eyleyicek
Geldi engüşt-i haқиқatde şad u bist ‘aded
3. Her nişāngāh arasında otuz üç dāne idi
Қırқdan zā’id ü nāқıs degül itdüm anı ‘ad
4. Ne o kizb itdi ne bende⁸⁰⁹ ğalaғ itdümNābī
Bir luğazdur çıқaran ‘ārifē⁸¹⁰ taḥşin-i ebed

318⁸¹¹

319⁸¹²

320⁸¹³

321⁸¹⁴

322⁸¹⁵

323⁸¹⁶

324⁸¹⁷

325⁸¹⁸

326⁸¹⁹

327⁸²⁰

328⁸²¹

[84 b]

329⁸²²

330⁸²³

331⁸²⁴

332⁸²⁵

333⁸²⁶

⁸⁰⁹ ne bende: vü ne ben D.

⁸¹⁰ bir luğazdır çıқaran ‘ārifē: bunı iḥrāc iden ‘āriflere D.

⁸¹¹ Nāşır ‘Ali Hendesī başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁸¹² Mir Zanceb? başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁸¹³ Muḥteşem Kāşānī başlıklı iki beyitlik bu şiir Farsçadır.

⁸¹⁴ Ebū Tūrāb başlıklı iki beyitlik bu şiir Farsçadır.

⁸¹⁵ Sāhib başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁸¹⁶ ‘Enverī başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁸¹⁷ * işareti koyulmuş bu beyit Farsçadır.

⁸¹⁸ Lā-edrī başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁸¹⁹ Sāhib başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁸²⁰ Velehü başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁸²¹ Başlık bulunmayan bu beyit Farsçadır.

⁸²² Mirzā Kelīm başlıklı iki beyitlik bu şiir Farsçadır.

⁸²³ Lā başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁸²⁴ Қıт‘a başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁸²⁵ Lā başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁸²⁶ Lā başlıklı bu beyit Farsçadır.

334⁸²⁷
335⁸²⁸
336⁸²⁹
337⁸³⁰
338⁸³¹
339⁸³²
340⁸³³
341⁸³⁴

[85 a]⁸³⁵
[85 b]⁸³⁶
[86 a]⁸³⁷
[86 b]⁸³⁸
[87 a]⁸³⁹
[87 b]⁸⁴⁰
[88 a]⁸⁴¹

⁸²⁷ ‘Örfî başlıklı bu beyit Farsçadır.

⁸²⁸ * işaretli bu beyit Farsçadır.

⁸²⁹ Kıt‘a başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁸³⁰ * işaretli bu beyit Farsçadır.

⁸³¹ Başlık bulunmayan bu beyit Farsçadır.

⁸³² Tarih-i Mir ‘Ali El-Kâtib başlıklı bu iki beyit Farsçadır. *Fevt nümûde* kelimesinin altı çizilerek 951 tarihi düşünülmüştür.

⁸³³ Mollâ Şâ Câmî? başlıklı bu iki beyit Farsçadır.

⁸³⁴ Kıt‘a başlıklı bu şiir Farsçadır.

⁸³⁵ Bu varak boştur.

⁸³⁶ Bu varak boştur.

⁸³⁷ Bu varak iç kapak sayfası olup çiçek baskılıdır.

⁸³⁸ Bu varak iç kapak sayfası olup çiçek baskılıdır.

⁸³⁹ Bu varak ilk sayfa olup İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi mührü vardır ve 3473 nuarası bulunmaktadır. Üzerine ise Mecmuâ-i Eş‘âr yazılmıştır. En üst sağ köşede ise niş kelimesi, 5470 sayısının üzerine çizgi çekilip altına 3473 numarası yazılmıştır, hemen bir soluna ise Hâliş Efendi Kütüphanesi yazılmıştır.

⁸⁴⁰ Dış kapaktır.

⁸⁴¹ Dış kapaktır.

SONUÇ

1. Çalışmamızda İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY03473 numarasında, Mecmuâ-i Eş'âr adıyla kayıtlı şiir mecmuâsının ikinci kısmı olan 36b-88a varaklarını inceleyip muhtevası hakkında bilgi verdikten sonra transkripsiyonlu metnini oluşturduk. Metni oluştururken akademik çalışmalarla karşılaştırmasını yaparak ilgili farkları dipnotlarla belirttik.
2. Derlenme tarihi ve kimin derlediği hakkında bilgimiz bulunmamakla beraber mecmuânın barındırdığı şiirlerinin çoğunluğu ve 19. yüzyıla ait şiir bulundurmaması göz önünde tutulduğunda 18. yüzyılda tertip edilme olasılığı artmaktadır.
3. Mecmuâ, farklı şâirlere ait farklı yüzyıllardan seçki niteliğinde olup tasnife tabi tutulduğunda, şâirler arasında mensubiyet amacı gütmeksizin mürettibin kişisel şiir zevkine göre tertip edilen şiir mecmuâları özelliğindedir.
4. Mecmuâ, farklı dillere ait şiirleri barındırması bakımından farklılık arz etmekte olup çalışma alanımız olan Türkçe şiirler, transkripsiyon edilmiş ancak diğer Arapça ve Farsça şiirler mecmuânın okunuş düzeni olan varak numarasına göre yerinde verilip toplam şiir sayısını tespit edebilmek için şiir numarasıyla ele alınmıştır.
5. Eserde, şiirin kime ait olduğu bazen başlık aracılığıyla sağlanmış olduğundan, başlıktan yola çıkılarak kimliği tespit edilen 55 farklı şâire ait şiirler ve kimliği tespit edilemeyen şiirler olmak üzere 181 Türkçe şiir bulunmaktadır. Ayrıca 154 Farsça, 4 Arapça şiir mevcuttur.
6. Mecmuâda bulunan en fazla şiir Vesîm (20)'e ait olup Nâbî, Kelîm, Seyyîd Vehbî'ye ait 12'şer şiir bulunmaktadır. Nedîm, Nâbî, Fuzûlî, Bâkî gibi tanınmış şâirlerin yanı sıra Kelîm, Nesîb, Neslî, Musîb gibi az tanınmış şâirlerin şiirleri de bulunmaktadır.

7. Mecmuâda bulunan şiirler arasında en fazla kullanılan nazım şekli gazeldir ve bu şiirlerden nazire özelliğinde olanlar art arda verilmiştir. Ancak mecmuâ tertibinde başka bir kıstas gözetilmemiştir.
8. Toplamda 88 varak olan mecmuâda sayfa numaralarının sırasındaherhangi bir kayma olmadandogru şekilde verilmiş ancak 67a-75b varakları boş bırakılmıştır. Ayrıca iki adet mükerrer gazel bulunmaktadır (144., 177. şiirler).
9. Mürettib, mecmuâyı okunaklı bir talik hattıyla kaleme almıştır. Noktalama veya imla hatalarına çok sık rastlanmayan mecmuâda, mürettibin Farsça şiirlere de yer vermesi ve yanlarına Türkçe kısa açıklamalar yapması göz önünde tutulduğunda şiir hakkında bilgi sahibi olduğuna söyleyebiliriz.
10. Çalışmamızda dîvânneşirlerinde ve akademik çalışmalarda bulunmayan ya da bizim tespit edememiş olduğumuz şiirler de mevcuttur. Örneğin, Neslî, Musîb, Sâ'ib, Yümnî, İshak, Tâ'ib'e ait şiirler ve Kelîm'in bir kısım şiirlerine çeşitli kaynaklarda rastlanmış olsa da birçok şiiri mecmuâda bulunmaktadır. Ayrıca yayımlanmış dîvânda olmayıp mecmuâda aynı şiire ek niteliğinde beyitler de bulunmakta olup dipnotlarda bu özelliği belirtilen şiirler de mevcuttur.
11. Hazırlamış olduğumuz bu çalışmada elde ettiğimiz tespitlerimiz aracılığıyla, başka çalışmalara katkı sağlama ve araştırmacılara yeni çalışmalar için fayda sağlamayı ümit etmekteyiz.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- AÇIKGÖZ, Namık, *Riyâzü'ş-Şu'arâ (Tezkiretü'ş-Şu'arâ)*, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/54137,540229-riyazu39s-suarapdfpdf.pdf?0>
(E.T.17.02.2020)
- AYDEMİR, Yaşar, *Behiştî Dîvânı, (Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni)* Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 2000.
- AYPAY, A.İrfan, *Lale Devri Şâiri İzzet Ali Paşa Hayatı- Eserleri- Edebî Kişiliği, Dîvân, Tenkitli Basım*, İstanbul, 1998.
- ÇAPAN, Pervin, *Mustafa Safâyî Efendi, Tezkire-i Safâyî (Nuhbetü'l-âsâr Min Fevâ'idü'l-Eş'âr, İnceleme-Metin- İndeks)*, AKM Yay., Ankara, 2005.
- ÇAVUŞOĞLU Mehmed- TANYERİ, M.Ali, *Üsküplü İshak Çelebi Dîvân (Tenkidli Basım)*, İstanbul, 1990.
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmed, *Yahya Bey, Dîvân (Tenkidli Basım)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul, 1977.
- ÇINARCI, Mehmet Nuri, *Tezkireü'ş-şu'âra (Şeyhülislam Arif Hikmet Bey)*, Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara, 2019.
- ÇİFTÇİ, Ömer, *Fatin Tezkiresi (Hatimetü'l-Eş'âr)*, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55976,fatin-tezkiresi-pdf.pdf?0>
(E.T.17.02.2020)
- DEMİREL, Mustafa, *İbn-i Kemâl, Dîvân (Tenkidli Basım)*, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1996.
- DİLÇİN, Cem, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2016.
- Dîvân-ı Fevrî, Süleymaniye Kütüphanesi, Lala İsmail, Nr.474.
- DOĞAN, Ahmet, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2011.
- ERDAĞI, M. Sadık, *Râmi Abdurrahman Çelebi (İnceleme- Metin)*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 1998.

- ERDEM, Sadık, *Râmiz ve Âdâb-ı Zürefâsı (İnceleme- Tenkidli Metin-İndeks- Sözlük)*, AKM Yay., Ankara, 1994.
- EREN Gönül Hatay, CENGİZ Halil Erdoğan, *Rahmî-i Harputî Dîvânı*, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara, 1996.
- ERDOĞAN, Mustafa, *Bursalı Rahmî Dîvânı*, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55910,bursali-rahmi-divanipdf.pdf?0>
(E.T.17.02.2020)
- ERGUN, Sadettin Nüzhet, *On Dokuzuncu Asırdan Beri Bektaşî- Kızılbaş Alevî Şâir ve Nefesleri*, İstanbul Maarif Kütüphanesi, İstanbul, 1956.
- ERGUN, Sadettin Nüzhet, *Rami Paşa Hayatı ve Eserleri*, Kanaat Kütüphanesi, İstanbul, 1933.
- ERTEM, Rekin, *Şeyhülislam Yahya Dîvânı*, Akçağ Yay., Ankara, 1995.
- GENÇ, İlhan, *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevlevîyye, (İnceleme-Metin/Esrar Dede)*, AYK Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Ankara, 2000
- GIYNAŞ, Kamil, Ali, *Pervâne Bey Mecmuâsı*, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55832,pervane-bey-mecmuâsi-pdf.pdf?0>
(E.T: 17.02.2020)
- GÜNDÜZ, Erol, *İbrahim Tâ'ib Malatyalı Kazakzâde Dîvânı*, Malatya Valiliği Malatya Kitaplığı Yayınları, Edebiyat Dizisi 7, Malatya, 2014.
- GÜRBÜZ, Mehmet, *Sultan-ı Hubana Münasib Eş'ar*, Ankara, 2018.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58582,sultan-i-hubana--munasib-esarpdf.pdf?0>
(E.T.17.20.2020)
- GÜREL, Rahşan, *Enderunlu Osman Vâsîf Bey ve Dîvânı, (Dîvân-ı Gülşen-i Efkar-ı Vâsîf-ı Enderûnî)*, Kitabevi, İstanbul, 1999.
- HAMAMİ, Erdal, *Râmî Dîvânı*, KB Yay., Ankara 2001.
- İNCE, Adnan, *Tezkiret'üş-Şu'arâ Sâlim Efendi*, AKM Yay., Ankara, 2005.
- İPEKTEN, Haluk, *Nailî-i Kadîm Dîvânı, (Edisyon Kritik)*, Akçağ Yay., Ankara, 1970.
- İPEKTEN, Haluk, *İsmetî Dîvânı, (Edisyon Kritik)*, Ankara Üniversitesi, Ankara, 1974.

- İSEN, Mustafa vd., *Şâir Tezkireleri*, Grafiker Yayınları, Ankara, 2015.
- KAPLAN, Yunus, *Yümnî Dîvânı*, Kesit Yayınları, Ankara, 2017.
- KARATAY, Halit, *Hattat Dîvân Şâirleri*, Akçağ Yay., Ankara, 2008.
- KAVRUK, Hasan-SELÇUK, Bahir, *Filibeli Vecdî Dîvânı*, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55912,filibeli-vecdi-divanipdf.pdf?0>
(E.T.17.02.2020)
- KAVRUK, Hasan, Şeyhülislam Yahya Dîvânı, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0>
(E.T.02.03.2020)
- KÖKSAL, Fatih, *Memuâ'ün-Nezâir (İnceleme- Metin)*, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56057,mecmaun-nezair-edirneli-nazmi-pdf.pdf?0>
(E.T. 02.03.2020)
- KURTOĞLU, Orhan, *Zâtî Dîvânı (Gazeller Dışındaki Şiirler, İnceleme- Metin)*, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56164,zati-divanipdf.pdf?0>
(E.T.02.03.2020)
- KUTLAR, OĞUZ, *Fatma Sabiha, Arpaeminizâde Mustafa Sâmî Dîvânı*, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56084,arpaeminizade-mustafa-sami-divanipdf.pdf?0>
(E.T.02.03.2020)
- KÜÇÜK, Sabahattin, *Antakyalı Münîf Dîvânı (Tenkidli Basım)*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 1999.
- KÜÇÜK, Sabahattin, *Bâkî Dîvânı, (Tenkitli Basım)*, TDK Yay., Ankara, 2015.
- MACİT, Muhsin, *Nedim Dîvânı*, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56214,nedim-divanipdf.pdf?0>
(E.T.17.02.2020)
- Mehmed Seyyid Nesib, *Dîvânı-ı Seyyid Muhammed Nesib*, Matbaa-i Âmire, İstanbul, 1261.
- ÖZDEMİR, Mehmet, *Mustafa Konevî, Mecmuâ-i Gazeliyat*, Ankara, 2017
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55868,nuh-b-mustafa-konevi-mecmuâ-i-gazeliyyatpdf.pdf?0> (E.T: 17.02.2020)

- ÖZTÜRK, Furkan, *Tezkire-i Silahdar-zâde*, Ankara, 2018.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58902,tezkire-i-silahdar-zadepdf.pdf?0>
(E.T.17.02.2020)
- PALA, İskender, *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*, Kapı Yayınları, İstanbul, 2013.
- SARAÇ, M. A. Yekta, *Emrî Dîvânı*, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10607,emridivanipdf.pdf?0>
(E.T.17.02.2020)
- SUNGURHAN, Aysun, *Tezkiretü 'ş-Şu'arâ, (Kınalızade Hasan Çelebi)*, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55834,kinalizade-hasan-celebipdf.pdf?0>
(E.T.17.02.2020)
- UZUN, Mustafa, "Mecmuâ", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.28, Ankara 2003.
- ÜZGÖR, Tahir, *Fehim-i Kadim (Hayatı, Sanatı, Dîvânı ve Bugünkü Türkçesi)*, AKM Yay., Ankara, 1991.
- TARLAN, Ali Nihat, *Hayâlî Bey Dîvânı*, Akçağ Yay., Ankara, 1992.
- TARLAN, Ali Nihat, *Fuzûlî Dîvânı*, Akçağ Yay., Ankara, 2001.
- TİMURTAŞ, Faruk Kadri, *Osmanlı Türkçesi Grameri 3*, İstanbul, 2014.
- YAŞIN, Mehmet, *Kıbrıslı Türk Şiiri Antolojisi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1994.
- YENİKALE, Ahmet, *Sünbülzade Vehbi Dîvânı*, Ankara, 2017.
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55912,filibeli-vecdi-divanipdf.pdf?0>
(E.T.17.02.2020)

Diğer Yayınlar

- AĞYILDIZ, Hüsna Nur, *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T445 Numarada akaytılı Bir Şiir Mecmuâtü'l Eş'âr (1a-40b), (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin- Mestap Tablosu)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Sakarya, 2019.
- AHISHALI, Recep “Râmi Mehmed Paşa”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.34, İstanbul, 2007, s.449-451.
- AK, Coşkun, “Bağdatlı Ruhî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.35, İstanbul 2008, s.205-206.
- AKBUDAK, Yasemin, *Mesihî Dîvânının Tahlili*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, İstanbul, 2002.
- AKSOYAK, İsmail Hakkı, “Rahmî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahmi-mustafa-rahmi-efendi>(E.T. 06.05.2020)
- AKSOYAK, İsmail Hakkı, “Rüşdî”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rusdi-ahmed-efendi> (E.T.27.04.2020)
- AKSOYAK, İsmail Hakkı, “Vâsıf”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vasif-seyyid-huseyin-vasif-celebi>
(E.T.23.04.2020)
- AKTO, Tansel, *Atatürk Kitaplığı Belediye Yazmaları K.0000007 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmuâsı*, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul, 2016.
- AYDEMİR, İbrahim Ahmet, *Ref'î Âmidî Dîvânı (Edisyon Kritik)*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yayınlanmamış YLT, Balıkesir, 1989.
- AYDEMİR, Yaşar, “Behiştî” *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*.
<http://www.turkedebiyatiiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=959> (E.T.: 25.01.2020)
- AYPAY, İrfan, *Nahifî Süleyman Efendi (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânın Tenkitli Metni)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Konya, 1992.
- BACAK, İlknur, *Türk Dil kurumu Kütüphanesi A358/1 Numralı Mecmuâ-i Fevâid, İlahiyat ve Eşâr (İnceleme- Metin)*, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Kırıkkale, 2018.

- BAYDAR, Songül, *Süleymaniye Kütüphanesi Galata Mevlevihanesi Koleksiyonu 26 Numaralı Cönk 137-286 (İnceleme- Tenkitli Metin)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Sakarya, 2017.
- BAYRAM, Ömer, *Azerbaycan Sahası Tezkireleri ve Seyyid Azim Şirvânînin Tezkiresi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yayınlanmamış YLT, Ankara, 2005.
- BİLKAN, Ali Fuat, *Nâbî'nin Türkçe Dîvânı (Karşılatırmalı Metin)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, DT, Ankara, 1993.
- BİLKAN, Ali Fuat, "Nâbî", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi> (E.T.15.04.2020)
- BİLTEKİN, Halit, *Vakanüvis Râşid Efendi ve Dîvânın Tenkitli Metni*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara, 1993.
- BİLTEKİN, Halit, "Râşid", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasid-mehmed-rasid-efendi-mdbir>
(E.T.27.04.2020)
- BUYRUK, İbrahim Ethem, *Bağdatlı Rûhî Dîvânında Sosyal Hayat*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya, 2015.
- BÜYÜKKAYA, Hande, *Fâik Ömer ve Dîvânı (Karşılatırmalı Metin ve İnceleme)*, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul, 2008.
- BİNGÖL, Duygu, *Süleymaniye Kütüphanesi Galata Mevlevihanesi Koleksiyonu 26 Numaralı Cönk 1-137 Numaralı Sayfalar (İnceleme- Tenkitli Metin)*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Sakarya, 2017.
- CEYLAN, Adem, Necip Fazıl Duru, "Nesîb", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nesib-yusuf> (E.T.24.04.2020)
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmed, "Bâkî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.4, İstanbul 1991, s.537-540.
- ÇELEN, Ahmet, Kelîm Haytî, *Eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni*, Seçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya, 1994.
- ÇELİK, Fatma, *Cemiyetü'ş-Şir, İstanbul Üniversitesi, Nadir Eserler Kütüphanesi, Numara: 105 (88b-200a), (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Sakarya, 2018.

- DEMİREL, Gamze, *18. Yüzyıl Şâirlerinden Belîğ Mehmed Emin Dîvânı (İnceleme-Tenkitle Metin- Tahlil)*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Elazığ, 2005.
- DEMİRBAĞ, Ömer, *Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, DT, Van, 1994.
- DİKMEN, Hamit, *Seyyid Vehbî ve Dîvânının Karşılaştırmalı Metni*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara, 1991.
- DİKMEN, Hamit, “Seyyîd Vehbî”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. C.37, İstanbul 2009, s.74-75.
- DOĞAN, Güler, *Tâib Mehmed Çelebi ve Dîvânı*, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul, 2003.
- DOKUMACI, Neslihan, *Hüdâyi Efendi 1313 Numaralı Mecmuâ-i Eş'âr (İnceleme Metin)*, Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Şanlıurfa, 2017.
- ERDEM, Melike, *Bursalı Tâlib ve Dîvânı (Tenkitli Metin ve İnceleme)*, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1994.
- EROĞLU, Süleyman, “Sadık”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sadik-yahya-efendi> (E.T.27.04.2020)
- EROĞLU, Süleyman, *Sadık (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni)*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Bursa, 1998.
- FELEK, Özgen, *Fehim-i Kadim Dîvânın Tahlili*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, DT, Elazığ, 2007.
- FELEK, Özgen, *Antakyalı Münif Dîvânı Tahlili*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Elazığ, 2000.
- GÜMÜŞ, Nevin, *Yahya Nazîm Dîvânı (İnceleme- Metin)*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Kayseri, 1992.
- GÜMÜŞ, Nevin, “Nâzim”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-yahya-celebi> (E.T.23.04.2020)
- GÜZEL, Bilal, *Kemiksizzâde Safvet Mustafa ve “Nuhbetü'l-Âsâr ve Min Ferâidi'l-Eşâr” İsimli Şâir Tezkiresi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara, 2012.

- HİDAYETOĞLU, Ahmet Selahattin, *Nesib Dede Hayatı, Eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Konya, 1996.
- İNANIR, Ahmet, *İbn Kemal'in Fetvaları Işığında Osmanlı'da İslam Hukuku*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, İstanbul, 2008.
- KALPAKLI, Mehmet, “Fevrî”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fevri-ahmed> (E.T.23.04.2020)
- KAPLAN, Yunus, “İzzet Ali Paşa”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/izzet-ali-pasa> (E.T.29.04.2020)
- KAPLAN, Yunus, “Kelîm”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kelim-seyyid-kelim-efendi>
(E.T.23.04.2020)
- KAPLAN, Yunus, “Selîm”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/selim-kavsarazade-mehmed>
(E.T.28.04.2020)
- KARAGÖZLÜ, Volkan, “Hayâlî”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayali-bey-hayali-mehmed-hayali>
(E.T.15.04.2020)
- KARAKOYUN, Ülkü Çetinkaya, *Mecmuâ-i Eş'âr (Ankara Üniversitesi, DTCTF Kütüphanesi, Üniversite A.26)*, Ankara, 2017.
- KARAVELİOĞLU, Murat, “Nahifî”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nahifi-suleyman> (E.T.15.04.2020)
- KAVUKÇU, Fatma Zehra, *Râmi Dîvânı*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, DT, Bursa, 2000.
- KAVAKLIYAZI, Ahmet, *Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesindeki 13450 Numaralı Mecmuânın Transkripsiyonlu Metni*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya, 2010.
- KAYA, Bayram Ali, “Yahya”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yahya-bey-dukaginzade> (E.T. 15.04.2020)
- KAYA, Resul, *Mehmet Nâil Tuman ve Tuhfe-i Nâilisi (İnceleme- Metin- İndeks, s. 301-400)*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Balıkesir, 2008.
- KAZAN, Şevkiye, *Üsküdarlı Sırrî Hayatı, Eseleri, Edebî Kişiliği, Dîvânı (Tenkitli Metin- İnceleme) ve Şerhu Medhi'n-Nebi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, DT, Ankara, 2003.

- KAZAN Şevkiye, “Sırrî”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.37, İstanbul 2009, s.129-130.
- KESİK, Beyhan, “Koca Ragıb Paşa”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/koca-ragib-pasa> (E.T.24.04.2020)
- KESİK, Beyhan, “Münîf”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/munif-antaki-antakyali-munif-mustafa>
(E.T.23.04.2020)
- KESKİN, Neslihan İlknur, “Mezâkî”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mezaki-suleyman> (E.T.23.04.2020)
- KILIÇ, Atabey, *Ahmed Neylî Dîvânı*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İzmir, 1994
- KILIÇ, Mustafa, “İsmetî”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ismeti-mehmed-ismeti-celebi-mdbir>
(E.T.15.04.2020)
- KOÇAK, Fatma, *Fâik Mahmud ve Dîvânı*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara, 2006.
- KÖSE, Didem, *Hayâlî Bey Dîvânının Söz Varlığı*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Kahramanmaraş, 2010.
- KUTLAR, Fatma Sabiha, “Mustafa Sami Bey”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.31, İstanbul 2006, s.354-356.
- MACİT, Muhsin, “Fuzûlî”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://www.turkedebiyatilisimlersonzlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=624> (E.T. 13.02.2020)
- MACİT, Muhsin, “Nedîm”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.31, İstanbul 2006, s.510-513.
- ODABAŞI, Mıhrıcan, *Tuhfe-i Nâili (Metin ve Muhteva I. Cilt S. 234-467)*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Sivas, 2009.
- ÖZER, İknur, *Mecmuâ-i Nezâir (VR. 100b- 150a) (H. Hüsnü Paşa 1031) İnceleme-Tenkitli Metin*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul, 2012.

- ÖZTEKİN, Özge, *Râsih Dîvânı (İnceleme- Tenkitli Metin- Özel Adlar Dizini)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT., Ankara, 1997.
- RUHÎ-İ BAĞDADÎ, Külliyyat-ı Eş'ar-ı Ruhî-i Bağdadî, 1014/1605, İstanbul, 1287.
- SARAÇ, Yekta, "Emrî", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.11, İstanbul, 1995, s.164.
- SARAÇ, Yekta, "İbn Kemâl", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6798> (E.T.:25.01.2020)
- SELÇUK, Engin, "Râsih", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasih-balikesirli-rasih-ahmed-bey> (E.T.24.04.2020)
- SEMEN, Gürdal, *Nesîb Dede, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Rişte-i Cevâhir (İnceleme- Metin- İndeks)*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Manisa, 2006.
- SEZGİN, Birgül, *Erzincan İl Halk Kütüphanesindeki 1492 Numaralı Nazire Mecmuâsı (İnceleme- Metin)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya, 2015.
- SÜNGÜ, Zeynep, *Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesindeki 15 Hk 224 Numaralı Şiir Mecmuâsı ve Mestapa Göre Tasnifi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya, 2018.
- ŞAHİN, Ali, *Abdülbaki Arif Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni)*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Konya, 2012.
- ŞENER, Osman Zahit, *Tuhfe-i Nâili Metin ve Muhteva (2. Cilt, s.1000-1263)*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Sivas, 2013.
- ŞENÖDEYİCİ, Özer, "Nâil", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/naili-kadim-mustafa> (E.T.23.04.2020)
- TANYILDIZ, Ahmet "Selimî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/selimi-yavuz-sultan-selim-sultan> (E.T.29.04.2020)
- TIĞLI, Fatih, *Bursalı Rahmi Çelebi ve Dîvânı*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul, 2006.

- TOPAL, Meral, *Pirizâde Mehmed Sâhib Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânının Tenkitli Metni*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Elazığ, 2004.
- TOPBAŞ, Emine Sıdika, *Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan Koleksiyonu 80/5 Numarada Kayıtlı Bir Şiir Mecmuâsı: Mecmuâ-i Eş'âr ve Fevâ'id (52a-128b İnceleme-Metin)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara, 2014.
- TUĞLUK, İbrahim Halil, "Sâhib", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4755> (E.T.13.02.2020) Sadık Erdem, Râmiz ve Âdâb-ı Zürefâsı, s.268-269, AKM, Ankara, 1994.
- TUĞLUK, İbrahim Halil, "Tâlib", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/talib> (E.T.29.04.2020)
- TUĞLUK, İbrahim Halil, *Abbas Vesim Efendi; Hayatı, Eseleri, Edebî Kişiliği, Dîvânının Tenkitli Metni ve İncelenmesi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara, 2007.
- TUĞLUK, İbrahim Halil, "Vesîm", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=710> (E.T: 31.01.2020)
- TUNADURUR, Melike, *Edirneli Ahmed Rüşdî Dîvânı*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Edirne, 2002.
- ULUDAĞ, Erdoğan, *Şeyhülislam Bahâyî Dîvânı (İnceleme- Karşılaştırmalı Metin)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Erzurum, 1992.
- ULUDAĞ, Süleyman, "Bahâyî Mehmed Efendi" Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=572> (E.T.:25.01.2020)
- UZUN, Adnan, "Neylî", Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/neyli-mirzazade-ahmed-efendi> (E.T. 15.04.2020)
- ÜSTÜNOVA, Kerime, *Hilmî Dîvânı*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Bursa, 1993.
- ÜZGÖR, Tahir, "Fehim-i Kadîm", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.12, İstanbul, 1995, s.295-296.
- YANMAZ, Eşref, *Vecdî (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Tenkitli Metni)*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Erzurum, 1995.

- YEKBAŞ, Hakan, *Hüdâyi Kadîm Dîvânı (Edisyon Kritik- Metin- İnceleme)*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Sivas, 2005.
- YEKBAŞ, Hakan “Hüdâyî”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hudayii-kadim-mustafa> (E.T.29.04.2020)
- YEKBAŞ, Hakan, “Vecdî Abdülbâki”, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
<http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1900> (E.T.: 25.01.2020)
- YORULMAZ, Hüseyin, *Râgıb Paşa Dîvânı (Araştırma- Metin)*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, İstanbul, 1989.
- YILDIRIM, Ali, *İshak Çelebi (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânının Edisyon Kritiği)*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Elazığ, 1991.
- YILMAZ, Kadri Hüsnü, *Hâmi Ahmed (Diyerbekri) Dîvânı (İnceleme- Metin)*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Ankara, 2011.
- YILMAZ, Ülkü, *İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi No: T 1532’de Kayıtlı Şiir Mecmuâsı,(İnceleme- Metin)*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış DT, Sivas, 2018.
- YUVACI, Bünyamin, *Tuhfe-i Nâili Metin ve Muhteva (2. CİLT, s.735-999)*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış YLT, Sivas, 2014.

Sürelî Yayınlar

ATASEVEN, Yusuf- GIYNAŞ Kamil Ali, *Bursa İnebolu Yazma Eserler Kütüphanesi "GE5052" Numaralı Mecmuânın Mestapa Göre Tasnifi*, The Journal Of Turkic Language and Literature Surveys (Tullis), c.4, S.2, S.79-92, 2019.

GÜRBÜZ, Mehmet, *Şiir Mecmuâları Üzerine Bir Tasnif Denemesi*, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII., Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, haz. Hatice Aynur vd., İstanbul: Turkuaz Yay., s. 107-113

ERSOY, Ersen- KARABUÇAK, Kemal, *Bir Bektaşî Mecmuâsı: Sefînetü'l-Esrâr*, Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, S.17, s.91-120, İstanbul, 2016.

KAPLAN, Orhan, *Tahran Üniversitesi Merkez Kütüphanesi 2701 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuâsında Yer Alan Türkçe Şiirler (İnceleme- Mestap- Karşılaştırmalı Metin)*, Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, S.21, s.326., 2018.

KARTAL, Ahmet, *Sâib Tebrizî ve Türkçe Şiirleri*, Şiraz'dan İstanbul'a Dergisi, S.16, İstanbul, 2010, s.222-251.

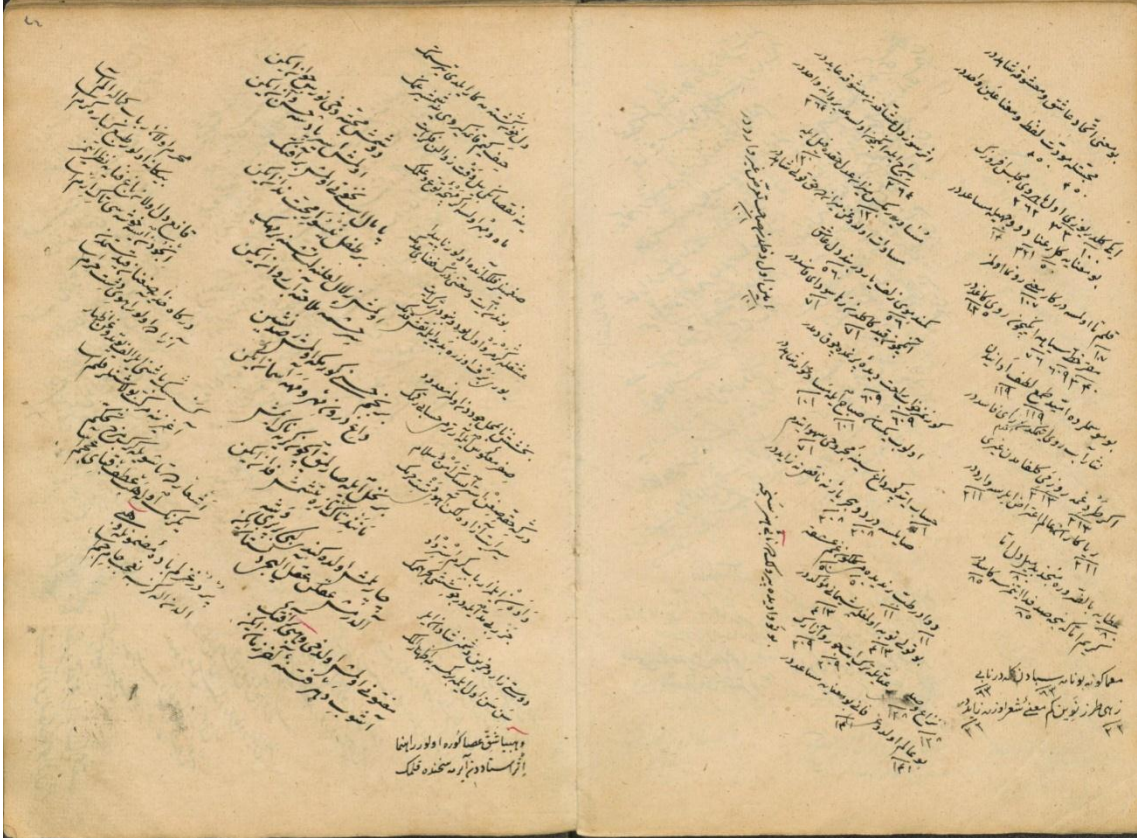
KOÇOĞLU, Turgut, *Nâbi'nin "Gelür Gider" Redifli Bir Gazeline Walter D.Andrews ve İskender Pala Tarafından Yapılan İki Şerhin Metod Açısından Mukayesesi*, Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları Dergisi, Volume 2/3, Summer/ 2007, s.376-385.

ÜNVER, İsmail, *Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler*, Türkoloji Dergisi, C. XI, S. I, 1993, s.51-89.

YILMAZ, Hanım, *Mecmuâ-i Gazeliyyât-ı Türkî'ye Dâir*, Bilecik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, c.2, S.2, Bilecik, 2017.

YILMAZ, Ozan, *Metin Tesisinde Şiir Mecmuâlarının Katkısına Dâir Bir Örnek, Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmut Efendi Koleksiyonu 521 Numaralı Mecmuâ ve Muhtevası*, Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, 1, s.255-280, İstanbul, 2008.

TIBKIBASIM

Handwritten text in two columns on the top page of a manuscript. The script is dense and cursive, typical of Persian or Arabic manuscripts. The text is arranged in several lines, with some lines starting with larger, decorative letters. The right column contains a longer passage, while the left column has shorter, more fragmented lines of text.

Handwritten text in two columns on the bottom page of a manuscript. The script is dense and cursive, typical of Persian or Arabic manuscripts. The text is arranged in several lines, with some lines starting with larger, decorative letters. The right column contains a longer passage, while the left column has shorter, more fragmented lines of text.

Handwritten text in two columns on a page numbered 58. The script is a cursive style, likely Persian or Arabic. The text is dense and covers most of the page area.

Handwritten text in two columns on a page numbered 59. The script is a cursive style, likely Persian or Arabic. The text is dense and covers most of the page area.

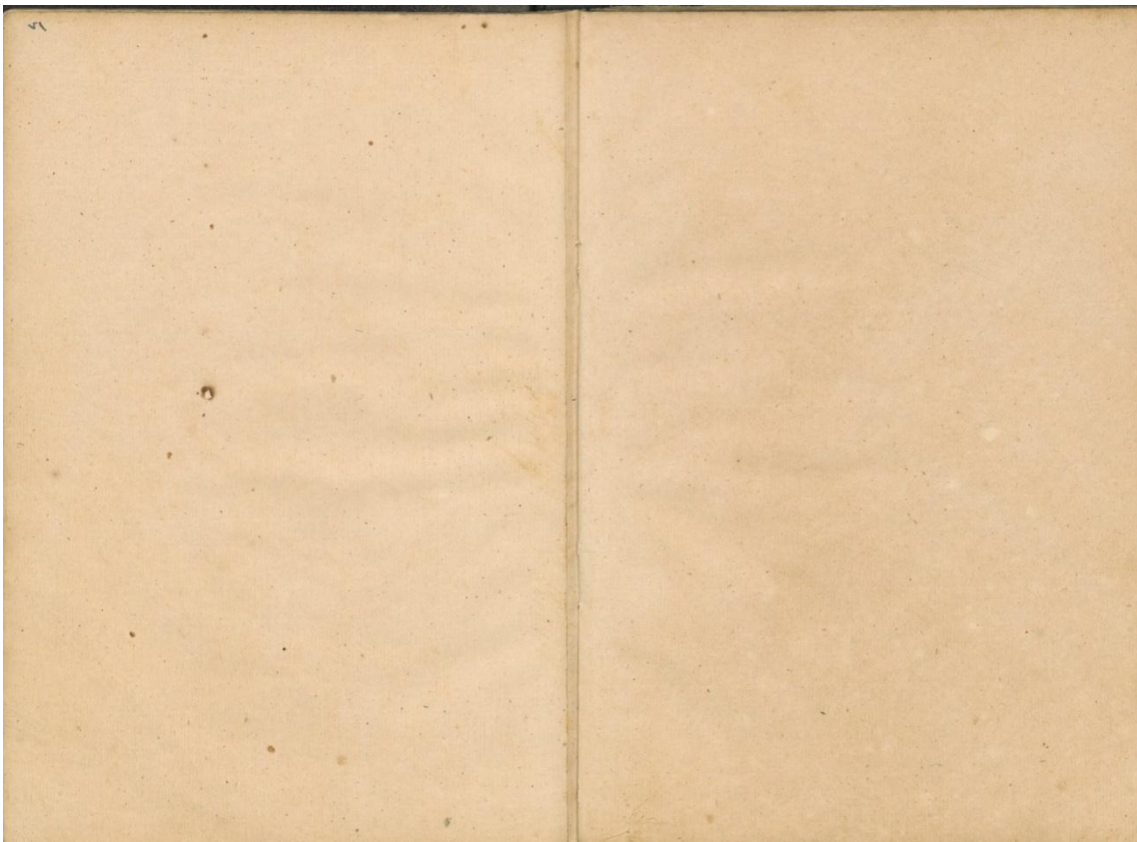
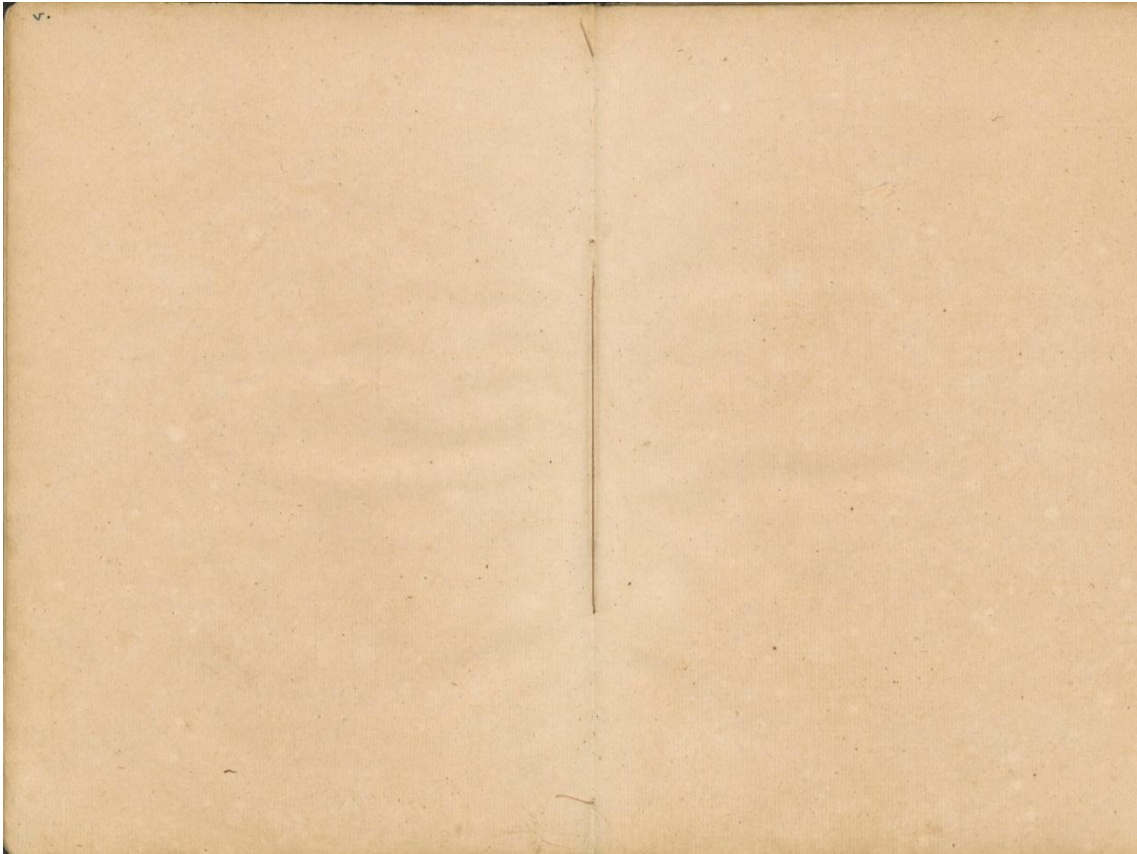
سنگ
اینگل و طبع کوه شام
تا او بیخ زان که مالک
تعدا لطفا شایسته
اولی و حج صحیفه کده حاج
سوریدند تا طم از اول اسکا
قطع او بیخ طم از اول اسکا
کشت طبعی و تو نورنا طم
و بر دیکه سینه و از نسیم
اول و سر کاره که توکل خا بیدر
بند که سو امله نیکو طابع
غرف ایله که خشی و شل و
وضع خلاف ایل که خشی و شل و
شرد و گاه خرد ایدر است حاج

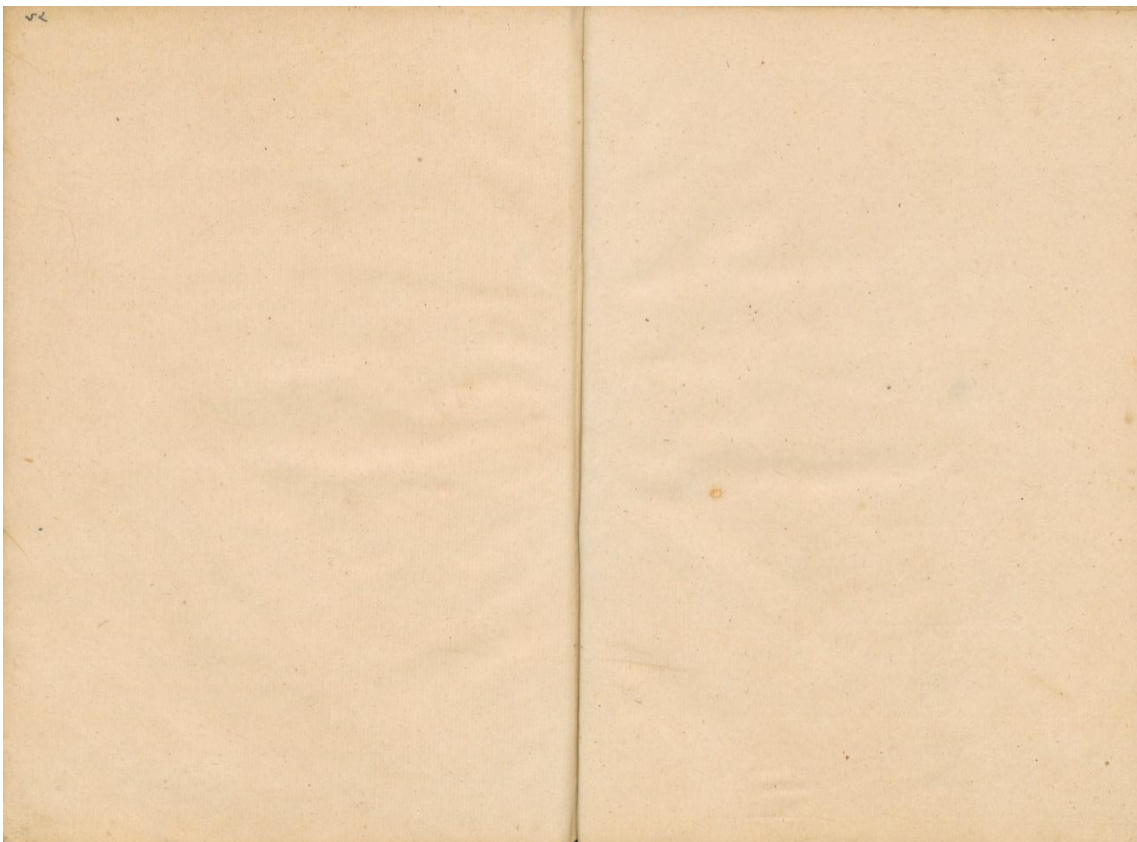
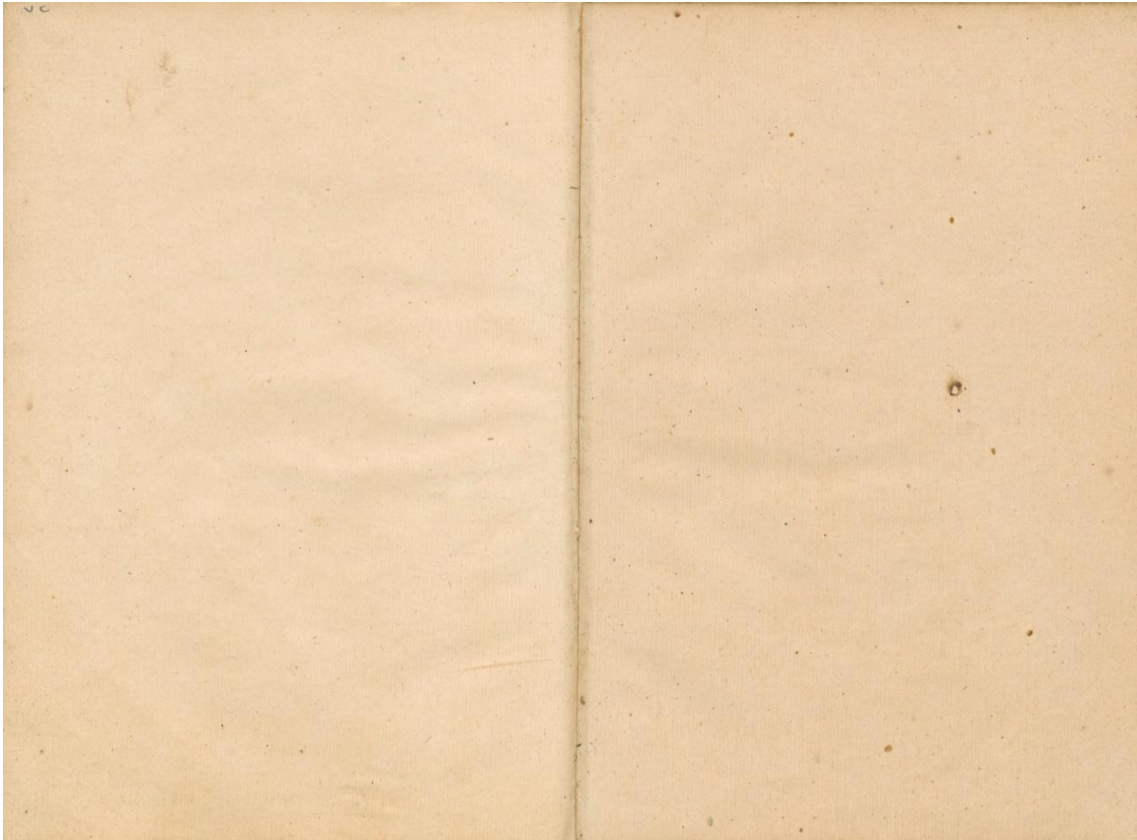
بوسه از شسته ایدر
تغیب بدوین برین زین
کرمه بدوین عده در کابج
بجز که غلی بر کبلی شسته
مینا و نوسه خردی خوشکوبج
سای کنا صغیر جعفر شان اولو
اظهار ایدر بجه بو غزل بدامج
حق که کبودند از کوشمال
شوخ میشت ل خرد سال
با اکافات قیامت کبک
بیرون نازدم غرق انفعال

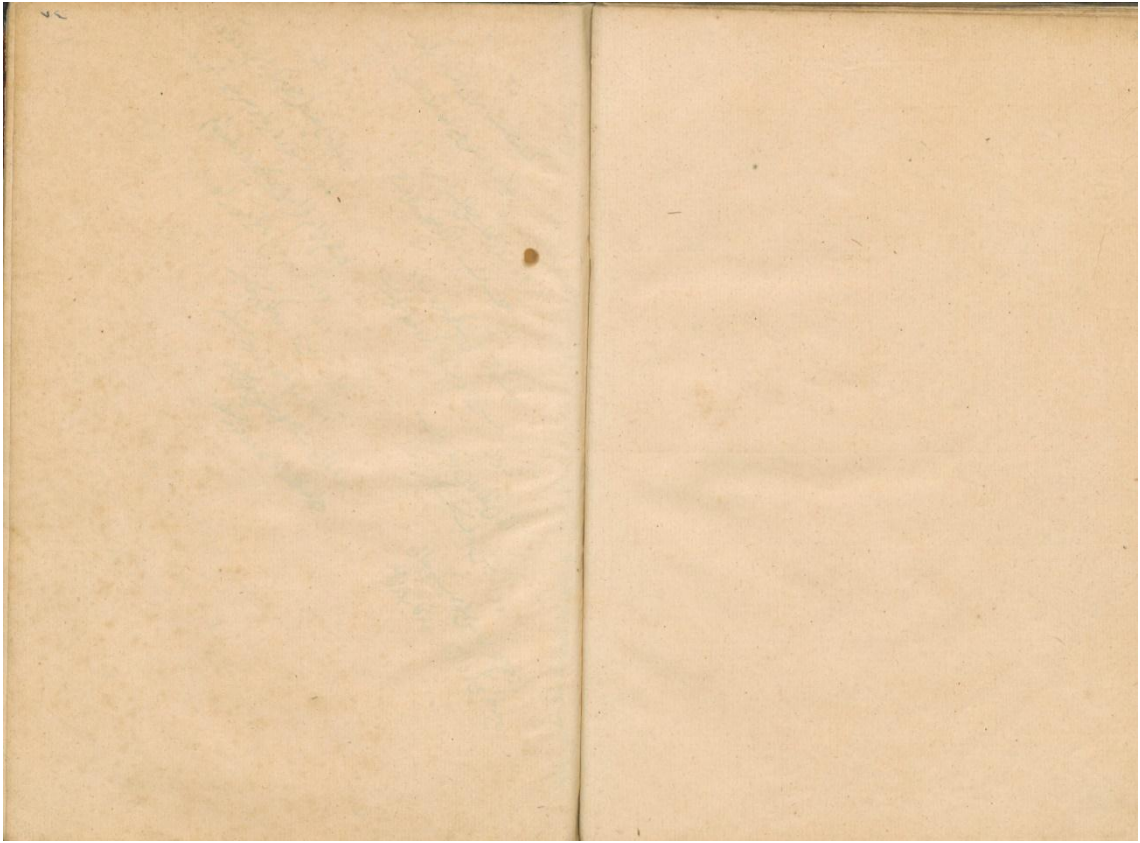
او با ای دین از جسته کاهدر
بنم سپس کیم اچا کندنی اهدر
دویم و در شوی با طابع دل اولو
کدی کاسا کوی لبر ادا شهدر
بجدر با بنی حاج زلر شوکت شهید
کله ز شرمه در زجه جان غرو صاهدر
شمال باغ دروغش کعبه علیا
در دل بیایم نور روی جلد کاهدر

بناشرفنا بودیکه مسرور اولو
کلاب کاشانی در بکلر اولو
دل ناکسرتی عشق انشدت اولو
خواب اولو لطفکله مو ایسک اولو
تجلی جالکله بدبضای اکلده
کلیم آسما جوم کلیم کلیم کلیم
جدا اولو کله در اناسا کلیم کلیم
قیس در سیاهی نفس در ایسکله
کدر سن نزل انبار موی کلیم کلیم
نظ ایدوب دل سوزم و ادا شهید
خل ایدر اولو جوه و ادا شهید
غروس وصلی رب جلیبو اولو کلیم
فرع افنا حسن عالیا رب کلیم
سب کجوری صبح زول اولو کلیم

ÖZGEÇMİŞ

Duygu KÜTÜK, 1994 yılında İstanbul'da doğdu, İlk ve orta öğretimini Düzce'de tamamladı. 2013 yılında Sakarya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne başladı. 2017 yılında Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde pedagojik formasyon Eğitimini aldı. 2017 yılında Fen Edebiyat Fakültesinden mezun oldu. Aynı yıl yüksek lisans eğitimi almak üzere Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalına girdi ve yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.